UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 14 08 11 012 0

DR
572
A4
1877
v.1

Ahmet Mithat
Uss-i inkılab

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

38
17
266
38
646

Ahmet Mithat

اس انقلاب

قسم اول

قریم محاربه‌سندن جلوس همایونه قدر

Üss-i inkılāb

محرری

احمد مدحت

استانبول

تقویمخانهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر

١٢٩٤

﴿ عرض تشكر واعتراف عجز ﴾

LIBRARY
OCT 19 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
1015430
DR
572
A4
1877
v.1

تاريخ ديلان شى مدنيت نوع بشرك سركذشت احوالنى مبين عادتا عظيم بر ترجمهٔ حال اولوب چونكه حكمدار زمندن تا عادى بر آدمه وارنجه يه قدر بتون اولاد انسان اومدنيتك خادمى واكا ايده جكى خدمته كوره نعمتنك دخى متنعمى اولدقلرى مسلماتدن بولنمغله خدمت ايديلان ذاتك خصوصيت احوالى بيلنه رك وماضيسنه نظراً حال واستقبالنك اقتضا واحتياجى اكلاشيله رق اكا كوره خدمت ايدلمك لزومى هر جمعيت بشريه نزدنده فن تاريخه پك بيوك بر اهميت قزانديرمش و بناء على ذلك سائر فنونده بهره دار اولميان خلقه وارنجه يه قدر هر ملت اقتدارى مساعده ايلديكى مرتبه ده كتبخانهٔ تاريخنى توسيع ايلديكى كبى حتى مدنيتدن بتون بتون محروم كوريلان بر طاقم قبائل بدويه ووحشيه بيله وقوعات سلفى نظما ويانثرا بر طاقم كلمات مختصره ايله بالترتيب اغزدن اغزه نقل واز بر اولنمق صورتيله حفظه همت ايتمشدر • دولت عليهٔ عثمانيه نك (عن ١٢٩٣ الى ١٢٩٤) چكيرمكده اولديغى شو دور انقلاب مدنيتمزك ترجمهٔ حالى ديمك اولان تاريخ عثمانينك اك مهم وعظمتلى بر

دوزی اولدیغی سوز کوتورر موادن اولمیوب احوال
ماضیه یه وقوف احتیاجندن اصلا قورتیله میه جق اولان
اخلافك بودور جلیل وقوعاتنی کوشهٔ نسیانه آتوب ضایع
ایتمیه جکلری بدیهی ایسه ده زماننزده ظهوره کلان وقوعات
عادیه نك اوزرندن او چبش کون مرور وروایتلرك تکثر
ایلمسی ایشبو حقیقت قطعیه سنه وصولی اشکال ایتمکده
بولنمسندن دخی اکلاشیله جغی وجهله دور حاضرك وقوعات
وانقلابات عظیمه سنی اخلافه بر طاقم اختلافات ومشکلات
ایچنده آراتمقدن ایسه بونلری شمدیدن بر جلد مخصوص
ایچنده جمع وترتیب ایله هم دور حاضر اربابنك پیشکاه
شهادتنه وهم ده ادوار آتیه اربابنك نظر وقوف واطلاعنه
عرض ایتمکه بر کوزل لزوم کورلمشدر ٠

بو لزوم جمیلی کورن ذات حکمت سمات بو اهمیتلی
دورده دولت وملتی جدا احیا ایده جك نیجه لزوملری
کورن ومعظمات اموردن مفردات وجزئیاته وارنجه یه قدر
هر شیئی بشقه بشقه دوشونن پادشاه حقایق آکاه وشهنشاه
دقایق اکتناه سلطان غازی عبدالحمید خان ثانی ایده الله وادام
بقاه افندمز حضرتلری اولدقلرینی اخطاره حاجت
یوقدر ٠ زیرا عصریمزك درجهٔ اهمیت فوق العاده سنی
جمله دن زیاده تقدیر بیوران ذات همایون ملوکانه لری
اولدقلرینی هر کون نظر حیرتمز اوکنده جلوه کر اولان

بو نجه اجراآت حميدهٔ خلافتپناهيلر يله استدلال ايلديكمزدن
شو حالده دور همايونلرينك محير عقول عالم اولان اهميت
خارق العادهسنى همان محافظه لزومى دخى اول ضمير الهام
سميره سانح اولمق ضروريات اموردندر .

واقعا ارباب دقت نزدنده بر اعتقاد واردركه « بر دورك
تاريخى نه اودورك ايچنده يازلمق ممكن اولهميوب دور
مذكور اربابى بو عالم فانينك غدغدهٔ كير ودارندن ال چكدكدن
صكره يازلمق تاريخك صحتى ايچون الك مسلم يولدر » دنيلور .
انجق تأمل ايديلهجك اولسه بو اعتقاد افكار مدققينك دخى
بر استبداد التنده بربات اولوب قالديغى زمانلردن انتقال
ايلمش اولديغى كوريلور . اليوم ارباب تدقيقنك انظارى
انوار حريتله تنور ايلمش اولان اوروپاده هر وقوعاتك
تاريخى نه زمان وقوعنده ترتيب ونشر ايدلديكى حالده
سالف الذكر اعتقادك بو بابده ممانعت ومزاحمتى كورلديكى
يوقدر . هم نه حاجت دقايق اموردن هيچ بريسى نظر
حكمت اثر ملوكانهلرندن مستور اولميان ذات مكارم سمات
حضرت خلافتپناهى بو دقيقهيه دخى واقف بولندقلرندن
جمع وترتيبنى اراده بيوردقلرى تاريخك بر فكر احرارانه ايله
غايت طوغرى اولهرق يازلمسنى ومحاكمات واقعهسنك دخى
كمال حقانيتله يورودلمسنى فرمان بيورمشلر وحتى تاريخ
... دن يالكز استقبالك دكل حال حاضرك دخى انتباه

واستقاده ايلمسى ايچون وقوعات ايچنده بكلنه‌مه‌جك
برشى وارايسه انلرك مؤاخذه‌سندن دخى مساعدهٔ جليلهٔ
حريت پروريلرينى دريغ بيورمامشلردر .

شو صورت ارادهٔ سنيه‌دن درجهٔ اهميتى ميدانه چيقان
خدمتك چاكرخاك برابرلرينه حواله بيورلمسى حقيقتده هيچ
بر منزلت ومزيتى اولميان بر بندهٔ عاجزه اك بيوك بر امتياز
ويرمش وخيال عاجزانه‌مك بيله مرتبه‌سنى تخيل وتصوردن
عاجز قاله‌جغى بر منزلته ايصال ايلمش اولمسيله وهلهٔ نائل
اولديغم اشبو خدمت جان وجهان قيمتدن طولايى نصل
سوينه‌جكمى بيله‌ما‌مكده وخاكپاى محاسن احتواى حضرت
ظل اللهى يه نصل بر صورت نعمت شناسى ايله عرض
تشكرات ايده‌جكمى تعيين ايده‌ميه‌رك شاشيروب قالمقده
وجوهله معذور يتم دركاردر . واقعا شو التفات همايون
مكارم مشحون ظل اللهينك اك مكمل تشكرى ارادهٔ سنيهٔ
جناب ملوكانه‌نك حرفى حرفنه اجراى مقتضيات سنيه‌سنى
ايچون اولانجه مساعى كمترانه‌مك صرفى صورتنه منحصر
قاله‌جغى وارد خاطر قاصرم اولمقده ايسه ده اساسى
بضاعه سزلك اوزرينه مبتنى اولان مساعيك دخى نظر
حسن قبوله مظهر اوله‌جق بر ثمره حاصل ايده بيله‌جكنه
اصلا اعتمادم اولميوب اكر اورته‌يه قويه‌جغم اثر ناچيز
مظهر حسن قبول حضرت پادشاه انام اولور ايسه

بو مظهریتك اثر عاجزیمده کوریله جك دكردن دكل محضا
قوللری كبی بر عاجزك دخی تحجیل وشرمسار قالمسنی تجویز
بیورمیه جق اولان مرحمت وشفقت ملكانه وملوكانه لری
اقتضای سامیسندن نشأت ایلمش اوله جغنی دها شمدیدن
نظر دقته الهزق جدا وحقیقة (بین الخوف والرجاء)
برحس تسلیمیتله امور مأموره یه بسمله كش ابتدار اولدم .
تاریخ عاجزانه م ایچون الك زیاده مناسبت الدیردیغم سرلوحه
(اس انقلاب) اولوب بو دور انقلابك اهمیت حقیقیه سنی
تماميله ظاهره چیقارمق ایسه اول امرده تاریخ عثمانی یی
داخلا وخارجا بر نظرا جمال ومحاكمه عطفنه منوط واندن
صكره قریم محاربه سندن جلوس همایونه قدر كذران ایلیان
خصوصات مهمه یی اجماله متوقف اولدیغندن اثر عاجزانه مده
ایكی مقدمه بسطیله بریسنده سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك
اس اساسی نصل براخوت سیاسیه وقوانین قطعیه اوزرینه
ابتنا ایلمش اولدیغی حالده مؤخرا اواساسه خلل كتورلمش
اولمسندن طولایی نه تغیرلر وقوعه كلدیكنی وایكنجی
مقدمه ده دخی سلطنت سنیه نك عالم وجودده اثبات
موجودیت ایتمسنه اوروپانك ابتدادن بری نه نظرله باقوب
بزه مقابل نه معامله ده بولندیغنی و بوكونكی نظری نه دن
عبارت اولدیغنی اجمال ایلدكدن صكره مقصد اصلی یی
دخی ایكی قسمه بالتقسیم بریسنده قریم محاربه سندن تا

جلوس همايون عبد الحميد خانى يه قدر اولان احوالى وايكنجى قسمده ابتداى جلوسدن برسنه مرور ينه قدر كذران ايايان وقوعاتى اجمال ايلمكه قرار ويردم ٠

احمد مدحت

اسباب انقلاب

مقدمهٔ اولی

دولت علیه تاریخنه داخلا برنظر

شو ایچنده بولندیغمز دور جلیل سلطنت سنیهٔ عثمانیه ایچون بر انقلاب مسعودك اس الاساسی اولوب بو دورك درجهٔ اهمیتنی یالکز وقوعات جاریه‌نك صورت کذرانسنه دقت ایتمکله دخی تقدیر ممکن اولور ایسه‌ده انقلاب مذکورك سر وحکمتنه واقف اولمق وشمدیکی زمان ایچون استقبالی کشف واستقبال دیدیکمز زمانك حین حلولنده ماضی حکمنه کیره‌جك اولان زمان حالی دخی اخلافه عرض ایتمك بمنه حال ادوار سابقه‌یه برنظر رجعی عطفنه توقف ایلر . دولت علیهٔ عثمانیه تاریخنه عمومیت اوزره برنظر اولنسه واندن النه‌جق فکر ومعلومات اوزرینه ذهنده حاصل اوله‌جق صورت برده تاریخ عمومی ایله مقایسه ایدلسه کورولور که الحالة هذه کندی کمالات مدنیه وفضائل انسانیه‌سنه مغرور بولنان اوروپانك دولت علیهٔ عثمانیه حقنده بر طاقم افکار وظنون باطله وغیر محققه‌سندن

قطع نظر انسان اولادینك انسانیتنه و بنی بشرك خصائص مجبوله‌سندن بولنان حال مدنیتنه اك موافق اولان بر حکومتی دنیا یوزنده ایلك دفعه اولمق اوزره عثمانلیلر قورمشلردر .

واقعا دولت علیهٔ عثمانیه تاریخ مدنیتك صوك دورلرنده، تشکل ایدرك اندن مقدم دخی بیوك بیوك بر چوق متمدن دولتلر تشکل ایلمشدر . انجق دول متقدمهٔ مذکوره عندنده مدنیتك انسانلره بخش ایتدیکی وجوه اقبال و منافعدن یالکز اودولتلری تشکیل ایلیان ملت حاکمه مستفید و متنعم اولوب انلردن بشقه انسانلر فیوضات مدنیه‌دن مستفیض اوله‌مامشلردر . حتی مادر مدنیت عد اولنان یونان وروممان ملتلرینك کندیلرندن بشقه خلقه باربار نظریله باقدقلری کبی کندی حکملرینه تابع اولان و یالکز یونان و یاخود رومان اوله‌رق طوغمامش بولنان انسانلری دخی عادتا انسانلرندن برقاچ مرتبه اشاغیده عد ایدرك جمله‌سی حقنده هر نوع جور وجفایی مباح اعتقاد ایلدکلری تواریخ سلفده تفصیلاتیله مذکور ومندرجدر .

کمال اهمیتله دقت اولنه‌جق احوالدندر که دولت علیهٔ عثمانیه صرف بر دولت اسلامیه کبی تشکل ایتمامشدر . زیرا دولت علیه‌دن مقدم تشکل ایلیان دول اسلامیه‌نك دخی تاریخلری مضبوط اولوب بونلر اکرچه شریعت

غرای احمدیه‌نك كافهٔ بنی بشره اوزرنده مساوی اولان
عدالتنی دریغ ایتمامشلر و آزچوق اوطریق عدالته اقتفاده
قصور ایلمامشلر ایسه‌ده زیر اداره‌لرینه کچمش اولان
ملتلر ایله عثمانلیلر متهلو اتحاد ایده‌میوب انلری یالکز بر
ودیعهٔ مخصوصه کبی محافظه‌یه همت بیورمشلردر ٭
دولت علیهٔ عثمانیه ایسه دیانت جلیلهٔ اسلامیه‌نك دول
متقدمهٔ مسلمه‌یی تزیین ایلیان بالجمله محامد ومکارم ومحاسننی
حائز وجامع و بالخاصه خلافت جلیلهٔ اسلامیه‌نك قدسیت
واهمیتنه مالك اولدقدن فضله عثمانلیلغه مخصوص اولان
وماهیت وکیفیتی یقینده عرض اولنمق اوزره بولنان احوالدن
طولایی دول سالفهٔ اسلامیه‌نك جمله‌سنه بحق تفوق ایده‌جك
بر صورت جلیله‌ده تشکل ایلمشدر ٭
کذلك دقت اولنه‌جق احوالدندر که دولت علیهٔ عثمانیه
صرف بر دولت ترکیه کبی ده تشکل ایتمامشدر ٠ زیرا
ترکلکك صنوف سائرهٔ اهالیدن فرقی بك کلی اولوب تواریخده
صورت تشکل و کذر انلری مقید اولان دول وحکومات
ترکیه‌نك کافه‌سی اهالیٔ سائره‌دن کندیلرینی آیری وبشقه
طوتمشلر وهیچ بر یرده نه کندیلری اهالیٔ قدیمه ایله
قاینا شوب نه‌ده اهالیٔ قدیمه‌یی کندیلرینه قاتمشلردر ٭
ترکلك بو ملت جدیدهٔ عثمانیه‌یه برچوق مکارم ومحاسن
اخلاق اعظماسندن عبارت بر بیوك خدمت ایدوب ارباب

تاريخچه خفى اولديغى اوزره مدنيت قديمه‌نك بر انس اقليمنده موجب اولديغى بونجه سوء اخلاق محضا تركلرك آسياى وسطيدن كتوردكلرى حسن اخلاق تصحيح ايده‌بيلمشدر . (*)

دولت عليهٔ عثمانيه تواريخ سلفده امثالى سبقت ايتماش اولمق اوزره مستقلاً بر (دولت عليهٔ عثمانيه) اوله‌رق تشكل ايلمشدر كه بو « عثمانيه » مدلولنك ماهيتنى آكلامق ايچون ايضاحات وتفصيلات آتيه‌يه دقت لازمدر . عثمانليلق

(*) اول امرده روم شرقى ايمپراطورلغى ناميله روما ايمپراطورلغندن آيريله‌رق واصل روما ايمپراطورلغى روم غربى ايمپراطورلغى ناميله ايتاليا جهتلرنده ترك ايدرك باشلى باشنه بر ايمپراطورلق صورتيله تشكل ايليان استانبول ايمپراطورلغى بو انقسام وافتراقك اوزرندن چوق زمان مرور ايتمكسزين اول قدر سوء اخلاق وفساد احواله دوچار اولمش ايدى كه دنياده هيچ بر يرده بوقدر فنالغك وقوعه كلديكى حكم ايدلسه يرى واردر . هرطرف دنيچه سنه سفاهت وحيوانجه سنه شهوت پرستلك ايله طولوب منتخب بولنان بر حبيثى مقام ايمپراطورى‌يه كتورمك ايچون زوجنى وحتى اوغلنى فدا ايليان ايمپراطوريچه‌لردن بدأ ايله اقبال ويا خود سفاهتى اوغورنده قرنداشنى فدا ايليان اداني ناسه وارنجه‌يه قدر نيجه فاجعه‌لر تاريخك او قسمنى طولديرمشدر . عثمانليلرك اوائل ظهورنده اشبو شرق ايمپراطورلغنه كتورمش اولدقلرى حسن اخلاق ايسه يالكز اقربا وخويشان بيننده دكل افراده وارنجه‌يه قدر دائما اتحاد ويكجهتى‌يه رعايت وكوچكى بيوكنه اطاعت وبيوكى كوچكنه حرمت وهرحال وكارده دولت وملتك ازديادى اقبال وشوكتندن بشقه هيچ بر شيئه عدم اهميت كبى هر برى بشقه بشقه بر ملتك موجب فيض وسلامتى اوله‌جق خصوصات اولوب روم شرقى ايمپراطورلغى سلطنت عثمانيه صورتنه انقلاب ايلدكدن صكره اشبو حسنيات قبحيات قديمه‌يى ازاله ايلمش وانلرك مقامنه قائم اولمشدر .

اوغوز قرەخان نسل جلیلندن غازی ارطغرل بك زادە عثمان غازی حضرتلرینك ذاتلرینە و اندن صكرە بو خاندان شوكت عنوانك اكبر و ارشدی ارثی اولەرق بالفعل حكمدار بولنان ذات شوكت سماتە تابعیتی منسوبیت اصلیۀ سیاسیە بیلمكدن عبارتدر . بو منسوبیت ایچون هرهانكی دینده هرهانكی مذهبده بولنلور ایسە بولنسون هیچ بر بأس یوقدر . زیرا بو هیئت معظمۀ عثمانیە كندی حمایەسی آلتندە الدیغی ادیان مشهورەنك كافەسنی بونلرك الك سربست اولەرق اجرای حكم ایتدكلری یرلردن دها سربست اولمق اوزرە حمایەیی درعهده ایلمشدر . بو منسوبیت جلیلە ایچون هرهانكی ملیت و قومیتدە بولنیلور ایسە بولنسون نە بر بأس یوقدر . زیرا بو هیئت جلیلۀ عثمانیە كندی حمایەسی آلتنە الدیغی هر ملیت و قومیت اربابنی حمایۀ مذكورەدن مقدم نە قدر حر ایسەلر اندن دها حر اولەرق محافظە ایتمكی درعهدە ایلدكدن فضلە اوخلقی عن اصل عثمانلی كبی ملاحظە ایتمكی دخی بنای حكومتك مبنای عدایلمشدر . ایشته هرهانكی دین و مذهبدن و هر هانكی قوم و ملتدن اولور ایسە اولسون لوای شوكت احتوای عثمانی آلتندە تجمع و تحشد ایلیان افراد متمدنەیە «عثمانلی» و بونلر اوزرینە حكومت ایلیان دولتە دخی « دولت علیۀ عثمانیە » دینلمشدر كە بو دولتك وظیفۀ اصلیەسی بلا استثنا بنی بشری نعمت حریتلە مسعود ایتمك

ایچون اولانجه همتنی کرك داخلا و کرك خارجا صرف ایلمکه منحصر قالمشدر . عادتا بر اخوت عمومیهٔ بنی بشر دیمك اولان شو جمعیت جلیله و جدیده بوندن التی یوز سنه اول تشکل ایلدیکی و ایلك تشکیله برابر بو یولده موفق اوله جغنی بتون عالمه تسلیم ایتدیردیکی زمان اوروپانك نه حالده اولدیغی اراشدیریله جق اولور ایسه اوراده دیانت و قومیت متباینه اربابنك برنام التنده اجتماعی تصور بیله ایدلمك شویله طورسون حتی جمله سی بر قومیت و دیانته منسوب بولنان خلقك دخی ظلمت جهالت و وحشت ایچنده یکدیکر یله بوغاز بوغازه کلمکده بولندقلری کوریلورکه انلرك اشبو شورش حالری عثمانلیلغك انتظام مدنیت پرورانه شاننی بر قات دها اعلایه مدار اولور (*)

عثمانلیلغك ماهیت اصلیه سی اجناس مختلفه دن عبارت بولنان بر آلای خلقك خون یکدیکری اساله سنه میدان براقیق

(*) اوروپا ملتلری اوزرینه حکومت سوران خاندانلرك خلقی مسعود ایتمك دکل کندی اقبال و هوسلرینی استحصال ایتمك ایچون نه قدر مظالمده بولندقلری وحتی بر خاندانك اعضاسی میانده سائقهٔ حسدله وقوعبولان مجادلات اوزرینه نه قدر قانلر اقیدلدیغی اوروپانك ازمنهٔ متقدمه سندن معلومات ویرن تواریخده بر نظر تأسفله کوریلور وحتی ازمنهٔ جدیده نك حلولیله همان هر ملتك کندی خاندان حکومتلری علیهنه قیام ایدرك انسان اولادی ایچون بخشایش الهیدن اولان حریت و مساواتی قانلری بهاسنه استحصال ایلدکلری دخی مشاهده اولنور . سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك اوائل احوالنده اصلا بومقوله فاجعه لر متصور بیله اولمیوب اواسطنده کوریلان بعض مرتبه قاریشقلقلر ایسه هیچ بر وقتده اوروپانك اختلالات عظیمه سنه مقیس اوله میه جق خصوصات جزئیه دن عد اولنور ..

شو يله طورسون حتى بونلرى بر ملیت و بلکه بر اخوت سياسيه يه ربط ايتك قضيه سى اولديغنه كوره بو يله بر هيئت جليله نك اولاد بشرى كرچكدن مسعود ايليه يله جكى و بناء عليه بتون دنيانك حمايهٔ عثمانيه يه جان آته جغى دهاميادىٔ تأسسنده هر طرفجه تسليم ايديلهرك اطراف وجوارده نه قدرايش ارزى وارايسه پدر پى دولت عليه يه تكليف خدمت و برچوق اهالى لاينقطع محضرلر تقديميله عرض دخالت ايلدكارى كبى حكومت اصليه زينك سوقيله استيلاى عثمانيانه مقاومته چيقان خلق دخى بركره عثمانليلق عنوانى تحتنده مستتر اولان نعمت مدنيت وحريتى كورنجه واخوت عموميهٔ سياسيه لذتنى طادنجه سعادت دنيويه نك اولسه اولسه بوندن عبارت اوله بيله جكنه بالايمان ازدل وجان عثمانلى اولوب قالمشلردر .

واقعا اوروپا مورخلرى شو حقيقتى كوزه ميه رك انلرك آل جنكيز حشراتى و تيمور مقهور افرادى كبى جراد مصيبت آسا بلاد معموره يه كيره رك هرج ومرج ايلدكدن صكره حشرات مرقومه كبى ينه كلدكارى يرلره عودت ايتميه رك فتح ايلدكارى ممالكده يرلشوب قالدقلرينى روايت ايدرلر ايسه ده بو حقيقت انلرك كوزلرندن ستر ايدن شى يالكز برغفلتدن عبارت اولميوب بلكه اغراض مخصوصه بو كونكى كونده بيله كون كبى آشكار بولنان حقايق اوزرينه

پرده چكدیكی مثللو حقایق مذكورهٔ تاریخیه‌یی دخی ستر واخفا ایلدیكی ایچون مورخلرك محاكمه‌سنی شاشیرتمشدر. فقط وقوعات تاریخیه‌مزك سلسلهٔ تعاقبی نظر دقت و حكمتدن كچورلمش اولسه بونلرك دلالت طبیعه‌لری دولتمزك اساس تأسسی حقنده برمنوال سابق ویرمش اولدیغمز معلوماتی تصویب و تصدیق ایلر :

اولا عثمانلیلق برملیت واخوت سیاسیه‌دن عبارت اولمسه و بوهیئته دخالت ایدن هر صنف خلق كندی مسعودیت سیاسیه‌سندن ممنون بولنمسه ایدی درتیوز چادر خلقندن عبارت بولنان برجماعتك چند سنه ظرفنده قوجه بر دولت تأسیس وتشكیل ایده بیلملری ممكن ومیسر اوله بیلورمی ایدی؟

ثانیا عثمانلیلغك اساسی زیر اداره‌سنه الدیغی اهالی‌یی اولكیدن دها زیاده حر اوله‌رق محافظه ایتمیوب‌ده اكثر دول متقدمه‌ده كورلدیكی وجهله عثمانلیلق دخی اهالیٔ مغلوبه‌یی محو ومضمحل ایتمك ایچون تشكل ایتمش بولنسه ایدی یكیچری عسكری تشكیل اولنه‌رق ملل مغلوبه ومحكومه‌دن اولنلرك‌ده الینه سلاح ویرمكه ملت حاكمه وغالبه دیمك اولان عثمانلیلر امنیت ایده بیلورمی ایدی؟ میخال بك اورونوس بك نامللری بو زمانه قدر رحمتلرله فاتحه‌لرله یاد اولنورمی ایدی؟

ثالثا عثمانلیلق دنیاجه غایت نعمت مادیه ومعنویه عد اولنمسه ایدی صربیه جهتندن برشمال اهل صلیبی مرور ایدوب ده عثمانلیلری روم ایلندن چیقارمق و بلکه دنیا یوزندن بتون بتون قالدیروب محو ایتمك ایچون قوصوه محاربه سنی آچدقلری زمان کوستندیل حاکمی اولوب عثمانلیلغك نصل بر اخوت سیاسیه اوزرینه مبنی اولدیغنی طانیمش بولنان پرنس قسطنطین بتون قوت موجوده سی ایله مراد خان حضرتلرینك معیتنه کلهرك کندی هم جنسلریله جنك ایدرمی ایدی؟

رابعا عثمانلیلق اوهیئنده داخل اولان خرستیانلر عندنده دخی مسلمانلر نزدنده اولدیغی قدر محترم ومعزز ومقدس برشی اولمسه ایدی تیمور متهور ظهور ایدوب ده حتی اناطولی عساکر مسلمه سندن برچوغی دشمن طرفنه قاچدقلری حالده روم ایلی خرستیان عسکری جنکده فداکارانه ثابت قدم قالهرق کرچکدن جان سپارانه برصورتله چالیشورنرمی ایدی؟

برچوق تاریخلرك آمال واغراض مخصوصه لرینه قاپیلهرق اکثر خصوصاتده اصابتی درکار اولان اثردن مؤثره انتقال صورتنه تدقیقات تاریخیه جه دخی اهمیت ویریلور ایسه کرك بالاده عرض اولنان اسباب اربعه وکرك دها انلرکبی نیجه بیك براهین متنوعه اثبات ایلرکه عثمانلیلق

مدنیت نوع بشرك هر كسی كرچكدن مسعود ایلیه‌جك
اولان صورت اخیره وجدیدهٔ ملكانه واخوتكارانه‌سندن
عبارت اولوب ایستر كوكل رضاسیله اولسون ایستر بر
مغلوبیت حربیه ایله اولسون بركره بو هیئت ایچنه كیرمش
اولانلر ارتق دیانت وملیت قدیمه‌لری كبی منسوبیت
سیاسیه‌لری اولمق اوزره دخی عثمانلیلغی ازجان ودل قبول
وتصدیق ایتمشلر وانجق بو اخوتی محافظه ایچون هر كار
زارده مسلمان اولان وطنداشلرندن آیرلمامشلردر . حتی
عثمانلیلغك تشكیله تاتیمور متهورك اورته‌لغی هرج ومرج
ایلدیكی زمانه قدر دائرهٔ حكومت عثمانیه ایچنه كیرمش
اولان صنوف خلقدن هیچ بریسنك عصیان ایتمامش
اولمسی دخی بو حقیقتی برقات دها بداهتله اورته‌یه چیقاره‌جق
احوالدندر . زیرا تیمور متهور هنوز تازه تأسسندن
طولایی متانت ورصانت مطلوبه‌یی استحصال ایتمامش
بولنان بنای سلطنتمزی كوكندن ییقاجق بر صدمه ایقاعیله
دفع اولوب كیتدكدن وعیسی چلبی وموسی چلبی وسلیمان
پاشا وچلبی سلطان محمد مثللو شهزاده‌لرك ملك وسلطنتده
مستقل قالمق دعواسیله بوغاز بوغازه كله‌رك دولت كندی
قوت ذاتیه‌سیله ییقلمق مرتبه‌سنی بولدقدن صكره ملیت
سیاسیه‌مزی تشكیل ایلیان غیر مسلم عثمانلیلر ملیت جدیدهٔ
سیاسیه‌لرندن ممنون ومتشكر بولنمیه‌جق اولسه‌لر ایدی

حاضر اولاح و بغدان کبی ملجأ مفسدت اولان یرلرك و بالخاصه یالکز استانبول سوری ایچنده محاط ومحصور قالان بر کهنه بیزانس ایمپراطورلغنك تشو یقاتیله غیر مسلم عثمانلیلر ملیت جدیدهٔ سیاسیه‌لرینی بتون بتون محو ونابدید ایده بیلورلر ایدی . انلرك ایسه بالعکس محافظه جهتنی التزام ایلمش اولدقلری هر وقوعاتك دلالت مادیه ومعنویه‌سیله استدلال اولنمقده و بناء علیه عثمانلیلرك جراد مصیبت کبی بو طوپراقلره مستولی اولدقلر ینی یازان اجنبی مورخلر ینك ترهات واقعه‌لری صرف غرضکارلقدن عبارت اولدیغی کندی کندیلکیله میدانه چیقمقده‌در .
مقدمه‌مزده اول باول شو اساسی وضع ایتمکدن مرادیمز بو دفعه دور انقلابمزده رجعت ایلدیکمز جهت ینه صورت اولمیز اولدیغنی ایلروده خبر ویردیکمز زمان صورت اولمیزلك دخی حتی بو کون بیله دنیانك همان هیچ بر طرفنده امثالی موجود ومشهود اولمیه‌جق مرتبه‌ده متحدانه ومتمدنانه واخوتکارانه برصورت اولدیغنی کوسترمکدر . واقعا بو کونکی کونده دولت علیه‌نك حسن امل اتحاد بروریسندن وافکار عالیهٔ مساوات کستریسندن امین اوله‌میانلر بولندیغی کبی ابتدای حالمزحقنده دخی بویله بر امنیتسزلك واطمئنانسزلق تاریخده مقید قالمش ایسه ده تاریخك شؤنات عادیه‌سنه وار نجه یه قدر هر فقره‌نك شهادتیله بز دها حین تأسسمزدنبری

هیئت عثمانیه‌یی تشکیل ایدن صنوف خلق تمامیله عثمانلی کورمش و عثمانلی طانیمش اولدیغمزی و انلرك دخی بزی او نظرله تلقی ایتمش بولندقلرینی اثباته مقتدر اوله‌رق استقبالمزی دخی ماضیمزه بکزتمك امل مدنیت پرستانه‌سنده بولنمقلغمزدن بالعموم صنوف عثمانیان ایچون بر مسعودیت صحیحه تولد ایده‌جکنی هر منصفه تسلیم ایتدیره‌بیلورز .

عثمانلیلغك بویله بتون دنیایی بر اخوت سیاسیه آلتنه آلمق صورتیله عادتا مدنیت مدنیت اوله‌لی امثالی هیچ بر یرده کورلمامش اولان اساس تشکلی اوروپاجه کورلدیکی ودها طوغریسی تاالمانیاده واقع بوهمیا ایچلرینه قدر مدنیت عثمانیه‌نك بردنبره سرایتی کندیسنی هرطرفه کوستردیکی زمان بو نعمت اتحاد خلق اوزرینه استبداد ایله حکم سورنلرك چشم حیرتلرینی پاتلا ترجه‌سنه آچمش اولمقدنناشی عثمانلیلغك نه‌قدر محسود اولدیغی وبناء علیه نه‌قدر حقسز هجوملره دوچار ایدلدیکی مقدمهٔ ثانیه‌مزده و (اوروپانك عثمانلیلغه مقابله‌سی) سرلوحه‌سی آلتنده بشقه‌جه ذکر ایدیله‌جکدر . بناء علیه بوراده سالف الذکر اس متین اوزرینه قورلمش اولان عثمانلیلغك اوشانلی ازمنهٔ متقدمه‌سنی تعقیب ایلیان ازمنهٔ متوسطه‌سی ایچنده دوچار اولدیغی تزلزله بر نظر دقت وانتباه عطفیله تاازمنهٔ متأخره

وجديدسنه قدر كله جكز (*) . انجق بدهيدر كه امرز دولت عليه نك تاريخ عتيقنى يازمق اولمديغى جهتيله حكايهٔ وقوعات وتفصيلاته كيرشميوب يالكز ماسبقه برنظر اجمال عطفيله اكتفا ايليه جكز .

تيمور بلاسنك وقوعيله شهزاده لرك يكديكرى عليهنه آچدقلرى محاربهٔ داخليه چلبى سلطان محمد حضرتلرينك همت مخصوصهٔ مشكل برانداز انه سى و دائما رأى رزين حكمت قريننددن آيرلمديغى صوفى بايزيد پاشانك تدابير عاقلانه سيله برطرف اولدقدن صكره سوداى استقلال جنيد صوباشى ودوزمه مصطفى وسماو اوغلى بدرالدين كبى برطاقم توزوديلره قدر دخى انتقال ايتمش

(*) بوراده ازمنهٔ متقدمه وازمنهٔ متوسطه وازمنهٔ متأخره ديه تعبير ايلديكمز تقسيماتى تاريخ عموميك ينه بوتعبيرلرله يوروتيلان تقسيماتنه حمل ايله ذهنلرك تشويش ايدلمامسى لازمدر . تاريخ عمومى شو اوچ بيوك اقسامه منقسم اولديغى كبى هردولتك تاريخ خصوصيسنده دخى اشبو اقسام ثلثه يوروتيله بيلور . زيرا بردولت وملتك ابتداى ظهورندن تام مرتبهٔ كمالنه وصول وتوقفنه قدر بردور ابتدائيسى اولوركه اكا اودولتك ازمنهٔ متقدمه سى دنيلور . اندن صكره دولت وملت مرقومه نك برده دور انحطاط واختلالى ظهور ايدركه اكا دخى ازمنهٔ متوسطه سى تعبير اولنور . ازمنهٔ متوسطه سى نهايتنده بردولت ويا ملت كلياً انقراضدن كنديسنى قورتاروبده تنسيقات جديده ايله تجدد ايلر ايسه اشبو اوچنجى دورينه دخى اودولتك ازمنهٔ متأخره وياخود جديده سى دنيلور . بعض مورخلر دولتك غايت كمالنه وصوليله دركات تنزله مباشرتى اراسنده برده دور وقوف چيقارلر ايسه ده دور وقوفك نصف اولنى ازمنهٔ متقدمه يه ونصف ثانيسنى ازمنهٔ متوسطه يه نسبت ايتمك مرجحدر .

والك زياده تأسف ايديله جك خصوصاتدن اولمق اوزره محاربات داخليه اثناسنده شهزاده لرك عسكره عرض احتياج ايله يوز ويرمه لرى بونلرك اولكى اطاعت وانقيادلرينى بر اطاعتسزلكه وبرده جلوس بخشيشى ناميله برنوع عارسزلغه دخى تحويل ايلشدر . واقعا بو او يونسزلقلر ايلك باشلادقلرنده غايت خفيف شيلر ايديسه ده اوزرندن زمان كچدكجه بونلرك دخى درجه سى آرتوب اختلال داخلى نهايت جلالى اشقياسى كبى دواهىٔ عظمى درجه سنه قدر وارمش ويكيچريلرك فناغى ايسه اكرى محاربه سى كبى بر ملحمهٔ عظيمانه اطاعتسزلك وولى النعمتلرى اولان سلاطين عظامى خلع درجه سنده حدسزلك مرتبه لرينى بولمش اولديغى تاريخ عثمانيده الك زياده تأسف ايله تلقى اولنان احوالدندر .

واقعا اشبو اختلال مديدك ابتدالرنده سؤ تأثيراتى هنوز عموم عثمانيان اوزرينه تعمم ايتمامش اولديغى جهتله دولت عليه نك خارجده اولان امور وتشبثات استيلا كارانه سنه خلل كلميه رك دور جليل سلطان سليمانى يه قدر فتوحات دوام ايتمش وبر عثمانيك اوچ قطعه سنه نقطهٔ التصاق اولمغله بتون جهانك الك مهم موقعى اولان بر ملكده يوز اوتوز مليون قدر نفوس زير حكومت عادله يه كيره رك قديم روما دولتنه مقيس جهانكيرانه بر دولت وجوده كلمش ايديسه ده

شو استیلا دوری ایچنده تماميله تمیز لنه مامش اولان بغی وفساد داخلی ملکمزك حدودی ایله برابر توسع ودرجهٔ شو کثرتك ارتقاسی ایله ترقی ایدرك نهایت افکار اختلال واختلال افکار جمله یه انتقال ایتمکله دولت وملتمز ایچون بر بیوك تزلزل وتنزل اسبابنی حاضرلامشدر . دقت واستغراب ایدیله جك احوالدندر که اختلالات ومحاربات داخلیه اکثریت واغلبیتله مسلمان اولان وباقلسه دولتمزك اساس اعتمادی اك زیاده کندی صداقتلری اوزرینه مبتنی اولمق لازم کلان عثمانلیلر طرفندن ایقاع ایدیلوب غیرمسلم عثمانلیلر ایسه معهود اسکندر بکك ارناودلق مسئله لرندن ماعدا کوزه چارپاجق بر مسئلهٔ مهمهٔ داخلیه ایقاع ایتمامشلردر . (*)

شو فقره مزك ارباب مطالعه نزدنده حاصل ایده جکی تأثیراتك درجاتنی بیله مییز . انجق عصرمز عصر غفلت

(*) واقعا اسکندر بکك اشبو ارناودلق عصیانی دولت علیه ایچون پك زیاده مشکلات کوسترمش اولان خصوصاتدن بولندیغی مسلمدر . انجق ارناودلق هیچ بر وقتده لذت مدنیتی طاتمامش اولدیغی کبی اوزمانلر دخی غایت وحشی برحالده بولنه رق بالخصوص هنوز تماميله عثمانلیلق دائره سی ایچنه کیرمامش اولدقلری ایچون بو عصیانه قیام وصوك درجه یه قدر جد تام کوسترمشلر ایدی . برکره عثمانلیلق دائره سی ایچنده تماميله اثبات وجود ایلدکدن وبوملیت مخصوصه نك حریت فوق العاده سنده اولان لذتی الدقدن صکره حتی ارناودلغك اك بیوك قسمی وهمان همان هیئت تامه سی شرف اسلام ایله مشرف اولمش ودولتك اك بیوك مبنای اعتمادی کندیلری عداولنه بیله جك مرتبه ده خدمات مشکوره ابرازیله محبت وحمیت عثمانیه لرینی اثبات ایلشدر .

اولیوب عصر حقیقت ایسه بو حقیقتی بر پردهٔ غفلتله ستره امکان یوقدر . صحایف تاریخ مطالعه اولنور ایکن سطحی اوله‌رق مطالعه اولنمیوب ده وقوعات ذهنلرده موازنه ومحاکمه ایدیله‌رك اوقنور ایسه بو حقیقت هرکسك نظر اطلاعنه کندی کندیسنی عرض ایدر . حتی غیر مسلم اولان عثمانلیلر ده‌کی بو اتفاقك دائمیتك حکمتی دخی آکلاشلمیه‌جق احوالدن دکلدر . محاربات داخلیه هرکسك آغزی طادینی قاچرمغه باشلادیغی زمانه کلنجه‌یه قدر بالعموم صنوف عثمانیانك یکو رمش اولدقلری ازمنهٔ مسعوده‌نك طادی حالا طمادقلرده قالمش اولدیغی جهتله هرکس دولتك انضباط وآسایش داخلیسنی اعاده واو مسعود کونلری استرداد ایتمسنه منتظر قالمشدر .

فساد اخلاقك جمله‌یه سرایتی دولت وملتمز ایچون بر بیوك تزلزل اسبابنی حاضرلادیغی کبی برازلق دولتجه رأس کاره کلنلرك ینه سالف الذکر زور باکروهندن آزمه ومعظمات مهام سلطنتی حسن تمشیت واداره‌دن عاجز آدملر اولمسی دخی اسباب مذکوره‌یی استکمال ایلمشدر . بو مقوله‌لرك ایش باشنه کلملری تشکیل اشقیا امرنده براز یارلق کوستره‌لری صورتیله وقوعبولدیغی مواد معلومه‌دن اولوب حالبوکه بو یارلقلری دخی برهایلقلرندن نشأت ایلدیکی وبر دولت اداره‌سی ایچون ایسه بر هایلغك

کافی اوله‌مدیغی درکار ایدی . برزمانلر اولمش ایدی که دولت بحق تربیه‌سندن عاجز قالدیغی برشقی بی‌مقام وزارته قدر کتورمش ایدی . ایشته کرك هیئت ارکان دولت وکرك عسکر برکره بوصورتله قارشدقدن صکره ارتق اصلاح احوال درجهٔ استحاله‌یه وارمش وبناءً علیه دور استیلامزك شانلی ثراتی اولان بونجه فتوحاتك برچوغی الدن چیقوب دولتمزك هرجهتله قوتی ضعفه مبدل اولمشدر .

اساسی جداً ییقلمز برصورتده قونلمش وبناءً علیه (ابدمدت) دیه تعریف وتوصیف ایدنلره هرزمان حق قزاندیرمش اولان دولتمزی پك دهشتلی برصورتله صارصمش اوله‌جغی شبهه کورتومیان شو احوال میانده بعض زمانلر اولمش ایدی که ازجمله کوپرولیلر کبی مجددلر چیقارق محیرعقول اوله‌جق قدرت ومهارتله دولته یکیدن جان ویررجه‌سنه کنیش نفسلر الدیره‌بیلمکه موفق اولمشلر ایدی . انجق کافهٔ عناصری مختل اولمش بولنان قوجه بردولته یالکز برتك آدملرك ویره‌بیله‌جکلری درماندن نه‌اوله‌بیلور ؟ بونلر هرنه‌یاپه بیلمشلر ایسه حیاتلری ایله دائم وقائم اولوب کندی وفاتلرندن صکره اختلال احوال ینه تجدد ایلش وبر زمان صکره دولت ایکنجی برمجدده دها محتاج قالمشدر .

تاریخمزك ازمنهٔ متوسطه‌سنی تشکیل ایدن شودور ایچنده سرای همایون احوالی دخی نظر دقتدن اوزاق طوتلماق لازم کلور . مملکتك اصل صاحبی تخت سلطنتك جالسی اولان حضرت پادشاه اولمسیله احوال دولت وملته اول مقام عالی‌العالك تماميله واقف اولمسی لازم کلور وکوریله‌جك احوال اوزرینه اقتضای کیفیتك اجراسی ایجاب ایلر ایکن نیجه بیك انتریقه‌لر اول طرف سامیجه دخی ایشلری اخلال ایدرك اك بیوك اصلاحات وکلادن فلانجه ذاتك باشنی کسمکله حاصل اوله‌جغی کبی اعتقادات عجیبه میدانه چیقمشدر . ازجمله بشیوزچکی اوطون مبایعه‌سنك برقاچ کون تأخرندن طولایی قره مصطفی پاشا کبی کندیسندن اك بیوك ایشلر بکلنیلان برصدر اعظم برجنجی خواجه‌نك انتریقه‌سیله اعدام اولنمشدر . ارکان دولتدن هیچ بریسی سرای همایوندن وسرای همایون یکیچری هیئتندن ویکیچری هیئتی ایسه هم ارکان دولتدن هم‌ده سرای همایوندن امین اوله‌مدیغی وشوعدم امنیت ایسه هرکسك باشنی تهلکه‌ده براقدیغی حالده ایشلرك سنه‌دن سنه‌یه دکل کوندن کونه دیکر کون اولمسنه تعجبمی ایدیلور ؟

ازمنهٔ متقدمه‌سنده شعشعهٔ شوکتی عالمك کوزلرینی قاشدیرمش اولان دولت علیه‌نك ازمنهٔ متوسطه‌سنده بودرجه‌یه قدر دوچار اولدیغی صدمات داخلیه وبو

صدماتك ايجاب ايلديكی ضعف كلی اعدای خارجيه‌نك دخی معلومی اولنجه ارتق هر طرفدن تضييقات مدهشه دولت عليه‌يی بتون بتون ازمك درجه‌سنه كتورمش اولديغنی تواريخ سلف لسان حال ايله يانه ياقيله نقل ايدركه اوقويان بر حميتلی عثمانلينك احوال مذكوره‌يه اغلاماسی ممكناتدن دكلدر . بو عصر تنزل وتدنی‌يه جدا خاتمه چكمكه حاضرلنمش اولان ذات شريف جنتمكان سلطان سليم ثالث حضرتلری اولوب اصدقای بندكانندن اسحق افندی‌يی دها شهزاده‌لكلرنده ايكن اوروپايه كوندره‌رك ترقيات مدنيه‌سی عالمی حيران ايتمكله برابر دولت عليه‌يی بالخاصه تهديد ايليان اوروپا نظاماتنی تحقيق ايتديرمش وذات شاهانه‌لری دخی استانبولده حقيقة دوست اولان بعض سفرادن اوروپا تنسيقات دوليه‌سنه دائر پك چوق معلومات آلمش اولديغندن تخت شوكت بخت اجداد عظامه جلوس بيوردقلری زمان معظمات مهام دولت وملتك هر شعبه‌سی ايچون انضباط مطلوبی تأمين ايليه‌جك قانونلر وضعنه تشبث ايلمش وايشه الك اول زمانك ايجابات طبيعيه وضروريه‌سندن بولنان تنسيقات عسكريه‌دن باشلايه‌رق حتی عالمه غلبه ايدن بوناپارطی مغلوب ايتمك مثلو ثمرات فعليه وماديه‌سنی دخی كوسترمش ايسه‌ده برايكی عصردنبری انتظامسزلق كنديسنده طبيعت ثانيه مقامنه قائم اولان دولت

وملت عثمانیه‌یه شو انضباط و انتظامی بردرلو حوصله‌ٔ قبوله صیغدیره‌میه‌رق سلطان سلیم کبی عقل و تدبیر مهامشناسیلری فلاطونلری عاجز براقان وحقیقة ملك سیرت اطلاقنه شایان اولان اخلاق کریمه‌زیله عالمی حیران ایلیان بر پادشاه نادر الامثالی بوراده قید وتحریره دکل حتی تخطره بیله مقتدر اوله‌میه‌جغمز فلاکتلره اوغراتمشلردر ·

امان یارب سلطان مصطفی دورینی شویله‌جه بر کوز اوکنده تجسم ایتدیرن آدمك عجبا دورمذکور احوالنك دهشتندن توکلری اورپرمامك ممکن اولورمی؟ سلطان سلیمك بونجه امکار فداکارلقلر ایله وجوده کتوردیکی مقدمات اصلاحات نصل مرحتسزجه‌سنه برخرص خصومت ایله محو و بی نشان ایدلدی · اول مقدمهٔ اصلاحات که دولت علیه وملت عثمانیه‌نك بقای سلامتی هپ بونلره منوط ومتوقف قالمش ایدی ! · زیرا خارجا دشمن هرطرفی تهدید ایتمکده اولدیغی کبی داخلا دخی دخی دولتك نفوذی همان استانبول سورینك خارجنه چیقامز ایدی · بتون ولایتلر بر فترت مدهشه ایچنده بولنور ایدی · فترتك درجه‌سنی شونکله مقایسه ایتملیدر که طونه ولایتی ایچنده کندی کندیسنه توره‌یان بر (مصطفی بایراقدار) سکسان بیك عسکرله کلدی · سلطان مصطفایی تختدن ایندیروب والدفاکه

اوارالق سليم ثالث حضرتلرينى غدر ايله شهيد ايتمش اولدقلرى ايچون مشار اليهك خير الخلف اولهرق يرينه سلطان محمود حضرتلرينى اجلاس ايلدى ·

وقوعات سلف بزم ايچون درس عبرت اوله جق ايسه اصلاح جكميدرك افكار عمزى آچيقدن آچيغه سويليه لم كه دولتك استقلال تاميله مفتخر بولنان بر عثمانلى بو مثللو فترتلردن اصلا وقطعا ممنون اوله مز · بر صاحب خروجك قوجه بر پاى تخته غلبه ايتمسى هرنه قدر بو دفعه اولديغى كبى پك فائده لى اولمق دخى محتمل ايسه ده بويله بر قدرت وقوت خصوصيه الده بولنمق فلاكتلرده سبب اوله بيلور · بر روم ايلى صاحب خروجى سكسان يوز بيك عسكر تدارك ايده بيلمك مقتدر اولديغى حالده تكميل ولايات شاهانه نك بر مليوندن زياده عسكر تدارك ايتمسى دخى ممكن اولديغى حكم ايلمك لازم كلوب بويله بر قوت متحدهٔ عموميه ايسه دولتمزك اعداى خارجيه سى طرفندن اخلال ايدلمكده چاليشيلان شان استقلالى اكمال ايده جكى دركار ايكن مجرد انتظامسزلق وانضباطسزلق بليه سيله محو اولمق بيله قالديغى بر درجه يه وارمق ايشته هب او بليهٔ فترت اثرى وانسانى قهرندن هلاك ايده جكى شك و شبهه دن برى بر حالدر · مع هذا (علمدار مصطفى پاشا حضرتلرينك) سالف الذكر همت جليله سى دولتك جدا احياسنى تأمين

ایلدیکی جهتله ینه کندیسنی بزلره تقدیس ایتدیره جك
برحالدر . هرقاعده نك براستثناسی برشاذی اولدیغی
کبی اصحاب خروجك مضر اولمسی قاعدهٔ کلیه سی
اینچنده دخی علمدارك نافع اولمسی شاذ اولهرق تلق ایلرز .
زیرا جد امجد حضرت پادشاهی شهریار فردوس قرار
غازی سلطان محمود خان ثانی حضرتلری بو دولت جلیله نك
بحق ایلك مجددی اولمشلردر . بردور تزلزل وتنزلدن
عبارت بولنان ازمنهٔ متوسطه مزه دخی خاتمه چکوب
ازمنهٔ متأخره وجدیده مزك مقدمه سنی وضع ایتمشلردر :
سلطان محمود عدلی حضرتلری که همت عالیهٔ شهنشاهانه
وصاحبقرانانه لری مقابلنده طاغلری عاجز کورن ونفس
همایونلرینه بوقدر اعتماده کرچکدن بالوجوه حقلی بولنان
بر پادشاه نادر الامثالك تخت همایونه جلوسلریله برابر
کندیلرینه امل محض ایدندکلری اصلاحات خیریه
ومسعوده یی ۱۲۲۳ سنه سندن ۱۲٤۱ سنه سنه قدر
اون سکز سنه مدت قوه دن فعله چیقاراماش اولملری
نظر حکمتله موازنه ایدیلور ایسه بو امر خیرك محاله قریب
نصل بر درجهٔ اشکاله واردیغی وعصرك طبیعتنده فساد
وفتن نه قدر قوتلی اوله رق تمکن و تقرر ایتمش بولندیغی
یالکز بر درجه یه قدر آکلاشیله بیلور . اسعد افندی
مرحومك (اس ظفر) نام اثری مطالعه اولنور ایسه

کوریلور که پادشاه مغفور مشار الیه حضرتلری دولت
وملتنك کرچکدن مدار احیاسی اوله‌جق اصلاحات
خیریه ومشکوره‌یی هیچ بر کیمسه‌یی اینجیتمکسزین موقع
حصوله ایصال ایچون پك چوق چالشمشلر ونه‌یاپمق لازم
ایسه یاپمشلردر . هیئت ارکان دولت ایجاب و الجای
زمانی آکلایه‌رق افکار همایونه حرفیاً تبعیت ایلدکلری
کبی یکیچری زوربالری دخی برارالق قبول ایدرك
اصلاحاته ینه جهت عسکریه‌دن بدأ اولنمش ایسه‌ده
طبیعتلرنده‌کی فساد ینه کندیلرینی مرتبهٔ تعنده اصعاد
ایلدیکندن معاذالله تعالی بر وقعهٔ سابقه دها ایقاعنه قیام
ایلملریله ارتق علمای زمان طرفلرندن ویریلان فتوای
شریفه موجبنجه جمله‌دن اول شو دشمن داخلی علیهنه
جهاد وغزا فرض اولمش وهرکس سلاحلنوب اول
فرقهٔ ضاله ومضله‌نك استیصالنه قیامله بحمده وکرمه تعالی
موفقیت آلهیه دخی فرقهٔ ناجیهٔ محمودخانیده تجلی ایلمشدر .
سلطان مصطفی عصری ایچون اوعصرك احوالنی کوزی
اوکنه کتورنلرك توکلری اوریه‌جکنی بیان ایلمش
ایدك . احوالنی حقیله امتحان ایدنلرك عادتا زهره‌سی چاك
اوله‌جق برعصر وار ایسه اوده سلطان محمود ثانی
حضرتلرینك یکیچری بلیه‌سنی قالدیردیغی اثناده دولت
علیه‌نك بولندیغی حالدن عبارت اولدیغنه هیچ شبهه

ایدملمیدر . بتون ولایات والیلری برر صاحب خروج
کسیلش وحتی بعضیلری دولت متبوعه‌لرینی سلاحله
تهدید ایلمکده بولنمش وخارجدن ایدیلان افسادات تبعهٔ
غیر مسلمه اوزرنده دخی اولانجه تأثیرینی کوسترمرك داخل
مماك طرف طرف آتش ایچنده قالش و بریاندن روسیه
واکا پیرو اولان دولتلر تعرض خطوه‌لرینی آچمش وبونجه
احواله قارشو سلطان محمود حضرتلری عسکرسز پاره‌سز
یارو یاورسز قالوب یالکز یاوری توفیق حقه استناد واندن
صکره کندی بلند همت ملوکانه‌لرینه اعتماداله ثبات ایتمکده
بولنمش ایدی .

صره‌سی کلدیکی جهتله بنه اخطار ایده‌لم که تادولت علیه
عا . تا اضمحلال دیمك اولان اشبو صدمات اخیره‌یه دوچار
اولنجه‌یه قدر خارجك غیرمسلم همشهریلرمزی افساد
ایچون اکدیکی تخم فساد زمین شوره‌یه آتیلان دانه‌لر کبی
فیض آله‌میوب بونلرك اثر نمو کوسترملری ایسه دولتك
کندی بقاسندن کندیسی دخی همان امید واز اوله‌میه‌جق
درجه‌یی بولدقدنصکره باشلامشدر که آتی واستقبال ایچون
سعادت جدیه وحقیقیه‌دوشو نانلرك هردلو فکرخصوصی‌یی
برطرفه براقه‌رق شو حقیقتی نظر اهمیتدن اوزاق
طوتمامالری الزم واهمدر . هرکیم بو حقیقتی ستر ایتمکه
چالیشه‌جق اولسه دخی ثمره‌سز . زیرا حقایق تاریخیه

اویله برشیدر که یالکز برملته تعلق اولمیوب عمومیت اوزره
نوع بشره تعلق اولدیغندن برملت عندنده وبرلسانله انی
ستر ایتمکه چالیشلسه دخی ملل سائره نزدنده والسنهٔ سائره ایله
او حقیقت ینه میدانه چیقار . بو حالده ستر ایتمکه چالیشانلر
ایچون محجوبیتدن بشقه بر نتیجه قالمز . واقعا اوزمانلر تبعهٔ
غیرمسلمه‌یی افساد ایچون اکیلان تخم فساد بر درجه قوتله
سوروب کوکلشمشدر که مؤخراً انی دها زیاده بیوتوب
ثمرات سیئه ومضره‌سنی دخی اقتطاف ایچون فساد صویی
ایله صولایان برطاقم ارباب خرص وطمع سایه‌سنده نتیجهٔ
حال الیوم هرکسك کوزلری سرشك تأسف ایله طوله‌رق
کوردیکی وجهله بربیوك داهیه‌یه قدر منجر اولمش ایسه‌ده
احوالمز کوره عثمانلیغك مبنی علیهی بولنان اساس اتحاد
قدر متین اوله‌بیلمك هیچ بر وقتده ممکن ومحتمل اوله‌میه‌جغندن
بعنایته تعالی دور انقلابز تماميله حکمنی اورته‌یه قویدقدن
صکره بالعموم صنوف عثمانیان اراسنده ابتداده‌کی اتحاد
ویك جهتینك عودت ایده‌جکنی دها شمدیدن یالکز یار دکل
اغیار بیله ایستر ایسته‌مز تسلیم ایتمکده بولنمشدر .

اوزمان ایسه هرطرفدن پنجهٔ پولادینی آچمش بولنان
اوبجه مشکلات سلطان محمود حضرتلرینك بازوی همتنی
بوکه‌بیلمکدن بالوجوه عاجز قالمشلر ایدی . سلطنت
سنیهٔ عثمانیه‌نك حدودینه اصابت ایدرك حدود اوزرندن

بعض پارچه‌جقلری قوپارمش اولان صدمات خارجیه او پارچه‌جقلری برر حکومت مستقله شکلنده قوپارق درت بش پارچه اوفاق تفك حکومتلر وجوده کتورمیش ایسه‌ده سلطان محمود حضرتلری همت قوللرینی انجق دولتی قورتارمق ایچون صیغامش بولندقلرندن بو عزم جلیل همایونلرنده تماميله موفق اولمشلر واو بابده دخی دینلدیکی وجهله ازمنهٔ جدیده‌مزك مقدمه‌سنی وضع ایتمك درجه‌سنده بر اقتدار عظیم کوستره‌رك عالمی علوهمت شاهانه‌لرینه حیران ایلمشلردر.

والد ماجد حضرت پادشاهی غازی سلطان عبدالمجید خان حضرتلری پدر جنت مقرلرینك باشلامش اولدقلری امر تنظیماتی یقیندن تدقیق ایدرك نهایت ١٢٥٥ سنه‌سنده مقام اقدس خلافته قائم اولدقلری زمان والی ودره‌بکی ویاخود دها طوغریسی تغلبی صورتیله ملکی تقسیم ایلمش اولان متغلبلر الندن یکی قورتلمش وحدود خارجیه‌سی دخی پك بیوك همتلرله هنوز تعیین وتأمین ایدلمش واستقلالی قزانلمش بر دولت بولدیلر که دولت علیه‌نك سلطان مصطفی زماننده‌کی حالیله سلطان محمود دورینك صوکلرنده‌کی حالی کوزنجه موازنه ایدیله‌جك اولسه اوکی حالك فقدان وایکنجی حالك وجود عد واعتبار اولنه‌جغی درجه‌ده بر فرق کوریله‌جکی مسلمدر.

لكن موجود حكمنه كيرمش اولان دولت عليه‌ده خزينه وعسكر ودونانما كبی اسباب شوكت يوق حكمنده اولوب مصر مسئله‌سی دخی برطرف اولدقدن صكره بونلرك جمله‌سی يكيدن ميدانه كتورلمك واول صورتله دولتی بحق دولت دنيله‌بيله‌جك برحاله قويمق لازم ايدی . رشيد پاشا مرحوم كبی حكمت سياست جديده‌ده يد طولا صاحبی اولان ادملری حقيله استخدام ايدرك اصلاحات فرمانلری وخط همايونلر [١] نشريله دولت عليهٔ عثمانيه‌نك مبنای تأسيسی اولان وهرهانكی دين ومذهبده اولور ايسه اولسون وهرهانكی مليت وقوميته منسوب بولنور ايسه بولنسون عثمانلی سنجاغنه تابع بالجمله صنوف خلقك يكپاره برمليت سياسيه‌يه منسوب وحقوق عدليه‌سنه وسائره‌سنه متساو يا حصه‌دار اولمقدن عبارت بولنان امر مساواتی اعلان ايليه‌رك برچوق مؤسسات نافعه ايله اصلاحات ملكيه‌يه وسعت ويرديكی كبی ١٢٦٩ سنه‌سنده آچيلان قريم محاربه‌سنده اون بش سنه مقدم اوتوز بيك منتظم عسكر چيقاره‌بيلمك اقتدارينه انجق مالك اولان دولت عليه درتيوز بيك منتظم عسكر چيقارمش وبوصورتله بتون دنيا نظرنده دولت عليه‌نك اصلاحات وترقياته اولان استعداد واقتدارينی اثبات ايلمشدر .

مع هذا جنتمكان غازی سلطان عبدالمجيدخان حضرتلرينك

موفق بالخیر اولدقلری بو نجه اصلاحات مادیه ومعنویه دخی دولت علیهٔ عثمانیه‌یی تمام دور جدیدینه تقلیب ایتمکه کفایت ایلامشدر . جناب حق بو انقلاب عظیمی بالاجرا برایکی عصرلق انضباطسزلغه وانتظامسزلغه خاتمهٔ قطعیه چکه‌رك بکیدن آچه‌جقلری دور حریتدن طولایی الی‌ماشاالله تعالی عموم ملت عثمانیه‌یی عاطفت وعنایت جلیلهٔ شهنشاهیلرینه منتدار ایتمك مسعودیت ابدیه‌سنی ذات فاروقی صفات حضرت عبدالحمید ثانی یه بخش ومیسر بیورمش اولدقلرندن کرك سلطان محمود وکرك عبدالمجید حضرتلرینك موفقیات مشکوره‌لری یالکز سیئات وقبحیات متقدمه‌یی ازاله واحادن متولد برشی اولدیغی کبی حتی فردوس آشیان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلری عصرنده کوریلان اجراآت دخی بو قبیلدن عد اولنمق ضروریدر .

ایشته دولت علیهٔ عثمانیه تاریخنه عطف ایده‌جکمز نظر شوندن عبارت اولوب بو نظر اوزرینه ایدیله‌جك تأملده میدانه چیقار که هر دولت وملت ایچون مدار سلامت ونجات انجق برقانون لایتغیره تبعیتدر . هله دولت علیه وملت معظمهٔ عثمانیه کبی صنوف مختلفهٔ خلقدن مرکب اولان بر جمعیت متمدنه‌ده حکم قانونه توسل ورعایت مطلوب اولان اتحاد ومساواتی حاصل ایده‌جکی جهتله هر یردن زیاده شایان اهمیت طوتلق لازم کاور . ابتدای تأسسمزده شوکت

واجلالمزى اعلاى علينه وازديرانشى دولت عليه‌دن مقدم
هر دولت وامارت انجق بر ادارهٔ كيفيه‌يه تابع ايكن دولت
عليه احقاق حق بولنده شرع شريف برقانون لايتغير اولمق
اوزره تلقى ومهام عسكريه وملكيه‌ده دخى قره خليللر وقره
رستملر كبى حكمت سياسيه اربابنك وضع ايلدكلرى اصول
وقوانين منتظمه‌يه تبعيت ايله ادارهٔ كيفيه‌يه اصلا اعتبار
ايتامش اولمقدن وبو صورتله عثمانليلق دائره‌سى ايچنه كيرن
خلقى بحق توحيد ايلمش بولنمقدن عبارت ايكن صكره‌لرى
هر صورتله ميدانه چيقان وتأثيرات سيئه وثمرات مضره‌سى
تا بو زمانه قدر دوام ايدرك حتى مشكلات حاضره‌يى دخى
باثمره آچان انضباطسزلق وانتظامسزلق محضا قانونه
رعايتسزلكدن نشأت ايلمش واوته‌دنبرو دولتك اعلاى
شوكتنه ال برلكيله چاليشان صنوف عثمانياندن اولا اسلام
صنفى بنيان شوكتمزى رخنه‌دار ايده‌جك نيجه لايقسز
حركتلرده بولنمق وانلردن صكره دخى برطاقم خرستيان
قسمى فسادله قيام ايلمك صورتيله اول مليت مسعوده
واخوت ممدوحهٔ سياسيه‌مزى هدم ايتمكه خدمت ايلمشلردر ٠

ايمدى سلطان محمود حضرتلرينك دور مسعودلرندن
جلوس مسعدت مأنوس حضرت پادشاهى‌يه كلنجه‌يه قدر
ياپيلان قانونلره رعايت نسبتنده منفعت دخى حصوله كلديكى
منكر دكل ايسه‌ده خط همايون حكمت مشحون حضرت

پادشاهیده ایضاح بیورلمش اولدیغی وجهله بونلر براس
متینه مستند اولمدقلرندن هرحالده ماهیتلری ادارهٔ کیفیه‌نك
برقاچ صحیفه ایچنه درجندن عبارت دیمك ایكن خلیفهٔ حریت
شعار وشهریار فاروق اقتدار غازی سلطان عبدالحمید ثانی
افندیمز حضرتلری قوانین دولت ایچون براس متین اولمق
وسایهٔ حکمنده ملتی جدا بر نعمت حریت ومسات ایله احیا
وتأیید ایلمك نیت خالصهٔ مجددانه‌سیله محضا عواطف سنیهٔ
ملوکانه‌لرندن بر قانون اساسی عنایت واحسان بیورمشلر
و ایشته بو قانون کرامات مشحون ایله بزم ایچون ینه
انتظامات ابتدائیه‌مز جهتنه طوغری بر تحول وانقلاب
وتجدد کلینك اساسنی وضع ایلمشلردر . قریم محاربه‌سندن
صکره‌کی احوالك اجمالی مبحث مخصوصنه ترك وتأخیر
قلنمشدر .

اسس انقلاب

مقدمهٔ ثانیه

اوروپانك عثمانليلغه مقابله سى

برنجى مقدمه‌مزده بيان اولنديغى اوزره مذهب ودیانت وقوميت فرقى اولمديغى حالده محضا انسانلرى برملیت سياسيه آلتنده جمع وتوحيد ايلمك اساسى اوزرينه تشكل ايليان دولت عليهٔ عثمانيه‌نك تشكيله برابر مدنيت قديمهٔ عالمه بر بشقه طرز وصورت ويره‌جكى واوكيدشله بتون دنيايى ضبط ايليه‌بيله‌جكى اكلاشلمغله عالمك نظر دقت واهميتى بودولت نوظهور اوزرينه آچيله‌جغى ادنا بر ملاحظه ايله معلوم اوله‌جق خصوصاتدن بولنديغى كبى بر طاقم وقوعات جسيمه ومهمه دخى حقيقت كيفيتى اول صورتله تصديق ايلمكده‌در ..

تواريخ شناسان ابناى زمانه خفى اولمديغى وجهله دولت عليهٔ عثمانيه‌نك ابتداى ظهورى بر آنس دولت روميه سيله قونيه دولت سلجوقيه‌سنك ختام مدت حكومتلرينه

مصادف اولوب سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌ده کوریلان انتظامات ملکیه وعسکریه وفیوضات مادیه ومعنویهٔ متمدنه‌یه نظر بو دولت جدیده‌نك سالف الذکر ایکی دولت قدیمه‌یه مطلقا و بالسهوله خیر الخلف اوله‌جغنی آکلا مقده تأخر ایتمیان اوروپا دولت عثمانیه‌نك اوروپا جهتنجه اولان ترقیاتنی منع ایتمکی درعهده ایلمش اولدقدن فضله اناطولی جهتنجه دخی دولت علیه‌یی ترقیدن منع دکل بلکه تشکل وتأییدینه اساسندن مخالفت وممانعت ایچون پك چوق زمانلره قدر قرهمان اوغللری واوزون حسن مثللو شرق صاحب خروجلریله ایرانیلرك دولت علیه‌یه رقابت ایده‌بیلسندن بالاستفاده جمله‌سنی تحریك واغرادن خالی قالمامشدر .

واقعا آسیا مشغولیتلرینك دخی دولت علیهٔ عثمانیه ایچون مشاغل جسیمه ومدهشهٔ خارجیه‌دن اولدقلری معلوم ایسه‌ده مشاغل مذکوره‌نك انتاج ایده‌بیله‌جکی سوء عاقبت هیچ بر وقتده اوروپا رقابتنك انتاج ایده‌جکی سوء عاقبته مقیس اوله‌میه‌جغندن بر مورخ دائما نظر اهمیتنی اوروپا جهتنه حصر ایتمکدن کیرو قالمز . زیرا معاذالله تعالی اوروپانك رقابت حسودانه‌سی یالکز دولت علیه‌نك اضمحلالنی انتاج ایله قالمیوب نفوذ اسلامیه وترکیه‌نك آسیا وافریقا حدودی ایچنده‌ده محصور و محبوس قالمسی

متصور اولمق شویله طورسون بالکه اورالرده دخی بقاسی بولهبیلمسی پك بیوك برشبههالتندهقالور ایدی . کرك اوروپا وکرك آسیا رقیبلرینه مرام اکلاتوب بنیان سلطنتی متانت ورزانت مطلوبهسیله تأسیس وتأییدایدهبیلمك ایچون دولت علیهٔ عثمانیه کبی عناصر مختلفهیی یکدیکریله بحق مزج وتوحیده مستعد ومقتدر برحکومت لازم کلور ایدی که بو حکومتی نهمسلمان نهترك ونهده خرستیان برخاندانك قوّه بیلسی احتمالدن بعید اولوب جناب حق بویله امزجهٔ مختلفهنك مزج وتوحیدی کبی امثالی نامشهود برموفقیت عظیمه ومحیرهیی انجق خاندان عثمانی یه بخش ایتمش اولدیغی آثار فعلیهسیله استدلال ایدلمشدر .

اوروپانك نظر اهمیتی سلطنت سنیهٔ عثمانیه اوزرینه برحس غبطه کشانه وبلکه برغیرت حسودانه ایله آچان مسئله یالکز بیزانس ایمپراطورلغنك قوتدن دوشمهرك روم ایلی قطعهسی ایچنده متعدد حکومات صغیرهنك یکدیکریله محاربهٔ متمادیهده بولنملرندن وعثمانلی تنسیقات اساسیهسی اقتضاسنجه دخی بوهیئته التحاق ایدن هرقومك درحال بیك ییلدنبری عثمانلی ایمشجهسنه اتحاد ایدوب قاللرندن ناشی عثمانلیلرك شماله طوغری ایلرولدکچه ایلرولهمسنه ممانعت ایدهجك برقوت بولنهمیهجغی قضیهسندن عبارت دکلدر .

عثمانلیلرك ابتدای ظهوری اسپانیادن اهل اسلامك

هنوز بالکلیه مغلوب اوله‌رق افریقا طرفنده طردی
مسئله‌سنك وقوعه كلمامش اولدیغی برزمانه تصادف ایلسی‌ده
اوروپانك نظر دقتنی عثمانلی دولت نو ظهوری علیهنه
آچمق ایچون بشقه‌جه بر مجبوریت عظیمه حاصل ایلمشدر .
تواریخ شناسانه خفی اولمدیغی اوزره اندلس طرفنه كچن اهل
اسلام یالکز اندلس قطعه‌سنی استیلا ایله قالمیوب اورادن
بر باش شماله طوغری ایلرولیه‌رك واكتین وغاسقون نام
فرانسز ایالتلرینی كچه‌رك ایلرو طوغری آقین ایلدكلرندن
ماعدا سجلیا ومایورقه ومینورقه جزایری وایتالیانك بر
چوق سواحلی ومارسلیا ولیونه طوغری ممالك هب عربلرك
استیلاسی آلتنه كچمش و برزماندنبری بونلر اراسنده پیدا
اولان تفرقه بیوك بیوك برچوق مغلوبیتلرینی ایجاب ایتمكله
برابر اكر بونلر كندیلرینه بردوزن دها ویره‌جك اولورلر
ایسه اولكی حدود استیلالرینی دخی تجاوز ایلیه بیله‌جكلری
دركار بولنمش ایدی . بوكا مقابل شرق جهتندن تركلرك
ده كلیبولی بوغازینی كچر كچمز ایلك صولوغی مجارستان
ایچرولرنده الملری كرچكدن اوروپانك چشم حیرتنی
پاطلاته‌جق خصوصات غریبه‌دن عد اولنمشدر . اوروپانك
ایشه بو درجه اهمیت و یرمسی كندی منافعنجه پك اهمیتلی
ایدی . زیرا غرب طرفندن عرب كشاف قوللرینك المانیا
ایچندن واردقلری یرلره شرق طرفندن ترك آقینجیلری

دخی مؤخراً وارمشلردر که اکر بو ایکی جماعت زمان وال برلکیله حرکت ایتمش اولسه‌لر ایدی تکمیل اوروپایی استیلا ایده بیله‌جکلرینه هیچ شبهه ایدیله‌مز ایدی ٠

اکر عثمانیان تاریخ ظهورلرندن اوچ عصر قدر مقدم میدانه چیقمش اولسه‌لر ایدی احتمالکه اوروپا بوایشه اول قدر اهمیت ویرمز وو یرمکه‌ده مقتدر اولمز ایدی ٠ زیرا اوزمانلر اوروپا هنوز شرقك جاهلی اولوب تعصب دینیه‌دخی هنوز اسلامیتك محوی املی اوروپالولرك یورکلرینه یرلشدیرمامش وبلکه خرستیانلقده حالا اوروپانك برچوق یرلرنده لایقیله یرلشمامش ایدی٠ عثمانلیلرك زمان ظهورنده ایسه اوروپا برایکی یوز سنه‌دنبری بر قاچ یوز بیك آدمدن مرتب اولان اهل صلیب اردولرینی تا اراضیٔ مقدسه‌یه قدر سوق ایدرك کویا هیئت معظمهٔ اسلامیه‌یی زیروزبر ایتمك دعواسنده بولنور وبوایشه هنوز نهایت ویره‌میه‌رك بریاندن لاینقطع فرصت ارار طورر ایکن برده عثمانلیلری بارقهٔ سریعه آسا لمحهٔ بصرده هرطرفی شعشعهٔ شوکتلریله مشعشع ایدیور کورنجه اراضیٔ مقدسه طرفلرنده‌کی تشبثات حربیه‌لرینی ترك وتعطیل واولانجه قوتلرینی سلطنت سنیه علیهنه حواله وتحمیل ایتمکه لزوم کوردیلر ٠ بز کیفیتی شمدیکی افکار سربستانه‌مزله محاکمه ایدر ایسه‌ك اوروپانك اسلام علیهنه اولان بویله چلغنجه‌سنه بر

غیرتنه شاشارز . چونکه اسلامیت ادیان سائره کبی انتشار ایلدیکی یرلرده نصرانیت و یهودیت سنلو نظر اسلامده اهل کتاب عد اولنان ارباب دیانتی محو وتباه ایدر دینلردن اولمدیغی جهتله استیلای اسلام التنه کیردکدنصکره دخی هرکس کندی دیانتنده بولنه بیلور ایدی . نصل که اندلس طرفنه اسلامك مرور یله خوالیٔ مذکوره ده خرستیانلق دوشمیوب بلکه اولکیدن زیاده رفعت دخی بولمشدر . استقلال سیاسی جهتنه کلنجه واقعا برخلق ایچون استقلال ملیسنی غیب ایتمك تحمل ایدلمز بر مصیبت عد اولنور ایسه ده اهل صلیبك غیرتی بو اولمیوب محضا قدس شریفی اسلام الندن قورتارمق واسلامی اسلام اولدیغی ایچون محو ایتمك غیرتیله بو فداکارلغی کوزه الدیرمش اولدقلری آشکار بولندیغندن بو مسئله ده فکر سیاسی پك اوزاقلرده طولاشوب بحثك ایچنه کیرهمز . اوروپانك اهل صلیب تشبثاتنه یالکز بز دکل حالا کندیلری بیله تعجب ایتمکده درلر . فقط ارمیت پیه ردن بدأ ایله برچوق پاپاسلر وپاپالر هر طرفی قپوقپو طولاشوب بتون قراللرك سنیورلرك تعصبلرینی تحریك ایلدکلری زمان اوروپاده اویله افکار وحریت عمومیه کبی شیلر اولمیوب ملت دیمك قراللرندن دوقلرندن سنیورلرندن عبارت بولندیغی جهتله برقاچ قرال ایله بش اون دوق وسنیوری اقناع ایده بیلمك برایکیوز بیك

کشیلك اردوزی آج بیعلاج سورونه سورونه قدس شریف سوری التنه قدر سوره بیلمکه کفایت ایلشیدی . (*)

ایشته اوروپانك نصرانیتی اسلامیت علیهنه ذاتاً بویله برغلیان مجنونانه‌ده بولندیغندن و عثمانلیلرك توحید امزجه ایله یکی برمدنیت تشکیل ایلدکلری احادناسك معلومی اولمیوب انلر عثمانلیلری صرف مسلمانلق غیرتیله خرستیانلق عالمنی محو ایده‌جك برهیئت صانوب حقیقت کیفیته مطلع اولان بیوکلرك ایسه عثمانلیلرده الك تهلکه‌لی کوردکلری حال ایشته بو توحید عناصر مختلفه قضیه‌سی اولدیغندن ارتق دنیا یوزندن وجودلرینی قالدیرمغه چالشدقلری بر خلقك روم ایلی جهتندن تجاوزاتنه واوروپا اورته‌سنه طوغری ایلرولەمسنه بردرلو مساعده ایدلمامك لزومی نشر اولندیغی زمان قدس شریفه کیدن عظیم وجسیم اردولرك عثمانلیلر اوزرینه هجومنی هیچ برشی منع ایده‌مامشدر .

قوصوه‌ده حضرت سلطان مرادك شهادتنه منجر

(*) اوزمانلر پاپاسلرك قراللری ودوقلری وسائر دینی اسلام علیهنده ومحاربهٔ صلیبیه یه تشویق ایچون استعمال ایلدکلری خدعه لریاننده الك قوتلی اولان حکمدارلردن هانکیسی ادنا برکناه ایشلیه‌جك اولسه درعقب آفاروزا ایدرك محاربهٔ صلیبیه‌یه کتمدیجه آفاروزدن قورتیله‌میه‌جقلرینی حکم ایتلری شایان دقت واهمیتدر . افاروز ایدیلان حکمدار عادتا مقام حکومتدن انخلاع درجه‌سنده برفلاکته دوچار اولمش عد اولنه بیلور ایدی . زیرا آفاروزلی اولان ذات نجس محض عد اولنه‌رق حتی کندی اقربا وخویشانی بیله اکا تماس اجتزاز وهیچ برکیمسه انك طرفداری قالمسنی ایسته‌مزلر ایدی

اولان ملحمهٔ کبرانك سببی قونیه طرفلرینه سوق ایدیلان صربلی عساکر عثمانیه افرادندن قوانین عسکریه خلافنه اوله‌رق شونك بونك باغچه‌سنه وخانمانه وخانه‌سنه تسلط ایلیان بر قاچ نفرك قانوناً محاکمه‌لری بالاجرا صلب واعدام ایدلملری اوزرینه کویا ملت نصارانك بو مظلوملری انتقام ایچون ایاقلندقلری مصرح ایسه‌ده ملحمهٔ مذکوره‌نك اسباب حقیقیه‌سی بوندن عبارت اولمدیغی وبو صورت ارباب تعصبی اهل اسلام علیهنه قشقرتمغه بر وسیله اولدیغی ومحاربه ایسه محضا دولت علیه‌یی روم ایلی استیلاسندن منع وتکرار اناطولی‌یه امرار مقصدیله وقوعه کلدیکی قضیه‌لری اول بداهتلردندر که بونلر واقعا بر رغشای غرض ایله ستر ایدلمك استنور ایسه‌ده او غشالر شفاف اولدقلرندن التنده‌کی حقیقتی ینه اظهار ایدرلر ·

اشبو مهاجمه‌نك وقوعی فی الحقیقه زیر ادارهٔ عثمانیه‌یه کچن اهالیٔ نصرانیه‌نك مظلومیتلری محقق اولوبده انلری تخلیص مرامنه مبنی بولنسه ایدی کندیلری ینه معذور کوریله‌بیلورلر ایدی ·· فقط مقدمهٔ اولیزده دخی بیان ایدلدیکی وجهله ملت نصارانك ملیت سیاسیهٔ عثمانیه‌دن ممنون و متشکر بولندقلری پرنس قسطنطینك خدمت پادشاهیدن آیرلماسیله ثابت ومحققدر ·

نیکبولی ووارنه ملحمه‌لرینك وقوعلری هب قوصوه

مهاجمه‌سنی ایجاب ایلیان غیرت غیر محققهٔ ندمرانه‌دن نشأت ایلدیکی مواد معلومه‌دن اولوب محاربهٔ مذکوره‌ده‌ینه اسلام وخرستیاندن مخلوط ومرکب اولان (*) یکیچری عساکر عثمانیه‌سنك ال وسلاح برلکیله قهر وتدمیر اعدایه مسارعت کوستردکلرینی ارباب انصافدن بر یسی نظر نصفتله کوره‌جك اولسه عثمانلیلردن خشنود وراضی بولنان بر خلق اومثللو بلیه‌لره کرفتار ایلدیکندن طولایی اوروپا علیهنه سویلدك سوز ایتمدك تشنیع براقمز ایدی . عثمانلیلر طوغری اوزله طوغری برامل ایچون محاربه ایلدکلری جهتله دائما لوای مظفریتلرینی نسیم توفیقات ربانیه‌نك تمویج ایلمش اولمسی دخی معنویات اموره تسلیمیت کوسترنلرك نظردقت واهمیتدن اوزاق طوتمیه‌جقلری برقضیه‌در . زیرا وارنه محاربه‌سنده غیرت الهیه‌نك آچیقدن آچیغه کندیسنی میدانه قویمسی عادتا معجزات نوعندن عد اولنه‌جق برحالدر .

(*) مورخ حامر المان کتابلرندن اخذ ایلدیکی معلومات اوزرینه عثمانلی تاریخنده یازارکه نیکبولی طرفلرینه ایمش اولان اهل صلیب اردوسنك یالکز نفراتی دکل حتی بیوك ضابطانی بیله عساکر اسلامیه وعثمانیه‌یی انسان دکل برنوع غول بیابانی کبی اعجوبهٔ زمان عد ایدرك اکر برآدم بونلری اولدورر ایسه برشیطان اولدورمش قدر ثواب قازانه‌جغنی اعتقاد ایدرلر ایمش . بوقدر عافیانه حرکت ایدن براردو هیئت عثمانیه‌نك نصل بر اخوت سیاسیه اوزرینه متشکل اولدیغنی نه‌دن بیلوب اکلارکه اردوی مذکور اوزرینه حرکت دکل بلکه انلکه بالاتفاق کندی حکمدارلری اولان ظلمه علیهنه حرکت ایلمسونلر .

اشبو وارنه محاربه‌سنه یعنی مراد ثانی حضرتلرینك
عصر همایونلرینه کلنجه‌یه قدر اوروپانك اهلی عثمانلیلری
روم ایلندن سوروب چیقاردقدن صکره شرق ایمپراطورلغنی
تکرار احیا ایلمك ایدی . زیرا فتوحاتك بو درجه‌سنده هنوز
استانبول شهری سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه پای تخت اولمق
ایچون فتح اولنمیه‌رق بناء علیه شرق ایمپراطورلغی بتون
بتون سونمامش ورمادی ایچنده محو اولمق اوزره بولنان
قغلجم کبی اشدیکه عاجز بر پارلدیسنی اهل تحرینك نظر
اطلاعنه ایصال ایتمکده بولنمش ایدی . فاتح سلطان محمد
ثانی حضرتلری بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه‌یی فتح ایله روم شرقی
وبازانپیرو بیزانس دیه هر دوره نسبتله بر بشقه نام ایله اهمیتی
اوج اعلایه ایصال ایدیلان دولت قدیمه پای تختنی ارتق دول
معظمه عدادینه داخل اولان وحتی عصرنده موجود دولتلرك
جمله‌سنی سبقت ایلیان دولت عظیمهٔ عثمانیه‌یه پای تخت اتخاذ
ایدنجه بعدما شرق ایمپراطورلغنی اویاندیروب احیا ایلمك امللری
اول زمانك اساطیری کبی اوهام وخیالات منزله‌سنده قالمش
وهله سلیم اول حضرتلری مصری فتح وخلافت جلیلهٔ
اسلامیه‌یی درسعادته نقل ایدرك بر ایکیوز ملیون اهل اسلامك
نظرلری درسعادت مرکز خلافتده اجتماع ایلینجه ارتق
خیالات مذکوره دخی نیر اعظمك اشعهٔ عالمگیری اوکندن
قاچدقجه قاچقده بولنان ظلمت کبی اوزاقلاشدقجه

اوزاقلاشمش ایدی . عصر حضرت سلیمان قانونیده ایسه
یمندن بو همیایه و آزربایجاندن فاسه وارنجه یه قدر یوزاوتوز
ملیوندن متجاوز نفوس اوزرینه فرمان فرما اولان بردولت
معظمه علیهنه حرکت عادتاجنت ثمره سی اولان وهم وخیاله
حمل ایدیله جك بر کیفیت اولمغله محوی امل ایدیلان
بودولت معظمه یه قارشو بتون عالم ایچون کردن مسکنتی
بوککدن واستدعای عاطفت واسترحام عنایت ایلکدن
بشقه چاره قالمامش ایدی .
مع هذا اوروپا ادنا برفرصت دوشوردکجه ارسلان اياغنی
صقرغه نك ایصیرمسی قبیلندن اولمق اوزره دولت علیه یه
یاپیدوب اینجتمکه چالشمقدن خالی قالمز ایدی . مشهور
شارلکنك قره دن وآندریا دوریانام دریا سرکرده سنك
دکزدن سلطنت سنیه اوزرینه صالدیرملری هب بوبنای
عظیم ورصینه ممکن اولور ایسه رخنه آچق املنه مبنی
ایدی . بواثناده ایسه انت صوزنده دولت علیه دونغاسنه
برکره جك غلبه ایدیله بیلمش اولمسنی اوروپالیلر اول قدر
بیوك بر موفقیت عد ایلدیلر کداولبابده کی مبالغه لرینی مبالغهٔ
عجمانه یی دخی عاجز براقه جق درجه یه واردیردیلر .
مقدمهٔ اولیرده احوال داخلیه مزه عطف نظر
ایلدیکمز صره ده بیان اولندیغی وجهله بوزمانه قدر داخلی
نیجه اویغونسزلقلر دولت علیهٔ عثمانیه نك انتظام وانضباط

داخلیسنی کرکی کبی سکته‌دار ایلش ایدیسه‌ده فساد
واختلال اخلاق عمومیه‌ده هنوز طبیعت ثانیه درجه‌سنی
بولمامش اولدیغندن لپانت وقعه‌سندن صکره دخی دولت
علیه کاه غالب وکاه مغلوب اوله‌رق بعض ضایعات جزئیه‌سنه
مقابل لهستاندن برقاچ ایالتله کرید جزیره‌سنی یکیدن فتح
صورتنده موفقیتلره دخی مظهر اولمش ایدی . وا اسفا که
سلطان ابراهیم زمانلرینه طوغری واندن صکره‌لری ارتق
شورش داخلی کمالنی بولمغله اسکی مظفر اردولریمز بعدما
مغلوبیت متمادیه‌لردن بشقه ثمره کوستره‌میه‌رك ودشمن ایسه
شوکت جهانکیرانه‌سنی بردرلو چکه‌مدیکی دولت علیه‌یی
بهمه حال کیروسنه کیرویه رجعت ایتدیرمك ایچون هیچ
برفرصتی فوت ایلمیه‌رك نهایت جزایر وتونس وطرابلس
ومصر ویمن ونجد طرفلرینك اداره‌سی بالاهمال بولنلر یواش
یواش بر اداره مستقله‌یه مالك اولدقلری کبی قارلوفچه معاهده
مغلوبانه‌سی ده برچوق یرلری الیمزدن آلدی . (*)

(*) اشبو قارلوفچه معاهده‌سی ١٦٩٩ سنهٔ میلادیه‌سنده وقوعه کلوب معاهدهٔ مذکوره موجبنجه دولت علیهٔ عثمانیه اوستریا دولتنه طمشوار و بلغراددن ماعدا بتون مجارستانی ترك ایلدیکی کبی ترانسلوانیا اوزرنده‌کی حقوق حکمرانیسی دعواسندن دخی واز کچمش ولهستان دولتنه قامینیه‌چ وپودولیا واوقرانیا ایالتلرینی ویرمش (که بونلر دینه‌یپر نهرینك بروطرفنده‌در) ومورا ایله جزایر بحر سفیدی ودالماچیادن برچوق یرلری وندیك جمهوریتنه وبتون آزاق طرفلرینی دخی روسیه‌یه ترکه مجبور اولمش ایدی . ارتق سلطنت سنیه‌یی بوقدر اضرار ایده‌بیلمش اولان برمعاهده‌یی اوروپا تاریخلرینك نصل بر اهمیتله تلقی ایلیه‌جکلری مطالعه‌یه محتاجدر .

اشبو دور انحطاطك حلولی اوزرینه دولت علیه‌یی ابتدای تشکلندنبری عالم وجوددن قالدیرمق داعیه‌سنی بردرلو خاطردن فراموش ایده‌مامش اولان اوروپا براز زماندنبری دولت علیه‌نك غایت شعشعهٔ شوکتندن قاشه‌رق یومش اولدیغی نظرکین وغیظی تکرار آچدیغی زمان علیهمزده براساسلی پولتیقه ترتیبی صورتنی دوشونمیه‌رك نه اولوز ایسه اولسون شو دولت علیه دوشسون غیرتیله حرکته باشلامش ایدی . زیرا شوکت تامه‌مز دورنده قوجه آق دکز یالکز برعثمانلی کولی مثابه‌سنده قالوب اوراده عثمانلی سنجاغندن بشقه بایراق تموجدن قالدیغی واوروپا کمیلری راسکله‌دن اوته‌کی اسکله‌یه کیدنجه‌یه قدر اوچ بش دریا بکنه تصادف ایلدکلری ودولتجه پولتیقه‌مز ادنا مرتبه‌ده بوزیله‌جق اولسه تکمیل سواحل عثمانلی دونتماسی طرفندن هرج ومرج ایدلدیکی کبی برآ دخی قرق اللی بیك آقنجی آوجی طاغیلیور کبی طاغله‌رق برقاچ یوز ساعتلك مسافه‌نك آلتنی اوستنه کتورمکده بولندقلرندن اوروپا ید قاهرهٔ عثمانیانك قهر وتدمیری التنده قیوزانور قالور ایدی . بناء علی ذلك ابتدای انحطاط باش کوستردیکی زمان مماك دولت علیه کیمك النه کچر ایسه کچسون یالکز اوروپا ایچون بر آفت عمومیه مقامنه قائم اولان قوت عثمانیه قیرلسون دیه پولتیقه‌سزلقدن

عبارت اولان بر پولتیقه‌ده دوام ایلدیلر . ایشته بو سببه مبنیدر که بتون آلمانیا و ایتالیا اوزرینه دخی نفوذی بولنان اوستریا ایله دلی پترونك تنسیقات عظیمهٔ ملکیه و عسکریه‌سیله متجدد و جهانگیر استعدادینی آله‌رق میدانه چیقان روسیه‌نك اتفاقنه و ممالك عثمانیه‌نك شمال طرفندن برچوق یرلری ضبط ایتملرینه اوروپا نظر حسد ایله باقه‌مامشیدی .
داخله گلنجه بونجه ضایعاتی ایجاب ایلیان مغلوبیتلر دولت و ملتك نظر دقتنی اهمیتنی آچه‌رق و نیجه سنه‌لردنبری ضایع ایدلمش اولان انتظامات داخلیه قوانین جدیده‌نك وضعیله اعاده قلنه‌رق درکات انقراضی برر ایکیشر و هله چابق چابق اینمکه باشلامش بولنان دولته برچارهٔ عاجل بولنمسی لازم ایکن بالعکس وقوعبولان مغلوبیتلرك فساد و اختلال داخلیی برقات دها آرتدیرمقده بولنمسی و دشمن ایچون برزمان هر نعره‌سی قلوب عامه‌یی لرزناك ایدن شیر ژیانك درونی پاره‌لنه‌رك یاره‌سی دخی غانغرن اولمغه یوز طوتدیغنی حکم ایتمکه قدر سببیت گوسترمکده اولمسی شمدی بیله قلوب حمیت مشحونی داغدار ایلدیکندن اوزمان سلامت دولتی ازجان و دل آرزو ایدرك دوشونمکدن خالی قالمیه‌جقلری طبیعی اولان حمیتكارانك نه‌قدر قان اغلامش اولدقلری ملاحظه‌یه محتاج قالور . هله بو دورك وقوعاتنی یازان برمحررك موازنه و مقایسهٔ وقوعات ایله محکمهٔ ذهنیه‌سندن

حاصل اوله جق تأثيراته طاقت كتوره ميوب غشى اولمسى ايشدن بيله دكلدر . زيرا دولتمزك عجزى اعدا نظرنده ثابت اولديغى زمان شمال طرفنك تضييقاتى يكديكرينى تعقيبه باشلايوب كوچك قينارجه معاهده سى بوقووين وتاتارستان صغير قطعه لرينى اليمزدن چيقارديغى كبى اندن صكره قطعهٔ قفقاس دخى يد اعدايه كچمش و بكرش مصالحه سى ايسه دينه پير نهر يله طونه اراسنده كى ممالكى تماماً روسيه يه قاپديرمشدر .

جهانه قارشو قويان سلطنت سنيهٔ عثمانيه كبى بر دولت قوى الشوكتك اوستريا ايله روسيه النده كوريلان سالف الذكر مغلوبيتندن قطع نظر شورش داخليسى كنديسنى بتون بتون قوتدن دوشورديكى واولكى غيرتلى شجاعتلى عثمانليلرك اومزيت عسكريه سى دخى اوروپانك تنظيمات وتنسيقات عسكريه سنه مقابل كلياً عاجز قالهرق طونه بوينده يتمش سكسان بيك عثمانلينك يدى سكز بيك موسقوف عساكر منتظمه سنه مغلوب اولديغى اوروپاجه كوريلنجه وبالخصوص روسيه دولتنك بردنبره دنيانك سكزده بر قسمنه مالك اوله جق قدر توسع وترقيسى ميدانه چيقنجه اوروپانك دولت عليه يه اولان نظرى بالطبع وبالضروره دكشمشدر .

اندن صكره عن اصل موتيح نام موسقوف جنرالنك ترتيبى بولنان پلان موجبنجه روسيه دولتى ممالك سلطنت سنيه يى

كاملاً ضبط ايتمك اسبابنى تهيه ايلديكى كبى بر آرالق اوروپا دخى بو قطعهٔ وسیعه‌یی مقاسمه ایتمکی قورمش ایدیسه‌ده موقعنك هر دولت ایچون برحصه افراز ایده‌میه‌جك صورتده نا قابل انقسام بولنمسی اوروپانك بو خلیازینی بوشه چیقاره‌جق برصعوبت یرینه قائم اولمش ایدی . اولوجهله ملکمزی مال محلول آسا تقسیمه قویمغی دوشونانلرك عقللرینه شاشمق لازم کلمز . مقدمهٔ اولیزده تصویر ایدلدیکی وجهله هر طرفی آفت فتنه و فترت بورومش و پای تختك احوالنه نظراً کرچکدن صاحبسز کبی برحالده قالمش اولان دولت علیه حقنده اومثللو املار ضروریات حکمنه کیرمش ایدی . اوارالق روسیه برایکیوز بیك عسکرله هر طرفدن مملکتمزه کیرمش اولسه ایدی طونه سواحلندن ونديك کورفزینه و جبال قفقاسدن فرات و بحر سفیده قدر ایلروله‌مسنی کیم منع ایده‌جك ایدی ؟ هله برمقاسمهٔ عمومیه‌نك یولی بولنه‌رق قرار ویرلمش اولیدی اوروپانك قوت متفقه‌سنه قارشو طورمق احتمالاتنی کیم دوشونه‌بیلور ایدی ؟ بونلرك هپسی خیال محالدن عبارت قالور ایدی . زیرا بو زمان سلیم ثالث حضرتلرینك دور بدبختانه‌سیله سلطان مصطفی دوری و سلطان محمود عصرینك ابتدالری اولدیغندن ازمنهٔ مذکوره‌نك احوالی مقدمهٔ اولیزده ایضاح و تصریح ایدلمشدر که اورایه برنظر دها عطف بیوریلور ایسه سالف

الذکر محالاتدن عد ایلدیکمز شیلرك کرچه کدن محال اولدقلری
حکم ایدیله جکنه شبهه اولنه مامقده بولنمشدر . ایشته
مورا وقعه سنك ظهوری بو دورك دواهیٔ عظماسندن
اولوب ناوارینده بر قاچ دول معظمه دونماسی بالاتفاق
دونمامزی یاقدقدن وروسیه اردولری بلامقاومت ادرنه یه
قدر کلدکدن صکره ارتق یونانستانك استقلالنه وارمنستاندن
بر بیوك قسمك روسیه یه انتقالنه وافلاق وبغدان وصربیه نك
استقلال اداره یه نائلیتلرینه سلطنت سنیه نك اعتراض
ومقاومت ایتمکه مجالی قالمامش واکا متعاقب فرانسزلر
جزایری اخذ ومصر اعلان استقلال ایدرك خنکار اسکله سی
معاهده سی قوجه بر دولت علیه یی روسیه نك محمیسی اولمق
منزله سنه تنزیل ایدوب براقشدر .

مسئلهٔ شرقیه نامیله حالا دولت علیه یی اشغال ایدوب
طوران مسئلهٔ عظیمه یی روسیه دولتنك ترتیب وایقاع
ایلدیکی اعتقادنده صاپلانوب قالمق دولت وملتك تأمین
سلامت استقبالیه لرینی ازجان ودل آرزو ایله دوشونانلر
ایچون بر آفت وفلاکتدر . اکر انضباط وانتظام داخلیمزه
عصرلرجه تصحیحی ناقابل اولان سکته واختلال عارض
اولمیوبده دولت علیهٔ عثمانیه کندی استقلال تامنی وتمامیت
ملکیه سنی ینه کندیسی بحق محافظه یه مقتدر برحالده بولنسه
ایدی بویله مسئلهٔ شرقیه کبی محو یمز اسبابنی تهیه دیمك اولان

مسائلك میدان آلمسنه احتمالی قالور ایدی ؟ بو مشغولیت عظیمه‌یی باشمزه بز کندیمز دعوت و جلب ایلمش اولدیغمزی محقق بیلور ایسه‌ك انك دفعی خصوصنده دخی بشقه‌لرینك یاردیمنی بکله‌مك کبی عظیم بر سهوده بولنمیه‌رق ینه کندی قوتمزله دفعی اسبابنه تشبث طریق اسلمی کوزه‌تملی‌یز .

مسئلهٔ مذکوره حقنده او قدر کتابلر رساله‌لر و غزته‌لره او قدر شیلر یازلمشدر که هپ بر یره طوپلانسه قوجه بر مسئلهٔ شرقیه کتبخانه‌سی تشکیل ایدرلر . انجق بر نظر محاکمه‌مزی اب مسئله‌یی اورته‌سندن دلوب او ته طرفه چکن خط مستقیم اصلیدن آیرمز ایسه‌ك کیفیتی پك قیصه‌جه و مختصرجه تصویره مقتدر اولورز .

بو داهیهٔ عظیمه‌ده بزم اوزریمزه باشلیجه ایکی نظر آچلمشدر . بونك بریسی روسیه‌نك نظر حرص و آزیدر که قره‌دکزله مرمره دکزینه و بو دکزلرك تشکیل ایلدکاری استانبول و کلیبولی بوغازلرینه مالك اولدقدن صکره طبیعی اناطولی و روم ایلی یعنی ممالك عثمانیه دخی تماما انك الینه کچه‌جکندن شو حالده بتون دنیانك منافع تجاریه‌سنی کندی ید انحصارینه المق و سیاسة دخی بتون دنیایه فرمان فرما اولمق املندن منبعث بر نظردر . بو امل روسلر ایچون جان التنده محفوظ بر امل اولوب قالمش و جانلری چیقمینجه بو املك دخی چیقوب غائب اولمسی محال حکمنه کیرمشدر .

نظرلرك ایکنجیسی اوروپای غربینك نظری اولوب بوتجه
انقلابات جسیمه‌نك محو ایده‌مدیکی دولت علیه‌ بر ایکی عصرلق
شورش و اختلالی و اختلالاتك موجب اولدیغی ضعف
و مسکنتی ایچنده براز دها دوام ایده‌جك اولور ایسه
روسیه‌یی قوت متجدده و متزایده‌سی البته دولت علیه‌یی
محو و بلع ایده‌جکنی کوسترمش و اوحالده بتون عالم روسیه‌نك
تحت تحکمنه کیره‌جکنی اوروپا آکلایه‌رق دولت علیه‌یی اکا
قاپدیرمامق لزومنی کمال اهمیتله حس ایلمش ایسه‌ده روسیه‌یی
آمال واقعه‌سنده مأیوس براقق ایچون ایکی صورتدن
بشقه چاره وصورت بوله‌مامشدر . بو ایکی صورتدن دخی
بریسی ممالك دولت علیه‌یی بوقاروده اخطار ایلدیکی وجهله
عموم اوروپالیلر میاننده تقسیمه قویمق قضیه‌سی ایسه‌ده
بولندیغی موقع قابلیت انقسامی اشکال ایلدیکندن اشبو
برنجی صورت ممکنسز کورلمشدر . ایکنجیسنه کلنجه :
بو صورت دولت علیه‌یی اصلاحات جدیدهٔ ملکیه‌یه جبر
و تضییق درجه‌سنده سوق و تشویق ایلمك قضیه‌سی
اولوب اکر دولت علیه جدی بر یولده اصلاحاته سعی
ایده‌جك اولورده بر زمانکی صورت متحده‌سنی و بو اتحاد
و انتظام سایه‌سنده حاصل اولان قوت حربیه‌سنی اعاده ایلر
ایسه اوحالده روسیه‌یه کندیسنی قاپدیرمق شویله طورسون
دولت مرقومه استیلاسی اوکنده عموم اوروپا ایچون دخی

بر سد متین اوله‌جغنی اکلاشلمش و ممالک دولت علیه‌نك
انقسامندن کندیلری ایچون حصه چیقه‌بیلسی امیداولنه‌میان
دولتلر طرفندن ایشته بوتذکر اوزرینه ایکنجی صورته
قرار و یرلشدر .
مسائلك جسامتنه کوره بزم شو مقدمه‌مزك اختصاری پك
زیاده اولدیغندن بر قاچ صحیفه اولنده بزم محو یمزی
دوشونمکده بولندیغی کوریلان اوروپانك بر قاچ صحیفه
صکره بزی اصلاحاته سوق ایدرك حتی روسیه‌یه قارشو
برسد سدید مقامنه اقامه ایتمك ایستمسنی کورمکله نیات
وآمال ایچنده بو عظیم انقلابدن متحیر قالمق لازم کلمز .
خاطرده جمع ایتملیدر که روم شرقی ایمپراطورلغنك احیاسی
امللری استانبولك فتحندن بری محو اولمش واندن صکره
دولت علیه‌نك دور استیلاسی ایچنده کمال شوکتی کندیسنك
استقرارینی تأمین ایلمش ودور انحطاطك حلولیله بتون
بتون قوتدن دوشمسی اوزرندن دخی یوزلرجه سنه‌لر کچمش
وسلطنت سنیه‌نك اشبو یوزلرجه سنه‌لك ضعف وفتوری
اثناسنده اوروپا بر طاقم ترقیات ملکیه ایله قوتنی مرتبهٔ
غایه‌یه ایصال ایلمش اولوب شو حالده دولت علیه‌نك اولکی
کبی اوروپایه بر فلاکت عمومیه اوله‌جق یری قالمامش
بولنمسنه مقابل اوته طرفده روسیه‌نك اسلاو قومنی احیا ایتمسی
و بو قومك اوروپا اقوامنك جمله‌سندن دها غلبه‌لك بولنمسی

اوروپانك آتيسى ايچون بر زمانكى عثمانليلق فلاكتندن بيوك بر فلاكت حاضر لامغه باشلامش اولمسى مناسبتيله ايشته اوروپا حاضر تهلكه‌سى برطرف اولمش بولنان عثمانلى قوتنى تهلكه‌سى يكى كورلمكه باشلايان اسلاو قوتنه قارشو حواله ايده بيلمك ايچون دولت عليه‌يى اصلاحاته سوق ايتمك لزومنى كورمشدر . اكر بو حقيقت اورته‌ده اولمسه اوروپا جه‌بزم صلاح حالمزى امل ايده‌جك دوستمى بولنه بيلور ايدى ؟ حتى بعض دولتلر حالا دولت عليه‌نك روم ايلندن علاقه‌سنى بالكليه كسمك وغير مسلم بولنان خرستيانلره بر استقلال ويرمك داعيه‌سيله سلطنت سنيه عليه‌نده كى ايلك املى تجديد استعدادنده بولنوب فقط محضا روم ايلى اهاليسنك اسلاو جنسندن اولمسى و بونلر بالكليه سلطنت سنيه‌دن آيريلور ايسه روسيه‌نك درحال بونلرى كندى مليتنه قاته‌جغى دركار بولنمسى ايچوندر كه روسيه دولتنك آمالنه وصولنى كندى منافع مخصوصه‌لرينه مغاير كورن دولتلر بوكا دخى اعتراض ايتمكى مسئلهٔ شرقيه بولندقه‌سنه اساس اتخاذ ايدرك انلرك اصلاحنى ده دولت عليه‌دن ايستمكه لزوم كورمشلردر . الحاصل مسئلهٔ شرقيه‌نك صورت عموميه‌سى روسيه‌نك دولت عليه‌يى يوتمق املنه دوشمسندن و بعض دولتلرك دخى سلطنت سنيه‌يى على حالها ابقا ايدرك ذاتاً اوروپا موازنهٔ دوليه‌سى

دائما کندی طرفنه آغنامقده بولنان روسیه یه مقابل موازنهٔ عمومیه‌یی سلطنت سنیه ایله قائم ایتمك ایسته‌ملرندن و بو نارنهٔ عمومنه قارشو دخی سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك کندی تمامیت استقلالیه وموجودیت سیاسیه‌سنی محافظه یه چالشمسندن عبارتدر که ایلروده بحث بالطبع بو اساس اوزرینه ابتنا ایده‌جکی جهتله تفصیلات حقایق اوزمان میدانه چیقاجقدر .

ایشته سلطان سلیم وسلطان محمود وعبدالمجید حضراتنی تنسیقات جدیدهٔ ملکیه وعسکریه‌یه تشویق ایدن اوروپالی دوستلر تشویقات واقعه‌لرینی محضا موازنهٔ سابقه‌دن آکلاشیلان فکر ایله اجرا ایدوب اکر دولت علیه اصلاحات مطلوبه‌یی یاپمز ایسه یونانستانی استقلال اداره‌یه نائل ایتمك ایچون کوزه الدیرلمش اولان ناوارین فداکارلقلری سائر خرستیانی بول اولان یرلر ایچون دخی کوزه الدیریله‌جکی کبی تهدیداته قدر واردقلری زمانلر بیله اولمشدر .

اصلاحات ملکیه وتنسیقات عسکریه ذاتاً دولت علیهٔ عثمانیه‌نك آمال مخصوصه‌سندن بولندیغی جهتله اوروپادن کندی منافع مخصوصه‌لرینك دخی ایجاب والجاسیله بزه عن صمیم القلب دوست چیقان دولتلرك اصلاحات حقنده‌کی تشویقاتنی قبول جهتنی دولت علیه ترجیح ایلیه‌رك ادرنه معاهده‌سیله هر نصل اولوز ایسه اولسون غوائل حربیه‌یه

بر نتیجه ویردکدن صکره همان اصلاحات تخمی زمین همته
اکلمش واکرچه انی تعاقب ایدن مصر غوائلی ینه سلطنت
سنیهٔ عثمانیه یی اشغال ایلمش ایسه ده ارایه دول معظمه
کیره رك حتی روسیه دولتی بیله کندی امل اصلیسنی ستر ایله
کویا اودخی دولت علیه نك اصلاحات ملکیه وعسکریه ایله
حیات تازه بولمسنی ارزو ایدیورمش کبی کورینه رك
غائلهٔ مذکوره برقرار عمومی ایله برطرف ایدلمش ایدی .
عبدالمجیدخان حضرتلری تمام برصلح جدی یی اله الدقدنصکره
حقیقهٔ برعلو(*) همت شاهانه ایله اصلاحاته باشلادیغی
زمان اوروپانك ده نظر تقدیر وتحسینی قزانمش ایسه ده
روسیه دولتنك مصر مسئله سنده کوستردیکی خیرخواهلق
جدی اولمیوب ساخته اولدیغنه وحقیقتده دولت علیهٔ عثمانیه
اصلاحات یپارق ابتدای تشکلنده اولدیغی کبی بالعموم
صنوف تبعه سنی بالتوحید انلرك قوت متحده سیله تجدید
قوت ایلر ایسه بوحال ابتدالرده اوروپا ایچون موجب
اولدیغی دهشتی بوکره روسیه یه کوسترمکده بولندیغنه

(*) عبدالمجیدخان حضرتلرینك (تنظیمات خیریه) نامیله باشلامش اولدقلری
اصلاحات برنوع قانون اساسی طرزنده برشی ایدی که اوزمانه قدر مال
وجانندن بیله امین اولمدیان عثمانلیلره امنیت مال وجان بخش ایلمشیدی .
اکر عصرك درجهٔ ترقیسی طوغریدن طوغری یه برقانون اساسی ویرمکه کافی
اوله ایدی احتمال که انی ده ویررایدی . انجق عصرده هنوز بواستعداد
یوغیدی . قانون اساسینك اعلانی مشعر خط همایون پادشاهیده بوماده یه
دائر صراحت وایضاحات واردر . محلنده مطالعه اولنور ایسه کوریلور .

مبنی روسیه دولتی سلطنت سنیه‌یی شو یولده بر اصلاحاتدن منع ایتمکی کندی پولتیقه‌سنه اساس اتخاذ ایلمش و پولتیقه‌نك باشلوجه مدار ترویجی ایسه تبعهٔ غیر مسلمه ایله اهل اسلام اراسنده بر تفرقهٔ دائمه احداثندن عبارت اولدیغنی کوره‌رك مجرد خرستیانلری دولت متبوعهٔ قدیمه‌لرندن آیرمق ایچون بونلرك عثمانلی النده مظلومیتلرینی دیلنه ورد ایدینه‌رك نهایت آچیقدن آچیغه تبعهٔ غیر مسلمهٔ عثمانیه‌یی حمایه‌یه دخی قالقشمشدر ·

روسیه کبی خصم و رقیب اولان بر دولتك حمایه نامیله یوروتمك ایسته‌دیکی اغراضك ماهیتی اکلاشلمیه‌جق بر شی اولمدیغندن سلطنت سنیه بو دعوایه اوروپانك دخی بالتصویب حق ویردیکی صورتله مقاومته قالقشدیغی زمان روسیه دولتی اول قدر معندانه و مصرانه طورانمشدرکه عینیله بو دفعه اولدیغی وجهله او زمان دخی بو باطل دعواسی اوزرنده قریم محاربه‌سی کبی بر محاربهٔ عظیمه‌یی دخی کوزه الدیرمشدر ·

قریم محاربه‌سنه کلنجه‌یه قدر اوروپا دولتلرندن هر برینك مسئلهٔ شرقیه‌جه اولان موقعلری لایقیله تعیین ایدلمامش ایدی · محاربهٔ مذکوره‌ده دولت علیه‌نك تبعهٔ غیر مسلمه‌سنی حمایه‌یه قالقشمسی روسیه ایچون عادتا سلطنت سنیه علیهنده اولان قصدینی اورته‌یه قویمق دیمك اولدیغی کبی انکلتره و فرانسه و ایتالیانك روسیه علیهنه جنك

ایدیشلری دخی « مرادشرق خرستیانلرینك اصلاح احوالی ایسه دولت علیه‌نك اجرا آت ملکیه‌سی بو املك حصولنی تأمین ایدیور . اون بش سنه ظرفنده کوزیلان اجرا آت جسیمه ایلروسی ایچون دخی امید تام ویرمکده‌در . یوقاکر مرام دولت علیه‌یی افنا ایسه‌بز اکا راضی اولمیه‌جغز . بزنك استعداد استیلا کارانه که مقابل دولت علیه‌یی ابقا ایلیه‌جکز . اوروپانك موازنهٔ حاضره‌سی بو صورتله محافظه ایدیله‌جکدر » فکرنده بولندقلرینی طوب صداسیله اعلان و یوز بیکلرجه انسان قانیله تحریر وامضا ایلدیلر .

پارس معاهده‌سنك انعقادی و انی متعاقب جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك اولکیدن برقات دها اهتمام ایله اصلاحات جدیده‌یه مسارعتی دولت علیهٔ عثمانیه‌یه بعدما تبعیت ایده‌جکی یولی تعیین ایلمش یعنی تأمین سلامت آتیه ملکده اصلاحات لازمه‌نك اجراسیله بلا استثنا هر صنف تبعه‌یی مسعود ایلمك و بو اصلاحاتك ثمره‌سی اوله‌رق شوکت قدیمهٔ عثمانیه‌یی اعاده ایله کرك دولت علیه‌نك بقاسنی و کرك عموم اوروپانك موازنه‌سنی تهدید ایتمکده بولنان روسیه‌یه بحق مقابله‌یه هر زمان حاضر و آماده بولنمق صورتی اولدیغنی کوسترمشدر . ایشك بوندن صکره‌سی خاقان اسبق جنت مکان عبدالعزیز خان حضرتلرینه قالمشدر که کیفیتك اوجهتی دخی خاقان مشارالیه عصرینه

مخصوص اولان بابده واو بابك فقرات متممه سنده
كوريله جكدر .

اسپن انقلاب

قسم اول

قریم محاربه‌سندن جلوس همایونه قدر

اشبو قسم اول اون ایکی فقره اوزرینه منقسم اولوب اولکی فقره‌ده عبد العزیز خانك حین جلوسلرنده دولت علیهٔ عثمانیه‌یی نه حال وهیئتده بولدقلرندن وایکنجی فقره‌ده خاقان مشار الیهك اجرا آت عسکریه وحربیه‌سندن اوچنجی فقره‌ده اجرا آت ملکیه ونافعه‌سندن دردنجی فقره‌ده عصر مشار الیهده‌کی ترقیات قلمیه وفکریه‌دن وبشنجی فقره‌ده مدت مذکوره ظرفنده وقوعه کلان اختلالات ومحاربات داخلیه‌دن والتنجی فقره‌ده عصر مذکورك احوال مالیه‌سندن ویدنجی فقره‌ده مدت مذکوره‌نك احوال دیپلوماتیقیه‌سندن وسکزنجی فقره‌ده عصر عبد العزیز خانینك سیاست عمومیه‌سندن وطقوزنجی فقره‌ده وقعهٔ خلعك صورت وقوعندن واوننجی فقره‌ده سلطان مراد حضرتلرینك جلوسیله اکا متفرع احوالدن واون برنجی فقره‌سنده صربیه

وقره طاغ عصيانلرندن واون ایکنجی فقره‌سنده دخی
سلطان مراد حضرتلرينك خسته‌لكلريله انخلاع طبيعيلرندن
بحث اولنه‌جق وانقلابات حاضره‌مزك اسباب موجبه‌سی
بو وقعه‌لردن تولد ايتمسيله محاكمه‌سنده طوغريلقدن
آيريلميه‌جقدر .

برنجی فقره

عبدالعزیز خانك حین جلوسنده دولت علیه‌نك حالی

جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری تخت عثمانی یه جلوس بیوردقلری زمان (۱۲۷۷) دولت علیه‌یی او یله بر حالده بولمشلر ایدی که ترقیات مادیه ومعنویه‌سنك وکمالات مدنیه‌سنك اتمامی ایچون ذات شاهانه‌لری کبی جرأتلی ومقتدر بر پادشاهی بولمیه‌جق صورتده یعنی علی العاده بر همته محتاج ایدی ·

برادر جنت مقرلری سلطان عبدالمجید خان حضرتلری ابتدای جلوسلرندن قریم محاربه‌سنه قدر (عن ۱۲۵۵ الی ۱۲۶۹) اون بش سنه مدت ظرفنده دولت علیه‌لرینك اصلاحات ملکیه وعسکریه وسائره‌سی امرنده کوستردکلری سعی وهمت شاهانه‌لریله سلطنت سنیه‌نك صلاح وسلامتنی ازجان ودل آرزو ایدن دول متفقه ومتحابه‌نك امنیتلرینی تماميله قزانوب حتی مجرد دولت علیه‌نك ترقیاتنی کندی آمال واغراض استیلا جویانه‌سنه مانع کورەرك دولتمزی

بو ترقیاتدن منع ایچون مجار به آچان روسیه‌یه طوپ و تفنك صداسی و قلیج شاقردیسی ایله و یریله‌جك جوابده انكلتره و فرانسه و ایتالیانك قوهٔ متفقهٔ حربیه‌لری دخی قوهٔ حربیهٔ عثمانیه ایله اتفاق ایلمش اولمسیله اول محاربهٔ مسعوده‌دن صكره پاریس معاهده‌سیله سلطنت سنیه‌نك تمامیت ملکیه و استقلال اداره‌سی تأمین ایدیله‌رك خارجاً اویله دولتی صارصه‌جق هیچ بر مشغولیت سیاسیه‌سی قالمامش و اگرچه اواخر سلطنتلرنده‌ینه مجرد دولت علیه‌یی اشغال ایچون روسیه‌نك تشویقیله قره‌طاغ امارتی رفع لوای عصیان ایلمش و یونانستاندن دخی بر طاقم حیدودلر یانیه و ترحاله طرفنه مرور ایدرك شامده‌ده اهل اسلام ایله خرستیان اراسنده بر قانلی عربده ظهوره كلمش ایدیسه‌ده یانیه ارناودلریله عساكر نظامیه‌نك همت جزئیه‌سی اشقیای یونانیه‌یی تار و مار ایلدكاری و فؤاد پاشا مرحومك براز زیاده‌جه شدت كوسترمسندن قطع نظر هر حالده مراجعت ایلدیكی تدابیر صلح‌جویانه شام مسئله‌سندن طولایی بیاغی تهور ایلمش اولان فرانسه دولتنی یاتشدیردیغی كبی یرزینك صربلغندن طولایی شقاوتده عناد ایدوب طوران قره‌طاغ اشقیاسی دخی عبدالعزیز خان حضرتلرینك بر همتیله برطرف اوله‌جق مواد جزئیه‌دن معدود بولنمش ایدی.

معظمات امورمز ایچنده دولتمزی الك زیاده اشغال ایلیان

شئ نمونه سی بو دفعه کی محاربهٔ اخیره مزدن اوجه کورلدیکی وجهله بر طاقم مشاغل سیاسیه و دیپلوماتیقیه اولوب بونلر میدانه چیقدیغی زمانلر دولتمز امور داخلیه ایله اشتغاله وقت بوله مامقده اولدیغندن عبدالعزیز خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده اصلاحات داخلیه ایله بیلدکلری وایستدکلری کبی اشتغال ایده بیلملرینی منع ایلیه جك هیچ بر مشغولیت جسیمهٔ سیاسیه و مشکلات عظیمهٔ دیپلوماتیقیه بولنمامسی الك بیوك محسنات مسعوده دن عد اولنه بیلور ٭

قریم محاربه سنده قوهٔ حربیه مز برخیلی اورسه لندیکی وهله دونمامزك بر بیوك قسمی سینوبده روسیه لی طرفندن احراق ایدیله رك بقیه سی دخی قریم شبه جزیره سی اطرافنده خرپالندیغی جهتله قوهٔ بحریه مزك بتون بتون یوق منزله سنه ایندیکی معلومدر ٭ واقعا محاربهٔ مذکوره دن صکره دها درت بش سنه دوام ایدن مدت سلطنتلرنده خاقان فردوس آشیان عبدالمجید خان حضرتلری قوهٔ حربیه جه اولان بو نقصانی جبر واکمال ایده جك بیوك بر تشبثده بولنمامشلر ایسه ده بو صورت بعض ناقص مطالعه لیلرك دوشوندکلری وحتی برارالق عبدالعزیز خان دورنده غزته لرك سلك محاکه یه دخی چکدکلری وجهله اخر عمرلرنده اولکی غیرتلرینه نقصان کتورمش اولمقدن نشأت ایتمامشدر بلکه قریم محاربه سی کبی عظیم بر محاربه دن و پارس

معاهده‌سی مثللو بر قاچ معظم دولتلرك ضمان وکفالتلری
آلتنده بولنان بر معاهده‌دن صکره هیچ اولمز ایسه اون اون
بش سنه مدت اولسون صلح ومسالمت اوزره وقت کچمك
ضروری اولمسیله بو مدتی حصراً اصلاحات ملکیه‌یه
صرف ایتمك ایچون جهت عسکریه‌یه فوق العاده دینیله
بیله‌جك صورتده اهمیت ویریله‌مامشدر ۰ بالخصوص
دولت علیه قریم مصالحه‌سندن صکره کرك دول معظمهٔ
متفقه‌یه وکرك تبعه‌سنه قارشو بر طاقم اصلاحات ملکیه
وعد بیورمش اولوب بونلرك سریعاً وعاجلاً اجراسی
اصلاحاته جداً احتیاج شدیدی بولنان ملکی احیا ایلیه‌جکندن
ماعدا دول متفقه‌نك حقمزده اولان حسن نظرینی ده تأیید
وبناء علیه خارجی بولتیقه‌مزی بر قات دها تحکیم وتأمین
ایلیه‌جکندن قریم مسئله‌سندن صکره عبد المجید خان
حضرتلرینك اصلاحات عسکریه‌دن زیاده اصلاحات ملکیه‌یه
نصب نفس اهتمام بیورمش اولملری حکمت حکومته
تماميله موافقدر ۰ مع هذا او وقتلر یکی شیوع بولمغه
باشلامش اولان ششخانه‌لی تفنکلردن بر خیلی مقدارینك
بالمبایعه عسکره توزیع ایدلمسندن وترسانهٔ عامره‌ده بیوك
حوضك انشاسنه باشلانوب صغیر وکبیر بش اون قطعه
کمیلرك یکیدن انشا ویاخود مبایعه‌سندن دخی اکلاشیله‌جغی
وجهله مغفور مشارالیه حضرتلری جهت حربیه‌یی

بوسبتون ده نظر اهمیتدن اوزاق طوتلمامشلردر . باقلسه
عقیب مصالحه ده دولت علیه نك اولانجه قوتیله ترقیات
عسکریه یه مسارعت اتمامش اولمسی ینه یاوری طالعندن
منبعث بر کیفیتدر . زیرا ارادن چوق دنیله جك قدر
زمان مرور ایتمکسزین اسلحهٔ حربیه تمامیله تبدل
وتنسیقات عسکریه بتون بتون برحال دیگره تحول ایلدیکی
جهتله اگر عبدالمجید خان عصرنده امور حربیه ایچون بر
بیوك تشبث ایدلمش اولسه ایدی عبدالعزیز دورینه
تصادف ایدن انقلابات وتبدلات حربیه بونلرك جمله سنی
کأن لم یکن حکمنه قویارق یکیدن ایشه باشلامغه لزوم
کوریلور واولکی اجراآت ایچون ایدیلان مصارف
بیهوده اختیار ایدلمش اولورایدی . بناءعلی ذلك عبدالعزیز
خان حضرتلری تخت تشریف بیوردقلری زمان خصوصات
حربیه وعسکریه مزی بر بیوك اصلاحاتك لزومی حالنده
بولمشلر وایضاحاتی یقینده فقرهٔ مخصوصه سنده کوریله جکی
وجهله بو لزومه الحق حسن مقابله ده بولنمشلردر .

واقعا عبدالمجید خان حضرتلرینك بك بیوك امك
وهمت صرفیله اکماله چالشدقلری اصلاحات ملکیه دخی
تمدیکی اجراآت جسیمه ومهمه یه قیاس ایدیله جك اولسه
زمانه مخصوص اوله رق کورلمش بولنان اهمیتی لایقیله
تقدیر اولنه میوب طشره مجلسلرینك برطاقم مستبد

ومتحكم يرلی وجوه وخانداندن تطهيری وواليلرينك اولكی مظالمدن منعی وآنغاريه واشكنجه كبی مدنيته ياقشميان احوالك الغاسی وتكاليف ميريه نك اولدقجه حقانيت اوزره طرح وتوزيعی وپوسته لرك وتلغراف خطلرينك اصلاح وتكثيری وشعبات امورك باشلیجه لری ايچون قانونلر وضعی مثلو اجراآت اوزمانی جدا وحقيقة احيا ايده جك خصوصاتدن اولدقلری انكار اولنه مز ايسه ده ينه بو اصلاحات سايه سنده حاصل اولان ترقی بعده ايشك دها ايلروسنه لزوم كوستروب ده تشكيل ولايات كبی معظمات امور ميدانه چيقنجه ارتق بر وقعهٔ قديمهٔ تاريخيه كبی قالان اصلاحات متقدمه نظر اهميتك قوهٔ تقدير وتميزندن اوزاقجه قالمش و بو دخی امور طبيعيه وضروريه دن بولنمشدر · فقط هر حالده عبدالعزيز خان حضرتلری ملكده اجراآت ملكيه دن اوله رق هر نه ياپاجق ايديسه لر عبدالمجيد خان حضرتلرنده اولان مجبوريت كبی اجراآت مذكوره بناسنی بتون يكيدن قورمغه مجبور اولميوب رشيد پاشا كبی بر معمار سياسی واسطه سيله اوجه قورلمش و بر درجه يه قدر تحكيم دخی ايدلمش اولان اساسلرينی حاضر وآماده بوله جقلر ايدی ·

قريم محاربه سنه كلنجه يه قدر سلطنت سنيهٔ عثمانيه نك بر پاره دينی يوق ايدی · واقعا سلطان مصطفی زماننده

وحتى دها مقدمندن بری مضایقهٔ مالیه دولت علیه‌یی تضییقات شدیده‌سی آلتنه آله‌رق صیقمقده بولندیغی درکار ایسه‌ده او زمانلر کرك دولت علیه‌نك اوروپا ایله اول قدر مناسبت قریبه‌سی اولمامسندن وکرك خارجه بورجلی اولمق صورتی تذسیب ایدیله‌مامسندن ناشی استقراضات خارجیه‌یه التفات ایدلمیوب (*) داخلی استقراض دیمك اولان اسهام اصولی دخی اول قدر اهمیت آلدیریله‌میه‌جق اجراآت مالیه‌دن معدود ایدی . خزینه‌یی ترفیه ایچون بولنان چاره الیوم

(*) سلطان عبدالحمید اول دورنده محاربات متمادیه‌دن ناشی خزینهٔ دولت برمضایقهٔ کلیه‌یه دوچار اولدیغندن بومضایقه‌نك دفعی ایچون هیئت ارکان سلطنت مجلس مخصوص مشورت عقدیله بالمذاکره داخلا استعانه واستدانه‌یه قطعیا امکان اولمدیغی ثابت اولدقدن صکره خارجا اجنبی تجارندن استقراض صورتی درپیش ایدلدکده دقیقه اندیشان ارکان دولتدن برچوغی استقراض خارجی دولتجه سابق اولمدیغندن وخارجه عرض احتیاج دولتك ضرورتنی اعدایه اعلان دیمك اولوب بوایسه دشمنلری ضعفمزدن خبردار ایده‌جکندن بحثله شو چاره‌یی تصویب ایتمدکلری کبی صدراعظمك ال آلتندن فلمنك ایلچیسی ایله بوماده‌یه دائر وقوعبولان مذاکره‌سنده ایپك وحنطه وسائر محصولات عثمانیه قارشولق کوستریله‌رك برمقدار آقچه استقراضی سفیردن التماس اولندقده چونکه فلمنك دیارینك درسعادته بعد مسافه‌سی اولوب تجار مرقومه دخی احوال شرقیه‌یی طانیه‌مدقلرندن ومحصولات عثمانیه‌نك ولاة مستبده الندن قورتاریله‌بلمسی مشکلجه بر ایش بولندیغندن ناشی بوکیفیتك فلمنك تجاریله اوزون اوزادی‌یه مخابره ومذاکره‌سی لازم کلدیکی جوابا بیان اولنمش واو قدر وقت کذرانند ایسه احتیاج زمان مساعد بولنمامش ایدی . بناء علیه هرکس یدنده‌کی آوانئ سیم وزری خزینه‌یه ترك ایدرك و بونلره باقر قاتیله‌رق برنوع سکهٔ مغشوشه ضربیله احتیاج زمانه‌یه مقابله ایدلمشدر .

مثالك دیدیکمز اقچه‌یی باقر اوزرینه کومش یالدیز سورمك طریقیله ایجاد یعنی سکه‌یی تغشیش ایتمکدن عبارت اولوب اوائل سلطنتلرنده بو تدبیره عبدالمجید خان حضرتلری دخی مراجعت بیورمشلر ایدی . انجق قریم محاربه‌سی دولت علیه‌نك یقین زمانلرده ایتدیکی محاربا‌ته مقیس اوله‌میه‌جق مرتبه‌ده عظیم و مهم بر محاربه اولمسیله وذاتاً ضعیف بر حالده بولنان خزینه‌ده بو محاربه تدارکاتنك آچدیغی مصارف کلیه‌یه تحمل ایده‌جك اقتدار بولنه‌مامسیله دولت علیه بر خیلی قائمه اخراجنه مجبوریت کوردیکی کبی خارجدن برخیلی التون استقراض ایلمکده دخی مضطر قالدی . مع هذا او عظیم محاربه‌نك کافهٔ مصارفیله استقراضات متنوعه یکونی اوله‌رق دولت علیه‌نك دیونی اون ملیون لیرایی تجاوز ایتمدیکی کبی کسدیکی قوائم نقدیه‌نك یکونی دخی انجق اول مقداره واره‌بیلدیکی ارباب وقوف ومعلوماتك تخمینلرندن آکلاشلمقده‌در . ایمدی خاقان مرحوم عبدالعزیز خان حضرتلری خزینهٔ جلیله‌یی یالکز دیون مذکوره‌نك فائض و رأس المالرینی اودمك مجبوریتی آلتنده بولوب قوائم نقدیه‌نك ایسه فائضی اولمدیغندن بونك خزینه‌یه اول قدر آغرلغی یوق ایدی . اشبو بورجلره وایراد خزینه‌نك صکره‌دن واصل اولدیغی درجه‌یی هنوز بولمامش ایدی کنه کوره موازنهٔ مالیه‌نك پك‌ده مساعد بر درجه‌ده اولمدیغی

حکم اولنه‌بیلور ایسه‌ده اوزمانه قدر وارداتی تزیید ایده‌جك اسبابك بیکده بر یسنه بیله تشبث ایدلمامش بولندیغی جهتله پك جزؤی بر همت ایدیلور ایسه خزینه‌نك اولکیدن برقاچ مثلی دها آرته‌بیله‌جك اولان وارداتی سالف الذکر فائضلی دیون ایله قوائم نقدیه‌دن عبارت بورجی پك آز بر زمانده تأدیه ایلدکدن فضله دولتك هر درلو اصلاحات و ترقیاتی مصارفنه دخی کفایت ایده‌جك درجه‌یه واصل اوله‌جغی یقینا مأمول ایدی .

احوال دیپلوماتیقیه و عسکریه و ملکیه و مالیه‌سی بو رایه قدر مجملا افاده ایلدیکمز صورتدن عبارت بولنان دولت علیه‌نك امنیت داخلیه‌سنه کانجه یوقاروده دخی اخطار و اخبار ایلدیکی وجهله یونان اشقیاسی وشام وقعه‌سی کبی غائله‌لر برطرف ایدیله‌رك قره‌طاغلونك شقاوت علنیه‌سندن بشقه اورته‌ده اهمیت و یریله‌بیله‌جك همان هیچ برفتنه وفساد بولنیوب عبدالمجید خان حضرتلرینك یکرمی ایکی سنه‌لك همات جلیله‌سی خلقه تنظیمات فکرینی کوزجه یرلشدیرمش وملتك ترقیاته اولان استعدادینی لایقیله منبسط ایلمش ایدی . اکرچه پای تختده همان هیچ بر زمانده اکسیك اولمیان برطاقم زوزکارلك هیچ برمتین اساس اوزرینه مبتنی اولمیه‌رق برده‌فلکه کوسترلمکلرندن و اقبال ارقه‌سی صره تهالك و تحسرلرندن طولایی اظهار ندن خالی قالمدقلری خشنودسزلقلر قبیلندن

اولمق اززره مشهور قوله لی (*) مسئله سی کورلمش ایسه ده بونك اساسی صرف اوهام و خیالاتدن عبارت اولدیغی جمعیت خفیهٔ مذکوره اربابنك اجرا اولنان استنطاقلریله ثابت اولوب حتی اول پادشاه کریم خصلت بونلری تربیه و تأدیب جهتنده جزانك اك شدتلی طرفنه کیتمکه دخی لزوم کورمامشدر . بوندن بشقه کرك پای تختده و کرك ایالات شاهانه ده هر کس دولتك تنظیمات ملکیه یولنده هردرلو اجرا آتنی کمال منتله حسن تلقی یه حاضر و آماده ایدیلر .

اصل مبدئی عبدالمجید مرحومك ابتدای جلوسلری دیمك اولان تنظیمات و اصلاحات خیریه خصوصنده دولت علیه اول امرده بالطبع جهت عسکریه و ملکیه دن باشلامش اولدیغی مناسبتیله معارف جهتی ضروری تأخر ایدرك

(*) قوله لی مسئله سی دنیلان کیفیت ۱۲۷۶ سنه سی اوائلنده ضابطان عسکری و مأمورین ملکیه ایچنده برقاچ افکار قصیره اربابنك کویا دولتك اوزمانکی کیدیشنی بکنمیه رك واورتده محملی ناقابل سیأت وار ایمشده انلری ازاله و اصلاح ایده جکلر ایمش کبی برفکر سقیمه دوشه رك معاذالله تعالی اورته لغه برولوله و یرمکی امل ایدنمشلر و براخشام ذات شاهانه نك طوبخانهٔ عامره یه وقوع تشریفی اوزرینه املارینی موقع فعله چیقارمق ایچون پیدا ایده بیلدکلری بش اون ارباب غفلت ایله اوراره طوپلانمشلر ایسه ده کیفیت اصدقای بندکان طرفندن اخبار ایدلکله اوراده بولنانلر درحال اخذ و کرفت اولندقلری کبی بونلرك خبر و یردکلری سائر ارباب فساد دخی خانه لرنده طوتلمشلر ایدی . بونلرك محاکمه سی قوله لیده اجرا اولندیغی جهتله وقعه یه قوله لی وقعه سی تسمیه اولنمشدر . محاکمات واقعه لرنده جمعیت مذکوره نك اویله اهمیت و یریله جك درجه ده جسامت واهمیتی اولمدیغندن متهملرك یالکز نفی وتبعیدیله اکتفا قلنمشدر .

اکرچه دور عبدالمجید خانیده رشدیه مکتبلری تأسیس وتکثیر ایدلمش ومکاتب عسکریه‌نك اصلاح وترقیسنه بر خیلی چالیشلمش ایسه‌ده معارفه اولان شدت احتیاجمزه نسبتله خدمتك بو درجه‌سی پك آز کورمکده وهله مؤلفات ومطبوعات جدیده خصوصنك پك زیاده اهمیتسزلکه دوچار اولدیغنی درمیان ایتمکده اربابی هرزمان حقلی کوریلور . اوزمانلر تشکیل ایدلمش اولان انجمن دانش ایچون انتخاب اولنان اعضای فخام وکرامك جمله‌سی عصرك یکانه‌ز ندن عد اولنه‌جق ارباب فضل وکمالاتدن بولندقلری مسلم اولوب مؤخراً معارف وتجارت ونافعه نظارتلرینه مقر اولان دارالفنون عثمانینك بناسندن دخی عبدالمجید خان مرحومك توسیع دائرهٔ معارفه بر بیوك همت وعنایت بیورمق عزم همایونلرنده اولدقلری آکلاشیلور ایسه‌ده اشبو عزم همایونك ثمرات جلیله‌سی اقتطاف ایدیلنجه‌یه قدر عمر همایونلرینك وفاکوستره‌مامش اولمسی صحیحاً جای تأسف وتلهفدر . انجمن دانشده توسیع دائرهٔ علم ومعارف ایچون ایدیلان مذاکره‌لر و ویریلان قرارلر موقع فعل واجرایه چیقارلمش اولسه ایدی معارف جهتجه حقیقة پك فقیر بولنان ملت عثمانیه‌نك پك زنکین اوله‌جغی درکار ایدی . حیفا که بونلرك هپسی حسن خلیادن عبارت قالوب بونلر میاننده یالکز جودت پاشا کبی برقاچ ذات معارف سمات اوزمانکی قرار واقعه‌دن

کندی حصه‌لرینه اصابت ایدن شیلری اجرایه موفق اولمشلردر . واقعا اوزمانلر عصر هنوز معارفه اولان احتیاجنی لایقیله آکلایه‌مامش اولدیغندن عصره احتیاج کوره‌دیکی برشئی جبراً کبی برصورتله قبول ایتدیره‌بیلمك مشکل اولدیغی مجرباتدن ایدیسه‌ده اشاغیده مبحث مخصوصنده ایضاحاتی عرض ایدیله‌جکی وجهله دور عبدالعزیزخانیده کندی کندیسنه براز میدانه چیقان مطبوعات جدیده خلقه معارفك لزوم حقیقیسنی برقاچ یوز پارچه غایت نفیس بند مخصوصلر وبعض آثار علمیه وفنیه نمونه‌لری ایله اثبات ایلمش اولدقلرندن ملتی معارفجه پك کیروده بولان عبدالعزیز خان حضرتلری برملت ایچون معارفك درجهٔ لزوم ووجوبنی برادر جنت مقرلری عبدالمجیدخان حضرتلری قدر تقدیر بیوزمش اولسه‌لر ایدی بویولده صحیحاً پك بیوك ایشلر کوره‌بیلورلر ایدی . فقط واأسفا که بویله برنعمت اوعصرده کوریله‌مامشدر .

خلاصهٔ کلام جنت مکان عبدالمجیدخان حضرتلرینك اصلاحات داخلیه‌جه وقوعبولان همت شاهانه‌لری پك چوق وپك بیوك شیلری هیچ یوقدن مجدداً حصوله کتورمش اولوب واقعا دولت وملتك احتیاجات صحیحه‌سی بوندن دها پك چوق زیاده‌سنه لزوم کوسترمکده ایدیسه‌ده اصلاحاتك موقوف علیهاسی بولنان اسبابدن هیچ بریسی

ناقص اولدیغی وبلکه اسباب مذکوره‌یه هنوز دست توسل دخی قوت لازمه‌سیله اوزادلمامش بولندیغی جهتله ذاتاً ملکیه ومالیه وعلمیه ونافعه‌جه قورلمش اولان اساسلر اوزرینه تفرعات لازمه‌یی بالعلاوه هر شیئی اتمام واکمال ایلمك حقیقةً پك آز بر همته منوط ایدی . هله عبد العزیز خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده عموم خلق پادشاه نو جاهلرینی اویله بر حسن صورتله تلقی ایلمشلردر که اصلاحات کلیه وکامله ایچون هیچ بر وقتده بوقدر مساعد بر زمان کورلمامش اولدیغنه قناعت ضروریدر .

خلقك اشبو حسن تلقیده‌کی اکلری تحسین وستایشدن بشقه سوز کوتورر مواددن دکلدر . زیرا بر خلق کندی حکمدارندن نه قدر امین اولور وذاتنه نه قدر محبت ایلر وهمت وعنایتندن نه قدر اصلاحات واجراآت بکلر ایسه اوخلق میاننده اصلاحاتك واصلاحات ثمراتندن اولان ترقیاتك دخی اونسبتده سرعت پیدا ایده‌جکی امور مجربه ومثبته‌دندر . باخصوص که عبد العزیز خان حضرتلرینك حین جلوسلرنده‌کی حالی کبی کنج جرأتلی جربزه‌لی سربست بر پادشاه‌نوجاه حقنده توجه ومحبت عمومیه طبیعی وضروری ایدی . عقیب جلوسلرنده کلخانه‌ده اوقونان خط همایونك [۲] وعد ایلدیکی اجراآت بتون عثمانلیلر ایچون موجب اطمئنان اولدیغی کبی سلطنتجه وقوع تبدلدن

طولانی خاقان جنت مکان عبد المجید خان حضرتلرینك دردست بولنان تشبثات اصلاحات کارانه‌سی عقیم قاله‌جق دیه بیاغی اندیشه‌یه دوشن دول متحابهٔ مفخمه‌یی دخی هر صنف تبعهٔ شاهانه‌نك یکدیکرندن قطعا استثناسی اولمیه‌رق عدل ورأفت ملوکانه‌لرینی عموم تبعهٔ شاهانه حقلرنده مساواتاً تعمیم بیوره‌جقلری ومؤسسات موجودهٔ ملکیه‌نك ابقاسیله یکیدن ایجاب ایدن اصلاحات واجراآته دخی مسارعت قلنه‌جغی وعد عالیسی مطمئن وممنون ایلمش ایدی .

کمال خلوص ایله عرض ایده‌لم که سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك ابتدای سلطنتلرنده کورلان استعداد صوك زمانلرینه قدر خللدن بالمحافظه دوام ایتسه ایدی دولت وملتمزك سعادت حالی الیوم غبطه فرمای انام اولور ایدی . حیفا که آخری اولنه او یمامشدر .

ایکنجی فقره

اجراآت عسکریه و حربیه‌سی

قریم محاربه‌سنده اورسه‌لنمش و خرپالنمش اولان قوهٔ بریه و بحریه‌مزك تمامیله اصلاحی خصوصنه دور عبدالمجید خانینك صوکلرنده بر اهمیت فوق العاده ایله تشبث ایدلمدیکی جهتله بو اصلاحاتك و باخصوص اسلحهٔ حربیه و امور عسکریه‌جه مؤخرا ظهوره کلان تبدلاتك دور عبدالعزیز خانی‌یه قالدیغی یوقاروکی فقره‌ده عرض و بیان ایدلمش ایدی .

خاقان مغفور مشار الیه حضرتلری ذاتا عسکرلکی سور و آلات حربیه‌یه بالذات زیاده‌سیله هوس ایدر بر پادشاه شجاعت پرور اولملریله جلوس همایونلری عقیبنده الك بیوك هوس و همت شاهانه‌لرینی ترقیات عسکریه جهتنه حصر بیوردیلر . صنوف تبعهٔ شاهانه‌نزی کبار زاده‌لرندن بر قاچر ذاتك مملکتلرندن پای تخته جلبی و جمله‌سنك ملیت اصلیه‌زینه مخصوص اولان کسوه و قیافتلریله بالتجهیز سلاحشوران خاصه هیئتنك تشکیلی عسکرلك نقطهٔ نظرندن باقلدقجه صحیحا تزیین عیون افتخار ایده‌جك بر صورت اولوب

انجق ملتكك محتاج اولدیغی و کندیلرینك دخی الحق کوریلان احتیاج نسبتنده عاملیه موقع حصولنه ایصال همتندن کیرو طورمدقلری سائر اصلاحات و اجراآت عسکریه یه کوره اشبو سلاحشوران خاصه هیئتنك یالکز بر ظرافت و زینت عسکریه نوعندن عد اولنه جغی درکاردر ·

درجهٔ ثانیه ده اوله رق مباشرت ایلدکلری اجراآت عسکریه افراد اجنادك قیافت اصلیه سنی دکشدیرمك قضیه سی اولمشدر · ارباب وقوفه معلوم اولدیغی وجهله برادمك البسه سنی تحویل ایلمکده اوادمك تحولات فکریه سی ایچون دخی پك بیوك بر تأثیر اولوب عساکر نظامیه نك ابتدای تشکلنده بو عسکرك نظام عسکری اولدیغی بالجمله افرادك فکرینه صوقمق و طور عسکریلرینی ده اکا کوره تشکیل ایلمك ایچون پانطالون و نیمتن و فسدن عبارت بر قیافت نظامیه ترتیب اولنمش و بو قیافته کیرن آدمك نه اوزماندن قالمه بر تعبیر اولمق اوزره باشی بوزوقلق حالندن چیقوب نظام عسکرلکی حالنه کیرمش اولدیغی اقناع یوللو تفهیم ایلمك حسب الزمان ملتزم بولنمش ایدی · بوندن ماعدا عسکر ایچون چویکلکی و چابکلکی تسهیل ایلیه جك البسه دخی بهمه حال پانطالون و نیمتن و یاستری اولمق ضروریدر · زیرا بوندن بشقه البسه هر نه قدر کوزونشده کوزل اوله بیلور ایسه ده خدمات و حرکات عسکریه ایچون زیاده سیله ثقلت ویرر ·

الحاصل تشکیلات عسکریه اثناسنده البسه ایچون بو دقیقه‌یه هب نظر تأملدن کچورلمش اولدیغی حالده جنتمکان عبدالعزیز خان حضرتلری الک زیاده اهمیتی عسکرلک ظاهرده‌کی کورونشنه حصر ایدرلک فرانسزلرک زحاف دیدکلری عسکر کسوه‌سی اولان وباشده بیوک فس واوزرنده صاریق وارقه‌ده شریدله منقش صالته وایاقده کنیش شالوار وبلده قوشاق وبجاقلرده توزلقدن عبارت بولنان قیافتی ترجیح ایلیه‌رک یواش یواش بالجمله طابورلری بو قیافته ادخال ایلدیلر . تکرار ایده‌لم که بو قیافتک کوزللکنه سوز یوقدر . معیت شاهانه‌لری ایچون لزومی قدر افرادی بو قیافته ادخال ایلمش اولسه‌لر ایدی مقصد بونلرک هیئت لطیفه‌سنی تماشا ایله تزیین عیوندن عبارت اولدیغنه کوره مقصد همایون ینه حاصل اولمش اولور ایدی . انجق عساکر شاهانه‌نک تماميله اوقیافته کیرمسنده مؤخراً حرکات عسکریه‌جه پک چوق صعوبتلر کوریله‌رک باب والای سرعسکریجه البسهٔ مذکوره تعدیل ایدیله ایدیله آغی کنیشجه وبجاقلری ویچانی طار برپانطالون دینلك اوله‌جق صورتده بو طورز اعمالنه قدر واردیردیلر . وبونلری او کنیش زحاف شالوارلرندن زیاده حرکات عسکریه ایچون موافق بولدیلر .

مغفور مشار الیهک الک مهم اصلاحات عسکریه‌لری اسلحه خصوصندن بدأ ایلر . ارباب وقوفه معلوم اولدیغی

اوزره سائر دول منتظمه کبی دولت علیه دخی عساکر نظامیه سنی
الک اول چاقماق طاشلی قاوال تفنکلر ایله تجهیز ایلمش ایدی .
فکر اختراع هر شیئی درجه درجه اکمال ایلدیکی جهتله
اشبو چاقماقلی تفنکلرک یاغمور اثناسنده آتش المهملری
قاپسول ایجادینه لزوم کوستروب بو اختراع جدید میدانه
چیقدیغی زمان اول قدر اهمیتله تلقی ایدلدی که قارده یاغمورده
تفنکلرک مطلقا آتش الهیله جکلرندن ماعدا اسکی چاقماقلی
تفنکلر اکثر یا چاقلدیغی زمان آتش آلمیوب الداتدقلری حالده
قاپسوللی تفنکلرک آلداتمسی آز اولمق و چاقماقلی تفنکلرده
باروت غازینک برخیلی مقداری فالیه‌دن چیقوب بناء علیه
قوتی آز الدیغی وقورشونی آز سوردیکی حالده چاقماقلی
تفنکلرک اشبو غاز ضایعاتی اولمامق مناسبتیله قورشونی دخی
اولکیلردن زیاده سورمک مثللو یکی تفنکلرک مزیتلری بعدما
محاربه‌لره اولکیدن زیاده اهمیت ویره‌جکی حکم اولندی .
بو اختراع عبدالمجید خان حضرتلرینک عصر سلطنتلرینه
مصادف اولمغله اسلحهٔ عثمانیه‌دن الک چوغی بو طرز جدیده
تحویل اولنه بیلمشدر . اسلحه‌جه ترقینک ایکنجی قدمه‌سی
میللی ویولی ششخانه‌لرک اختراعی قضیه‌سی اولوب قاپسوللی
قوال تفنکلرک یوازلاق قورشونی انجق اوچ درتیوز خطوه
مسافه‌یه قدر وارمقده ایکن اشبو ششخانه‌لرک سیوری
قورشونلری ایکی بیک خطوه‌یه قدر سوردیکی کوریلنجه

عالم حيرتده قالوب بعدما ايكی دشمنك بيك بشيوز خطوه مسافه‌دن جنك ايده‌بيله‌جكلری قضيه‌سی امرای عسكريه‌نك نظر دقتلرينی آچدی . كرچه بو اختراع دخی عصر عبدالمجيدخانی‌يه تصادف ايلمش ايديسه‌ده پادشاه مشاراليه حضرتلری بوندن پك آزينی مبايعه ايلمشدر . شوايضاحاتی ويردكدن صكره اكلاشيلور كه كچن قريم محاربه‌سی اكثريت اوزره قاپسوللی قوال تفنكلر وبرچوق دخی چاقماقلی قوال تفنكلر ايله اجرا ايديلوب ششخانه‌لی تفنك پك آز اوله‌رق استعمال اولنمشدر .

ايشته اسلحه خصوصنده عصرك ترقياتی بوندن عبارت ايكن عبدالعزيزخان حضرتلری اول امرده شيشخانه‌لی تفنكلری عساكر شاهانه‌يه تعميم ايتكی فرمان بيوره‌رق بونك ايچون اوروپادن برطاقم اسلحه مبايعه اولنديغی كبی الده موجود بولنان قوال تفنكلرك دخی برخيليسی طوبخانهٔ عامره اداره‌سنده بولنان فابريقه‌لرده شيشخانه‌لی تفنكه تحويل ايديله‌رك تمام بالعموم افراد عساكر بو سلاحلر ايله تجهيز اولنوب بتوريله‌جكی اثناده قويرقدن طولار تفنكلر دخی ميدان اختراعده شهرت آلمسيله شيشخانه‌لرك دخی شعشعهٔ اهميتی منخسف اولمشدر .

قويرقدن طولار تفنكلر واقعا ايجه اسكی براختراع ايسه‌ده بونلره برزمانه‌قدر اويونجاق وياخود تحف برنادره

نظریله باقیله‌رق هله عسکر ایچون الو یریشلی برسلاح اوله‌جغی خیال وخاطردن بیله کچوزلمز ایدی . بونلرك ایلك دفعه ازلمق اوزره عسکر النده کورلمسی ۱۸٦٤ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی ۱۲۸۳ سنه‌سنده اوستریا ایله پروسیا دولتلرینك آچدقلری محاربه‌ده وقوعبولوب محاربهٔ مذکوره‌ده پروسیا نفراتنك (ایکنه‌لی) دینلان تفنکلر ایله دقیقه‌ده اون بش یکرمی قورشون آتملری و بناء علیه اوستریالیلره تلفات کلیه و یردیرملری عالمك پارمغنی دهن حیرتنده براقش وارتق اندن صکره محاربه ایچون مرعالرك پچملری قدر عسکر لازم کله‌جکنه عموماً حکم و یرلمشدر .

برارالق افکار عمیقهٔ عسکریه اربابی اشبو اسلحهٔ جدیده‌نك اهمیتنی دوشورمك ایچون پروسیا ایکنه‌لی تفنکلرینك انجق بش التیوز خطوه مسافه‌یه قدر قورشون سوردیرکنی اورته‌یه سوزه‌رك « بو سلاحلر سپر ارقه‌سندن مدافعه‌یه الویرر . چونکه بونلرله غایت سرعتلی آتش ایدیلور فقط میدان محاربه‌سی ایچون ایشه یرامز . زیرا الده بیك بشیوز خطوه‌یه قدر قورشون سوردیرن ششخانه‌لر بولندقدن صکره مانورلرنده ماهر اولان برعسکر ایکنه‌لی تفنك ایله مسلح بولنان دشمنی بشیوز خطوه‌یه صوقمز که حتی ایکنه‌لیلرك شدتلی اتشلرینه هدف اولسون » دیه مؤاخذه‌یه باشلامشلر ایدیسه‌ده سائر برچوق هنوزلر اولانجه

قوهٔ فكريه‌لرینی اسلحهٔ جدیدهٔ مذكوره‌نك اكمالنه صرف ایدرك شش‌خانه‌لی تفنكلر قدر منتایلرینی ونیجه انواع مختلفه‌سنی ایجاد ایتملریله ارباب اعتراضك اغزی قپانمش وهر دولت عساكر موجوده‌سنی اشبو نو ایجاد اسلحه ایله تجهیزه مجبوراً مسارعت كوسترمشدر ٠ (*)

ایشته عبدالعزیز خان حضرتلرینك الك بیوك همتی بو زمان كورلدی ٠ زیرا تسلیح وتجهیز عسكر قضیه‌سنی هرشیئه ترجیح ایدرك شنایدر ومارتینی هانری وونجستر انواعی سائر نوعلره ترجیح ایدلمكله بونلردن بش التیوز بیك قدری پیدرپی مبایعه اولنوب عسكره توزیع ایدلدی ٠

اسلحهٔ حربیه‌جه اولان ترقیات یالكز تفنكلره مخصوص قالمیه‌جغی بدیهیدر ٠ طبانجه‌لر وطوپلر دخی اونسبتده اصلاح واكمال ایدلمشدر ٠ الك اول اصلاح واكمال ایدیلان

(*) عسكرلك نقطهٔ نظرندن باقیلیرسه اسلحهٔ مذكوره حالا معترض علیها قالور ٠ میدان محاربه‌ده بونلرك سرعت آتشی یوزندن تلفات كلیه وقوعه كلمك شویله طورسون بوتفنكلره جبخانه یتشدیره‌بیلمك برامر عسیردر ٠ دقیقه‌ده اون بش دفعه آتش ایدن بر تفنكك ساعتده طقوز یوز قورشون انداخت ایده‌جكی جهتله شو حالده التیوز موجودلی بر طابورك برساعت آتش ایتمسی ایچون بشیوز بیكدن متجاوز خرطوجه احتیاج واردر ٠ بوقدر جبخانه‌یی سوق ایسه اردو حالنجه نه‌قدر مشكل اولدیغی افكار عسكریه اربابنه و بونلرك مصارف واقعه‌سی دخی ارباب حسابه معلومدر ٠ فقط برزمانده بتون عالم هانكی اسلحه‌یی استعمال ایتمكده ایسه بهمه‌حال انلردن و انلرك دخی الك اعلاسندن تدارك ایتمك ضروریات عسكریه‌دن بولندیغی ایچون هردولت ضروری بونلره رغبت كوسترمشدر ٠

طبانجه‌لره مخترعك اسمی اولمق اوزره رووولور دینلمش اولدیغندن مؤخراً بونلرك دخی نیجه انواعی اختراع اولنمش ایسه‌ده جمله‌سنه هپ بو اسم ویرلمشدر ۰ پیاده عسکر ایچون اسلحه‌نك تنوعی جائز اولمیوب یالکز بر سونکیلی تفنك کفایت ایده‌جکندن عبد العزیز خان حضرتلری پیاده‌نك فقط ضابطانی ایچون واو دخی حین محاربه‌ده کندیلرینی محافظه‌یه مدار اوله‌جق الرنده بر قلنجدن بشقه سلاحلری اولمدیغی جهتله مدافعه نفسلرینه مدار اولمق ایچون برر رووولور توزیع ایدلمسنی وسوارینك اولکی قوبورلق طبانجه‌لرینی باﻻبطال یرینه رووولور ویرلمسنی فرمان بیوردیلر ۰ وینچستر اصولنده اوﻻن وقیصه قلنطه‌لره مشابه بولنان تفنکلر سواری ایچون پك زیاده مناسب اولمسیله عساکر مذکوره بونلرله تجهیز ایدلدی ۰

طوپ جهتنه کلنجه بونلرك دخی تفنکلر کبی قویروقدن طولار انواع کثیره‌سی ایجاد اولنوب فقط جمله‌سی میاننده المانیالی قروب نام طوب فابریقه‌جیسنك اختراع کرده‌سی اوﻻن طوپلر اکثر دولتلر نزدنده مرجح کورلمکله دولت علیهٔ عثمانیه دخی بونلرك مختلف چاپلورندن پك چوق مقداریني بالمبایعه عساکر نظامیه‌نك صحرا بطاریه‌لرینی هپ بونلردن تشکیل ایلدیکی کبی بحر

سفید وسیاه بوغازلری وقارص وارضروم وطونه کبی برنجی درجه‌ده اهمیتی بولنان استحکاماتی دخی اشبو نو ایجاد طوپلرك الك بیوك چاپلیلرندن تجهیز ایلمشدر .

اسلحهٔ بریه بورایه قدر اجمال ایلدیکمز صورتده تبدل وتحول ایدرك سلطنت سنیهٔ عثمانیه زمانك شو انقلابنه تبعیت خصوصنده اصلا تأخر کوسترمامش اولدیغی کبی اسلحهٔ جسیمهٔ بحریه دیمك اولان سفاین حربیه‌جه کوریلان بر بیوك تبدل وتحول دخی ینه عصر عبد العزیز خانی‌یه تصادف ایلمش وخاقان مشار الیه حضرتلری اولبابده دخی همماتِ بینهایهٔ ملوکانه‌سنی دریغ بیورمامشدر .

سفائن حربیه‌جه وقوعه کلان انقلاب اخشاب سفینه‌لرك زرهلی سفاینه تحول ایتمسی قضیه‌سی اولوب اکرچه افکار عسکریه اربابی سفاین مذکوره‌یی دخی نظر مؤاخذه‌دن قاچرمامشلر و بو سفینه‌لرك جزئی بر مصادمه وقوعنده ثقلت بینهایه‌لری حسبیله یالکز برازز یاده‌جه صارصلمق ویاخود برطرفی زده‌لنمك ایله قالمیه‌رق اوآنده غرق اوله‌جغنی و برطرفی جزئیجه زده‌لنـدیکی حالده دخی دکز اوزرنده تعمیری ممکن اوله‌میه‌جغنی میدانه قویوب ١٨٦٦ سنه‌سنده اوستریا و پروسیا اراسنده وقوعبولان محاربه‌ده پروسیالو ایله بالاتفاق اوستریایه هجوم ایدن ایتالیا دولتنك لیسا نام موقعده اوستریا دونماسیله ایتدیکی محاربهٔ بحریه‌ده ویقتور

امانوئل اسمنده قوجه بر زرهلیسی اوستریانك بر اغاج سفینه‌سی طرفندن كوردیكی مصادمه‌یه مقاومت ایلیه‌میه‌رك باتمسی ارباب مؤاخذه‌یه بر درجه‌یه قدر حق دخی قزاندیرمش ایسه‌ده اشبو مؤاخذه‌لر دول بحریه‌دن هیچ بریسنی زرهلی سفاینه رغبتدن منع ایده‌میوب هر دولت بونلردن تدارکه باشلامشلردر . (*)

سلطنت سنیهٔ عثمانیه ایسه بو یولده دخی هیچ‌دن كیرو طورمیوب شویله طورسون بلكه پیدرپی یكرمی یكرمی بش قدر كوچك بیوك زرهلی سفینه‌لر مبایعه و تداركیله شان عالیسنه لایق اولدیغی اوزره الحق دول بحریه‌نك برنجیلری صره‌سنه كچمش اولدیغی تشكر ایدیله‌جك خصوصاتدندر .

زمانك ایجاب و الجاسنه تبعیتله بر منوال محرر اجراآت

(*) زرهلی سفاینك اك بیوك و تأثیرلی طوب دانه‌لرینه مقاومت ایده‌بلمسی امرنده مشاهده اولنان منافعنه دیه‌جك یوغیسه‌ده مؤخراً توربیل نامیله ایجاد اولنان دكز لغملری بونلری ساحللره تقربدن و بوغازلردن مروردن منعه كفایت ایلمشدر . چونكه ١٨٧٠ سنه‌سنده فرانسه ایله المانیا اراسنده وقوعه كلان محاربه‌ده پروسیالولر بالطبع دكزی سواحلنه توربیللر دوكمش اولدقلری جهتله فرانسز زرهلی دونانماسی سواحل مذكوره‌یه تقرب ایده‌مامش ایدی . بودفعه ظهور ایدن روسیه و عثمانلی محاربه‌سنده ایسه توربیللرك (استمبوط) دینلور كوچك صندال و ابورلر ایله نقل اولنور سیار نوعلری دخی دشمن طرفندن استعمال اولنه‌رق دونانمای همایونه برقاچ سقطلق ویردیرمش اولدقلری فقرهٔ مخصوصه سنده كوریله‌جكدر . بناءعلیه دها شمدیدن امید اولنه‌بیلور كه پك یقین برزمانده سفاین بحریه بتمه‌حال برطرز دیكره افراغ اولنه‌جقدر .

واصلاحات حربیه‌یه ایدیلان همت نه قدر موجب تشکر ایسه تشکراتك الك بیوك برقسمنی دخی اجراآت آتی الذکره حصر ایتمليدر كه باقلسه بو زایه قدر عرض ایلدیکمز مواد هب تفرعاتدن عبارت قالوب بونلرك جمله‌سی ایچون اصل واساس اعتبار ایدلمه‌سی لازم کلان خصوصات ایسه مواد آتیه‌در . شویله که :

اسلحه‌جه مخترعات جدیده‌یه اوروپا دولتلرینك جمله‌سی رغبت کوستره‌رك تدارکنه مسارعت ایلمشلر ایسه‌ده بونلرك کندی مملکتلرنده وکندی فابریقه‌لرنده اعمالی ایچون اقتضا ایدن فابریقه‌لری کشاده دول معظمه‌دن پك آزی موفق اوله‌بیلدیکی حالده سلطنت سنیهٔ عثمانیه بو خصوصده دخی امثالندن وکندی شانه واحتیاجنه مناسب اولان درجه‌دن اشاغی قالماق ایچون اقتضای حالك اجراسنه بالمسارعه اقران وامثالنی سبقت بیله ایلمشدر .

مقدمه‌سی سلطان محمود دورنده باشلایان وکمالاتی دور عبد المجید خانیده حصوله کتوریلان طوبخانهٔ عامره‌مز پرنجدن معمول طوب وهاون وسائره اعمالی خصوصنده عصرجه اوروپانك الك مشهور فابریقه‌لری درجه‌سنی بولمش ایدیسه‌ده افواه جدیده‌نك ایجادندن صکره طوب فابریقه‌لرینك عادتا بتون تحویلی لازم کلمکله دور عبد المجید خانیده طوبخانهٔ عامره ادارهسنده بولنان فابریقه‌لرك حالی کورنلر

و بيلنلر برده شمدى كيدوب كوره جك اولسه‌لر وقوعبولان تحولاتدن طولايى بونلر اسكى فابريقه‌لر اولديغنى طانيمق شويله طورسون كورد كلرى تماشاى عجيب اوزرينه عادتا وله وحيرته دوچار اولورلر . اسكى ششخانه‌لرى ششايدر اصولنه تحويل ويكيدن قوبرقدن طولار تفنكلر اعمالندن بدأ ايله‌ك كوزلقروب طوپلرينه وارنجه‌يه قدر هر نوع اسلحهٔ جديده‌يى ياپمق ايچون آلات و ادوات مكمل اولدقدن بشقه اسلحهٔ جديده‌نك مرميلرى اسلحهٔ عتيقه مرميلرى كبى عادى يوز كره‌دن عبارت اولميوب بلكه بونلر منسوب اولدقلرى طوپلر وتفنكلر كبى صنعتلى واوسته‌لقلى شيلر اولمسيله بونلرك اعمالى ايچون دخى جداً وحقيقة عقللره طورغنلق ويره‌جك اولان ماكنه‌لر كاملا تدارك اولنمش واليوم طوبخانهٔ عامره‌يه مربوط بولنان فابريقه‌لرده بر دولت معظمه‌نك احتياجات حربيه‌سنه حسن مقابله ايده‌بيله‌جك اقتدارمع زيادة موجود بولنمشدر . بو ترقيات امرنده طوبخانهٔ عامره مشيرى خليل پاشا مرحومك سبقت ايدن خدماتى هيچ برزمان اونوديلور خصوصاتدن دكلدر .

هله زرهلى سفاين انشاسنه مخصوص اولان دستكاهلر وماكنه‌لر طوب و تفنك اعمالنه مخصوص اولان فابريقه‌لره دخى مقايس اولميوب بونلر اوروپاده بيله يالكز برقاچ دولته وياخود اهميت و جسامتجه بيوك دولت ديمك اولان عظيم

قومپانیالره مخصوص اوله‌بیلدیکی حالده سلطنت سنیهٔ عثمانیه بو امر جسیمی دخی نظر دقتدن اوزاق طوتمیه‌رق ایجاب ایدن الات وادواتی مبایعه وجلب وبونلری ترسانهٔ عامره فابریقه‌لرنده بر صورت حسنه‌ده اوله‌رق ترکیب و تأسیس ایتدیرمش و حتی چند قطعه سفینهٔ آهنینی بو فابریقه‌لرده بالاعمال عالمك نظر تحسین و آفرینه وضع ایلمشدر . بناء علی ذلك طوبخانهٔ عامره‌مز کبی ترسانهٔ عامره‌مز دخی الیوم دنیاده صنایع بحریه‌جه الك ایلروده بولنان دولتلر ترسانه‌لرینه مانند بر حالده اولوب الك کوچك وظریف واپورلردن زرهلی سفینه‌لره وارنجه‌یه قدر بالاعمال میدانه قونیلان معمولات نفیسه انکلتره و بلچیقا وسائره‌دن جلب ایلدیکمز ماهر اوسته‌لرك مستعد وماهر شاکردلری اولدیغمزی هرکسه تصدیق ایتدیرمش و ترسانهٔ عامره فابریقه‌لرینك اشبو انتظاماتی خصوصنده دخی برارالق بحریه نظارتنه‌ده نصب وتعیین بیوریلان خلیل پاشا مرحومك پك بیوك خدمتلری مشاهده اولنمشدر .

اسلحهٔ حربیه‌نك تحولاتی تنسیقات عسکریه واصول وصنایع حربیه‌یی دخی شکل آخره تحویل ایلمش اولمسی بو فقره‌ده مسکوت عنه براقیله‌جق خصوصاتدن دکلدر . یکی سلاحلر میدان آلدیغی زمان بعدما محاربه ایچون مرعانك چنلری قدر عسکره احتیاج کوریله‌جکی حقنده

ایدیلان تخمین پك طوغری چیقوب اسلحهٔ جدیده‌یی ایلك دفعه اولمق اوزره استعمال ایدن پروسیا دولتی خدمت عسکریه‌یی بالعموم نفوس ذکوری اوزرینه تعمیم ایتمکله تنسیقات عسکریه‌یی دخی دکشدیرمشدر . اندن صکره هر دولت تنسیقات جدیدهٔ عسکریه‌یه بالمسارعه وخدمت عسکریه‌یی سلاح استعمالنه مقتدر اولان بالجمله نفوس ذکوره وارنجه‌یه قدر بالتعمیم بونلری دخی نظامیه ردیف احتیاط مستحفظ وعساکر ملیهناملریله صنوف مخصوصهٔ متعدده‌یه تقسیم ایلدکلری و بناء علیه هر بری قوهٔ موجوده‌لرینی ملیونلره واردیردقلری کبی ترقیات وکمالات عسکریه خصوصنده دقیقه فوت ایتمیان عبدالعزیزخان حضرتلری اشبو تنسیقات جدیدهٔ عسکریه‌یه دخی اهمیت ویره‌رك نظامیه وصنف مقدم وتالی ردیف واحتیاط ومستحفظه صنفلرینه تقسیم اولنان عساکر شاهانه‌نك مقداری التیوز بیك درجه‌سنه ایصال ایلدیکی حساب اولنمدی ایسه‌ده حقیقتده درتیوز اللی نهایت بشیوز بیك درجه‌سنه وار دیرلدی . بو تنسیقات خصوصنده حسین عونی پاشانك حومك بیوك برخدمتی سبقت ایلمشدر .

یکی سلاحلرك اصول وصنایع حربیه‌یه ویردیکی تغیره کانجه اتشنك شدتی اوکنده طاغلر طیانه‌میه‌جق اولان اسلحهٔ مذکوره‌یه مقابل انسان طیاندیرمق ایچون

برچوق وغايت ماهرانه مانورلر ايجاد اولنمش وطوپلرك جسامت وقوت جديده سنه مقابل استحكامات انشاسي اصولي دخي تغير ايلمش اولديغندن دولت عليهٔ عثمانيه بونجه اجراآت واصلاحات عسكريه وحربيه سي ميانده اشبو دقايق اموره دخي اهميت ويره رك يكي تعليملر ويكي مانورلر عساكر نظاميه يه تعليم اولندقدن ماعدا رديف ومستحفظ صنفلرينك دخي بولنري اوكرنملري ايچون هرسنه برآي سلاح التنه النه رق تعليم ايدلملري اصول اتخاذ اولندي . ودشمنك ايلك تجاوزينه قارشو برنجي درجه ده مواقع حربيهٔ بريه مزدن بولنان قارص وارضروم طرفلرنده طرز جديد اوزره استحكامات جسيمه انشا قلندي .

الحاصل ترقيات عسكريه امرنده خاقان مرحوم عبدالعزيز خان حضرتلري هيچ برشيئي نظر اهميتدن اوزاق طوتميوب تا تورپيل دينلان دكز لغملرينه وارنجه يه قدر محافظهٔ شان وشوكته مداري اوله جق اسباب جنك وجدالي تهيه وآماده يه حصر همت بيورمش اولملري اصلا انكار قبول ايدر موادن دكلدر . بويله هر بري بر نعمت مخصوصه عد اولنمغه واكا كوره تشكرات لازمه سي ايفا ايدلمكه شايان اولان شيلري انكار ايلمك كفران نعمتدن معدوددر كه عثمانليلر كبي طوغري اوزلي ونعمت قدريني آكلار بر خلق ايچون كفران نعمت اصلا جائز اوله مز .

عصر حاضرك ايجابی حسنات سابقه‌يی ده سيئات صورتنده كوسترمك اولديغنی ظن ايدنلر وايجابات مذكوره جمله‌سندن اولمق اوزره برطاقم تلقيات رياكارانه ومداهنانه‌ده بولنانلر اعتقادمجه كوره‌يك بيوك خطاده بولنمش اولورلر. بويله برقدرناشناسلق بويله بركفران نعمت ايجاب عصر زمانی الده طوتانلرك دخی خشنود اولمه‌لری لازم كلان بردنائتدر. هله تاريخدن مقصد اصلی اعتبار وانتباه اولديغنه كوره بر مورخك محاكمات واقعه‌سنده وجدانجه حقلی كورديكی شيئی حقلی وكوزل كورديكی شيئی كوزل كوسترمسی واجبهٔ ذمتيدر. بو دفعه آچديغمز محاربه‌ده توفيقات صمدانيه سايه‌سنده كوسترمش اولديغمز يارارلقلر ايله بتون دنيانك آفرينه مظهر اولديغمزدن طولايی جناب حقه عرض شكران ايدر ايكن هر شيئی بولنده استعمال ايليان عصر حاضره تشكر وظيفه‌سنی ده خاطر ايدر ايتز بوجنك عظيمك اسبابنی بزه تهيه ايدی ويرمش ... عصر اسبقه تشكر بورجنی دخی اصلا خاطردن چيقارميه‌جغز.

اوت! اشبو ترقيات عسكريه برطاقم اسرافات ايچنده حاصل اولديغنی منكر دكلدر. او محاكمه‌نك محلی دخی يرينده كله‌جكدر.

اوچنجی فقره

اجراآت ملکیه و نافعه

عبدالعزیز خان حضرتلری کرچه جلوسلریله برابر همت شاهانه‌لرینی همان حصراً کبی برصورتله اصلاحات عسکریه‌یه صرف ایدرك بر ایکی سنه قدر امور ملکیه ایله اشتغاله پك آز وقت بوله‌بیلمشلر ایسه‌ده بو آز وقت ایچنده دخی بر درجه‌یه قدر اولسون اصلاحات ملکیه جهتنه‌ده نظر همایونلری اصابت ایلمشدر . ازجمله او زمانه قدر جزا قانوننامهٔ همایونندن ماعدا قوانین دولت عادتا اوراق پراکنده کبی برشی اولمسیله هر یرده لایقیله دستورالعمل طوتیله‌مدیغندن بونلر (دستور) نامیله بر یرده طبع اولنه‌رق بعدما هر یرده حکملری مرعی الاجرا طوتلمق اراده‌سیله ولایات شاهانه‌یه تعمیم ایدلمش وممالك محروسهٔ پادشاهینك صنعت وزراعت وهنر ومعرفتجه بولندیغی حال و درجه هرکسك مشهودی اوله‌رق بونلرك امر ترقیاتنه اکا کوره خدمت ایدلمسی ایچون شمدی‌یه قدر دولت علیه ممالکنده ایلك دفعه اولمق اوزره درسعادتده بر سرکئ عمومی کشاد

اولنمشدر (۱۲۷۹) بوصره‌ده (*) عساکر ضبطیه‌نك
جاندارمه نامیله اصلاحنه باشلانمسی دخی مقدمات اصلاحات
ملکیه‌دن معدوددر .

تمام خصوصات عسکریه‌یه ایجه انتظام ویرلدکدن
صکره ۱۲۸۰ سنه‌سی اواخرنده امور ملکیه دخی برنظر
مخصوص اهمیته آلندی . سنهٔ مذکوره‌یه کلنجه‌یه قدر
پای تختدن ایالتلره یالکز والی ومتصرف وحاکم ودفتردار
ومحاسبه‌جی کبی رؤسای مأمورین کوندریلوب واقعا دفتردار
ومحاسبه‌جیلرك معیتی مأمورلری دخی ینه مأمورین موظفه
ورسمیه‌دن اولمسی اصلاحات مالیه اقتضاسندن ایدیسه‌ده
والی ومتصرف وحکام ونوابك استخدام ایلدکلری کوچك
مأمورلردن هیچ بریسی طرف دولتدن منصوب مأمورین
رسمیه‌دن اولمیوب بونلر کندی اوشاقلری دیمك اولان
برطاقم ادملری کوچك بیوك هرنوع مأموریتلرده استخدام

(*) اکسپوزیسیون یعنی سرکیٔ عمومی دینلان شیلرك ترقیات صناعیه
وسائره‌جه کوریلان منافع بی نهایه‌سی اوروپا ملل مترقیه‌سنی صیق صیق سرکیٔ
عمومیلر کشادینه سوق ایلدکه‌در . سرکیٔ عمومیلره دنیانك هرطرفندن
زراعت صنعت علم ومعرفت ثمره‌سی اوله‌رق نه معمولات ومحصولات وار
ایسه جمع ایدلدکدن ماعدا حتی هرملتك البسه وقیافتلری ومسکن ومأوالری
وممالکتلرنده موجود اولان ابنیهٔ جسیمه وغرائب سائره‌نك نمونه‌لری دخی جمع
ایدلدیکندن برسرکیٔ عمومی‌یی کورمك عادتا بتون دنیانك بریره طوپلانمش
اولان خلاصه‌سنی کورمك قدر مهمدر . انسان اولادی ترقیات درسنی هب
بر برینی کوره‌رك اله‌جقلری جهتله اشبو سرکیٔ عمومیلری تماشا ایدنلر علم
دنیانی برصحیفهٔ طبیعیه اوزرنده کورمش دیمك اولورلر .

ایدرلر ایدی . مثلا شمدیکی والی معاونلرینه و یاخود
مستشارلرینه بدل والیلر کندی دائره‌لرینك الڭ بیوك اوشاغی
دینك اولان کتخدالرینی استخدام ایدرلر ایدی که بو کتخدالر
امور بلدیه‌یه و تحصیلات ایشلرینه وحتی بر درجه‌یه قدر
احقاق حقوق مسئله‌لرینه بیله قاریشورلر ایدی . کذلك
شمدیکی مکتوبجیلره بدل دیوان افندیلری و اوراق مدیرلرینه
بدل مهردارلر والای بکلرینه بدل قواص باشی و یاخود
تفنکجی باشی وضبطیه‌لره بدل قواصلر و سکبانلر استخدام
اولنور ایدی که بونلردن الڭ چوغنڭ و حتی بعض والیلر
نزدنده هیچ بریسنڭ معاشلری اولمیوب خدمت و سائر برچوق
ناملر ایله هوادن چکینورلر ایدی . بو چکینیش نه‌قدر نظر
اهمیته آلنسه شایاندر . تشکیل ولایاته پك قریب زمانلره
کلنجه‌یه قدر بیله بومقوله مأمورلرڭ معاش نامیله الدقلری
جزوی اقچه ایله برده صورت تعیشلرینك درجه‌سنی موازنه
ایلك علیهلرنده حکم و یرلمسنی عدله مغایر دوشورمیه‌جك
حسن شهادتلر مقامنه قائم اوله‌بیلور .

صورت ظاهره‌سندن دخی کوریلیور که بو اصول دها
اسکی زمانلرده بر والینك عادتا مکمل بر اردو دینك اولان
کندی قپوسی خلقیله بر ایالته کیدرك اوراسنی بیلدیکی کبی
مستقلاً اداره ایتمسی صورتندن عبارت بولنان اداره
مشوشه‌سی علی قدر الامکان اصلاح ایدلدکدن صکره انك

بقیه‌سی بولنان بر اصول اداره اولوب مملکتجه بونك جهت
جهت مضرتلری درکار ایدی . هله والیلرك متصرفلرك
قائمقاملرك مدیرلرك آز چوق معاشلرندن ماعدا بر زرده قپو
آلتی حاصلاتی نامیله عائدات مخصوصه‌لری اولوب بو دخی
اله‌جق و یره‌جك کبی حقوقه عائد دعاویدن استیفا ایدیلان
رسم ایله بر طاقم رسوم سائره‌دن عبارت ایدی که مقام
حکومتده بولنان ذات قپو آلتی حاصلاتنی آرتدیرمق ایچون
ارتق هر نوع سوء استعمالاته یول آچمقده کندیسنی معذور
کورر ایدی . یااولری جریمه ومؤخراً جزای نقدی
دینلان صورت مجازاتده اولان انضباطسزلق اوقدر آچیق
بر سوء استعمال طریقی ایدی که تفصیلات ومفرداتنه کیرشمك
انسانه عادتا محجوبیت ویرر . والیلر ومتصرفلرك اموال
میریه‌یی تحصیله ویاخود خدمت مباشریه‌یی ایفایه عادی
اوشاقلرینی مأمور ایتلری ویاخود قواص باشی تفنکجی
باشی ودها بیوجك برایش ایسه مهردار حتی کتخدایی
بیله کوندرمسی مجاز و بلکه بونلری اقدار واعاشه ایچون
معتاد اولوب بونلر رسوم تحصیلداریه ویاخدمت مباشریه
نامیله برچوق پاره‌لر آلورلر و والیلردن بعضلری اوشاقلرینك
بو یولده قزاندقلری پاره‌یه اورتاق اولمغی دخی قبول ایده
بیلورلر ایدی . حکومت شرعیه‌نك حالی دخی حکومت
ملکیه‌نك عینی و بلکه اندن دها زیاده تأسفه شایان برشی

أولوب بو طريقده رأساً مأمور ديك اولان حاكملرك ونائبلرك بيله معاشلرى اولميه‌رق كرك بونلر وكرك كاتب ومحضر وسائر خدمه‌دن جمله‌سنك مدار معيشتى محاكم شرعيه‌يه مراجعت ايده‌جك اولان ارباب دعاويدن آله‌جقلرى رسملره وخرجلره منحصر بولنور ايدى . بو حالده حقلى يى حقسزدن تميزه بدل پاره‌لى ياره سزدن تميز درجه‌سنده سوء استعماللر وقوعبولورايسه تعجبمى ايديلور ؟ ايشك ايچنده برمحله كيده‌جك اولان حاكمك اومحلده زنكين واختيار ويقينده وفاتى دركار ادملر اولوب اولمديغنى تحقيقه قدر تنزل ايتملرى وبواويغونسزلغه‌ايسه مجردمذكور اختيارك تركه‌سنى تحرير ايدرك رسمندن استفاده ايچون مجبوريت كورملرى قضيه‌لرى دخى حقايق تاريخيه‌دندر .

ولايات اصولندن اول‌موجود اولان اصول حقنده شومعلوماتى ويرمكلكمزدن دور عبدالمجيدخانى يى مؤاخذه ايديورز ظن اولنمسون . وظيفه‌سى طوغرى يى سويلمك اولان برمورخك حقايق وقايعى خبرويرمسنه ذاتاً مؤاخذه نظريله باقق جائز دكلدر . باخصوص خبرويرديكمز احوالك اودرجه‌سى سلطان محمود وسلطان مجيد كبى ايكى پادشاه عظيمك نام ناميلرينى جداً و حقيقة تقديس ايتديره‌جك همتلر وامكلر صرفيله وقوعه كتوردكلرى

اصلاحات بینهایه دن صکره حاصل اولان انتظام احوالدر که
اوزمان کیفیتی دها اولکی احوال ایله مقایسه ومحاکمه
ایدنلر بونی اصلاحاتك درجهٔ غایه‌سی عد ایتمکده بالوجوه
حقلی کوریلورلر ایدی . اندن دها اوللرینه مخصوص
اولمق اوزره انتظامسزلغك اول دورینی دوشونلسون که
والیلر دکل کوی صوباشیلرینه وچفتلك کتخدالرینه
وارنجه‌یه قدر هرکس هرفکر وحرکتلرنده مستقل وغیر
مسئول بولندقلرندن خلق اوزرینه ویرکو وسالیانه‌یی
بیلدکلری کبی طرح وتوزیع ایدرلر وآلدقلری پاره‌نك
حساب وکتابی اولمیه‌رق ایستدکلری مقدارینی هدیه کبی
برصورتله درسعادته کوندررلر وحقلی‌یی حقسزی آیرمق
شویله طورسون ذوقلری ایچون بیله برطاقم بیچاره‌لری
دوکمك واشکنجه ایتمك درجه‌سنه وهالیروسنه‌ده مقتدر
بولنورلر وبوفنالقلردن مسؤل اولمزلر ایدی . براز دها
اوللرنده والیلر پای تختی هیچ ده طانیمزلر ایدی یا ؟ ایشته
تنظیمات پروز اولنلری شمدی بیله خرصندن حدتندن
هونکور هونکور آغلاته‌جق اولان شو احوالدر که
یرندن قلداته بیلمك محال اولان بودولت عظیمه وجسیمه‌یی
بونجه صدماته اوغراتمشدر . شوفقره‌لری مطالعه بیوران
ذوات حکمت سمات زمانمزه قدر دوام ایدوب هنوز کلیاً
محو وازاله‌سی دردست بولنان مشکلاتك ایشته شوبرنجق

عصرلق سيأت سابقه تأثيراتی اولديغنی دوشونه‌رك متحير قالسه‌لر سزادر . هله جداً وحقيقة تقديس ايتمليدر سلطان محمود وسلطان مجيد حضرتلرينك اول مبارك نام عظمت اتسامليرينی كه عالم بو قدر انتظامسزلق ايچنده ايكن هركسی جانندن عرضندن مالندن امين ايدرك تنظيمات خصوصنده شمديكی محاكمتمز اثناسنده‌بزه اول قدر اهميتلی كورينان براثر موفقيت كوسترمشلردر . اكر مشار اليهما حضرتلرينك بلند همت شهنشاهيلريله اصلاحات وتنظيماتك بو اساسلری قونلمامش اولسه ايدی بر وجه آتی حكايه ايده‌جكمز تشكيل ولايت درجه‌سنده‌كی انتظاماتی يپانلرك بهمه حال موفق اوله‌ميه‌جقلرينه شبهه بيله ايديله‌مز ايدی . نصلكه اناطولی وكردستان وسائر بعض طرفلرده اولكی اصلاحاتك ثمره‌سيله اصلاحات جديده ايچون دخی بر استعداد حاصل اوله‌مديغندن بو رالرده اصول ولايات موفقيتی حقيقة حاصل اولمامشدر .

ايشته ١٢٨٠ سنه‌سی اواخرنده خصوصات ملكيه‌دخی نظر اهميت اوكنه آلنديغی زمان سالف الذكر صورت اداره‌ٔ ملكيه‌نك مملكتمزجه مسعوديت مطلوبه‌يی استحصاله عدم كفايتی تسليم ايدلمكله واوازالق ايالات شاهانه ايچنده شوسه يوللری ياپمق وايتامی تربيه ايچون اصلاحخانه‌لر آچمق وتحصيل امواله دها بشقه بر انتظام

ویرمك وحكومتجه هرنوع ایشلرك مرجعی اولمق اوزره (مرکز حکومت) نامیله برانجمن مخصوص تشکیل ایلمك کبی مقدمات اصلاحاتده نیش ایالتی جمله‌دن ایلرویه کیتمکده اولدیغی کورلمکله والیسی بولنان مدحت پاشا درسعادته جلب ایدلمش وهیئت وکلاجه اقتضای مصلحت عریض وعمیق مطالعه وتدقیق ایدلدکدن صکره ایالتلرك نامی ولایت عنوانه بالتحویل یکی برصورت اداره وضعی قرارلشدیرلمش واجراآت فعلیه‌سی تجربه اولنمق ومطلوبه موافق چیقار ایسه سائر محللر ایچون دخی نمونه اتخاذ ایدلمك اوزره اسکی سلستره وودین ونیش وصوفیه ایالتلری برلشدیریله‌رك ۱۲۸۱ سنه‌سنده طونه ولایت جلیله‌سی تشکیل بیورلمشدر .

ولایات نظامنامه‌سنده اکا متفرع اولان سائر برچوق قوانین ونظامات جدیده‌ده مصرح اولدیغی وجهله اصول ولایات سالف الذکر فنالقلردن بك چوغنه نهایت ویرمشدر . زیرا سوزك خلاصه‌سی بروالینك دائره‌سی یالکز اووالینك خدمت ذاتیه‌سنه مخصوص اوشاقلردن عبارت قالوب اویله مأموریت رسمیه‌سی اولمیان کیمسه‌لر امور ملکیه وعدلیه ومالیه یه قارشدیرلمیه‌رق والینك مستشاری اولمق اوزره برمعاون وامور تحریریه ایچون مکتوبجی ومکتوبی قلمی واوراق اوطه‌سی وامور مالیه یه وقیود ومحاسباته اولکیدن

زیاده انتظام ویرلمك مقصدیله محاسبه قلمی آچلدیغی کبی امور انضباطیه یه باقق ایچون « مفتش » نامیله پولیس وضبطیه هیئتلری غایت منتظم اولمق اوزره تجدیداً تشکیل قلنمش و ادارهٔ حکومته وامور عدلیه یه نظارت ایتمك ایچون (اوینه اولکی مجلس کبیرلر کبی وجوه وخاندان نامیله برطاقم متنفذو متحکم جبارلردن عبارت اولمیه‌رق) اهالینك انتخابیله جمع اولنان اعضادن مرکب اداره وتمییز حقوق ودعاوی مجلسلری آچلمش وصرف امور شرعیه یه عائد خصوصات امور عدلیهٔ نظامیه‌دن آیریله‌رق ینه محاکم شرعیه یه حواله ایله خرج وثایق ورسوم سائره دولت نامنه تحصیل ایدلمك اوزره نظامات قطعیه و منتظمه التنه النوب حکام ایسه بالتوظیف تمییز حقوق و دعاوی ریاستلری دخی انلره حواله اولنمش و جماعت و محلات امورینه وانتخاب اعضا ایشلرینه باقق ایچون هر محله‌نك اختیارلرندن مرکب اختیار مجلسلری وسنه‌ده برکره ولایتك هرطرفندن مبعوثاً مرکز ولایته کلان اعضادن مرکب اولمق و ولایات داخلنده تجارت وزراعت وصنعت ومعارف وامور نافعه‌نك اسباب ترقیاتنی دوشونوب مذاکره ایتمك ایچون برمجلس عمومی کشاد ایدلمك وامور بلدیه ایچون دوائر بلدیه‌لر وامورنافعه ایچون نافعه قومیسیونلری یاپمق والحاصل خلقجه ترقیات فکریه‌یه دخی یاردم ایتمك اوزره هرولایتده بر مطبعه آچمق کبی هر بری

نظامات مخصوصه سنده معین و مصرح اولان و بوراده مفردات و تفصیلاتنه کیریشلمسی تاریخچه‌مزك مقیاسی خارجنده بولنان اصلاحات بردنبره میدان اجرایه قونلمشدر .

اول امرده نمونه اولمق اوزره تشکیل و والیلکی مشارالیه مدحت پاشا حضرتلرینه توجیه بیورلمش اولان طونه ولایت جلیله‌سی نظامات موضوعه‌سنك وعد و ارائه ایلدیکی اصلاحاتی تمامیله میدانه چیقاروب اصول جدیدهٔ مالیه و محاسبه‌نك جملهٔ محسناتندن اولمق اوزره اهالیدن تحصیل اولنان اموال اولکی کبی فقرادن برقاچ کره‌لر تحصیل ایدلمکله برابر ینه یاریسی خزینهٔ جلیلهٔ دولته کیره‌مامك و التزامات برچوق مرتکب ملتزملر النده بمکلك اولوب قالمق درجه‌سنده‌کی فنالقلر برطرف اولدیغی کبی عساکر منتظمهٔ ضبطیه‌نك همتیله هرطرف اشقیادن تطهیر اولنمش و هیئت نافعه‌نك سعی ثمراتیله هر جهته شوسه یوللری آچیله‌رق اهالیدن استیفا اولنان سرمایه‌لرله ینه ارباب زراعتك امورینی تسهیل و کندیلرینی بر طاقم معامله‌جی و مرابحه‌جی الندن قورتاریله‌رق لزوم کوردکلری زمان بر منتظم بانقه مثللو مراجعت ایدیله بیلمك ایچون منافع عمومیه صندقلری کشاد ایدیله‌رك ترقیٔ زراعت ایچون نمونه چفتلکلری آچلمش و خلقی آلشدیرمق ایچون اوروپادن بر چوق زراعت ماکنه‌لری کتورلمش و نیش و دوشچق

وصوفیه‌ده بشر یوز شاکرد اداره‌سنه کافی اصلاحخانه‌لر کشادیله هم بیچاره کان ایتام تربیه و هم ده بونلر یوزندن صنایعك ترقیسنه دخی خدمت ایدلمش والحاصل نظامات موجوده‌سی هر نه وعد ایلمکده ایسه جمله‌سی حصوله کتورلمش اولمغله بو اصول محاسن شمولك بالجمله ایالات شاهانه‌یه تعمیمی تنسیب وایجابی اجرا اولنمشدر ٠

واقعا برچوق یرلرده ولایات نظامات جدیده‌سی لایقیله تطبیق اولنه‌مدیغندن اورازجه ولایت اصولی طونه ولایتی قدر ثمره کوستره‌میوب اسکی اداره‌دن قالمه نیجه سوء استعمالات ینه دوام ایلمش ایسه‌ده بوقباحت نظاماتده و یاخود نظامات مذکوره‌یی یپانلرده اولمیوب اجراسنه مأمور بولنانلرك تطبیقاتندن عاجز قالملر ینه حمل ایدلمك البته دها طوغری اولور ٠

مع هذا ولایات شاهانه‌نك کوستردیکی آثار انتظام وترقی‌یه مقابل پای تخت سلطنت سنیه‌نك دخی عموم ولایاته مرکز اوله بیله‌جك بر انتظام جدیده احتیاجی ظاهر اولمغله باب والای مشیخت ومالیه ودفتر خانهٔ خاقانی کبی ولایات شاهانه ایله طوغریدن طوغری‌یه معامله‌لری بولنان دوائر مستقله برچوق انتظامات واصلاحاتله ولایات شاهانه‌نك انتظام احوالنه حسن مقابله ایده بیله‌جك بر حاله افراغ بیورلدیغی مثلو باب عالیجه دخی بالعموم مهام دولتك

شورای مرکزیسی اولمق اوزره بر دائره‌نك تشکیلی لازم
کلوب اعضاسی میاننده ولایات شاهانه‌دن دخی آدملر
بولندیرلمق وملکیه ونافعه وتنظیمات ومحاکمات کبی ناملر ایله
شعبات معلومه‌یه منقسم اولمق وهر دائره کندیسنه عائد اولان
اموردن باشلی باشنه اجرا ایده بیله‌جکی شیلری بالاجرا
درجهٔ مأذونیتنك خارجنده اولانلر دخی شورانك هیئت
عمومیه‌سنده مذاکره وقرارلری و یرلمك اوزره (شورای
دولت) نامیله بر هیئت منتظمه وجوده کتورلمش وبو
تشکیلاتده دخی مدحت پاشانك حاضر بولندیغی جهتله
شورای مذکورك ریاستی کندیلرینه حواله وتوجیه
بیورله‌رق اندن صکره ارتق اسکی مجلس والایه احتیاج
قالمدیغندن لغو وفسخ اولنمشدر . شورای دولتك بر
معظم دولته مرجع ومرکز عمومی اولمق حیثیتیله کوستردیکی
انتظام ومحسناتك درجه‌سی اولبابده موضوع اولان
نظاماتنك مطالعه‌سندن معلوم اولوب هله اعضا و باش
معاون ومعاون وملازم ناملر یله صنفلری وامور مأموره‌لری
تفریق ایدیلان مأمورلرینك اصول استشاره ومذاکره
وضبطلری دولتجه آدم یتشدیرلمك اوزره شورای مذکور
بر مکتب ومخرج مخصوص صورتنی تصویر ایلمشدر که
الك زیاده تحسینه شایان اولان احوالدن بریسی دخی بودر .
بورایه قدر اجمال ایلدیکمز اصلاحات ملکیه میاننده

جمله‌دن زیاده اهمیت ویریله‌جك اولان شی محاکم
واصول محاکمات قضیه‌سی اولمغله ولایاتده تشکیلات جدیده
ثمراتندن اولمق اوزره تمییز حقوق ودعاوی مجلسلری
بومقصدی بردرجه‌یه قدر استحصال ایلمشدر . زیرا
امور عدلیه‌ده مقصد اصلینك تمامئ حصولی محکمه‌لرك
استقلال تام ایله مستقل اولملرینه متوقف بولنوب حتی
آداب واصول قضایه واقف اولنلرجه تفصیله حاجت
اولمدیغی وجهله شریعت شریفهٔ احمدیه‌نك اقتضاسی
محاکمك استقلال تامی جهتنده ایکن ولایت اصولی
اقتضاسنجه محاکمك والی ومتصرف کبی مأمورین ملکیه‌نك
نظارت ونفوذی آلتنه ویرلمش اولمسی بحق مؤاخذه‌یه شایان
بر ماده اولدیغی ایچون اصول ولایت محکمه‌زجه مطلوب
اولان اصلاحاتی یالکز بردرجه‌یه قدر حاصل ایلمش اولدیغی
حکم اولندی . طشره‌زده تجارت محکمه‌لرینك اصلاحی
ایچون ایدیلان همتلر هرحالده ثمره‌سز قالمیوب درسعادتجه
دخی اصلاح محاکم خصوصنه پك زیاده اهمیت ویریله‌رك
درجات متخالفه‌ده محاکم نظامیه تأسیس بیورلمشدر .
بونلرك درجهٔ حالیهٔ انتظاملرینی کمال انتظامده تلقی
ایلیه‌مز ایسه‌لرده اولکی حاله نسبتله پك زیاده مضبوط
ومنتظم اولملری ینه شایان تشکردر .
ممالك محروسهٔ شاهانه اوروپا ممالك معموره‌سنه نسبتله

هنوز بالطبع كيرمدك اوزمان اطلاقنه شايان يعنى معموريت
جهتيجه بو مملكتده ياپيله بيله جك شيلرك كافه سى دردست
اجرا بولنديغى هر نه طرفه باقلسه نمايان اولمقله دور عبدالعزيز
خانيده بو صورت دخى نظر اهميتدن اوزاق طوتلميه رق
روم ايلى طرفيجه دها دور عبدالمجيد خانيده ويريلان قرار
اوزرينه كوستنجه دن بوغازكوينه تمديد ايديله جك شمندوفر
خطى تمديد اولنديغى كبى وارنه دن روسچغه بر شمندوفر
تمديدينى درعهده ايدن قومپانيا دخى ايشنى اكمال ايلمش
و مؤخراً درسعادتدن و دده اغاجندن ادرنه طريقيله
صوفيه يه وسلانيكدن دخى متروويچه و يكى پازاره طوغرى
بر قول شمندوفرك تمديدى هيرش نام بر متعهدك تشكيل
ايلديكى قومپانيا ايله قرارلشديرلمشدر . بو قومپانيا ايله
آچيلان باب معامله ايلروده سيآت فقره سنده ايضاح ايديله جكى
وجهله دولتى برچوق اضرار ايتمسى اوزرينه اناطولى طرفى
ايچون ارزو ايديلان شمندوفرلر مرقومه حواله اولنمامش
وازمير تيمور يوللرندن ماعدا درسعادتده حيدر پاشادن
اناطولى ايچنه طوغرى تمديدينه قرار ويريلان خط ازميده
قدر طوغريدن طوغرى يه دولت حسابنه اعمال قلنمشدر .

امور نافعه يه ويريلان اهميت يالكز اشبو شمندوفرلردن
عبارت اولميوب طونه نهرنده واپور ايشلتديرلمك اوزره
تشكيل اولنان اداره چند سنه ظرفنده برخيلى ترقى ايلديكى

کبی مؤخراً بغداد ولایت جلیله‌سنده تشکل ایدن بر اداره دخی فرات نهرنده وعمان دکزنده سیرسفاینه ایچون همت ایلمش ایسه‌ده بونلرك دها زیاده ترقیسنه چالیشلمق لازم کلور ایکن بالعکس اهمیتدن دوشورلمسی و بناء علیه مذکور اداره‌لرك بتون بتون بتمك درجه‌لرینه کلمسی شایان تأسفدر . ممالك شاهانه‌ده امور نافعه‌دن معدود اوله‌رق الك منتظم برقومپانیا وار ایسه اوده دور عبد المجیددن قالمه شرکت خیریه قومپانیاسی اولوب دور عبدالعزیزده امتیازی تمدید ایدلمش وبوغاز ایچنك مر اسلاتنی تأمین ایده‌جك برحاله کیرمشدر . اداره عزیزیه‌دینلان واداره‌سی کاه برطاقم ملتزملره ویریلوب کاه دولت طرفندن باقیلان واپور قومپانیاسنی ایلرویه کوتورمکه پك چوق غیرت ایلدکاری حالده بو امر نافعه دخی موفقیت کامله یوز کوستره‌مامشدر . بوندن ماعدا اکرچه برطاقم شمندوفرلر امتیازاتی ویرلمش ایسه‌ده بو امتیازلری الانلر ذاتاً فی الحقیقه شمندوفرلری یاپمق ایچون آلیوب شاید ایلروده برمشتریسی ظهور ایدر ایسه انلره صاته‌رق استفاده ایچون الدقلری جهتله هیچ بریسی وجوده کلمامشدر . بعض معادن شرائط نظامیه‌سیله احاله اولنمش ایسه‌ده بونلردن استفاده اکثریا اجنبیلره قاله‌رق نه دولت ونه‌ده ملت حقیله استفاده ایده‌بیلمك ایچون برچاره بولنه‌مامشدر . امور نافعه‌دن اوله‌رق الك زیاده ترقی ایدن بر اداره دخی

تلغراف ادارەسی اولوب بو اختراع معجزکارانەیە اولان احتیاج شدید دنیانك هر طرفندە الك بیوك اهمیتی کندی حقندە جلب ایلدیکی کبی ممالك دولت علیەدە دخی لایق اولدیغی اهمیتە مظهر اولەرق عبد المجید مرحومك صوك دورزندە بعض ایالات شاهانەیە تلغراف خطلری تمدید ایلدیکی حالدە دور عبدالعزیزخانیدە ممالك محروسەنك همان هر طرفندە تلغراف مرکزلری کشاد ایدلمشدر . اورمانلر بوندن مقدم راست کلانلرك استفادە وتخریب بالطەسنە سینە کشا اولدقلری حالدە دولتجە بونلرە دخی برنظام قونیلەرق هر طرفە قورنجیلر ومفتشلر نصب و اورمانلرك حسن صورتلە بالمحافظە انلردن ایدیلەجك استفادە برصورت منتظمەدە ایدلسنە همت اولنمسی دخی دور عبد العزیز خانیدە کوریلان امور نافعە ترقیاتنك الك بیوکلرندن بریسی عد اولنمق لازم کلور . واقعا لفظا تجارتی و یاصنعت و یازراعتی محافظە نامیلە برطاقم دخی بانقە امتیازلری و یرلمش ایسەدە مملکتمز هنوز بوکبی ایشلرك عجمیسی اولدیغندن بونلر هب اجنبیلرك الینە کچەرك انلر اینسە کندی منافع مخصوصەلری اغورندە کندیلرینە مراجعت ایدنلری دخی باتیرەبیلەجك برمعاملە اربابندن اولدقلری حرکات و اجراآت مشهودە زیلە استدلال ایدلمشدر . امور نافعەدن معدود اولمق اوزرە استانبولدە

ترامواى وغلطه‌ده تونل انشاسى كبى شيلر تزيينات بلديه‌دن معدوددر كه صغير وكبير وقوعبولان حريقلرده خرابه‌زار اولان محلّرك طرز جديد اوزره انشاسى پاى تخت سلطنته ياغى برمعموريت جديده صورتى ويرمشدر ٠

واقعا بو اجراآت عموميه ايچنده بعض از باب دقتى بحث كفت وكويه مجبور ايليه‌جك برطاقم اسرافات وسوء استعمالات وقوعى دخى منكر اولميوب هله جنت مكان سلطان عبدالعزيز خان حضرتلرينك ازجمله چراغان ساحلسراى همايونى كبى برطاقم انشاآت نفيسه‌سنى امور نافعه‌دن عدايتميانلرك حقلرى مسلمدر ٠ انجق بو مثللو ايشلر ايچنده ارانه‌جق اولان سيآتك محل تحريسى بوراسى اولميوب انلر ايچون دخى بر فقرهٔ مخصوصه تعيين قلنمش اولديغندن شكايات واقعه‌نك نه درجه‌يه قدر حقلى اولديغى فقرهٔ مذكوره‌ده كوريله‌جكدر ٠ بوراده نظر دقت واهميتله كوره‌جكمز جهت تشكيلات واجراآت مذكوره‌نك اصلاحات ملكيه‌جه هرحالده ميدانه قونمقدن خالى قالمديغى بر بيوك اثره‌در ٠ ارباب تدقيقك اصل اهميت ويرملرى لازم كلان شى خلاصة الخلاصه‌سى يوقاروده برى حكايه ايتدكده اولديغمز اجراآت مثللو اصلاحات ملكيه‌يه لزوم كورمك وكوريلان لزومه توفيق حركتله ايشه باشلامق قضيه‌سى اولوب ايشه باشلاندقدن واجراآت اورته‌يه قونلدقدن صكره چونكه بادئ امرده هيچ برشيده مكمليت

عد اولنور . بولزوم كورلمديكى وايشه باشلانمديغى صورتده ايسه تا باشلانجه‌يه قدر كچه‌جك اولان وقت يك بيهوده كچمش اوله‌جقدر . هرهانكى زمان اولور ايسه اولسون باشلاندقدن صكره دخى مؤاخذه‌سى خصوصنده ارباب حقلى كوستره‌جك نواقص ونقايص بهمه حال ميدانه چيقاجقدر .

عبدالعزيزخانك اواخر سلطنتلرينه طوغرى اصلاحات امرنده اوروپا طرفندن وقوعبولان تضييق وخلق طرفندن ابراز اولنان احتياج اوزرينه صدر اعظم محمود نديم پاشا دلالتيله يكيدن برطاقم فرمانلر وخطلر ونظاملر نشر ايدلمش ايسه‌ده بونلرك هيچ بريسنى اصلاحاتدن عد ايتمكه امكان اولميوب جمله‌سى دور عبدالعزيزخانك بيوك سيأتندن معدود اولمسيله انلرى سيأت فقره‌سنده نظر تدقيقه المقلغمز ضروريدر .

دردنجی فقره

ترقیات علمیه و فکریه وقتیه

اساس مستبعدالاندراسنی تأسیسه مدار اولان انضباط و انتظامنی غیب ایله اولکی شوکت وقدرتندن دوشن بزم کبی بردولت وملت معظمه ایچون تنظیمات خیریه وتنسیقات جدیده قدر اهم و الزم اولان شیلرك بریسی دخی معارف اوله جغنی ارباب فکر و حکمت درلو درلو صورتلرله اثبات ایدرلر . واقعا بز الحالة هذه معارفك برملت معظمه ایچون درجهٔ لزومی شخص واحد ایچون اولان لزومی درجه سیله برابر اولدیغنی و برشخص معارفدن بی بهره قالورایسه انك حیوانات سائره دن فرقی پك آزاولوب منسوب اولدیغی جمعیت مدنیه یه عینیله سائر حیوانلر کبی یالکز بدناً خدمت ایدرك فکریله خدمت ایده میه جکنی و جمعیتك ترقیات مادیه ومعنویه سی ایسه خدمت بدنیه ووجودیه یه منحصر اولمیوب بلکه خدمات فکریه یه متوقف اولدیغنی تسلیم ایلمش ایسه کده بزم بو تسلیمیمز هرحالده شمدی یه قدر حاصل اولان ترقیات فکریه نك برثمرهٔ عظیمه سی اولوب بوقسه زمانمزدن مقدم بو تسلیمیت پك حکمسز اولدیغندن هرشیده اولدیغی کبی

معارف جهتی دخی پك كیروده قالمش ایدی . حالبو كه تاریخ عثمانینك جهت علمیه‌سی تتبع ایدیلور ایسه كوریلور كه ابتدامزده هرشی نظر اهمیتده طوتادیغی كبی معارف جهتی دخی پك زیاده اهمیتده طوتیله‌رق اربابی حمایه ایدلمش وعاشق بشه و علوان چلبی وشمس الدین بخاری وشیخی وخواجه علی وتاج الدین كردی و فناری و كورانی و قسطلانی و یازیجی زاده وخطیب زاده ومؤید زاده وسعدی وقره یعقوب وحكیم شاه وسنان بشه وعلی قوشجی و یعقوب بشه واحمد بشه وسیوطی ونشری وادریسی ونشانجی محمد پاشا وسنان چاوش و باقی وفضولی وسیدی رئیس و پیری رئیس وكمال رئیس وشاعرهٔ مشهوره زینب وزنبللی علی افندی وابن كمال وابو السعود وابراهیم چلبی وبركوی محمد افندی وفوزی واوسته موسی ومعمار سنان مثللو مشاهیرك هر بری فقه وتفسیر وحدیث كبی علوم شرعیه‌ده وصرف ونحو و منطق كبی علوم آلیه‌ده وشعر وانشا كبی علوم ادبیه‌ده وحساب وهندسه كبی علوم ریاضیه‌ده وطب و هیئت كبی علوم طبیعیه‌ده و تدبیر منزل و فیلسوفی كبی علوم عقلیه‌ده وتاریخ وجغرافیه‌ده وفنون بحریه ومعماریه‌ده والحاصل شعبات فنوندن بر و یا برقاچنده كرچكدن اركان اصلیه صره‌سنه كچمشلر وتراجم احوال عثمانیانده سیف وسیاست اربابنك یاننده علوم وفنون ادملری اولمق اوزره

کندی علوشان و منزلتلرینه لایق اولان موقعلری فضل وکمالریله تزیین ایلمشلردر .

عصرك پادشاهی بولنان فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینك ایجاد ایلدکلری هاون نظر حساب و هندسه یه النه رق بویله مهم براختراعك ینه نه قدر مهم اساس فنیه وعلمیه اوزرینه مبتنی بولندیغی دوشونیله جك اولور ایسه عثمانلیلر عسکرلکجه سیاستجه وسائر هرشیجه بهرهٔ کاملرینی عالمه کوسترمش اولدقلری کبی علمجه دخی امثالندن کیرو قالمدقلری کوریلور .

ارباب فکر ومطالعه نك نظر حیرتلرینه عرض ایده جکمز شی یالکز برهاون اختراعندن عبارت اولسه بونی تصادفه حمل ایتمك دخی ممکن اوله بیلور ایدی . ینه اوزمانه مخصوص اولمق اوزره بشکطاش اوکنده کی دونمانك قره دن قاسم پاشا اوکنه ایندیرلمسنی ده دوشونملیز . سفاین مذکوره نه قدر کوچك اولسه هرحالده طوب چکر سفاینден اولملریله شمدیکی لومبارداردن دها کوچك اولملری تخمین ایدیله میه جکندن برلومبارداننك دخی اوقدر طاغی بایری آشیره رق ترسانه خلیجنه ایندیرلمسی ایچون ایجاب ایدن عملیات جر اثقالیه برجاهل قومك یاپاجغی ایش اولمدیغی تسلیم قلنور وبوکونکی کونده بیله برمحلدن دیکر محله سوقی خصوصنده دنیانك صعوبتلرینی کوردیکمز اوعظیم وجسیم طوپلرك

استانبولدن بغداده قدر سوق ایدلدکلرینی دوشونمك
و بونلردن بعضلری اوزرنده از جمله (احمد اوستهنك
دکانچهسنده اعمال اولندی) عبارهلرینی اوقومق انسانه
حیرت ویرر. عملیاتك بو درجهسی علم قوتندن بشقه نه ایله
حاصل اوله بیلور؟ یا موجود جامعلریمزك قلعهلریمزك
وباخصوص فتح ایلدیکمز قلعهلره آچدیغمز موازیلرو صیچان
یوللری یله صورت تقریمزك بهرهٔ علمیهمزه دائر ایتدکلری
شهادتلر بو کونکی بدایع محیرهنك اوروپا بهرهٔ علمیهسنه
ایتدکلری شهادتلر قدر مقبول ومهم دکلمیدرلر؟

بو عظیم وجسیم دولت صاحب شوکتی یالکز قوت
مادیه وبدنیه ایله تشکیل ایتمهرك موفقیات واقعهمزك بو
مدار حصولی دخی قوت علمیه وفکریه اولدیغی انکار
قبول ایدر موادّدن دکل ایکن هر جهتده انضباطسزلق
وانتظامسزلق طاری اولدیغی صرهده بو جهت علمیهیه
دخی بر بیوك تدنی عارض اولمش وکیتکیده نظر اهمیتدن
دوشوب قالمشدر. حین تشکلمزده مدار موفقیت اولان
قوت فکریه وعلمیهیه نقیصه وانقراض کلمهکدن صکره
اولکی شوکت وعظمتمزی محافظه ایدهمامك امرنده بو
اکسیکلك دخی حقیقة پك بیوك برسوء تأثیر کوسترمشدر.

اوت! علم وکمال دنیلان شی دولتجه هیچ بر اهمیت
کورمیوبده بتون بتون یقادن آتیلهجق اولسه بیله اول

جوهر قیمتدار کوشهٔ نسیانده ضایع ایدلمیوب البته بر طاقم قدر شناسانك انی حرز جان ایده‌جکلری درکار بولنمغله الك فنا زمانلر بزده بیله تك توك اولسون حکمت ومعرفت صاحبی آدملر بولنمش اولمسی موجب تسلیت احوالدندر ٠ حتی استغراب ایدلسه یری واردر که اوروپانك بزه اولان غلبه‌سی هب ترقیات علمیه وفکریه ثمره‌سی اولان بدایع جدیده سایه‌سنده وقوعه کلدیکی شمسدن اظهر ایکن بدایع مذکوره‌نك جمله‌سنه کافر ایجادی دیه رغبت ایدلمدیکی حالده ترقیات علمیه وفکریه‌نك اسباب اصلیه‌سی اول صورتده تلقی ایدلمیه‌رك بونلرك برنجیسی بولنان مطبعه‌جیلغه قارشو نظر اهمیتی یومغه بردرلو موفق اوله‌مامشلر وتا سلطان سلیم ثالث زماننده یعنی ١١٣٥ تاریخنده مملکتمز ایچنه مطبعه‌جیلغك دخولی منع ایده‌مامشلردر ٠ اکر شمدیلرده اولدیغی کبی صنعت مذکوره‌نك درجهٔ اهمیت وقدسیتی اوزماندن بری اکلاشیله کلمش اولسه ایدی‌ده ازجمله کاتب چلبی واسعد افندی مرحوم کبی فنون شتایه کرچکدن صاحب اولمش بولنان آدملر دخی حقیله چالشدیرلسه ایدی بر بچق عصردن متجاوز برزماندن بری مطبعه‌جیلغك شو مملکت وملته ایده‌جکی خدمت بزی الیوم بلچیقا والمانیا وانکلتره، فرانسه‌نك قوت علمیه وفکریه‌دن واصل اولدقلری درجه‌یه ایصال ایلیه‌جکی شبهه‌دن بری ایدی ٠ لکن

واسقا كه دور سليم ثالثده فنون عسكريه به بيله «محاربه‌يي بو هندسه چزكيلر يمى ايده‌جك ؟ بو حسابلرك نه فائده‌سى اوله‌جق ؟ » ديه اعتراضلر ايديله‌رك حالا سونكيلى تفنكى بيله قبول ايتمك ايسته‌ميان افكار عموميه ترقيات علميه وفنيه‌يه بردزلو بناشه‌مامش و بناء عليه دستكاه طبع وتمثيلدن دخى يقين وقته قدر عادتا هيچ براستفاده ايديله‌مامشدر .

جنت مكان سلطان محمود خان حضرتلرى احياى ملك وملت ايچون تشبثات خيريه‌يه ساق همت وعنايتى تشمير بيوردقلرى صره‌ده مطبعهٔ عامره‌يى يكيدن احيا و تقويم وقايع سرلوحه‌سيله دولتك جريدهٔ رسميه‌سنى تأسيس و فنون طبيه وعسكريه مكتبلرينى تشكيل بيورمشلرايدى . واقعا بونلرك شمديكى نظرلر اوكنده اهميتلرى يالكز برتأسيسدن عبارت قاله‌جغى دركاردر . حتى فردوس آشيان عبدالمجيد خان حضرتلرينك شوايلك تشبثاته ضميمهٔ مكاتب رشديه‌يى ايجاد وتكثير ومكاتب عسكريه‌يى دها زياده اصلاح و توسيع وانجمن دانشى كشاد درجه‌سنده موفقيتلرى دخى شايان تشكراحوالدن بولنمش ايسه‌ده يالكز اوروپا ملل متمدنه‌سنجه دكل مليت سياسيه‌مز هيئتنى تشكيل ايدن خلق ميانده روم وارمنى و موءخرا يهودى وبلغار اهاليسنجه دخى معارفه اك بيوك اهميتلر ويريله‌رك هركسك كوزى و فكرى آچلمغه باشلامش اولان بو عصر جديدده بزم ايچون همتك اول

درجه‌سنی آز کورنلرك حقلی اوله‌جقلرینی بوندن اول بونجی فقره‌مزده دخی خبر ویرمش ایدك .

عبد المجیدخان حضرتلرینك اواخر سلطنتلریله عبدالعزیزخان حضرتلرینك ابتدای سلطنتلرنده معارفه اولان احتیاجمزك درجه‌سنی بحق تقدیر ایلمش اولان برقاچ کیمسه‌لر غیر رسمی مطبعه‌لر و غزته‌لر تأسیس ایدرك نیجه محاکمه‌لی بنسد مخصوصلرله خلقك معارفه اولان احتیاجنی ینه کندیلر ینه پك کوزل اکلاتمشلر وبو یولده دولتجه هرنه تشبث ایدیله‌جك اولسه درحال ثمرهٔ کلیه‌سنی اظهار ایده‌بیله‌جك بر استعداد مخصوصه انبساط و یرمشلردر . انجق دولتجه اهمیتسز بر طاقم اوهام و خیالاتك استعداد مذکوری کورله‌مك جهتنه طوغری بر یول آچمش اولمسی پك زیاده شایان تأسفدر . بو کیفیتی براز ایضاح ومحاکمه ایلر ایسه‌ك تأسفك درجاتی نظرنزده دها کوزل تعین ایلر . الیوم اوروپا ملل متمدنه ومترقیه‌سندن هر هانکیسنك کتبخانه‌سی آچیله‌جق اولسه معارفك برچوق شعباتنه عائد ومقداری ملیونلره بالغ نفیس کتابلر بولندیغی و بو کتابلر قارشدیریله‌جق اولسه علوم وفنونك برقاچ یوزسنه اولکی حالی بوسبتون تحول ایدرك مخترعات جدیده‌دن هر برینك بر بشقه علم ایچون صورت مخصوصه‌ده شهادت ایده‌جکلری وجهله شعبات فنونك بالکلیه یکی برصورت پیدا ایلدیکی کوریلور . هله کتب

جدیدهٔ مذکوره‌نك صورت ترتیبی هر آرانیله‌جق و مراجعت ایدیله‌جك اولان مسائله درحال فرصتیاب وصول اوله‌بیله‌جك بریولده بولنمسی نظر محاکمه‌یه النور ایسه درت عصر اول علامهٔ زمان عد اولنان برآدمك الیوم یکی کتابلر ایچنده یو اراتوب اشتغال ایدنلره نسبتله اجهل جهلادن معدود قاله‌جغی و برآدمك بوکون صرف جاهلی اولدیغی برمسئله‌ده بیله ایکی ساعتجك تتبع ایله اومسئله‌نك اعلم علماسی اوله‌جغی بهمه حال حکم اولنور . بوملاحظه اوزرینه برده بزم احوال علمیه‌مزه نظر اولنه‌جق اولسه هنوز بوندن برقاچ عصر اولکی علمای اسلامك اثرلرندن مرکب تشکیل ایلدکلری کتبخانه‌لرله قالدیغمز کوریلور که بونلرك محتویاتی علوم جدیده‌نك هرملتی ترفیه ایلمش اولان زنکینلکندن پك چوق اوزاق اولوب مع مافیه کتب موجوده‌نك متضمن اولدیغی علوم وفنون دخی رغبتدن ساقط اولمسیله کتابلرك محضا بر زعتیقه کبی حفظ ایدلدکلری کوریلور که ملك وملت ایچون هرسعادتك اساسی ترقیات علمیه وفکریه‌دن بکلیان غیرت کشان معارفك بوندن طولایی قهر اوله‌جغی سوز کوتوره‌مز .

دولت وملته بویولده کمال سعی وغیرتله خدمت ایتمکی واجبهٔ ذمت حمیت عد ایلیان ذوات اول امرده خلقه برلسان عمومی تشکیل ایتمکی لازم عد ایلمشلر ایدی . زیرا عثمانلیلغی ترکیب ایدن خلق اون‌اون بش قدر السنهٔ مختلفه

ایله متکلم اولوب واقعا بونلر میاننده اڭ زیاده نشر اولنان لساناڭ ترك لسانی اولدیغی معلوم ایسه‌ده اولسان اوقدر یازی یازان قلمك محصولنی (کاتب) نامیله سائر انسانلردن تمیز ایدن بش اون کشی اکلایه بیله‌رك قصور ملت ایسه همان لسانسز قلمسز کبی برحالده بولندیغندن ترقیات علمیه وفکریه ایچون اول امرده هرکسك اکلایه بیله‌جکی بر اصول کتابت تشکیلی حقیقة لازم ایدی ۰

ایشته معارف جدیده خدمتنی متعهداً قلم تألیف وتحریره صاریلان ودستگاه طبع وتمثیلك مانولاسنه ال اوران ارباب اقتدار لسانی ساده‌لشدیرمك ایچون بك بیوك خدمتلر کوره بیلدکلری کبی افکار تمدن وترقی ودولت وملت ووطنه محبت وهرکسك باشی برقانون لایتغیره باغلی بولنمق دیمك اولان سربستی مسائلنه دائر برچوق نشریات ایله افکار عمومیه‌یی کرچکدن اویاندرمغه موفق اولمشلر ایسه‌ده حکومت سنیه افکار عمومیه‌نك شو تیقظندن ممنون ومتشکر قاله‌جغی یرده بالعکس اورکه‌رك ایشته بونقطه‌دن بدأ ایله طرف دولتدن مطبوعات جدیده‌یه حمایت یرینه برخصومت مخصوصه کوسترلمکه باشلانمشدر ۰

هرشیدن زیاده بوحال موجب تأسف وتلهف اولدیغی جهتله بوبابده ارباب مطالعه‌نك فکری وذهنی تشویش ایدلمیه‌رك کمال عجزمزله برابر امکان مساعده ایتدیکی قدر بومحاکمه‌ده افکار

قارئینه حقیقت وحقانیته الک یقین یولی شو صورتله عرض ایده‌لم که او زمان حکومتك مطبوعات جدیده‌یه کوستردیکی خصومتده هم معذوریتی وار ایدی هم ده بو خصومتك مناسبتسزلکی مسلم ایدی . بو ایشده حکومت معذور ایدی زیرا ملتك ترقیات فکریه‌سنه جداً بر حسن نیتله خدمت ایتمك ایسته‌ینلر میانه برنجی فقره‌ده دخی عرض اولندیغی وجهله اقبالدن دور وبناء علیه فلکدن مشتکی اولان وهر زمان ترهات بیمعنا ایله اذهانی تشویشدن خالی قالمیان ذوزکارك زوزکلکلری دخی قاریشه‌رق هله حقوق وحریت لفظلرینك لفظجه اشتقاق ومعناجه ماهیتلرندن بیله خبردار اولمدقلری حالده بعض کیمسه‌لرك نیجه یاکلش مباحثه‌لر ایله تغلیط اذهانه قیام ایتملری واقع ایدی . بو حالده هانکی حکومت اولسه یالکز کندیسنك دکل منسوب اولدیغی ملتك دخی منافع صحیحه‌سنی اخلال ایلیه‌جك اولان بومثللو نشریات مضره‌یی منع ایتمسی البته حقلیدر . خصومتده اولان مناسبتسزلك جهتنه کلنجه : اوزمانلر حکومت اکر خلقك کوزلری آچیلور ایسه بعض سیأت مستوره‌یی کوررلر مطالعه‌سنی دخی حقیقة مضر اولان نشریاتی منع مطالعه‌سنه قارشدیره‌رق وبعض مباحث علمیه وادبیه وحکمیه‌ده بولنانلری دخی نظر خصومتله کوره‌رك حتی برارالق قهر وتدمیرلرینی بیله تجویز ایلمش ایدی . حالبوکه بر دولت ایچون سیأت مستوره بولنور ایسه

انك او رتبه چیقمسی مضر دكل نافع اوله جغی وچونكه اصلاحات وتنظیمات دنیلان شی پیدرپی كوریلان ومیدانه چیقاریلان سیأتك اصلاحیله اكمال ایدیله جكی دركار اولوب افكار عمومیه دن حذر واندیشه ایده جك اولان دولتك دخی ارباب كفت وكسوبی منع وتدمیردن زیاده اصلاح احوال ایتمسنده فائده اوله جغی واصلاح احوال ایتدكدن صكره ایسه عالمك اغزینی قپاتمق دكل حتی دیللرینی كسه جك اولسه ینه نتیجهٔ امرك واره جغی یره واره جغی مسلمات اولیه وآخریه دن ایكن دور عبدالعزیز خانیده صرف حكمت وحقیقتدن عبارت بولنان شو دقیقه لره حوالهٔ نظر اهمیت ایدلمیه رك شو مناسبتسز تدبیر ایله حذر ایلدكاری افكار عمومیه یه دها بیوك برشدت ویرلمش ایدی ٠

بونكله برابر عصرك بهمه حال احتیاج كوردیكی برشیئك لزومنی انكار وحصولنی منع ایچون عالمده هیچ برقوت تصور اولنه میه جغندن حكومت سنیه برارالق تألیفات جدیده یه كندیسی رواج ویرمك ایچون تألیف وترجمه نظامنامه سی نامیله برنظامنامه نشر ایدرك كویا ارباب تألیف وتحریری حمایه ایلیه جكنی دخی اعلان ایلمش ایدیسه ده سالف الذكر مناسبتسز وهم وخیال بو اجراآت حسنه یی دخی ثمره سز براقه رق نظام مذكور فسخ والغا ایدلمشدر ٠ اكر عصر مذكورك شو یاكاش مطالعه سی اولمیوب ده مطالعهٔ مذكوره دن

تولد ایدن بونجه موانع ومزاحمله برابر سکز اون سنه ظرفنده اوچ بش یوز پارچه مؤلفات جدیده‌یی اورته‌یه قویانلر بر حسن اداره التنه الممش اولسه ایدی حکومتك قورقدیغی مضرتلرك هیچ بریسی ینه بالطبع حاصل اولمدقدن ماعدا نهایتسز ترقیات حصوله کله‌رك عصر جلیل عبدالعزیزخانی توازیع صحیفه‌لرینی پارل پارل پارلاتورایدی . اربابنه معلوم اولدیغی اوزره تاریخده الك بیوك نام قزانمق ترقیات علمیه وفکریه ایله حصوله کلوب ازجمله فرانسه قرالی اون دردنجی لوئی فرانسز قرالری میاننده الك زیاده سفاهت واسراف ایله مشتهر بر ذات اولدیغی حالده عصرنده فنون و معارف وادبیاته خدمت ایدن ذواتی وصنایع نفیسه ودقیقه اربابنی حمایه‌سی التنه الدرق فرانسه‌یی بو جهتدن احیا ایلدیکی ایچون شو خدمت عظیمه‌سندن طولایی تاریخده قزاندیغی ثنا و ستایش سفاهتی خصوصنده ایدیلان مؤاخذاتی بتون بتون حکمسز براقه‌جق درجه‌یه وارمش و کندیسنه (لوئی لوغران) یعنی بیوك لوئی نامی و یرلمشدر . کذلك پروسیا قرالی بیوك فره‌دریقه بیوكلك عنوانی قزاندیران شی نیجه ارباب معارفی باشنه طوپلایه‌رق ملتنی ترقیات علمیه وفکریه ایله احیا ایتمسندن عبارتدر . حتی بزم نزدیمزده دلیلك نامیله شهرت بولمش اولان بیوك پترو دخی بیوك عنوانی انجق روسلری ترقیات علمیه وفکریه ایله دائرۂ تمدن ایچنه صوقق

خصوصنده هيچ بر عاقلك هيچ بر منصفك انكارينه لزوم كورهميه‌جكى صورتده سبقت ايدن همتى سببيله المشدر . اعاظم حكمدارانه‌يوكلك قزانديره‌جق ماده صحيحا بوخدمتدن عبارت اولديغنى اثبات ايچون هيچ بر وقتده تطويل مقاله احتياج مس ايتمز . اكر صاحبقرانانه محاربه‌لر بر حكمداره يوكلك قزانديرمغه كافى اولسه ايدى جنكيزلر و تيمورلنكلر بو شرفى احراز ايدرلر ايدى . بو شرف ملتى مدنيت مرتبه‌لرينه سوقه همت بيوران حكمدارانه مخصوص اولوب برچوق جهتلرجه شايان مؤاخذه حاللرى اولان حكمدارلرى بيله بو خدمت جليله درجات عاليه‌يه ايصال ايلر . عبدالعزيز خان حضرتلرينك عصر جليللرنده اولان استعداد مناسبتيله ذات شاهانه‌لرينه‌شو يوكلك شرفى پك قولاى كله‌جك ايكن صحيحاً پك لزومسز و مناسبتسز بر وهم و خيال او شرفى قزانديردقدن ماعدا بو قسمك فقرات مخصوصه‌سنده بلا غرض عرض ايدلديكى وجهله كنديلرى بو ملكه صحيحا برچوق خدمت ايتمش بولندقلرى حالده خدمات مذكوره‌نك اهميتنى دخى ستره محضا ترقيات علميه و قلميه و تجددات فكريه‌يه قارشو كوسترمش اولدقلرى مساعده‌سزلك سبب اولمشدر .

بو نكله برابر دور عبدالعزيز خانيده معارفجه اولان احتياجك بعض جهتلرينه خدمت ايدلمكه دخى چاليشلمشدر . فقط بورايه قدر اجمال و محاكمه ايلديكمز وجهله احتياج

مذکورك اس الاساسنه خدمت ایدلمیدرك بلکه او اس الاساسی محوه یورندیکی ایچون فروعاتی حقنده ایدلمك ایستنیلان خدمتلر دخی خلقك لسان مؤاخذه‌سندن قورتیله‌مامشدر . مسئله‌نك بو جهتنی ده بر وجه آتی بی‌طرفانه حکایه ایده‌لم :

دور عبدالعزیزخانیده علی‌العجاله الك بیوك ترقی مکاتب عسکریه‌ده کورلمشدر . سلیمان پاشا حضرتلرینك مکاتب مذکوره‌یه ایتدیکی خدمت مختاریهٔ حاضره‌ده محافظهٔ وطنه ایتدیکی خدمت کبی بیوك و اهمیتلیدر . انجق ارباب تدقیق و تمییز بو خدمتی دور عبدالعزیزخانیده معارف خصوصنه اهمیت و یریله‌مدیکی مسئله‌سنده برهان اولەرق اتیان ایده بیلورلر . زیرا مکاتب عسکریه محتاج اولدیغی شاکردانی رشدیه مکتبلرندن تدارك خصوصنده عاجز قاله‌رق و بر زمانه قدر مکاتب اعدادیه‌ده دریکتا اوقوتمق درجه‌سنده‌کی صعوبتلردن بیقه‌رق رشدیهٔ عسکریه مکتبلرینی تأسیسه مجبوریت کورمشدر . که معارف ملکیه‌جه ترقیات مطلوبه‌نك حصولی حالنده معارف عسکریه اربابنك تعلیم صبیانه وارنجه‌یه قدر تنزل اتمیه‌جکلری درکار اولدیغندن رشدیهٔ عسکریه مکتبلرینك تأسیسی معارف ملکیه ایچون هیچ بر وقتده حسن شهادت ایده‌مز . معارف عسکریه‌نك بر نظر شکران ایله مشاهده اولنان ترقیسنی ایسه علی‌العجاله بر ترقی عد ایتمکدن زیاده ینه دور عبدالعزیزخانینك ترقیات

عسکریه‌سندن عد ایتمك مناسبدر . زیرا بو ترقی‌یی استلزام ایلیان شی دخی حقیقتده عسکرلکجه کوریلان تجددات وانقلاباتدن تولد ایلمشدر .

واقعا اودورده مکاتب رشدیه‌نك تکثیری وکویا مکاتب صبیانیه‌نك دخی اصلاحی کبی برقاچ شیلره تشبث اولندیغی منکر دکل ایسه‌ده ذاتاً هرشیئك روحی دیمك اولان پاره‌جه الك زیاده امساك کورن بودجه معارف بودجه‌سی اولمق ایشك برنتیجه حاصل ایده‌مامسنی مع زیاده ایجاب ایلیه‌جك احوالدن اولمسیله برابر بو ایشلره جداً معارف پرورلك فکریله باشلانمیه‌رق سوز صره‌سی کلدکجه وتأخرات علمیه‌مزی باثمره قالقدن خالی قالمیان دوستلری اقناعه لزوم کورلدکجه دولتك ترقیات علمیه‌یه دخی خدمت ایلمکده بولندیغی درمیان ایچون باشلانمسی نتیجه‌سزلکنك الك بیوك اسبابندندر . مکتبلرك اصلاحنه نه‌قدرچالیشلمش اولسه‌اولا ترقیات علمیه‌یه براساس قویمدقدن یعنی اومکتبلرده تدریس اولنه‌جق علوم وفنونی لایقیله تعیین وکتب لازمه‌سنی تألیف وتدوین ایلمدکدن صکره هب اسکی اصولده واسکی شیلرك تعلیمنه مخصوص اولان یکی مکتبلردن برثمرۀ حقیقیه اقتطاف اولنه‌میه‌جغی درکاردر .

مکتب سلطانینك تأسیسی برارالق مداهنه ایله کندیلرینی بکندیرمکه چالیشان ارباب قلمك عبدالعزیز خان دورینی

آلقشلامق ایچون سرمایهٔ محض ایدندکاری بر کیفیت ایسه‌ده بومکتبك اوزمانلره کوره برمکتب سلطانی وعثمانی اولمقدن زیاده برمکتب ایمپراطوری وفرانسوی اولمغه قریبتی میدانده ایدی . زیرا فرانسه سفارتنك اقدامیله علوم وفنونی یئه فرانسزجه اوله‌رق تدریس ایتمك ایچون آچلدیغی معلوم اولوب حتی تاریخ عثمانی‌یه دائر ویریلان درسلرك بریسنده معلم افندینك عثمانلیلره باربارلق اسناد ایدرك صورت وکیفیتی ایضاح وتفصیله باشلامسی بر زمان خیلی کفت وکویی موجب اولمش ایدی .

علوم طبیه‌نك لسان عثمانی‌یه نقلی دور عبدالعزیزخانینك ترقیات علمیه وفکریه‌سندن بحث ایدیلان بویله برفقره‌ده اساسلی برمسئله اولمق اوزره میدانه چیقار . بومسئله وقتیله اربابنی خیلیجه اشغال ایتمش ایدی . علوم طبیه شعبات فنوندن اکثریسنی شامل اوله‌رق حتی دهقارت وپاسقال کبی اعاظم حکما فضائل مدنیه وکمالات انسانیه‌نك فنون طبیه سایه‌سنده تمامی حصولی میسر اوله‌جغی اعتقادینه دوشمش اوللرندن دخی اکلاشیله‌جغی وجهله اکر فنون مذکوره لسانمزه برصورت لایقه‌ده نقل ایدلمش اولسه ایدی ترقیات علمیه وفکریه ارزولرینك بربیوك قسمی اوجهتدن حاصل اوله‌جغی درکار ایدی . لکن بومقصدك اساسی وتفرعاتی برهمت شامله ایله استحصاله باشلانمدیغی جهتله حقیقت

أمل پك زياده ناقص واويغونسز اوله‌رق استحصال ايدلمش اولدی . مقدملری فنون طبيه فرانسزجه اوله‌رق تحصيل ايديلور ايكن صكره‌لری طب عثمانی فرانسزجه بيلمكسزين آكلاشيله‌مز اولدی . يازيلان كتابلر ايچون اسكی يونان ولاتين لسانلرندن تعريب ايديلان وطب عربيدن اخذ واقتباس اولنان الفاظ وبالخاصه تكهرب وتبلر كبی اصطلاحات غريبه بوسبتون بشقه برلسان تشكيل ايدرك اولسان ايله يازيلان كتابلری لسانی پك اعلا بيلن بر عثمانلی اوقويوب اكلايوب استفاده‌دن عاجز قالدی . نتيجهٔ كلام دور جليل عبدالعزيز خانيده ترقيات قلميه وعلميه وفكريه‌يه استبدادك خصم جانی كبی بر نظرله باقيله‌رق اگرچه زمانك منعی قابل اولميان احتياج عظيمی مناسبتيله اويولده آزچوق بر ترقی حاصل اولمش ايسه بونده دولتك دخلی پك آز وبلكه هيچ يوق اولوب محضا ار بابنك برسودای مخصوص ترقی جويانه‌سی ثمره سی اولمق اوزره موقع حصوله كلمشدر . ترقيات قلميه وعلميه وفكريه‌يه بويله بر خصومتده حكومتك نه درجه‌يه قدر معذور اوله‌بيله‌جكنی محاكمه‌يه اقتدار عاجزانه‌مز كافی دكلدر . بزاويله بر اعتقادده‌يزكه بر خلقك افكاری نه‌قدر آچلسه بوندن دولت ايچون هيچ بر مضرت حاصل اوله‌مدقدن بشقه جهت جهت ووجه‌وجه منفعتلر دخی حاصل اولور ديه ايناغشز . اما بر حكومت كندی

منفعت حقیقیه‌سنك هانكی جهتده اولدیغنی لایقیله تعیین
ایده‌میه‌رك هر حال و حركتیله او منفعت حقیقیه‌سنی تعقیبده
بولنور ایسه او حكومت بر مكتب اطفاله بكزر كه كندی
مسعودیت مستقبله و حقیقیه‌لری علم و معرفتله حاصل اوله‌جغنه
هیچ بر عاقلك شبهه‌سی بولنمدیغی حالده چوجقلر مجرد
كندی افكار و امللرینه ایسته‌دكلری كبی تبعیت ایده‌مامه‌لرندن
طولایی مكتبه و معلمره و علومه دخی خصومت كوستررلر .
ایشته دور عبدالعزیزخانیده ترقیاتك بو جهتنه كوستریلان
خصومت بزم اكلایه‌بیلدیكمزه كوره اولسه اولسه بویله بر
خصومت اولوب بو خصومتده‌كی معذوریت و مجبوریتك
درجه‌سنی محاكمه‌یه امكان وار ایسه اكا سائرلرینك همت
ایلمسنی توصیه و اخطار ایله بز ترقیات فكریه و علمیه و قایه‌مزه
بر عنایت جدیه و صحیحه‌یی شو ایچنده بولندیغمز عصر جلیل
سلطان حمید خانیدن بكلرز .

بشنجی فقره

اختلالات ومحاربات داخلیه

عصر اخیر ایچنده وقوعه کلان اختلالات ومحاربات داخلیه‌نك ایکی قسمه منقسم اولدیغی و بونلردن برنجیسی صرف شقاوت وشورش داخلیدن عبارت اوله‌رق یالکز ارباب شقاوتی تنکیل ایله بالاصلاح دولتجه برمسئلهٔ مهمهٔ سیاسیه ودیپلوماتیقیه صورتنی المدیغی وایکنجیسی ایسه تحریکات والقاآت خارجیه ایله وقوعه کله‌رك اربابنی تأدیب وتنکیلدن ماعدا برده مداخلات خارجیه ایله اوغراشمغه لزوم کوسترن اختلالر ایدوکی وقوعات زمانه‌یی نظر اهمیتدن کچورنلرك معلومیدر . خاقان مغفور عبدالعزیز خان حضرتلرینك مدت سلطنتلرنده اشبو ایکی نوع شورش داخلینك ایکیسندن دخی برقاچر دانه‌سی ظهوره کلمشدرکه بونلرك لزوم کوستردیکی حرکات عسکریه‌نك جمله‌سی بر یره طوپلانه‌جق اولسه بیاغی بیوجك بر دولت محاربه‌سی درجه‌سنه واره‌جغی دزکار بولنمشدر .

تخت شوکت بخت عثمانی‌یی تشریف بیوردقلری زمان مناعت موقعیه‌لرینه استناد ایله قره طاغ اشقیاسنك وادئ

عصیانده هنوز ثابت قدم اولدقلری بوندن مقدم خبر ویرلمش
ایدی . پادشاه نوجاهك ایلك عزم قهارانه‌سی اشقیای
مذکوره اوزرینه توجه ایتمسیله امرای عساکر شاهانه‌یه
ویردیکی غایت شدتلی امرلرك حرفی حرفنه اجراسی ایچون
دخی امرای مشار الیهم طرفلرندن همت کوستریله‌رك هر
جهتدن کمال مظفریت ایله قره طاغ ایچنه کیرن عساکر
شاهانه فرقه‌لری برلشوب امارت مرقومه‌نك مرکزی
مثابه‌سنده بولنان چتینه قریه‌سنه طوغری یوریمکه باشلاینجه
طاغلی اشقیانك پای ثباتلرینه لرزه طاری اولمش و برطاقم
دول متحابه‌نك وساطتلرینه مراجعت ایلمشلر ایدی . دولت
علیه ایچون حرکات عسکریه‌دن زیاده مسائل دیپلوماتیقیه‌ده
مشکلات کوزنمك عادت کبی برحکم پیدا ایلمش اولدیغندن
دول متحابه‌نك ایلك توسطلری عساکر شاهانه‌نك چتینه‌یه
دخولیله قره‌طاغ امارتی دینلان وحالبو که حقیقتده براشقیا
قومپانیاسندن عبارت بولنان درنکی طاغتمق و قره طاغ
نامنی خریطهٔ عالمدن سیلمك کبی تمامیٔ موفقیتی منع ایلدکدن
ماعدا اشقیانك استرحام ایلدیکی عفو وآمانه دخی کائن لم یکن
صورتنده برحسن مقابله بیورلمسنی استحصال ایلمشلردر .
اول شقاوت ملجأنك بعدازان تجدید حرکات عصیانیه‌سنه
میدان براقلماماق ایچون حدود اوزرنده ایجاب ایدن نقطه‌لره
قله‌لر و بلوق حاوسلر انشاسنه قرار ویرلمش و بر خیلی

مصارف اختیار یله انشاری دخی اکمال ایدلمش ایکن کویا بو صورت طاغلو ایچون دائمی بر تهدید اوله جغی وحالبوکه بعدما قره طاغلولرك اطاعت وانقیاددن اصلا ایرلمیه جکلری حقنده نیجه مداخلات دیپلوماتیقیه اوزرینه اشقیای مرقومه یه بر مساعدهٔ فوق العاده اولمق اوزره مذکور قله لرك وبلوق حاوسلرك هدمنه دخی دولت علیه مساعده کوسترمشدر . اشبو مداخلهٔ اجنبیه دن دولت ایکی باشلی ضرر ایتمش اولدی . بریسی قره طاغ رئیس اشقیاسنك پرنس وجمعیت شقاوتنك دخی بر امارت مستقله صورتیله تأسسی قضیه سی اولوب دیکری ایسه حقیقة بر دها عصیان وقوعنی منع ایده بیله جك اولان قله لرك هدمیله بو دفعه وقوعه کلان عصیانه دها اوزمان طریق امکانك آچلمسی مسئله سیدر .

قره طاغ وقعه سندن صکره درت بش سنه قدر زمان اختلالات مهمهٔ داخلیه دن مصونجه کبی بر حالده مرور ایلمشدر . واقعا بو مدت ظرفنده قوزان طاغنك عصیانی مسئله سی اورته یه چیقمش وایجه حرکات عسکریه یه لزوم کوسترمش ایدیسه ده مسئلهٔ مذکوره قره طاغ وکریدوهرسك حادثه لری کبی تحریکات خارجیه ثمراتندن وبناء علیه اهمیت سیاسیه و دیپلوماتیقیه سیله دولتی اوزکوده جك مشکلات فوق العاده دن اولمیوب طوائف عربان و اتراك و اکرادك هر زمانلر کوریله کلدیکی وجهله ارالقده بر ایقاعندن خالی

قالمدقلری عصیانلردن و فقط بونلرك بیوجكلرندن معدود اولمسیله عساكر شاهانه‌نك برقاچ حركت تدمیریه‌سی عصیانی برطرف ایلدیكی كبی اصلاح احوال‌مأمور یتیله درسعادتدن اعزام بیورلان مأمورلر دخی دولتك افكار و آمال مشفقانه‌سنی نیم وحشی برحالده بولنان اهالیٔ مذكوره‌یه حسن‌صورتله بالتفهیم آسایشی اعاده‌یه موفق اولمشلردر .

كرید وقعه‌سنه تقدم ایدن وقوعات داخلیه‌نك بریسی دخی بلغراد وقعه‌سیدر . ارباب تاریخه معلوم اولدیغی وجهله دولت علیهٔ عثمانیه صرب امارتنه بر ادارهٔ مستقله امتیازینی ویردیكی زمان انضباط وآسایش محلیه‌یی محافظه ایچون براز ضبطیه وجزؤی مقدار عساكر منتظمه استخدامنه دخی مساعده ایلیه‌رك فقط بلغراد و سمندره و فتح الاسلام ویكوردلن كبی چند قطعه قلاع شاهانه‌نك محافظه‌سی حقنی كندی ید استقلالنده آلیقو یه‌رق قلاع مذكوره‌نك داخلنده ویاخود قپولری خارجنده بولنان اهالیٔ مسلمه ایسه اوقلعه‌لرك طوپچی عسكری دیمك اولمسیله بونلر دخی اورالرده قالمشلر ایدی . اهالیٔ مذكوره سائر سرحد اهالیسی مثللو غایت جری وجسور آدملر اولوب استقلال اداره‌یه نائلیتلرندن طولایی طورلری دكشمش بولنان صربلولرك تكبر وتعظملرینه تحمل ایده‌میه‌رك وباخصوص صربلولر دخی بونلری علی الدوام ازعاج ایتدیكی و برفتنه‌یه سببیت

قرانغی کندی مفسدت آتیه‌لری ایچون مدار استفاده عد ایلیه‌رك ارالقده بر بونلر میاننده شدتلیجه منازعه‌لر وقانلی عربده‌لر اکسیك اولمدیغی مثللو ۱۲۷۹ سنه‌سنده ینه منازعات جزئیهٔ سابقه صورتنده باشلایان بر مجادله صربلولرك کوستردکلری سببیت اوزرینه بردنبره بیویوب بر مقاتلهٔ عظیمه صورتنی آلنجه قلعه‌دن دخی طوب آتیله‌رق بلغراد واروشنی دوکمکه مجبوریت حاصل اولمش ایدی · اکرچه بو مقاتله‌ده اهل اسلامك معذوریتی وهر حدود حقوقی کچه‌رك قلعه اوزرینه طوغری هجومه قدر متجاسر اولان صربلولری دفع وتنکیل ایچون قلعه‌دن طوب آتمق امرنده محافظك مجبوریتی درکار ایدیسه‌ده ایلروده احوال دیپلوماتیقیه فقره‌سنده ایضاح اولنه‌جغی وجهله اوزمانلر دولت علیهٔ عثمانیه اوروپا پولتیقه‌سنه زیاده‌سیله مماشاتده بولنمغی مدار سلامت عد ایلمش اولدیغندن ودولتلر میاننده تعاطی ایدیلان مخابرات وسبقت ایلیان مذاکراتده سلطنت سنیه‌نك منافع دقیقه‌سنی مطلقا محافظه ایچون جرأت کوستره‌مدیکندن بلغرادو قلاع سائره اهالیٔ مسلمه‌سنی ودین ونیش طرفلرینه چیقاروب تخلیه ایتمکه مجبوریت کورمشلدر · فداکارلغك بو درجه‌سی الویروب بلکه ده آرتمش اولدیغی حالده صربیه امارتی منافعنه اوله‌رق دول اجنبیه‌نك مداخلاتی ینه ختام بولمدیغندن صربستانده موجود قلعه‌لرك محافظه‌سی

صرب امارتنه حواله ایدلمك کبی بر تکلیفه دها قالقیشلدقده اکرچه بلغراد قلعه‌سنك مرکز امارت اوزرینه دائما اغزلری آچیق بولنان طوپلری برمسئله‌ٔ حرب ووغاده‌اك صواب اولان جوابی امارته اعطا ایچون حاضر بولنملری مادة ومعنا پك بیوك فائده ومنفعتی متعهد ومتکفل اوله‌جغنه شبهه یوق ایسه‌ده دولت بوایشده دخی اوروپا ایله دیپلوماتجه پنچه‌لشه بیلکی کوزه الدیره‌مدیغندن کویا قلاع مذکوره اوزاق ومنفرد بولنمسیله حین محاربه‌ده بونلره مهمات وامداد یتشدیرلمسی مشکل اوله‌جغی کبی ملاحظات غیر محققهٔ عسکریه اوزرینه اومهم قلعه‌لر صربلویه ترك اولنمشدر (١٢٨٣) ذکر اولنان قلعه‌زدول متحابه‌نك دعوا ایلدکاری وجهله صرب امارتنی تهدید ایتمکده وسالف الذکر ملاحظات غیر محققهٔ عسکریه ار بابنك دعوالری وجهله حین محاربه‌ده محافظه‌لری مشکل وبناء علیه حرب نقطهٔ نظرندن باقیق صوز تیله فائده‌سز کورلمکده ایدیسه بونلری یقوب خاك ایله برابر ایتمك طریقی دها مناسب ایکن بوصورته التفات بیورلمیوب‌ده برقاچ دفعه فتح واستردادنده مناعت ومتانتی غایت بهالی اوله‌رق تجربه کرده‌مز بولنان برعظیم قلعه‌یی حین حاجتده صربلولر ایچون صوك نقطهٔ استناد اولمق اوزره ترك صورتنك اختیاری اوزمان افکار خلقی زیاده‌سیله قارشدیرمش وعادتا دور

عبدالعزیزخانیده حاصل اولان عمومی خشنودسزلغك مبدئی بو مسئله عداوتلمق طوغری کوزیله جك صورتده برسوء تأثیر حاصل ایلشدر . اول وقت بعض غزته لر شوزیانی موقع بحثه چکمك ایسته دیلر ایسه ده محررلری تنکیل ایدلدی .

سلطنت سنیه نی هر زمان تشبث ایلدیکی اصلاحاتدن منع ایتمك ایچون همه حال برمشغولیت داخلیه چیقارمق روسیه دولتنك حیل بدخواهانه سی ایچون اساس اتخاذ ایلدیکی برقضیه اولمسیله اجرا آت عسکریه یه برطرفدن رواج ویرلدیکی کبی دیکر طرفدن اصلاحات ملکیه یه دخی جداً تشبث ایدلمکه باشلاندیغی مشهودی اولمی اوزرینه جزایر بحر سفیدك روم اهالیسنه برفساد ویرمك اوجهتدن برقاتر قالدیرمغه چالشمش و کیفیت کریدجزیره سندن پاتلاق ویرمش ایدی . جزیرهٔ مذکوره اهالئ غیرمسلمه سی حکومت عثمانیه نك یولسز اداره سندن ومأمورین دولتك ظلم واعتسافندن بحثله کاه استقلال اداره وکاه یونانستانه التحاق کبی نیجه غیر مشروع دعوالر ایله قیام وکندیلرینی تشویقدن خالی قالمیان روسیه ویونان دولتلرینك معاونتلرینه بالاستظهار سلاحه صارلمغه قدر اجتسار ایدرك ایکی سنه دن متجاوز حرکات عسکریه ایله دولت متبوعه لرینی اشغال ایلمشلردر . ارقادی وانوسیس اسمنده ایکی قطعه

واپورنك يونانستانده بولنان عصيان و اعانه قوميته لرى طرفندن لاينقطع كريد عاصيلرينه عسكر و مهمات طاشيدقلرى هركسك كوزى اوكنده بولنان بركيفيت ايديسه ده روسيه وفرانسه دولتلرى اشقياى مرقومه يى عادتا علانيته قريب برصورتله التزام ايلدكلرندن بعض روايت صحيحه يه كوره دولت بو ايكى دوست دولتلر سفاين حربيه سنك اشقيايه برقات دها جرأت ويره جك حركات و معاملاتده بولنملرندن شكايت ايده جك قدر ضعف وفتور كوسترمسيله يونان دولتى دخى كوجى قوتى يتديكى قدر كريد اشقياسنه ياردم ايتمكده هيچ برمانع كورمامش وايشته بو سببه مبنى عصيان ايكى سنه دن زياده اوزانوب كتمشدر . اوزمانلر بلغراد وقعه سى كبى مسائل مؤثره نك تأثيراتيله غليانه باشلايان افكار عموميه بويله درت بچق اشقيادن عبارت برفرقه نك سنه لرجه قوجه بردولت معظمه يى اشغال ايده بيلمسندن و باخصوص اشقيايى التزام ايليان دولتلرك ارتق بو مسئله يه بر نهايت و يرمك ايچون كريد جزيره سنه براستقلالى و يريله جك يوقسه يونانستانه الحاقى ايديله جك هر نه ياپيله جق ايسه ياپيله رق سفك دمايه برنتيجه و يرلمسنى كويا مصلحانه وانسانيت پرورانه بر حس وفكر ايله توصيه يه باشلامسندن دها بشقه برصورتله تأثر ايلمكده بولنديغنه مبنى دولت تسكين افكار ايچون پك مناسبتسز برتدبير اولمق اوزره بر ياندن غزته لرى لغو و باقى

قلانلر ينه كريدده دائر حرف واحد يازمامللر يني صورت شديده ده امر ايتمكله برابر ديكر طرفدن عصات اوزرينه لزومى قدر عسكر سوق ايدرك اشقيانك جمعيتلرى هر طرفده پراكنده و پريشان ايدلمكله مسئله نك صورت حربيه سنه نهايت ويرلمشدر .

كريدده وكرك سائر محل فساد واختلال اولان يرلرده وقوعبولان محارباته دائر تفصيلات ويرلمك يعنى محاربات مذكوره نك تاريخ عسكريسى قلمه آلنمق وقايعك هر برنده حاضر بولنمغه متوقف اولديغى و بوده امراى عسكريه يه مخصوص بر كيفيت بولنديغى جهتله وقوعاتى خلاصه ايليان تاريخچه مز مثللو تاريخلرده محارباته دائر تفصيلات ومفرداته كيريشه بيلمك ممكن اولەمز .

كريد مسئله سنك جهت حربيه سى بر منوال معروض بر غيرت مخصوصه ايله ختامه ايصال ايدلديكى صره ده دونماى همايوندن عزالدين واپورى اليوم سفاين شاهانه عدادنده بولنان ازقادى واپورينى صيقشديره رق الله چكوردكدن و انوسيس واپورى دخى ينه دونماى همايون طرفندن تاپيره ليماننه قدر تعقيب اولندقدن صكره مذكور ليمانك بر فساد و عصيان قوميته سى واپورينى حمايه ايتمسى يونان دولتنى اتهامه مدار اوله رق دولت مشاراليها ايله اولان مناسبت رسميه درحال قطع ايدلمش وممالك محروسه ده بولنان

يونان سفيريله قونسلوس و تبعه‌سی طرد و هوبارت پاشا قومانداسيله دونمای همايون طرفندن جزيره ليمانی محاصره تحتنه ادخال قلنمش اولمسيله شو تدابير سريعه و لايقه مسئله‌يه بالكليه ختام ويره‌رك خلقك دخی يوزينی كولديرمش ايدی . فقط نه فائده كه دول متحابه‌نك مداخلات دوستانه‌سی اشقيايی ينه بتون بتون محروم براقديرمامشدر . اشقيا شقاوتله قزانه‌مدقلری برشيئی دول متحابه‌نك وساطت دوستانه‌سيله قزانمشلردر . زيرا جزيرهٔ مذكوره‌نك ادارهٔ داخليه‌سی ايچون بر نظام مخصوص قلمه النه‌رق بو نظام موجبنجه جزيره‌نك همان كافهٔ وارداتی ينه اصلاحات و تعميرات محليه‌يه صرف ايدلمك صورتيله دولتك استفاده‌سی قالمامش دينله‌جك مرتبه‌ده سكته‌دار اولمش و ارباب عصيان ممالك محروسه‌نك سائر طرفلری اهاليسندن زياده امتيازلرله كندی استفاده‌لرينی تأمين ايلمشدر (*)

ولايات سائره‌يه نمونه اولمق اوزره تشكيل قلنمش اولان طونه

(*) كريدليلره ويريلان شو امتيازلر بر نوع استقلال اداره كبی برشيدركه دولتجه بويله فوق العاده امتيازلرك اعطاسنده اولان مضرتلرك درجه‌سی اكلاشلمق مراد اولنور ايسه مجلس مبعوثانه كريدليلرك مبعوث كوندرمامكده اصرارلری نظر دقته النمق لازم كلور . بوكره بلغارلر ايچون طلب اولنان اوتونومی يعنی استقلال اداره بوندن دها مكمل برشيدر . دولت كندی استقلالنی بر ايكی ايالتك استقلالنه ترجيح ايدرك قوجه برمحاربه‌يی كوزه الديرمشدركه بوصورتله البته استقلال پرورلكنی كوسترمش ديمك اولور .

ولايت جليله سنك امر اصلاحاتده يارانى ممنون واغيارى دلخون
ايده جك موفقيتلر كوسترمسى ممالك محروسه نك اصلاحاتنى
نظر نفرتله كورن روسيه دولتنى قهر ايدرجه سنه اوزمكده
بولنمسيله مدحت پاشانك طونه دن عزل وتبعيدى ايچون
درسعادتده سفيرى بولنان جنرال ايغناتيه‌ف اولانجه نفوذ
واقتدارينى صرف ايلمش ايديسه ده اوزمانلر هنوز تحكم وتهكمى
كنديسنى هر امور ده فرمانفرما ايده جك بر درجه يه وارمامش
اولديغندن وعبدالعزيز خان حضرتلرى ايسه طونه ولايت
جليله سى اجرا آتنى بر نظر مخصوص اهميتله تلقى ايتمكده
بولنديغندن والئ مشار اليهى اورادن عزل ايتديرمكه امكان
بوله ميجه روسيه نك بلغار تبعهٔ شاهانه يى اضلال وافسادن
بشقه چاره سى قالمامش ايدى. واقعا روسيه نك بلغارستانجه
اولان افساداتى من جهة يكرمى ومن جهة اخرى اللى
سنه لك قدر اسكى برشى اولديغى معلوم بولنوب صوك
سنه لرده دخى اودسا وسائر روسيه مملكتلرنده باتحصيل
معلملك ايچون بلغارستانه كلان بلغارلرك دخى ارباب شبابك
افكارينى اخلال ايلمكده اولدقلرى مستور ومجهول برشى
دكل ايديسه ده ولايت اصولى التنده اولان اصلاحاتى
سريعاً وعاجلا ثمره سز براقق روسيه ايچون بر امل
مخصوص صورتنه كيرنجه بو دفعه اولانجه قوتنى طوپلايه رق
بر بچق ايكى سنه ظرفنده هر طرفى اوراق افساديه

ومأمورين تشويقيه ايله طولديرمش ايدى . بو كاغدلرك جمله‌سى روسيه دولتنى اتهام ايچون برر برهان اوله‌بيلديكى كبى حتى بر دفعه‌سنده دائرهٔ نصف النهارى اولچمك بهانه‌سيله بر قاچ موسقوف اركان حربيه‌سيله بعض مأمورين ملكيه‌سندن مركب بر هيئت علميه‌نك بامساعدهٔ مخصوصه روم ايللرندن كزدكلرى يرلرده اوراق افساديه نشر ايلدكلرى علنا كورلمش اولديغى حالده حكومت سنيه محضا بر مشغوليت ديپلوماتيقيه چيقارمامق ايچون اغزينى بيله آچمامشدر .

ايمدى شو تشويقات عاجله‌نك ثمرات سيئه‌سندن اوله‌رق ١٢٨٤ سنه‌سى اوائلنده بكرش فساد قوميته‌سى طرفندن ترتيب اولنان اشقيا طونه ولايتنه كيروب بلغارلرى طرف طرف اياقلنديرمغه چالشمشلر ايسه‌ده مدحت پاشا يلديرم كبى بر سرعتله بونلرك ارقه‌سنه دوشه‌رك برچوغنى ياقالاترده تپه‌لديكى كبى دردست ايديلان بر مقدار ينى دخى بالمحاكمه آصمش وشو ايلك فسادى اول صورتله برطرف ايلمش ايدى . انجق بدخواه بو عدم موفقيتى اوزرينه افسادده‌كى غيرتنه فتور كتورميه‌رك برارالق مدحت پاشايه سوء قصد ايتديرمك ايچون بر شقى‌يى مسلمان صفتيله تا مشار اليهك دائره‌سنه قدر ايصال ايلمش ايديسه‌ده درحال اكلاشيلوب اله كتورلمك درجه‌سنده‌كى دقته دخى نهايت

اولمدیغندن ایلروکی سنه ابتداسنده یعنی مدحت پاشا شورای دولت رئیسی بولندقلری وطونه ولایتنه صبری پاشا والی اولدیغی اثناده بش التیوزه قریب و برصورت منتظمه‌ده متشکل اشقیانی فرقه فرقه سوق ایتملریله مدحت پاشا تکرار طونه ولایتنه کلمش و زشتوی و و یربوغقه طرفلرنده وقوعبولان محاربه‌زده بونلر دخی پریشان ایدیله‌رك الله کچوریلانلر محاکمهٔ علنیه‌زی بالاجرا جرملری ثابت اولدقجه همان اعدام اولنمق صورتیله بو فسادك دخی اوکی النمشدر .

١٢٨٦ سنه‌سنده حوالیٔ عراقیه‌جه وقوعبولان عصیانلر هر نه قدر جسیمجه شیلر ایدیسه ده اهمیت معنویه و دیپلوماتیقیه‌سی کریدو بلغارستان حادثه‌لرینه مقیس اولمیوب اوزالرده ولایت اصولنك وضعی اسکی اصولدن استفاده ایلیان بعض ارباب نفوذك استفاده‌زینی منع ایلدیکندن ناشی بونلر طرفندن وقوعبولان تحریك اوزرینه نوعما قوزان طاغی فسادی کبی صرف برمسئلهٔ داخلیه اوله‌رق ظهوره کلمش و دغاره نام محلده فرات نهرندن ایریلان برقولك تشکیل ایلدیکی عظیم کوللر و بونلرك ایچنده‌کی جزیره‌لر اکثر اوقاتده اشقیای عربانه تحصن کاه اولمسیله شعبهٔ مذکوره‌نك سد ایدلمك ایستنلمسی ایشی علولندیرمشدر . دیوانیه وحله و کربلا طرفلرینك عربانی ایاقلندقلری زمان برارالق حله‌ده برطابور عساکر شاهانه‌یی استیصال درجه‌سنده جرأتلری

كورلدی وایش قرق اللی بیك قدر عربانك اجتماع ایده‌بیله‌جکی
بر درجه‌یه واردیسه‌ده التنجی اردوی همایون موجودندن
اون اون ایکی بیك کشی نظامیه عسکری سوق ایدیلنجه
بونلرك قویرقدن طولار تفنکارینه اشقیای عربان تاب‌آور
اوله‌میه‌رق تلفات کلیه ایله بوزولدی واصل پیشوالری بولنان
ایکی شیخ دخی صلب و اعدام اولنه‌رق ایش باصدیرلدی
بتدی ٠
دور عبدالعزیز خانینك حرکات مهمهٔ عسکریه‌سندن
بریسی دخی یمن ونجد طرفلرنده اجرا اولنان حرکتدر ٠
ارباب وقوفه معلوم اولدیغی اوزره ممالك مذکوره وقتیله
طوغریدن طوغری‌یه دولت علیه‌یه مربوط اوله‌رق اداره
ایدلمکده بولنمش و بو ارتباطه خلل کتوره‌جك برمعین سبب
ظاهری دخی کورلمامش ایکن هر جهتده انضباطسزلق
و انتظامسزلق کوریلان دور تدنی و تأخریزده بو زارلك
دخی اداره‌سنده اهمال ایدلمسی اوزرینه برطاقم یرلی مشایخك
پیدا ایلدکلری نفوذ ایله ممالك مذکوره عادتا استقلال اداره‌یه
نائل اولمش ایدیلر ٠ بروقت نجد طرفلرنده وهابی اشقیاسنك
ظهوری دولت علیه‌نك نظر اهمیتنی اول طرفلره جلب ایتمکه
کافی خصوصات مهمه‌دن ایدیسه‌ده اوزمانلر ملکك هر طرفنی
اشغال ایدن وقوعات داخلیه میاننده ممالك مذکوره‌نك بعد
مسافه‌سی بونك اهمیتنی اوزاقده براقدیرمش وبرارلق دخی

مصر والیسی محمد علی پاشا مرحوم اوراره بر فرقه عسکر کوندرمش ایدیسه‌ده اوده بوحرکتدن بر نتیجهٔ قطعیه امید ایده‌مدیکی جهتله ال چکمش ایدی . ایشته اندن صکره دولت علیه‌نك اورالرده اصلا کندیسنی کوستره‌مامسی مناسبتیله فرات نهری حدود جنوبیهٔ عثمانیه ایچون یاغی برحد طبیعی یرینی طوته‌رق نهر مذکورك اوته طرفنده و برده حوالئ یمنیه‌ده بولنان عربان بتون بتون مستقل بالاداره قالدقلری حالده ١٢٨٨ سنه‌سنه طوغری یمن طرفلرنده مشایخك یکدیکریله وقوعبولان منازعاتی و برطاقمنك سلطنت سنیه‌یه وقوعه کلان مراجعاتی دولت ایچون اوراره بر فرقه عسکر سوقنه لزوم کوستردیکی مثللو نجد طرفلری دخی عینیله بویله بر استعداد ایله ینه اولزومی کوسترمش اولدیغندن بریسی درسعادتدن یمنه ومؤخراً دیکر بریسی بغداددن نجده اوله‌رق ایکی فرقه عسکر سوق اولنمش ایدی .

بونلردن یمن فرقه‌سنك مکملیتنه بردیه‌جك اولمیوب احوالنی کورن اجنبیلر بیله براز دها اول‌جه انکلتره دولتی طرفندن حبشستان اوزرینه کوندریلان انکلیز اردوسندن دها مکمل اولدیغنی تسلیم ایلدیلر . اردوی همایونك کیده‌جکی محللرده تصادف ایلیه‌جکی حرارت فوق العاده‌یه نظراً البسهٔ صیفیه‌سی وچادرزی وسائره سی بر صورت

لازمه‌دە تدارك وتهیه ایلدیکی کبی بو زمانکنه‌لرینه‌وار نجده‌یه قدر لوازم دقیقه‌سی بیله اتمام اولنمشدر . بو فرقه عسیر وصنعاده وسائر مواقع متعدده‌ده بر قاچ بیوجك محاربه‌لر ایدرك یمن اقلیمنی یکیدن فتح وتسخیره موفق اولدی . بغداددن مدحت پاشا قوماندا سیله نجده کیدن فرقه ایسه اول قدر بیوك محاربه‌لرده ایتمکسزین اکثر یرلرده اهالینك طوعاً تسلیمیتلری اوزرینه برچوق یرلری ادارهٔ عسکریه‌سی التنه آلدی . واقعا مؤخراً (١٢٩٢) نجدده تکرار عصیان ظهور یله اشقیای عربان عیون نام محلده قرق قدر ضبطیه‌یی اتلاف ایلدیلر ایسه‌ده ینه تربیه وتأدیبلرنده قصور ایدلمامشدر .

برالعربك اکثر یرلری چول و بیاباندن عبارت اولدیغی واهالیٔ موجوده‌سنك اك‌چوغی قونار کوچر طاقمدن اوله‌رق اسکان وتمدینلری مشکلاتدن بولندیغی معلوم ایسه‌ده بحر احمر ایله بصره کورفزی ارا سنده وبحر عمان اوزرنده بولنان قطعهٔ وسیعهٔ مذکوره‌نك دولت علیهٔ عثمانیه کبی آسیاجه دخی دول معظمه‌دن معدود بولنان بر دولت ایچون اهمیت موقعیه‌سی درکار اولمغله اکر یمن ونجد حرکات عسکریه‌سنك ارقه‌سنی براقدیرمیوب‌ده مسقط طوغری برالعرب کاملاً ادارهٔ عثمانیه التنه آلنمش اولسه ایدی بو فتوحاتك منافع بینهایه‌سی کوریله‌جکی درکار ایدی .

انكلتره دولتنك بو قطعه اوزرنده وهله مسقط كبى بعض
نقطه‌لرنده اولان نفوذى معلوم اولوب انجق دولتجه ايديله جك
بويله برحركت جسيمه‌ده ذاتاً الده برحق مشروعى بولنميان
انكلتره‌يى اسكاتك دخى برطريق اهونى بولنه بيلك محالاتدن
دكلدر . نصلسه چتسز پتسز اداره‌نك مطلوب ومرجح
اولديغى برزمانده بويله بيوجك مشغوليتلرله راحتك بوزولمسنه
ميل ورغبت ايدلمامشدر . يوقسه برهمت مخصوصه ايله ايشه
باشلانمش اولسه ايدى نيچه عصرلردنبرى دوه‌لرى اوزرنده
قونوب كوچان مليونلرجه بدويلرك معموريته قابل برچوق
يرلرده اسكان وتوطينى ايله دولته قوجه برالكا قزانديرلمسى
ارباب حميتى هيچ بروقتده يلديره‌ميه‌جق قدر برهمته متوقفدر .
جنوب طرفنده اشبو يمن ونجد مشغوليتلرى دوام ايلديكى
مدت شمال جهتنجه پانسلاويزم افكاريڭك يعنى المانيا
واوستريا ودولت عليه تابعيتنده نه‌قدر اسلاو وار ايسه
روسيه دولتى طرفندن دائرهٔ اتفاق واتحاده الحمسى املنك
ايجاباتندن بولنان افسادات وتحريكات دوام ايدرك بوسنه
وهرسك و بلغارستان اسلاولرينك افكارى برصورتده
تخديش ايدلمش ايدى كه هرهانكى طرفدن برتفنك پاطلايه‌جق
اولسه درحال برچوق يرلره قدر آتش فسادك سرايت
ايليه جكى درجه‌يى بولمش ايدى . اول امرده هرسكليلر
ويركو وتكاليف سائره‌يى تأديه و ايفا خصوصنده مشكلات

کوسترمکه باشلایه‌رق ۱۲۹۲ سنه‌سنده بش التی کوی اهالیسی تکالیف میریه‌یی ویرمامك دعواسیله ودای عصیانه ایاق آتمسیله اگرچه بوسنه ولایتندن درحال بر مقدار عسکر سوق اولنه‌رق ایشی دها ابتداسنده ایکن باصدیرمغه غیرت اولنمش ایسه‌ده ولایت مذکوره‌ده مقدار کافی عسکر بولندیریله‌مدیغندن وسریعاً عسکر ارسالی ایچون درسعادته چکیلان تلغرافلر ایسه اوراره عسکر کوندرلدیکی صورتده اوروپایه فنا تأثیر ایدر کبی بر مطالعهٔ نابجا ایله پك چوق زمانلره‌قدر حکمسز قالوب حالبوکه هرسك وبوسنه طرفلری خرواتستان ایله هم حدود اوله‌رق اسلاو قومیته‌لرینك فسادی بوسنه وهرسکه اول طرفلردن کیردیکی کبی برچوق امداد واعانه‌لرینك دخی آردی اره‌سی کسیلمدیکندن وایکی جناحده بولنان صربیه وقره‌طاغ امارتلری‌ده ذاتاً اژدر یاوریسی کبی صولودقجه بیومکه مستعد بولنان عصیانی بسیله‌مکده تأخر ایتمدکلرندن هرجهتی اشقیا ایچون ملجأ وپناه اوله‌بیلان بومملکتده عصیان واختلال آتشی درحال هرطرفی صارمش واولور اولمز برهمتله سوندیریله‌میه‌جك قدر شدت پیدا ایلمشدر . (*)

(*) بوسنه وهرسك اشقیاسنك عصیانی اوبله ویرکو فلان کبی شکایتردن منبعث اولیوب معاذالله تعالی اهل اسلامك محوی املندن نشأت ایلدیکی رؤسای اشقیا اوزرنده ظهور ایدن تعلیماتدن اکلاشلمغله بونلردن بردانه‌سنك حاوی اولدیغی معلومات ارباب مطالعه‌نك معلومی اولمق اوزره (٤) رقمیله آثار متممه قسمنه درج ایدلمشدر .

احمد مختار پاشانك ١٩ نيسان ٩٢ تاريخلى بر تلغرافنامه‌سنده برهشيقه طرفنده اشقيا ايله اوچ كون اوچ كيجه وقوعبولان محاربه‌سنده برنجى كونى اشقيانك سكز بيك بشيوز وايكنجى كونى الديغى امداد ايله اون اوچبيك بشيوز واوچنجى كونى اون التى بيكدن متجاوز آدمله مهاجمه ايلديكنك اشعار ايدلمش بولنمسندن دخى اكلاشيله‌جغى وجهله بوسنه وهرسكك هر طرفنده بولنان اشقيانك مقدارى اللى التمش بيكى تجاوز ايتمسيله اول امرده آوستريا دولتى كندى حدودى اوزرنده بويله جسيم بر عصيانك وقوعندن طولايى كفت وكويه باشلايه‌رق تفصيل كيفيت وقوعات ديپلوماتيقيه وسيأت عصريه فقره‌لرنده دخى كوريله‌جكى وجهله عادتا بوسنه وهرسك اشقياسيله دولت عليه اراسنده ايكى محارب دولته توسط ايديورمشجه‌سنه بر توسطه قيام ايلمش و اشقياى مرقومه ايچون تكليف اولنان امتيازات و اصلاحات طرف دولت عليه‌دن دريغ ايدلمامك كبى بر طاقم استعدادلر ميدانه چيقمشدر .

بوسنه وهرسك ايچون عبدالعزيز خان دوريك قسم اخيرنده كوريلان شو عجز وفتور ذاتاً امر افسادينه بوسنه و هرسكدن آز اهميت و يرلمامش و بناء عليه كانون فسادى علولنديرمك ايچون فرصت ارامقده بولنمش اولان بلغارستانى دخى جسارتلنديرمسيله سنهٔ مذكوره‌ده فلبه سنجاغنك بلغار اهاليسى افكارى قاينامغه باشلايه‌رق بوسنه و هرسك

طرفلرنده کوریلان حالدن عبرت النوب کرچه آتش عصیانی
هنوز قغلجملانمقده ایکن باصدیرمق تدبیرنده دقیقه فوت
ایدلمامك لازم کلمش ایدیسه‌ده غرائب عصریه‌دن اوله‌رق
اولبابده بحثه‌کیریشن غزته‌لر بیله اسکاته‌مجبور ایدلمکله تدابیر
لازمه‌ده کوستریلان تأخرات سیأتندن اولمق اوزره ۱۲۹۳
سنه‌سی اوائلنده‌اوتلق کویی وعورت‌آلان قریه‌لرنده یکلرجه
بلغار عینیله بوسنه‌لیلرك دعواسی کبی ویرکو وتکالیف میریه‌یی
ویرمامك دعواسیله اعلان شقاوته اجتسار ایلمشلردر . اول
کروه فتنه (*) انبوهك مروت بشریه ومرحمت مدنیه
حسیاتندن عاری بولنان طاش یورکلرینك تجویزیله برطاقم
نسوان وصبیانه وارنجه‌یه قدر راست کتوردکاری اهل
اسلامی استیصاله باشلاملریله برابر طرف دولتدن بوداهیه‌یی
منع ایده‌جك اسباب عاجله‌یه مسارعت قلنمامسی اهالیٔ مسلمه‌یی
مأیوس براقه‌دن ناشی انلر دخی کندی باشلرینك چاره‌سنی
کندیلری کورمکه مجبور اولمشلر وطرف طرف سلاحلنوب
بلغار اشقیاسندن انتقاملر ینی المشلردر . لکن عصیانك
بوصورتله برطرف ایدلمسی ضروری دولتجه برحرکت رسمیه
ومنتظمه اولمق اوزره تلقی ایدیله‌میه‌جکندن وروسیه

(*) اشبو بلغارستان مسئله‌سنك کیفیت ظهورینه دائر اولوقت
محللرندن کلوب غزته‌لره درج ایدلمش اولان مکتوبلر معلومات وایضاحاتی
حاوی اولمغله زیرده (٥) رقمیله آثار متممه صره‌سنده بعضلری ذیل
ایدلمشدر .

سفارتنك اوزمانلر پيدا ايلديكي نفوذه دخي نهايت اولديغندن آچيلان مجادلات ديپلوماتيقه ده محضا جنرال ايغناتيه فك قوهٔ تزويريه سي ثمراتندن اولمق اوزره كويا بلغار اشقياسي هيچ بر فنالق ايتمدكلري حالده تركلرك مغدور پنجهٔ استيصالي اولمش بولنملري كبي حقسز مسائل اورته يه دوكلمش و حكومت اجنبي نفوذينك هر طرفدن مهاجمه سنه مقابل نه يپاجغني شاشيره رق بر حيرت عاجزانه نك مغلوبي اولمش قالمشدر .

ايشته وقعهٔ خلعه قدر دور عبدالعزيزخانينك كورديكي وقوعات و اختلالات داخليه شو اجمال ايلديكمز صورتلردن عبارت اولوب دور مذكورك سيآتي بر دوزي يه آرتدقجه دولتك قوت ماديه و نفوذ معنويه سي اكسيلمسي مناسبتيله مسائل مذكوره نك اك زياده دهشتلي و اك تهلكه ليسي اك صكره كيسي اولمشدر . زيرا وقوعات مذكوره مؤخراً مراجعت ايديلان بعض تدابير شديده ايله كرچه مادةً باصديرلمق درجه لرنده بر موفقيت كوريله بيلمش ايديسه ده جهت معنويه سي يعني مشكلات ديپلوماتيقيه سي بر درلو بر طرف اولنه ميه رق مشكلات مذكوره محاربهٔ حاضره نك دخي مقدمه سي مقامنه قائم اولمشدر .

عبدالعزيزخان دورينك اك صوكلرنده مشكلات موجوده يي برقات دها آرتديرمق اوزره وقوعي نظر تأسفله كوريلان بر وقعه دخي سلانيكده فرانسز قونسلوسي موسيو

لابوت ایله المانیا قونسلوسی موسیو چریننك اهالیٔ مسلمه الرنده تلف اولملری قضیه‌سیدر . بو مسئله بوسنه وهرسك وبلغارستان مسئله‌لری کبی دواهیٔ سیاسیه‌دن معدود اولمیوب سلانیك ولایتنه تابع عورت حصاری طرفندن بر بلغار قزی اهتدا ایچون یاشماقلانه‌رق سلانیکه کلدیکی اثناده امریقا قونسلوسی هاجی لازارو (*) طرفندن ایکی آدم و یوزاللی قدر عونه‌سیله مز بوره جبرا قاچیریله‌رق و بو ایسه اهالیٔ مسلمه‌نك غیرتنه طوقنه‌رق اهل اسلام حکومت قوناغی جوارنده کائن ساعتلی جامعده بالاجتماع مز بوره‌یی طلبده اصراره باشلاملریله مذکور قونسلوسلرکو یا اصلاح بین ایچون جامعه کیردکلری اثناده قزك دخی ورودی تأخر ایتمسندن ناشی نصلسه هیجان افکار اراسنده مومی الیهمانك اعدام ایدلمسندن عبارت ایدی . انجق زمانك نزاکتی درجهٔ غایه‌یه وارمش بولنمسیله شوکیفیت فرانسه جمهوریله المانیا ایمپراطورلغنی پك زیاده دلکیر ایلمش وسلطنت سنیه‌نك بو مثللو مشکلاتندن زیاده‌سیله ممنون قالان بدخواهلرك ایشی برقات دها تحریك ایتملری‌ده ثمره‌سز قالمیوب هر دولتك سفاین حربیه‌سی سلانیك لیماننی طولدیرمش اولدیغندن سلطنت سنیه درحال اورایه مأمورلر اعزامیله اصل جنایت صاحبلری بالمحاکمه صلب واعدام و ایجاب ایدنلری دخی ردوس کبی

(*) مومی الیهك عن اصل امریقالی اولمدیغی اسمنك دلالتیله اکلاشیور .

منفالرده مدت معلومه زیله قلعه بند ایدلمك اوزره نفی واعزام قلنه‌رق ومقتوللرك ورثه‌سنه بر قاچر یوز بیك فرانق دیت ویریله‌رك ایشه بر حسن صورت ویریله‌بیلمشدر .

التنجی فقره

احوال ماليه

برنجی فقره مزده خلاصة اخطار ایلدیکی وجهله سلطان عبدالعزيز خان حضرتلری تخت سلطنتی تشريف بيوردقلری زمان خزينهٔ دولتی اون مليون ليرا قدر دين خارجی وينه اول قدر قوائم نقديه ايله مديون بولنمشلر ايديسه ده اوزمانه قدر ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك منابع ثروت و سامانی هنوز آچلمامش و بناء عليه خزينه‌نك وارداتی صكره‌دن واصل اولديغی درجه‌يه هنوز ايصال ايدلمامش اولديغندن جزئی برهمتله وقوعه كتوريله‌جك اولان اصلاحات ماليه اوزرينه دولت عليه اشبو ديون جزئيه‌يی تأديه ايلدكدن ماعدا اصلاحات مطلوبه ايچون لزوم كوريله‌جك مصارفه دخی مقابله‌يه مقتدر اوله‌جغی دركار ايدی .

ممالك محروسه‌نك احوالنی كوزلجه بيلنلر ايچون برمنوال معروض ادنا برهمتله دولت عليه‌نك ماليه‌جه دخی برنجی درجه‌ده دولتلر صره‌سنه ادخال اولنه‌بيله جكی حقنده و يره‌جكمز خبر اصلا اعتراض كوتورر موادّدن دكلدر . زيرا بو مطلبك حصولی باشليجه اوچ شيئه متوقف اولوب برنجيسی ممالك محروسه‌نك منابع ثروتنی آچه‌رق ملتك دخی

ثروتی تزییدو محضا تزاید ثروت ملیه نسبتنده اوله‌رق واردات خزینه‌یی ده تکثیر ایتمك و ایکنجیسی تکالیف میریه‌نك استیفاسنجه اولان نیجه سوء احواله نهایت ویره‌رك دولتك ایرادینی دخی طوغریدن طوغری‌یه خزینه‌سنه کیردیرمك واوچنجیسی ایسه مصارف جهتنده مسرفلك یولنه کیتمیه‌رك هر شیئ تصرفله اداره ایلمك صورتلرندن عبارتدر .

اشبو صور ثلثه اول قدر بدیهی شیلردر که احوال دولت وملکته برنظر ایدوب ده بونلری درحال کورمامك محالدر . زیرا ممالك دولت علیه حاوی اولدیغی معدنلر واورمانلرجه و هواسنده‌کی اعتدال واراضیسنده‌کی قوهٔ انباتیه‌جه وانك کوزل وامین دکزلر اوزرنده بولنمق و درونندن سیر سفاینه قابل بیوك نهرلر جریان ایدرك معمورهٔ عالمه الیقین وجوار اولمق کبی روی عالمدن کندی واقع اولدیغی موقعك استعدادنجه صنعت و زراعت وتجارت امرلرنده درجهٔ عال العاله وارەجق و اوحالده مالیه‌جه دخی مطلقا برنجیلك مرتبه‌سنی قزانه‌جق ایکن بومقصدك حاصل اوله‌مامسی محضا صور ثلثهٔ مذکوره‌یه دقت اولنه‌مامسندن نشأت ایلدیکی میداندەدر . اکر بوقدر مبارك ومستعد اولان برمملکتك صنعت و زراعت وتجارتجه وانجق بونلرك ضمننده مستتر اولان ثروت ملیه ودولیه‌جه کیروده قالمش اولمسنك وجهی مجهول بولنسه ایدی صور ثلثهٔ سالفه‌دخی

اول قدر بداهتده بولنه‌مز ایدی . انجق ثروتجه تدنیرك اسبابی دخی معلومدر . دولت علیه وملت عثمانیه ابتدای تأسس وتوسعنده وجوه استعداندن اغلبیتله عسکرلك استعدادینه وسعت ویره‌رك بوسایه‌ده عالمی خراجه (*) کسمش وقلنجی سایه‌سنده زنکین اولمش ایکن مؤخراً یوزلرجه‌سنه دوام ایلیان داخلی وعمومی قاریشقلقلر اثناسنده دخی اسباب ثروت ورفاهه توسل ایدیله‌میه‌رك متحکمین ارکان دولتك یالکز فقرای اهالی یی ازوب تمول ایتمسی و پای تختك دخی متمولین ارکان دولتی مصادره ایلمسی قاعده حکمنه کیرمش ایدی . بومقوله انتظامسزلقلر سیئه سیله دولت وملت عثمانیه‌نك اقدمجه هرکسه بیون اکدیران تیغ تیزی کورلنمکله یوز طوتیجه وقلنج ثمراتندن اولان ثروت منقطع اولنجه یئه اصل طریق ومنابع ثروته مراجعت ایدیله‌مامسی هم دولت وهم ده ملت ایچون برفقر وضرورت عمومیه‌یی استلزام ایلامش ایدی . ایشته بویله ضرورت زمانلرنده دولتجه اصلاحات مالیه وترفیه خزینه اسبابندن اوله‌رق سکه‌یه باقر قارشدیروب تغشیش ایدلمسی کبی خصوصات

(*) اوستریا وونديك ومجارستان ولهستان وسائر حکومات متجاوره‌نك دولت علیه‌نك دور استیلاسنده طوغریدن طوغری‌یه عثمانلی خرجکذاری اولوب قالدقلری وهانکیسی معین اولان مبلغ سنوی‌یی ویرمز ایسه درحال اوزرینه هجوم اولنه‌رق وظیفهٔ مذکوره‌نك اعاده قلندیغی تواریخ سلفده ایضاحاتیله تفصیلاتیله مندرجدر .

معروضهیه مراجعت ایدلمسی هپ اصلاحات مالیه ایچون اصلا و قاعده توسلی لازم کلان خصوصاته توسل ایدیلهمامسندن نشأت ایلمشدر . مع هذا فقر عمومینك منابع ثروته مراجعت ایدیلهمامسی صورتیله باش کوسترمش اولمسی ینه برنعمت عد اولنه بیلور . زیرا اسباب ثروت ورفاه هنوز ال طوقونلمامش بر حالده بولندقدن صکره ایجابنه کوره اسباب مذکورهیه بالتوسل فقرك ثروته مبدل اولمسی ممکناتدندر .

دور عبدالعزیز خانینك اوائلنده دخی سالف الذکر صور ثلثه نظر مشاهدهدن مستور قالمامشدر . کلخانه خط همایونی ایله سائر برچوق اعلانات واوامر رسمیهده بونلردن بحث ایدلمشدر . بالخصوص « بر دولتك روحی مثابهسنده مدار حیاتی انجق اودولتك مالیهسیدر » یوللو پك طوغری و پك موافق مقدمهلرله اصلاحات مالیهیه لزوم کورلمش وکوسترلمشدر . انجق بحث ایدیلان اصلاحاته بحق توفیق فعل و معامله ایدلمك لازم کلور ایکن اکا رعایت اولنهمامسی و « بو دولت استقراضسز یشایهمز » سوزینك هر قاعدهٔ کلیهیه تفوق ایتمسی نتیجهٔ مطلوبهیی عکس صورتله استحصاله سببیت کوسترمشدر . صور ثلثهٔ معروضهیه نهیولده مراجعت ایدلدیکی برازاراشدیریلهجق اولور ایسه بو حقیقت کندی کندینه ساحهٔ ثبوته چیقهبیلور .

اولا واردات دولتك تكثيرى مقصدى ثروت ملیه‌نك دخى تزييدى نسبتيله متناسب اوله‌رق حاصل ايدلمك لزومى اوزرينه اكرچه منابع ثروتى كشاد ناميله معادن مدفونه‌يى بالتحرى بولنانلره احاله ايتمك كبى بعض ايشلره باشلانمش ايسه‌ده بزده هنوز بو مقوله عملياته مقتدر آدملر اولمديغندن ميدانه چيقاريلان منابع ووسائط ثروتك اكثريسى اجنبيلره قاپديرلمق كبى سوء احوال تأخراتمامش و بو يولده ياپيلان ايشلر ميانده اورمانلرك تحت انضباطه النمسى كبى طوغريدن طوغرى يه بزه عائد اولان وآزچوق فائده‌سى كوريلان شيلر پك نادر اولوب انلرك دخى لزومندن زياده مأمورلر نصبى وتحملندن زياده معاش ومصرفلر اعطاسى طريقيله حاصل اولان فوائد جزئيه‌سى ينه اضاعه ايدلمش وهله ثروت مليه‌يى تكثير ايچون ازجمله ترقئ زراعت مقصديله نصب اولنان مأمورلر ومراجعت ايديلان تدبيرلر هيچ برثمره كوسترمه‌ميوب خلقمز حالاحضرت نوح زماننده‌ن قالان طريق واصول زراعت ايله چفت سورمكده بولنمشدر . تفصيلى بوراده پك زياده تطويل مقالى موجب اوله‌جغى جهتله اوتفصيلدن قطع نظر فقط طرق ومنابع ثروتمزدن يوز سنه اول ايديلان استفاده ايله شمدى ايديلان استفاده موازنه اولنه‌جق اولسه استفادهٔ واقعه هب على حالها دنيله‌جك برصورت متساويه‌ده كوريله‌جكى جهتله

اولبابده جداً اهميته شايان همان هيچ برشى ياپلمامش اولديغى
و يالكز واردات خزينه يى تكثير ايچون ايديلان همتلرك
پك بيوك ايدوكى دخى ديكر جهتدن كوريلور و واردات
خزينه نك ثروت مليه ايله متناسباً تزايدينى مدار سلامت
عد ايدنلر جمله دن زياده بوكا استغراب ايلر . هله عبدالعزيز
حضرتلرينك اوائل سلطنتلرنده بر زمان اولمش ايدى كه
الك بيوك مقبوليت خزينه يه يكيدن واردات بولمقده قزانلديغى
مناسبتيله هر فرانسزجه بيلنلر اللرينه بر كتاب الەرق
اوروپا دولتلرى نه كبى شيلر اوزرينه وضع تكاليف
ايتمكده ايسه‌لر اولبابده كتب مذكوره دن اقتباس ايلدكلرى
معلومات اوزرينه تكاليف مذكوره نك بزجه دخى وضعنى
عرض ودرميان ايتملرى موده حكمنى كيمش ايدى . تزييد
واردات امليله مراجعت اولنان احوال ميانده طوز
وتوتون رسومنك اك زياده يولسزلقلرندن ناشى طشره لرده
طوز وتوتون قاچاقجيلرينك رسومات مأمورلريله عادتا
محاربه ايتمك درجه‌لرينه وارملرى وطوزك ندرتندن ناشى
روم ايلنده برچوق حيواناتك تلف اولملرى كبى حاللر هركس
طرفندن نظر تأسفله كورلمشدر . بونكله برابر تزييد واردات
ايچون هر تدبيره مراجعت ايديله ايديله فى الواقع واردات
خزينه اولكينك بر قاچ مثلنه ابلاغ ايدلمش ايسه‌ده اشبو
واردات متزايده هيچ بر وقتده آرتميان ومقدار قديمندن بر

چوغی امتعهٔ افرنجیه‌یه مقابل اوروپایه کتمسندن ناشی دائما متناقص بولنان ثروت ملیه‌دن چیقارلمقده اولدیغی مناسبتیله تزیید واردات مقصدی اغورنده غایت مدهش برفقر ملی‌یه سببیت کوسترلمشدر .

ثانیا تزیید وارداته برمنوال محرر اهمیت فوق‌العاده ویرلدیکی صره‌ده واردات دولتك خزینه‌یه کیرنجه‌یه قدر دوچار اولدیغی سوء استعمالاته دخی نهایت ویردیرمك ایچون طبیعی و ضروری بر اهمیت ویرلمش وتزیید واردات قضیه‌سنك اساسی فنا ومضر اولدیغی قدر تحصیلات جهتنه ویریلان اهمیتك مضرتی آز کورلمشدر . بوندن مقدم دخی سوز صره‌سی کلدیکی جهتله بر نبذه‌جك عرض ایدلدیکی وجهله مقدملری تکالیف میریه اهالیدن بردکل برقاچ دفعه اخذ اولندیغی حالده پاره‌نك تحصیله مأمور اولان ضبطیه‌لردن بدأ ایله همان اك بیوك مأمورلره وارنجه‌یه قدر شونك بونك ایادئ اکل واستفاده‌سنده قالوب خزینه‌یه کیرمامکده‌و تکالیفك اك بیوك قسمی دائما اهالی ذمتنده بقایا دیه مقید قالمقده و باخصوص واردات دولتك اك باشلوجه اقسامندن بولنان بدل اغنام وعشر کبی شیلرك ملتزملره احاله والزامی اك بیوك برسوء استعمال طریقی اولوب پك چوق یرلرده الزام ایده‌جك مأمور التزام ایده‌جك ملتزم ایله او یوشه‌رق اون بیك غروشلق برالتزامی نصف قیمتیله ویردکدن ماعدا ملتزملرك

اهالی حقنده روا کوردکلری اك بیوك مظالمی ستره و اهالینك دخی تظلم و شکایتنی منعه مأمورلرك جبارلغی کفایت ایدرك بو مقوله احوال هم خلقی اضرار و همده واردات خزینه‌یی تنقیص ایلمکده ایکن ولایاتك صورت تشکیلنده بیان اولندیغی وجهله بو فناقلره نهایت ویره‌جك برچوق نظامات و تشکیلات ایله خلقدن استیفا اولنان مبالغك طوغریدن طوغری‌یه خزینه‌یه ادخالی امکانی بیاغی اله کتورلمشدر • ولایت اصولندن اولجه بدل عشر التزاماتنده اولان سوء استعمالاتی دخی برطرف ایتمك ایچون کویلر وقضالرك بش سنهٔ متقدمه ظرفنده عشر بدللری قاچ غروش طوتمش ایسه ینه بش سنه اوزرینه مساواةً بالتقسیم هرسنه ایچون اصابت ایلیان مقدار بر بدل معین اولمق اوزره طرح ایدلمك صورتی بولنمش ایدیسه‌ده برسنه‌نك محصولاتی دیکر سنه‌یه او یمدیغی کبی محصولاتك او یغونجه اولدیغی سنه‌لرده دخی ذخیره‌نك فیئاتی بر برینه اویمیه‌رق هرحالده اعتدال بولنه‌مامش و بناءً علیه بو تدبیرده فائده یرینه مضرت کورلمشدر •

ثالثاً تزیید وارداته برمنوال محرر اهمیت ویرالدیکی کبی مصارف جهتنجه دخی تصرف قاعده‌سنه رعایت ایچون لزوم کورینه‌رك مقدملری ولایتلرده حکومت قوناقلری وسائر ابنیهٔ میریه‌نك تعمیری کبی مصارف متفرقه‌یه مأمورین محلیه مأذون اولدقلرندن اشبو مصارف متفرقه نامی آلتنده

نتیجه لزومسز مصرفلر وسوء استعمالار خزینهٔ جلیله‌یه بار
ایدلمکده ایکن تشکیل ولایات اقتضاسنجه هر مصرف بودجه‌لر
داخلنه آلنه‌رق وبودجه‌لر خارجنده برپاره صرفنه مساعده
ایدلمیه‌رك طشره‌لرجه تصرفه عادتا امساك درجه‌سنده رعایت
قلنمش ایسه‌ده بوسوء حاله پای تختده برنهایت ویریله‌میوب
دولتك رسمی سالنامه‌سنی الله‌رق مطالعه ایدنلره حیرت
کله‌جکی اوزره پای تختده الك کوچکی رتبهٔ ثالثه اربابندن
بولنان ملیونلرجه مأمورلرك الك آزی بیك بشیوزدن ایکی بیکدن
اشاغی دوشمیان بیكلرجه غروش معاشلری پك بیوك بر اسراف
قپوسی دیمك اولدقدن فضله مثلا فؤاد پاشانك حومك شام
مسئله‌سی مصارف تسکینیه‌سی نامیله حتی بروجه مفردات
حساب ویرمکه دخی لزوم کورمکسزین ملیونلرجه پاره‌یی
یالکز برمقبوض علم وخبر یله خزینهٔ مالیه‌دن استیفا ایلمسی
کبی سوء استعماللر دخی اکسیلمامشدر . ایشته محضا پای تختك
بو اسرافاتی وسوء استعمالاتیدر که ولو که بولسون ومضر
برصورتده اولسون هرحالده یکیدن تدارك ایدیلان واردات
ویرده تحصیلاته زیاده دقت سایه‌سنده آرتان ایراد حاصلات
خزینه‌یی اولکینك برقاچ مثلنه ابلاغ ایلمش ایکن عبدالمجید خان
حضرتلری دورندن منتقل دیون خزینه تأدیه ایدلمك شویله
طورسون بورجك مقداری ایکیوز اللی ملیونه تقریب
ایدلمشدر . بحثمزی استقراضات جهتنه انتقال ایتدیرمکسزین

ينه ثروت مليه واجراآت ماليه حقنده ايضاحات آتيه‌يی دخی اعطايه مجبورز .

ثروت مليه‌يی تزييده همت بيورلمقسزين و ارداتی تكثيره چالشلمش اولمق سيئه‌سيله ثروت مليه تنزل ايده ايده بر درجه‌يه قدر ايتمش ايدی كه خلق تكاليف متنوعهٔ ميريه‌سنی تأديه‌دن حقيقة عاجز قالمسيله و حالبوكه تحصيل تكاليف جهتنه دولتجه الثبيوك اهميتلرو اولبابده طشره مأمورلرينه الشدتلی امرلر ويريله‌رك تحصيله دقت ايتمزلك برمأمورك موجب عزلی وعكس قضيه دخی موجب فيض ورفعتی عد اولنمسيله مأمورلر ياقامچيلرله خلقی اخافه وازعاج ايدرك وياخود ديون ميريه ارباننی هفته‌لرجه حبس ايله ايشندن كوجندن منع ايليه‌رك نهايت قادينلرك زينت مقامنده بوغازلرينه طاقدقلری يكرميلك وغروشلق وايكيلك واوچلق والتيلق كبی مجيديه ومتالك مسكوكات جزئيه‌يی قوپارتديروب آلمغه و تنجره ويورغان كبی اشياء بيتيه‌يی دخی صاتديرمغه قدر وارلمش ايدی . اليوم اورته‌ده تداول ايدن مسكوكات ميانده دليكلی و خلقه‌لی اوله‌رق تصادف ايديلان پاره‌لر وطاس كبی چقورلادلمش اولان اوچلكلر والتيلقلر طشره قادينلرينك صاچلرينی وكوكسلرينی وكردنلرينی تزيين ايدن زينتلر ايكن تأديهٔ تكاليف ايچون كوريلان مجبوريت اوزرينه آغلايه آغلايه ديزيسندن قوپاروب ويرلمش شيلر

اولدقلری مبالغه‌یه حمل اولنه‌مز .

فقر عمومی‌یی بو درجه‌یه ایصال ایلیان اسبابك الك باشلیجه‌لرندن بریسی دخی مثلا بوندن مقدم بر قریه‌یه یوز خانه‌دن عبارت واو قریه‌یه طرح ایدیلان ویرکو بشبیك غروش اوزرینه مرتب ایکن مرور زمان وتدنیات وقت اوزرینه قریهٔ مذکوره یکرمی خانه‌یه اینمش اولدیغی حالده اوجه یوز خانه‌دن الینان تکلیف مذکورك حالا یکرمی خانه‌دن استیفا ایدلمسی قضیه‌سی اولمشدر که بو دخی واردات خزینه‌یه خلل کتورمامك غیرت غیر محققه‌سندن نشأت ایتمه بر شیدر .

الحاصل تکثیر وارداتدن بشقه هیچ برشیئی دوشونمامزلك سیئه‌سیله فقر داخلی کرچکدن مأمورین دولتی دخی اورکوده‌جك بردرجه‌یه ایندکدن صکره کیفیت دولتجه نظر دقته النوب حتی تکالیفك الك چوغنی طشره‌لرده فقرای اهالی‌یه تحمیل ایلدکلری وزنکین اولنلر وبناء علیه تکالیفك الك چوغنی کندیلری ویرمك لازم کلنلر نفوذ وتحکملری مناسبتیله پك آز برشی ویرمکده بولندقلرینه‌ده دقت ایدلمسیله ولایت اصولی اثناسنده تحریر املاك قاعده‌سنك دخی تعمیمی قرارلشدیرلمش ایسه‌ده صکره‌لری بو تحریرده خزینه‌نك اولکی وارداتی آزالتمامق قضیه‌سی اساس اتخاذ اولندیغی کبی دها صکره‌لری‌ده واردات قدیمه‌یه فضله بولدیرمق مدار ممدوحیت ومأمورلر ایچون موجب فیض ورفعت عداولندیغندن حین

تحریرده برچوق املاككه دكرلرندن زیاده قیمت تخمین ایدلمك
صورتیله فقرای اهالی ینه اولكی یوكدن قورتیله مامش
اولدیغی مثللو واردات سابقه اوزرینه ضم كوریلان برمقدار
شی وار ایسه اوده مقدملری پك آز برشی ویرن وحتی اك چوق
ویرزده هیچ ویرمیان متمولردن آلنان تكالیف ایله حاصل
اولمشدر .

ممالك سائرهده توتون فروختنك رژی نامیله ید انحصاره
آلنمسندن برچوق واردات حصوله كتورلدیكی معلوم اولوب
بو اصول بزده دخی حقیله وضع اولندیغی صورتده كلی
استفاده ایدیله جكی سوز كوتورر موادن بولنمدیغنه مبنی
عهد عبدالعزیز خانینك اواخرنده بو تدبیره دخی مراجعت
ایدلمش ایسه ده ایشك هر سوء استعمالدن بری اوله رق طریق
اسلمی عرض ایدنلرك رأیلری مقبول اولمیوب ترجیح ایدیلان
صورت ایسه غایت یولسز واویغونسز اولمسیله بر طاقم
ذوات بونده دخی سوء استعمال كبی بر ظن قوی آلتنده قالمشلردر .
كذلك تزیید وارادات اسبابندن اولمق اوزره پول رسومی
احداث ایدلمشدر كه بونك الك بیوك بر قسمی اولكی ورقهٔ
صحیحه حاصلاتنك مقامنه قائم اولمسیله اندن هیچ بر فائدهٔ
جدیده حصوله كلهمامش وغزته لره وضع ایدیلان ایكیشر
پاره لك پول چونكه مطبوعات عثمانیه نك نصفندن زیاده سی
ولایت مطبعه لرنده طبع اولنسان رسمی غزته لردن عبارت

اولمسیله اندن دخی بر منفعت عظیمه حصوله کله میوب الحاصل پول احد ثیله استحصال ایدیلان وارداتدن او یولده مجدداً آچیلان مصارف بعد التنزیل الده واردات جدیده عدا اولنه جق همان هیچ برشی قالماءشدر ٠

تزیید واردات ایچون بولنان چاره‌لرك همان جمله سنده براو یغونسز جهت موجود اولوب اسرافات داخلیه‌نك دخی اوکنی آلمق ایچون بر ارالق تنقیحات نامیله تصرفاته تشبث قلنمش ایسه ده استانبولجه مأموریتده بولنانلرك هر بری قیاس نفس ایده جك اولورلر ایسه کندی نفسلرنده دخی کورورلرکه برقاچ دفعه‌لر تکرار ایدلمش اولان تنقیحاتدن پك چوق کیمسه‌لر همان اصلا متضرر اولمیوب مأموریتلرجه وقوعه کلان تحوللر و یاخود هرکسك پك قولایلقله ایتدیکی ترقیلر تنقیحات یوزندن صورت ظاهره‌ده کوردیکی ضرری ینه جبر و اتمام ایلمشدر ٠ بناء علی ذلك هرنه زمان تنقیحات نامیله برایشه تشبث ایدلمش ایسه اندن پای تخنجه هیچ برفائده حاصل اوله میوب ولایاتده والیلك ومتصرفلق و قائمقاملق ودفتردار و محاسبه‌جی و مکتوبجی و تحریرات مدیرلکی وسائره کبی ز أساً مأمور بولنانلرك معاشلرندن ایدیلان تنقیحات صحیحه دخی کوریلان احتیاجه مقابل کله بیله جك برمنفعت عظیمه حاصل ایده مامشدر ٠

ایشته ثروت ملیه‌یه خدمت ایدلمکسزین تکثیر وارداته

چپالشلمق كبی بر یولسزلقدن ناشی موارد ثروت وو ارداتك حقیله آچیله مامسی و بوكا مقابل قسم كلیسی پای تختده اولمق اوزره نیجه اسرافات و سوء استعمالاتك اوكی آلنه مامسی مناسبتیله عصر عبدالعزیز خانینك دها ابتدالرنده واردات ایله مصارفاتك بردرلو موازنه‌سی بولدیریله‌میه‌رق هرسنه كوریلان آچیقلر استقراضات طریقیله قپامغه باشلامش و بوارالق دور عبدالمجید خاندن انتقال ایلیان قوائم نقدیه كویا خزینه‌جه مضرتی داعی اولدیغندن الغا ایدلمكله قالقیشیلوب الغاسی ایچون ایسه قوائم مذكوره عن اصل بر فائضسز بورج ایكن فائضلی و منتظم بر بورج اولمق اوزره قونسولیدزه تحویل ایدلمش ایدی . ذاتاً ایرادی مصرفنی قورونیان بردولت ایچون سنوی ، ارداتنك بر قسمی دیونك فائض ورأس المالی قارشولغی اولمق اوزره اعطا قلنمق كبی بربیوك ودخی ناقابل مصرف قپوسی دها آچلدقدن صكره ایراد ایله مصرفك اراسی بتون نسبت قبول ایتدیریله‌میه‌جك درجه‌ده آچلمسیله ودور عبدالعزیزخانینك الك بیوك سیأتی دخی بونك اوزرینه انضمام ایتمسیله ارتقلوندره و پاریسدن ایدیلان استقراضلردن طولایی هرسنه دیونمزك حاصل ایلدیكی تزاید عقول محاسبینه حیرت ویره‌جك درجه‌یی بولمشدر .

حقایق كیفیت دائما احوالك جهات مستوره‌سنده قالدیغی

مناسبتيله خفايای اموره واقف اولان جناب حقدن بشقه کیمسه نك معلومی اولهمامق ضروری ایسهده روایات واقعه یه نظراً استقراضات منعقده نك صورت انعقادی دخی بعض مرتبه سوء استعمالاتدن خالی قالهمیوب هله پارسده طبع ایتدیرلمش اولان قونسولیده اوراقنده برچوق نومرولرك مکرر ظهور ایتمسی وبوندن طولایی طبعنه مأمور اولان ذات استنطاق النه الندقده نیجه اسرارك میدانه چیقاجغی اکلاشلمقدن ناشی نه حقیله محاکهسنه ونه ده لزومی وجهله جزاسنه اهمیت و یرلیه‌رك براز وقت ایچون قوناغنده کوز حبسنه المقله اکتفا ایدلمسی خلق ایچه کفت وکویه مجبور ایلین احوال جمله‌سندندر . هرنه حال ایسه سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك کندی خزینه سنی احیا ایده‌بیله جك بر قطعهٔ جسیمه یه مالك اولدیغی حالده بونك معموریتنه ومعموریت حالندن استفاده‌یه اصلا التفات ایتمامسی وهرسنه یا پارس ویالوندره‌دن بر استقراض عقد ایدرك انكله یشایه‌بیلمسی واردات ومصارفاتنك مقدار صحیحنی مبین بر بودجه نشر ایلیه‌مامسی ونشر اولنان برقاچ بودجه‌ده فرض وخلیادن عبارت واردات بول بول قیدایدیله‌رك مصارفات جهتنده دخی عکس قضیه التزام اولنمقدن ناشی بودجه‌لرك دخی امنیت اولنه‌میه‌جق برحالده بولنمسی اوروپایه انعکاس ایدوب ده دولتك اعتبار مالیسنه کرکی کبی خلل کلدکدن صکره اولجه باسهوله بولی

بولنمقده اولان استقراضات خارجیه دخی پك بیوك صعوبتلره
دوچار اولمش ایدی .

شو حالده اوروپایه مراجعت ایلیان سلطنت سنیهٔ عثمانیه
مأمورلری هر طرفده باش اورارق صعوبت و مشکلاتدن
بشقه برشی کوره میجه و حالبوکه روم ایلی شمندوفرلرینك
انشاسی ایچون عقد اولنان استقراضك حین عقدنده چونکه
تیمور یوللری وسائل عمرانك اك باشلولرندن بولنمقله برابر
حاصلات واقعه سی مستقرضلر ایچون برامنیت قویه مقامنه
قائم اوله جغی مناسبتیله بو یولده استقراض عقدینك سهولتی
مشاهده بیوریلنجه ۱۲۹۰ سنه سنده عقدینه تشبث اولنان
استقراضده اوروپا مستقرضلرینی شمندوفر اعمالی طریقیله
تأمین ایتمکه لزوم ومجبوریت قطعیه الویرمشدر . واقعا
صوفیه یه وازمیددن انقره یه وصوفیه دن اسکوبه ومدانیه دن
بوزیوکه واسکندروندن دیاربکره وانطاکیه دن اسپارته یه
وصامسوندن سیواسه وسینوبدن انقره یه واشقودره دن
متروپچه یه وغولوسدن یانیه وآولونیایه ومتروپچه دن
بوسنه سرایی وتابنالوقه یه وقاپاندن صاوه نهری اوزرنده
واقع قورتوسقویه قدر تیمور یوللری انشاسی قرارلشدیریله رق
اورالره طرف طرف انشاآت وکشفیات مأمورلری دخی
چیقارلمش وشو یوللر یعنی بو خطلر وجوده کتورلدیکی
صورتده ممالك محروسه نك معموریتی ایچون پك بیوك بر

خدمت ایدلمش اوله‌جغی درکار بولنمش ایدی . انجق حقیقت مقصد یول انشاسی اولمیوب اوروپایی تأمین ایده بیلمکدن عبارت بولندیغی جهتله بو دفعه کی استقراضدن دخی امر بقایه سپارش ایدیلان اوچیوز بیك تفنك بدلی اوله‌رق افراز ایدلمسی لازم کلان بر قلمدن ماعداسی محل صرفنه یعنی سالف الذکر مواقعه انشا اولنه‌جق تیمور یوللرینه صرف ایدلمیوب خزینهٔ جلیله‌نك معاملات سائرهٔ جاریه‌سی میانه قارشمش و طرق مذکوره الی الان یاپیله‌میوب اولبابده درسعادتجه قلمه آلنه‌رق اوروپا غزته‌لرینه درج ایتدیریلان فخریه‌لر و باخصوص سوله‌یل نام فرانسز غزته‌سنه باصدیریلان مکتوب [۷] غایت پارلاق آثار ادبیه‌دن اولمق اوزره اوراق مذکوره‌یی تزیین ایله قالمشدر .

سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك خصوصات مالیه‌جه اکثر سوزلرینی طوته‌مامسی اوزرینه الك قوتلی تأميناتدن اوله‌رق الدیغی پاره ایله ملکك هر طرفنه شمندوفرلر تمدید ایلیه‌جکنه دائر ویردیکی وعدك دخی خلافی ظهور ایدنجه ارتق اوروپادن عثمانلی اعتبارینه اقچه اقراضی ایچون هیچ برکیمسه‌نك امنیت ایده‌میه‌جکی یولده پك فنا برسوء تأثیر حاصل اولمسیله اوزمانه‌قدر بربری اوزرینه عادتا هرسنه احتیاج کورلدیکی کبی ۱۲۹۱ سنه‌سنده دخی استقراضه احتیاج کورلدکده مستقرضلردن پاره المنك قطعیاً یولی بولنه‌مامش واوزمانه

قدر ایلر وده بر بیوك استقراض عقد اولنه‌رق آنك بدلندن
تسویه ایدلمك اوزره شو رادن بو رادن عقد اولنان
استقراضات متفرقه‌نك یکونی اوتوز آلتی ملیون اوچیوز
بیك لیرایه وارمش اولمسیله بوکره دخی ایشه امور مالیه‌جه
تدابیر اصلاحیه رنکی ویریله‌رك وکویا دیون متفرقهٔ
مذکوره‌نك دیون منتظمه‌یه تحویل اولنور ایسه مالیه‌جه
اتخاذی مطلوب اولان تدابیر اصلاحیه‌نك حصوله کله‌جکی
اعلان اولنه‌رق بانق عثمانی ایله عقد اولنان مقاوله [۸]
موجبنجه قرق درت ملیون لیرالق قونسولیده‌نك دها طبعنه
قرار ویرلمش وایجابی اجرا اولنمشدر .

شو استقراض ارتق دولت علیهٔ عثمانیه ایچون
استقراض خارجی قپوسنی بوسبتون قپامش دیمك اولدیغنه
ارباب وقوف وحسابك اصلا شبهه‌سی قالمامشدر . زیرا
استقراض مذکوره کلنجه‌یه قدر دولت علیه‌نك بالعموم
دیونی ایکیوز اللی ملیون لیرایه واروب شوحالده وارداتك
نصفندن زیاده‌سی وحتی خزینه‌یه داخل اولان واردات
صحیحه‌نك عادتا وجهه ایکیسی دیون مذکوره فائض ورأس
المالرینه قارشولق اوله‌رق صرف ایدلمك لازم کلمش
وقصور برثلث نسبتنده‌کی واردات ایسه دولت علیه‌نك
مصارفات ضروریهٔ داخلیه‌سنی تسویه‌دن عاجز بولنمش
اولمسیله خارجدن براستقراض دها عقد ایدیله‌جك اولسه

قارشولق کوسترلمك اوزره السده هیچ بر شی قالمامشدر ۰ ۱۲۹۲ سنه‌سنده اسعد پاشا مرحوم موقع صدارتده ایکن شو کیفیت مخوفه و مدهشه نظر مخصوص اهمیته النه‌رق مقام صدارتك ریاستی تحتنده بعض وکلای فخام و مأمورین کرامدن مرکب بر قومیسیون عالی تشکیل قلنه‌رق دولتك واردات و مصارفات حقیقیه‌سنی مبین تنظیم اولنان موازنه‌ده واردات ایله مصارفات ارا سنده بش ملیون لیرا آچیق اولدیغی یعنی مصارفك التی قسمنده بر قسمی قارشولقسز قالدیغی کورلمش اولمسیله اکرچه بو آچیغك قپادلمسنه بر چارهٔ حقیقی بولنمسی محاله‌قریب مشکلاتدن اولدیغی قومیسیون مذکور طرفندن دخی کورلمش ایسه‌ده هر حالده موازنه‌یه برمدار اولمق ایچون مقام صدارته مخصوص اولان ایکیوز بیك غروش معاش اللی بیك غروشه بالتنزیل وکلا و والیلر معاشاتندن دخی ایجاب ایدن مقدارزینك قطعنه و اوچبیك غروشدن زیاده معاشی اولانلرك اوچبیکدن یوقارو مقدارلرندن نصفنك تنزیلنه قرار ویرلمش ایسه‌ده اسعد پاشانك صدارتدن انفصالیله بو قراردخی ثمره‌سز قالمشدر ۰

دولت علیه‌نك موازنهٔ مالیه‌سنه مدار اولمق اوزره ملك اولمیان اراضینك انتقالاتی توسیع قلنمسق و اکا مقابل اهالیدن بورربع عشر نسبتنده بر شی الممق مثللو بر صورته دها قرار ویریلوب اکرچه بومقوله تدابیردن آز چوق

فائده ويرمك ممكنا تدن ايسه ايشك اساسى ذاتاً چوروك اولديغى كبى عصرك سيأتى دخى درجهٔ غايه يه وارمش و بناء عليه تدابير مذكوره نك كافه سى ثمره سز قالمشدر . (*) هله ١٢٩٣ سنه سنده هرسك اختلالى ميدانه چيقارق طقسان التى طابوردن عبارت برقوهٔ عسكريه سلاح التنه النجه امور ماليه حقيقة فلاطونلرى بيله تدبيردن عاجز براقه جق برحال كسب ايلمش ايدى . زيرا ممالك محروسه دن النه جق بر ربع عشر فضله واردات داخل حساب اولديغى حالده تنظيم اولنان بودجه دن هرسك عصيانى مناسبتيله كويا اهالى اوزرينه بار اولدى ديو لغو ايديلان بر مليون يدى يوز التى بيك ليرا قدر ربع عشر بدلى بعدالتعديل موازنهٔ ماليه ده سكز مليون ليرا قدر آچيق كورنمكدن فضله سالف الذكر طقسان التى طابور عسكرك مصارف تجهيزيه

(*) تدابير ماليه نك بوصورتنه اعصار سالفه ده اوروپاجه دخى مراجعت اولنديغى امور ماليه تاريخلرنده مذكوردر . انجق اله يچوريله جك اولان پاره اهالى جيبندن چيقه جق ايسه جيبلرى بوش قالان اهاليدن اقچه چيقميه جغى كبى ذاتاً بديهى بولنان برحقيقت تاريخ نظرنده دخى ثبوت بولمشدر . بالفرض اراضئ موقوفه بتون بتون ملك اولدرق صاتيله جق اولسه بيله فرانسه ده كليسا وميرى اراضيسنك فروختى اثناسنده كورلديكى وجهله اراضينك قيمتى هيچ مرتبه سنه قدر تنزل ايدر وياخود بدلات لايقه سيله صاتيلوب ايشك ارقه سى النمسى برچوق سنه لره توقف ايلر . بر دولت خزينه سنى ترفيه ايچون اهالينك زراعت وصنعت وتجارتنى حمايه ايدرك خلقنى زنكين ايلسندن بشقه يول دوشونانلر مطلقا بيهوده سعى ايتمش اولورلر .

ونقلیه‌سی بو آچیغی بردنبره ایکی مثلنه ابلاغ ایده‌جکی
تخمین اولندیغی کبی سائر مصارف فوق العاده دخی ضم ایله
اوله‌جه یکرمی سکز ملیون درجه‌سنده اولان وطاشقین وفضله
کوریلان مصارف فی الحال قرق ملیون لیرایه وارمش
وواردات صحیحه ایسه یکرمی اوچ ملیون درجه‌سنده انجق
تخمین ایدیله‌بیلمش اولدیغی اوزمان بتون غزته‌لره یازیلوب
چند سنه اول التمش غروشه طوغری النوب صاتلمقده بولنان
یوزغروشلق برعثمانلی قونسولیده‌سی دخی بردنبره اون ایکی
غروشه قدر اینمشدر .

موازنهٔ مالیه‌نك شو حالندن ناشی دولت علیه ۱۸۷۶
سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانی ماهنده محسوباً دیون تقسیطنی یك
کوچلکله ویره‌بیلوب اندن صکره فائضلری نصف اوله‌رق
ویره‌جکی حقنده برقرار اتخاذ ایلمش وبوقرار سلطنت سنیه‌نك
اعتبار مالیسنی بوسبتون اخلال ایلدکدن ماعدا براز صکره
خلع مسئله‌سنك اورته‌یه چیقمسی وصربیه وقره‌طاغ ونهایت
روسیه محاربه‌رینك آچلمسی قرار مذکورك ایفاسنی ده محاله
بالتعلیق الحالة هذه دولت علیه‌نك عادتا صفر درجه‌سنه
اینمش بولنان اعتبار مالیسی محاربهٔ حاضره کبی برلزوم مبرم
اوزرینه بیله بش ملیون لیرا مقدار اعتباریسنده براستقراضك
انعقادینی همان محال درجه‌سنه یاقلاشدیردیغی مع التأسف
کورلمشدر .

ایشته دور عبدالعزیز خانیده بر همت مخصوصه ایله قریم محاربه‌سی اثناسندن اولان دیون جزئیه‌نك تأدیه‌سی مأمول وحتی منتظر ایکن دیون مذکوره تأدیه ایدلمك وحتی علی حاله محافظه قلنمق شویله طورسون بونك مقداری بر منوال محرر ایکیوز اللی ملیون درجه‌سنه یعنی فائض و رأس المالنك تأدیه‌سی ایچون وارداتدن ثلثان مقداریننك اعطاسی قلنمسی مرتبه‌سنه واردیرلمسی و بوصورتله اعتبار مالیمزی بعدما یوز بیك مشکلات ایله انجق اعاده ایدیله بیله‌جك بر تهلکه‌یه قویمسی هیچ بر صورتله تأویل کوتوره میه‌جك اولان خصوصات مؤسفه‌دندر . واقعا تجهیز عسکر و تدارك سفاین جدیده مثللو بر طاقم مصارف جدیده کوستریله بیلور ایسه‌ده عمومنك قیمت حقیقیه‌سی یکرمی بش ملیونی کچه‌میه‌جك اولان مبایعات مذکوره ایکیوز اللی ملیون لیرالق بورج ایچون عذر اوله‌رق قبول ایدیله بیلمك محالاتدن اولوب هله سیأت فقره سنده کوریله‌جك اولان احوال هرکسك کوزی اوکنده جریان ایتمش اولدقدن صکره اولبابده تأویل طرزنده سویلنه‌جك اولان سوزلره مصال قدر ده اهمیت ویرن بولنه میه جغنی دعوا ایتمش اولسه‌ق حق قزانه بیلورز دیه اعتقاد ایلرز . حکومتجه ارالق از الق رسماً اعلان اولنان معذرتلر میاننده بعض اختلالات داخلیه‌نك واناطولی قحطی کبی آفاتك اخلال

موازنه‌يی موجب احوالدن اولمق اوزره كوستردیكی دخی كورلمش ایسه‌ده اعتقادیمزه كوره اختلالات داخلیه دینلان شی‌یه حكومتك سوء خاتمه شهادت ایلیه جك اسبابدن اولمسیله بونلرك عذر اوله‌رق درمیان ایدلمسی قباحتدن بیوك عذرلر چاشنیسی ویرر و آفات خصوصنه كلنجه بو مثللو مصائبه مقابل دولتك قوۀ مالیه‌سندن چاره‌ز بكله‌نلمك الك طوغری بر قضیه ایكن قوۀ مالیه‌نك ضعفنه بونلرك سببیت ویردیكی كوسترلدكجه ارباب استغرابك تعجبی اكسیلمز . بلكه آرتار . نه حاجت بز دیه بیلورزكه وقعۀ عظیمۀ خلعه سببیت كوسترن الك بیوك احوالك بریسی دخی اشبو مصیبت مالیه قضیه‌سی اولمشدر .

یدنجی فقره

احوال دیپلوماتیقه

سلطان محمودخان حضرتلری عصر جلیلنه کلنجه یه قدر سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك اوروپا ایله مناسبات دیپلوماتیقیه‌سی اول قدر اهمیتلی دکل ایدی . اسکی زمانلرده هر دولت نزدنده اولدیغی کبی سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌جه دخی مسائل مهمه ضمننده کوریلان لزوملر اوزرینه درسعادتدن سفرای مخصوصه ترتیب واعزام اولنور ایدیسه‌ده معلوم اولدیغی اوزره سفیر اعزامی اکثر یا صلح استدعاسی و یاخود بر معاهدهٔ دوستانه عقدی التماسی کبی مهم ایشلر ایچون مغلوب و یاخود کوچك وضعیف اولان دولتلره مخصوص اولوب شوکت واجلال صاحبی بولنان دول معظمه ایسه بو خصوصده مرجع ومحتاج الیه بولندقلرندن انلر ایچون سفیر اعزامنه پك نادر اوله‌رق لزوم کورلدیکی کبی سلطنت سنیهٔ عثمانیه دخی شوکت واجلال تامی دورنده بو لزومی غایت نادر اوله‌رق حس ایتمش وتادور انحطاطمز لایقیله حکمنی اورته یه قویدیغی زمانه

قدر هب اوروپا طرفندن ترتیب اولنان سفارتلر درسعادته کلمك عادتنه رعایت قلنمشدر (*)

سلطان سلیم ثالث دورنده اوروپا دول معظمه سندن بعضلرینك درسعادتده مقیم سفیرلری اینجه اهمیتلرینی آرتدیرمشلر ایسه‌ده شمدیکی وقتلرده کورلدیکی کبی سلطنت سنیه‌نك مهام خصوصیه وداخلیه‌سنه اویله آچیقدن آچیغه مداخله ایده‌میوب معاهدات منعقده‌نك کندی تبعه‌لرینه ویردیکی امتیاز داخلنده انلرك حقوقنی محافظه وتجارتلرینی حمایه ودولت متبوعه‌لریله سلطنت سنیه ارا سنده‌کی مناسبات دوستانه‌یی وقایه ایتمك وظائف اصلیه‌سیله اکتفا ایدرلر ایدی (*) حتی او زمانلرده روسیه سفارتخانه‌سی خرستیانلری

(*) تواریخ عثمانیه‌نك مطالعه‌سندن اکلاشلدیغی اوزره دولت علیه دور شوکت وترقیسنده ایکن هر جلوس وقوعنه کلدکجه اوروپا دولتلری طرفلرندن درحال درسعادته سفارتلر ترتیب اولنور وپادشاه مرحوم زماننده منعقد اولان مصالحه نامه‌لرك بالتجدید ادامهٔ صلح استدعا قلنه‌رق بومناسبتله بر چوق هدیه‌لر دخی تقدیم ایدیلور ایدی . بوشوکت وقوت اختلالات داخلیه ایله ضعف وفتوره منقلب اولدقدن صکره ایسه ایلك دفعه اولمق اوزره سلطان عثمان ثانی (١٠٢٧) حضرتلرینك حین جلوسنده طرف دولت علیه‌دن اوروپا دولتلری نزدینه سفارتلر ترتیبیله جمله‌یه اعلان صلح وصلاح ایدلمش وتعبیرك شو نازکانه‌سی مطلوب اولمیوب‌ده طوغریسی ایستنیلور ایسه جمله‌دن صلح وصلاح ایستنلمشدر .

(*) الیوم قاپیتولاسیون نامیله تبعهٔ اجنبیه‌نك برحق واردرکه اکا استناداً تبعهٔ دولت علیه ایله برکونه دعوالری وقوعبوله‌جق اولسه سفارتلرك نفوذی التنده دعوالرینی یوروتورلر وسائر بر چوق جهتلر وامتیازلر ایله بوندن استفاده ایلرلر . استقلال اداره ایله مستقل اولان دولتلر ایچون بویله

حمایه حقوقندن اصلا بحث ایده‌میوب ینیچریلری قشقرتمق واستانبول افکار عمومیه‌سنی اخلال ایلمك مثللو اوزمان دخی مکلف اولدیغی مأموریت خفیه‌سنی مسلمان قیافتنه قویدیغی آدملری واهل اسلامدن پیدا ایلدیکی واسطه‌لری ایله غایت کبرلی اوله‌رق ایفا و ترویج ایلر ایدی که عاصم تاریخنده بوکا دائر خیلیجه معلومات غریبه وعجیبه موجود ومندرجدر ·

سلطان محمود خان حضرتلری زماننده اورته‌یه چیقان مسائل جسیمهٔ حربیه وخصوصات مهمهٔ دیپلوماتیقیه او زمانه قدر ایشلرینی اکثریا یالکز روسیه دولتیله کورمکده بولنان سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك اوروپا دولتلریله دخی مناسبات دیپلوماتیقیه‌سنی توسیعه سوق ایلمش ایسه‌ده کوزلجه دقت اولنسه مناسبات مذکوره عادتا معاملات خصمانه‌دن عبارت شیلر اولمسیله برقاچ غالبك برمغلوبه امل وافکارینی خواه ناخواه قبول ایتدیرمکه چالشمقدن

برحال قبوله غیرشایان اولدیغی معلوم اولوب فقط اوته‌دنبری تبعهٔ اجنبیه‌یه ویرلمش برحق اولدیغی ومؤخرا معاهدات جدیده ایله قوتی برقات‌دها آرتدیغی ایچون حالا باقیدر · ارباب وقوفه معلومدرکه اجنبیلره بوحق ویرلدیکی زمان استانبولده موجود اولان اوروپا تجارینك جمله‌سی اللی نفره بالغ اولمزایدی · انك ایچون دخی دولت بویله هیچ بر دولتك کوستره‌میه‌جکی سماحتی کوسترمش ایدی · بوایسه اوزمانلر درسعادتده معاملات اجنبیه‌نك غایت اهمیتسزلکنه دلالت ایلیان براهین تاریخیه‌دندر ·

عبارت بولنان معامله‌لرینه مناسبات دیپلوماتیقیه نظریله باقیلمامش اولسه یری واردر .

اوروپا ایله مناسبات جدیدهٔ دیپلوماتیقیه‌مزك اساسنی وضع ایدن ذات تنظیمات جدیده‌نك تأسیسنده دخی الك بیوك همتی مشاهده قلنمش اولان رشید پاشا مرحوم عد ایدلسه سزادر . سیاست جدیده خصوصنده و امور دقیقهٔ دیپلوماتیقیه‌ده پیدا ایلدیکی یدطولا و مهارت کامله مناسبتیله دولتك الك مهم زمانلرنده مناسبات خارجیه‌سنی حسن محافظه‌یه مقتدر اولمق شویله طورسون دولت ایچون عادتا یکیدن بر حسن مناسبت خارجیه پیدا ایلمش و قریم مسئله‌سنده او زمانه قدر دول غیر منتظمه‌دن عد ایدلمکده بولنان سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی اوروپا‌یه منتظم و متمدن بر دولت اولمق اوزره تقدیم ایدوب و اول صورتده طانیتوب حقوقنی دخی اثبات ایدرك روسیه‌نك حقسزلغنه قارشو انکلتره و فرانسه و ایتالیا دولتلرینك قوت متفقهٔ حقانیت پرورینی دعوت و جلب ایله ابراز مآثر اهلیت ایلمشدر . کرچه پارس معاهده‌سنده دولت علیه طرفندن مرخص صفتیله اورته‌ده عالی پاشا کورلمش و رشید پاشا بونك بعض یرلرینه اعتراض ایلمش ایسه‌ده معاهدهٔ مذکوره‌نك اساسی ینه رشید پاشا طرفندن قورلمغه باشلاندیغی جهتله مشارالیهك آثار دیپلوماتیقیه‌سندن عد ایدلمك ضرور یدر .

قریم محاربه و معاهده‌سنده دول معظمه طرفندن دولت

علیه یه کوسترلمش اولان دوستلغك قدرینی دولت علیه نك تقدیر ایتمسی و انلرك دخی بونی تقدیر ایتدیرمك صورتنی منافع سیاسیه لرینه موافق بولمسی مناسبات دیپلوماتیقیه مرموزه شمدی یه قدر اصلا امثالی کورلمیان بر نزاکت ایراث ایتمش اولمسیله رشید پاشا حضرتلری مناسبات دقیقهٔ سیاسیه ده حاصل اولان اشبو نزاکتی دخی حسن محافظه ده قصور ایتمامشلر در . مشارالیهدن صکره دیپلوماسی عالمنده اثبات وجود ایلیان ذوات میاننده فؤاد پاشا ایله عالی پاشا مرحوملر جمله یه تقدم ایلیه رك شام مسئله سنده فؤاد پاشا کرچه لزومندن بر از فضله شدتلره و مصارفجه دخی بر خیلی اسرافاته میدان آچمش ایسه ده او زمانلر اوج اعلای اقبالنده بولنان فرانسه حکومت ایمپراطوریه سنك شام مسئله سنده سوریه قاتولیکلرینه درجهٔ نفوذینی کوسترمك ایچون پك زیاده شدتله میدانه آتلمش بولنمسنه مقابل فؤاد پاشا حضرتلری هرحالده احتیاطلی و مهارتلی طورانه رق دولتی دها بیوك برغائله دن قورتارمش اولملرندن طولایی ممدوح عد ایدیله بیلورلر .

اکثر کیمسه لر عالی پاشا مرحومك خصوصات دیپلوماتیقیه ده افراط حلملی ولزومسز تواضعنی تعییب و تقبیح ایدرلر ایسه ده بر دیپلوماتك لسان و قلمنده کوزیله جك قوت منسوب اولدیغی دولت و ملتك قلنجنده کوریلان قوتله متناسب اوله جغی درکار بولندیغندن عالی پاشا مرحوم کندی

حلم و تواضعندن طولایی هر زمان تبریهٔ ذمته مقتدر اولورلر .

ضربیه ایچنده بولنان اهل اسلامك چیقارلمسندن فضله اوراده بولنان قلاع شاهانه‌نك محافظه‌لری دخی ضرب امارتنه تودیع قلنمسی واقعا دیپلوماتلریمز ایچون پك بیوك بر عجز ومسکنته دلالت ایلیه‌جکی درکار اولوب بو کیفیتدن طولایی دلگیر قالانلری حقسز کورەمز ایسه کده اوزمانلر دیپلوماسی عالمنده بو مسئله‌لر اوزرنده شدتلیجه طورانلق و کوکللرك ارزو ایلدیکی درجه‌ده ثبات و متانت کوسترلمك شمدی علولنمش بولنان مجازبه‌یه دها اوزمان آتش ویرلمش اولمق مرتبه‌سنده سوء نتایجی انتاج ایده‌بیلوب حالبوکه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ضعف حالی دیپلوماتلریمزنزدنده درجهٔ حقیقیه‌سندن ده زیاده تخمین اولنمسیله مطلقا دولتی بر حرب غائله‌سنه صوقمقدن ومعاذالله تعالی برده مغلوبیت یوز کوستره‌جك اولور ایسه هم قلعه‌لر هم ضرب امارتنك منسوبیت تابعیه‌سی الدن کیتمك و هم ده حیثیت خارجیه‌مز بوسبتون محو اولمق کبی جهت جهت ضرر و زیاندن قاچنمق افکار دقیقه‌سنه مبتنی اولملیدر که مسائل مذکورەنك حلنده دائما حلم و تواضعك تعیین ایلدیکی طریق اعتدالی ترجیح ایلمشلردر . حتی عالی پاشا حضرتلرینك کریدده سلاح ایله منکوب و پریشان اولان اشقیایه کوستردیکی معاملهٔ لطف کستری دخی هپ بو مطالعه‌یه مبنی اولمق اوزره لسان مؤاخذه‌نك شدتندن قورتیله‌بیلور .

۱۸۷۱ سنهٔ میلادیه‌سنده فرانسه ایله المانیا محاربه‌یه طوتیشوب ده مغلوبیت فرانسه طرفنده جلوه‌کر اولدیغی و پارس معاهده‌سنی امضا ایلیان دولتلرك شوکتلیسی بولنان فرانسه عادتا اضمحلاله تقرب ایلدیکی زمان ذاتاً معاهدهٔ مذکوره‌نك النده شکایت ایتمکده بولنان روسیه دولتی فرانسه‌نك مغلوبیت واقعه‌سنی فرصت مخصوصه عد ایدرك پارس معاهده‌سنی تعدیل نامیله فسخ و الغا داعیه‌سنه قیام ایلمش ایدی . بو مسئلهٔ مهمه‌ده عالی پاشا مرحوم اولانجه قوتیله دیپلوماسی میدانانه آتیله‌رق او زمانلر عالم نظرنده قوهٔ حربیه‌دن محروم کورینان دولت علیه‌نك معاهدهٔ مذکوره ایله تعیین اولنان منافع خصوصیه‌سنی و بو مناسبتله حیثیت دولیه‌سنی محافظه‌ده پك بیوك مهارت کوسترمش و عادتا روسیه‌نك کمال شدتله پارچه پارچه پارچه‌لیوب اورته‌یه آتیو یردیکی معاهدهٔ مذکوره‌نك پارچه‌لرینی طوپلایه‌رق و بربرینه یاپشدیره‌رق اوحالده ینه محافظه‌یه مقتدر اوله بیلمشلردر که شو موفقیت طوغریسی بالوجوه تحسین و آفرینه شایاندر .

فؤاد و عالی پاشالرك وفاتلرندن صکره اکرچه بونلره خیر الخلف اوله‌جق آدملریمز و باخصوص برقاچ کنج دیپلوماتلریمز موجود ایدیسه‌ده دور عبدالعزیز خائننك اصل سیأت زمانی عالی پاشانك وفاتندن صکره میدان الدیغی

جهتله امور وخصوصات داخلیه کبی احوال دیپلوماتیقیه مز دخی پك فنا قارشمش واوعالمده یکیدن هیچ بر کیمسه تعیین موقع و اثبات اهلیت ایلیه مامشدر . عالی پاشا مرحوم اصلاحات داخلیه وسیله سیله سلطنت سنیهٔ عثمانیه یی تضییق و اذعاجدن خالی قالمیان اوروپایه پك معقول مباحثات ایله بریاندن مرام آکلاتدیغی کبی دیکر طرفدن عبدالعزیز خان مرحومك دخی شدت مفرطه سنی تسکین ایله اوغراشور ایدی . انك وفاتندن صکره ایسه خاقان مرحومه مرام اکلاته رق یولسز یرلرده کوستردیکی لزومسز شدتلرك اوکنی الهجق بر کیمسه بولنه بیلمك شویله طورسون از جمله محمود ندیم پاشا افکار شاهانه ده اولان افراط شدته برقات دها انبساط و یرهرك امور داخلیه یی هرج ومرج ایلدیکی جهتله مناسبات دیپلوماتیقیه ده اولان نزاکتی حسن محافظه امکانی الدن قاچیرلمشدر .

احوال دیپلوماتیقیه مز اول صورتله دیکر کون اولدقدن صکره دول متحابه سفراسندن اکثریسنه حیرت کله رك روسیه سفیری جنرال ایغناتیه ف ایسه لطائف حیل سیاستکارانه یی حسن استعمالده پك زیاده ماهر بر خدعه کار اولوب اوزمانه قدر فؤاد و عالی پاشالرك مهارت دیپلوماتیقیه لری سفیر مرقومه انجق پرنده آتدیره مدیغی حالده مشار الیهمانك وفاتندن صکره باب عالینك دیپلوماسیجه اهمیتی آزالدیغنه دقتله سرای

همايونه مراجعتى مهم و مثمر كورمش و اول قدر حلول ايلمشدر كه سلطان عبدالعزيزخانه كنديسنى بكنديرمك ايچون هيچ بر فداكارلقدن چكنميان صدر زمان محمود نديم پاشا بيله سفير مرقومه دخالت ايلمكى آمال مخصوصه‌سنك موجب حصولى بيلديكندن بعدما ارتق هر ايشك مرجعى روسيه سفارتخانه‌سى اولمش قالمشدر ٠ (*)

(*) اكثريا واليلك ومتصرفلق كبى بيوك مأمور يتلرك مدار حصولى روسيه سفارتخانه‌سنه مراجعت واغناتيه‌فه دخالت اولديغى انكار وستری قابل اوله‌ميان حقيقتلردن اولوب مأموريتلرنده بقا بولمق ايستيان مأمورلرك دخى اوراده مقيم روسيه قونسلوسيله اويوشمه‌سى ضروريات زمان اقتضاسندن ايدى ٠ زيرا اغناتيه‌فك درسعادتده برديديكى ايكى اولمق احتمالى ارتق چكمش ايدى ٠ اغرب غرائبدن اولمق اوزره شونى حكايه ايده‌لم كه هرسكده عصيان چيقديغى زمان محمود نديم پاشا بونك تسكينى ايچون روسيه سفارتخانه‌سنك همت وعنايتنه مراجعت ودخالت ايتمشدر ٠٠٠ اولبابده سفارت مرقومه باش ترجمانى طرفندن صدر مشار اليهه يازيلوب المزه كچن اوراق ميانده بولنان شوتذكره‌يى عيناً مشاهده وقرائت ايلدك :

(افادات عاليه‌لرينى سفيربكه تبليغ ايلدم ٠ جوابنده هرسكده‌كى اختلالك باصديرلمسى ايچون همت وغيرت ممكنه‌يى اجرا ايده‌جكدر ٠ صدارت والالرينك حسن نتيجه‌سنى بزدن زياده آرزو ايدن يوقدر ظن ايدرز ٠ اقتضا ايدنلره تأمينات ويره‌بيلورسيكز افندم)

محمود نديم پاشا دخى بوتذكره اوزرينه مابين همايونه شو تذكره‌يى يازمشدر :
(بوكون بعض مسموعاته كوره هرسك اشقياسى پك زياده صقشمش وارتق دوام شقاوته طاقتلرى قالمامش اولديغى اكلاشلمشدر ٠ بومسموعاتك صدق وكذبى موازنه‌سنه كلنجه دونكى كون عرض اولنان روسيه سفيرينك افاده‌سندن مستبان اولديغى وجهله دربار شوكتده بعض اصحاب استدعانك كله‌ بيلرى تصميماتى دخى مسموعاتك صحته مقارنتنه بردرجه‌يه قدر دلالت ايتمك احتمالى وارد خاطر ايدوكى)

دول معظمه پولتیقه سنك مسئلهٔ حاضرهٔ خزینه ده رنك
سیاهنی اورته یه قویدیغی غرابت وفوق العاده لکی ایشته
مناسبات دیپلوماتیقیه نك اوجی اورته سی غیب اولدیغی شو
زماندن بدأ ایلشدر . زیرا جنرال ایغناتیه ف جنابلری پای
تختجه کیر کینلکی سایه سنده مهام امورك زمامنی کندی الینه
الەرق و هر ایشی دولت متبوعه سنك استفاده سی وجهله
ترویج ایلیه رك بویاندن ترتیباتنی یولنه قویدیغی کبی اوته طرفدن
اوروپانك دولت علیه حقنده کی نظرینی دخی ینه کندی
اغراضنك تامین و ارائه ایلدیکی جهته تحویل ایتمکه باشلامش
ایدی . هرسك و بوسنه و بلغارستان قاریشقلقلری و دیون
فائضلرینك قطعی کبی احوال هپ سفیر مرقومك اثر
ترتیبی اولدیغندن بونلری اوروپایه قبل الوقوع اخباره
باشلامش و دولت علیه نك اصلاح قبول ایتمز بر دولت اولدیغنی
و اصلاحات ایچون اوروپایه ویردیکی مواعید هپ
استقراض نامیله اوروپانك اقچه سنی غصب ایتمك ایچون
صورت مخصوصه ده تصنیع ایدلمش اکاذیبدن عبارت
بولندیغنی و بویله بر دولتی ابقادن ایسه معاذالله تعالی ازالهٔ
وجودی اولایدوکنی بالاقناع هیچ اولمز ایسه دولت علیه نك
روم ایلی قطعه سندن علاقه سنی قطع ایله قطعهٔ مذکوره ده
ساکن ملیونلرجه خرستیانلرك عثمانلی مظلومیتندن
قورتارلمسی تکلیفه قالقیشنجه اگرچه انکلتره دولتی کبی

قديمی وصمیمی دوست اولان دولتلر احوالده كوریلان انقلاباته قارشو يالكز برحیرتله اكتفا ایتمشلر ایسه‌ده دیكر بعض دولتلر كندی منافع خصوصیه سندن بیخبر بولنان دولت علیه‌یه قارشو ایغتاتیه‌فك دسایس عاقل فریبانه‌سنه ایناعقده تأخر ایتمامشلردر ٠

ایشته دیپلوماسی عالمی عالی وفوأد پاشالركبی ضابطلرك ضبط وربطندن تهی وخالی قالمسی ودولت علیهٔ عثمانیه‌نك یالكز منافع سیاسیه ودیپلوماتیقیه سندن دكل حتی منافع عظیمهٔ داخلیه سندن دخی غافل بولنمسی اوزرینه روسیه واوستریا والمانیا میاننده اتفاق مثلث نامیله براتفاقك انعقادی شیوع بولمش وبو اتفاقك ماهیتی عادتا دولت علیه‌نك روم ایلی وارمنستان جهتندن مقاسمه‌سیله شاید بوكا انكلتره مثللو بعض دولتلر اعتراض وممانعت ایده‌جك اولورلر ایسه بالاتفاق مقابله ومقاومت ایدلمسی صورتلرندن عبارت بولنمش ایدی ٠ كرچه برطاقم اوراق حوادث بوكا صرف وهم ومحض خیال نظریله باقشلر وبعضلری دخی اتفاق مذكورك دول ثلثه میاننده برحسن آمیزش وبرمقصد خوش كذرانیدن بشقه هیچ براساسه مستند اولمدیغنی تأمین ایچون نیجه تأویلاره مراجعت ایلمشلر ایسه‌ده هرسك وبوسنه‌ده عصیان باروتلری قوقغه باشلایوب بده دولت علیه‌نك پولتیقه وادیسنده مسلكنی غیب ایتمكدن عبارت بولنان مسلك سیاسیسی كندی حقوقنی محافظه‌دن بوسبتون

عاجز قالدیغی وحالا جنرال ایغناتیه‌فك سرای همایونجه اولان کیرکینلکی ثمراتیله هرسك اشقیاسیله بردولت منتظمه کبی عقد مصالحه‌یه دولت علیه‌نك مستعد بولندیغی کوریلنجه برلینده عقد اولنان برقرارنامه و اوستریا باش وکیلی قونت اندراسی طرفندن قلمه النان برلایحه موجبنجه بوسنه وهرسك ایچون سلطنت سنیهٔ عثمانیه برنوع اصلاحاته دعوت اولنمش ایدی که دولت اصلاحات مذکوره‌یی او زمانکی غفلتی قدر برغفلتله موقع اجرایه وضع ایتمش اولسه‌ایدی آچیقدن آچیغه دکل ایسه قپالیدن قپالی‌یه و بو کون دکل ایسه یارین روم ایلی‌یی کندی حکمندن چیقاروب او حالده وهم وخیال عد اولنان برلین قرارنامه‌سنه وجود دخی ویرمش اوله‌جق ایدی . استغراب ایدلملیدر که قونت اندراسینك بو قرارنامه‌سی (*) پك بیوك بر مجبوریت سیاسیه ودولیه کورلمدکجه قبول اولنماق لازم کلور ایکن باب عالی بونی قبول ایلمش وایشك صکره‌لری ایچون دولتی اول صورتله برمجبوریت التنه صوقمشدر .

میدان تکلیفه قونیلان موادك اساسی ملك ایچنده اصلاحاتدن عبارت بولندیغنه کوره اورته‌ده رشید پاشا وعالی پاشا کبی هم اوروپا وهم ذات شاهانه ایله معقولاتدن بحثه مقتدر ادم اولسه

(*) اشبو قرارنامه ایله قونت اندراسی لایحه‌سی مسائل حاضرهٔ دیپلوماتیقه‌نك اساسی کبی برشی اولدقلرندن بونلرك برر صورتلری آثار متممه صره‌سنده (٩) رقیله کتابه ذیل ایدلمشدر .

و یاخود سرای همایون روسیه سفیری ایغناتیه‌فه مفتون اولمیوب ده‌ملکك سلامتی اوزرینه اداره‌ٔ افکاره مقتدر بولنسه ایدی البته ایشلر شمدیکی مشکلات حربیه‌یه دوشورلمکسزین هرشیئه برچاره بولنه‌بیلور ایدی . انجق محمود ندیم پاشا کبی عصرك سیأت مجسمه‌سندن بولنان برصدر اعظم ایله مابین همایونك آخر دور عبدالعزیز خانیده‌کی حالی کبی بر حال مشکلاته چاره بولمق امکانینی بوسبتون محو ایلمش و خارجا مناسبات دیپلوماتیقیه‌نك پیدا ایلدیکی تهلکهٔ عظیمه کافهٔ تأثیراتنی داخلده دخی میدان بداهته‌قویدقدن صکره هیئت ارکان دولتجه حاصل اولان هیجان تاوقعهٔ خلعك وقوعیله انجق مندفع اوله‌بیلمشدر .

ایشته شو صورتله باشلایان مشکلات دیپلوماتیقیه مؤخراً استانبول قونفرانسنی دعوت ولوندره پروتوقوللرینی استلزام ایلمش وانلر دخی بو محاربه‌ده سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی تك باشنه و متفقسز قالمغه سببیت کوسترمشدر که کیفیتك بوجهتی مبحث مخصوصنده ایضاح اولنه‌جقدر .

شو فقره‌مزی مطالعه بیوروب بتوردکدن صکره قارئین کرام حضراتی فقرهٔ سابقه ایله‌بونی ذهنلرنده بالمحاکمه دور عبدالعزیز خانیده اعتبار مالیمزله حیثیت سیاسیه و دیپلوماتیقیه‌مزك جداً وحقیقةً بالکلیه محو وتباه ایدلمسی اوزرینه بر تأسف مخصوص ایله تأسف ایتملری ممکن اوله‌مز اعتقادنده‌یز .

سکزنجی فقره

سیأت احوال

سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده کوریلان جربزه وجرئتی وهر خصوصده ترقی ایچون مشاهده اولنان هوس ورغبتی اکر احوال زمانه یه واقف و بر پادشاهك شرف وشاننی اعلا ایده جك وسائط کلیه وجزئیه یی عارف مقربلر طرفندن حسن محافظه ایدلمش اولسه ایدی پادشاه مشار الیه حضرتلرینك خاندان جلیل الشان عثمانی اعضای شوکت اتسامی میاننده الك زیاده بیوکلکله نام آلان پادشاهلر مرتبه سنی احراز ایلیه جکی شبهه دن وارسته ایدی ۰ حین جلوسندن بر سنه یه قدر مشاهده اولنان صورت حکومتلری الحق حیرت فرمای عقول اهل دقت اولوب اندن صکره اطوار ومشوار وافعال وحرکات شاهانه لرینه عارض اولان اعتدال دخی هیچ کیمسه نك شکایت ایده بیله جکی خصوصاتدن اولمیه رق آثار موفقیت پادشاهانه لرندن اولمق اوزره تدارك لوازم عسکریه وتهیهٔ اسباب حربیه وتشکیل ولایات امرنده کوریلان واصلاحات ملکیه مثللو اورته یه قونیلان اجراآت دولت وملتك ترقیات مادیه ومعنویه سی ایچون ازجان ودل غیرت

کش بولنان بالجمله وطنپرورلری هرحالده مسرور ایلیه‌جك خصوصات مشکوره‌دن ایدی .

وا اسفا که مداهنه ایتمام دیمك مداهنه‌دن خوشـلانمام دیمك قدر عبث اولدیغنه دائر اوته‌دنبری سویلنان برمشهور سوزك اك بیوك حكمی بو اثناده کورلدی . زیرا خاقان مشارالیه حضرتلری ذاتاً وقار وعلو جناب جهتندن عادتا تکبره قریب براستعدادده بولنوب شوحالده اجراآت وموفقیات شاهانه‌لرینه مغروریتی دخی زیاده‌جه اولمسیله اول امرده بحق ایدیلان مدح وستایشلردن ینه بحق خوشلانمقده بولندقلرینه دقت ایلیان ارباب ریا ومداهنه بوصنعتده اولانجه مهارتلرینی اورته‌یه قویدقدن صکره اطوار پادشاهی دهازیاده دکیشه‌رك امور داخلیه وخارجیه‌نك غوامضنه واقف بولنان عالی پاشا وفؤاد پاشا کبی اذکیای وکلا افکارهمایونلرینه طاری اولان شدت اوزرینه ذات شاهانه‌لرینی حسن اداره‌ده بیاغی کوچلك چکمکه باشلادیلر .

بو ارالق وکلادن بربیوك فرقه‌نك علیهنی التزام ایلمش اولان مصرلی فاضل مصطفی پاشا مرحوم غیرت ملیه ومحبت وطنیه‌سی درجهٔ افراطنده بولنان کنجلردن بعض کیمسه‌لری اینجه‌دن اینجه‌یه میدان المغه باشلایان سوء احوال اوزرینه بالایقاظ نهایت اوروپایه کوتوره‌رك ومخبر وحریت سرلوحه‌لری التنده غزته‌لر نشر ایتدیره‌رك سائر وکلا میاننده

بالخاصه فؤاد و عالی پاشالرك مساوئ ذاتیه‌لرینی و درسعادت
حریق کبیرنده فلاکت زده اولانلر ایچون اصحاب حمیتك
ویردکلری اون اون بشبیك کیسه اقچه قدر اعانهٔ نقدیه‌نك محل
صرفنه ویرلمامك و قلاع شاهانه‌نك ضرب امارتنه ترکی
مسئله‌سنده حقوق سلطنت محافظه اولنمامق و شام مسئله‌سنك
مصارف تسکینیه‌سی خزینه‌دن پك فاحش اوله‌رق النمق
و کرید مسئله‌سنك تسکیننده غایت کوشك طورانلمق و عقد
اولنان استقراضلر ایشنده سوء استعماللر وقوعه کتورلمك
مثللو احوالی عنعنه‌لرله نشر ایتدیرمکه باشلامسی و بو مناسبتله
ذکر اولنان غزته‌لرك حقوق دول و ملل و حریت شخصیه و ظلم
و عدالت و استبداد و قانون اساسی خصوصلرندن دخی بحث
ایتمسی یکی عثمانلو نامنی آلان اشبو جمعیت علیهنه وکلای
مشارالیهمك نظر دقتلرینی آچمش ایدی . جمعیت مرقومه
اعضاسنك اوروپایه عزیمتلرندن اولجه درسعادتده کویا
بر مقصد حریت پروری یولنده اولمق اوزره معهود قوله‌لی
افرادینك جمعیتلری طرزنده بر جمعیت کشف ایدیله‌رك
عبدالعزیز خان حضرتلرینه ایجه تلاش ویرلمش اولدیغندن
و لوندره‌ده و پارسده یکی عثمانلیلر طرفندن نشر ایدیلان
افکار دخی کندیلرینك جمعیت مرقومه ایله فکر و نیتده
مشترك اولدیغنی کوستردیکندن عالی پاشا و فؤاد پاشا و یکی
عثمانلیلرك زبان تعریضنه اوغرایان سائر وکلا ذات شاهانه‌یی

افکار جدیده اربابنك علیهنه اغضاب ایچون اختلالجی صفتیله عرض ایلدکلری جمعیت مرقومه اربابنك فکر ونیتلریله اورکوتنکه باشلامشلردر ·

مقام جلیل خلافت و سلطنت کبی بر موقع عالی العالده بولنان ذاتك اومقوله تخویف وتهدیدزدن اورکمسی طبیعی اولوب هله کو یا فساد و اختلال اسبابی اوزرنده طوتلمق تهمتیله اصلی یوقدن برطاقم آدملرك بالالتزام اخذ وکرفتیله تعذیر وحتی مجازاتی ذات شاهانه‌نك حشیتی آرتدیرمشدر که بومقوله احوالك نه‌قدر مضر اولدیغی بونی یپانلرجه دخی معلوم اولمق لازم کلدیکی حالده محضا شوشویله‌اولور ایسه افکارعمومیه‌یه هیجان کاوردیه افکارشاهانه‌ده اولان شدتی تعدیل ایچون بوتدبیره مراجعت ایدلدیکی تدبیر مذکوری استصواب ایدنلر طرفندن بیان معذرت یوللو وجه‌حال طریقیله سویلنور ایدی · حالبوکه افکارعمومیه‌ده جداً وحقیقة هیچ برکونه هیجان بولنمدیغی حالده اومثلو تدبیرلر سیئه‌سیله افکار عمومیه‌یه برشبهه و یریله‌جکی و بوشبهه‌نك کیت کیده صحیحاً هیجان درجه‌سنه وارەجغی دخی صکره‌دن کوریلان احوال ایله تجربه اولنه‌جق برقضیه‌ایدی ·

بو عصره کلنجه‌یه قدر پادشاهان آل عثماندن هیچ بریسنك ممالك اجنبیه‌یی سیر و سیاحت ایتمامش اولدیغی معلوم بولنوب شوحالده ١٢٨٤ تاریخنده سلطان عبدالعزیز

خان حضرتلرینك لوندره و پارس و ویانه مثللو اوروپانك
پای تختلرینی سیاحته چیقملری خلقك بر نظر مخصوص
دقتنی جلب ایدرك ختام سیاحتله درسعادته عودت همایون
وقوعبولدقده طورشاهانه‌ده بشقه برتحول کورلمسی ونتیجه
قیل وقال اربابنك کویا فرانسه ایمپراطوری اوچنجی ناپولیون
ایله وقوعبولان ملاقات شاهانه‌ده سلطان عبدالعزیز خان
حضرتلرینك افکار استبدادکارانه‌لرینی تقویه ایلیه‌جك
بحثلر جریان ایلدیکنه دائر کفت وکولر چوغالمسی وبوصره‌ده
وراثت سلطنت سنیه‌یه دائر البته اصلسز واساسسز اولدیغی
حالده برطاقم ارجوفه‌زنك میدان آلمسی تخت خلافت وسلطنتی
پرستش درجه‌سنده تقدیس ایلیان و سایه‌سنده هرنعمت
عظمته نائل اولدقلری خاندان شوکت عنوان عثمانینك قانون
قدیمی عقاید و لوازم دینیه کبی حرز جان ایدن عثمانلیلرك
افکارینه بیاغی برغرابت ویرمشدر . حقیقتده بومثللو اوهام
وخیالدن معدود روایاتك حکم کوتورر هیچ بریری وحقیقة
اهمیت و یریله‌جك دکری اولمدیغی درکار ایسه‌ده خیالات
مذکوره فرانسزجه رساله‌لر طرزنده نشر ایدلمك درجه‌سنه
قدر اهمیت آلدیرلمش ودیکر جهتدن کویا برنوع طرفدارلق
حکملری دخی تولید ایدیله‌رك برآسایش کامل ایچنده بولنان
افکارك شدتی مجرد تدبیرسزلك سیئه‌سیله آرتدیرلدقجه
آرتدیرلمش اولمسی کرچکدن شایان تأسفدر .

بعض ارباب دقت افكار عموميه يى عينيله بخاره تشبيه
ايدرلر . واقعا بخارى تضييق ايده ايده حجمى او بخاردن
متكاثف اوله جق صو حجمنه قدر ايندير يله بيلنور ايسه صو يه
بالتحول قوتجه اولان اهميتى براوج صو يك اهميتى كبى مفقود
حكمنه كيره جكى اميد اولنه بيلور ايسه ده صو يه تحول ايدنجه يه
قدر كوره جكى تضييقات دائما قوتنى آرتديره جغى جهتله
اثنـاده تضييق ايدلمك ايستـه نيلان قابى پاره پاره ايليه
بيلمسندن دخى بحق خوف اولنور . اميدى بخارك قوتنى
محو ايتمك ايچون لاجل الانبسـاط جوفسيحه صاليويرمك
الك اسـلم طريق اولديغى كبى افكار عموميـه يى دخى
فسحت حريتـله تضييقدن قورتارمق افكار مذكوره نك
باعث انديشه اولان شدتندن مجانبتك الك سالم يولى اوله جغى
دركار ايسه ده مبايعات بريه و بحريه واستقراضات ماليه
كبى ايشلرده بعض مرتبه سوء استعمالات صحيح اولوب بوندن
ماعدا بيلزوم اولان چراغان ساحلسراى همايوننك نيجـه
مصارف زائده ومسرفانه ايله ياپلمسـى وابنيهٔ همايون يالكز
بوكا انحصار ايتميه رك سـائر بر قاچ امثالنك دخى اسرافات
وسوء استعمالاته يول آچسى واصح تحقيقاته وحـتى الده
بولنان بر طـاقم تقريرلرينك [١٠] شهـادت واثبات
ايلمسندن اكلاشـلديغنه كوره محمود نديم پاشـانك بحريه
نظارتنده ايكن ياپديغى كبى ار القده بر خاكپـاى شاهانه يه

نظارت بودجه‌سنك تصرفات واقعه‌سندن بشر اون بيك ویا داها زیاده ونقصان‌لر ارائه تقدیم قلندیغی حالده مقبوله كچمسی كبی احوال اوزرینه افكار والسنهٔ ناسه حریت ویرمك عادتا محالاتدن كورلمش وبالخصوص تكبر واستبدادی مرتبهٔ غایه‌یه یاقلاشه‌رق هركسك كندیسنه تعبد ایتمسی املنده بولنان بر پادشاه زماننده حریت لفظنی آكمق جنایات جسیمه‌دن معدود اولمسیله ضروری اوطریقدن صرف نظر قلنه‌رق تضییق جهتی ترجیح بیورلمش ایدی (*)

(*) عبدالعزیز خان حضرتلرینك تكبری بردرجه‌یه وارمشدركه حضور همایونه چیقان آدملرك قرق دفعه قدر زمینی بوس ایتمسی واصلا سیمای همایونه نظر ایده‌مامسی وسائر كندیسنه تعبد درجه‌سنده حاللر كوسترلمه‌سی آداب جمله‌سنه كیرمشیدی . واقعا مقام اقدس خلافت وسلطنتده بولنان بر ذات شوكت سمات حقلرنده نه قدر تعظیم واحترام كوسترلسه بجا وحتی لازم ایسه‌ده ذات شاهانه‌لری ایچون حلم وتواضعك دخی بر زینت مخصوصه مقامنه قائم اوله‌جغی بدیهیاتندندر . عبدالعزیز خان حضرتلری ایسه تكبرده اول درجه‌یه وارمشلر ایدی كه دنیاده ذات شاهانه‌لرندن بشقه (عزیز) اسمنك كسه‌ده بولندیغنی ایسته‌مزلر ایدی . بونك ایچون اونامده بر ذاتك مأموریت ویا انفصالی ضمننده تقدیم اولنان عرضلرده اسملری عزت ویا سائر بر نامه تبدیل اولنور ایدی . عرضلر نه قدر ساده ماده‌لر اوزرینه اولور ایسه اولسون البته برچوق دعا ایله یازلمق قاعده‌دن ایدی . اگر دعاده قصور ایدیلور ایسه او ایشك كوریله‌مامسی دخی محوظ بولنور ایدی . بونلردن بر نمونه‌سی (١١) رقیله آثار متمه قسمنه درج ایدلمشدر . الحاصل ایكی پادشاهك ایكیسنی دخی طانیانلر ذات ملائكسمات حضرت عبدالحمید ثانیده كوردكلری پادشاهانه بر حلم وشهریارانه بر تواضعی عبدالعزیز خان مرحومك هیچ بر حال وطورلرینه قیاس ایده‌میه‌رك ملكره لایق اولان حسن اخلاق شهریاری‌یه حیران قالورلر .

اورته‌ده دونان سیئات مستوره‌دن ناشی کفت وکوده بر
درجه‌یه قدر چوقلی بولنانلر عالی پاشانك وقوع وفاتنه قدر
بالنسبه کندیلرینه سرمایه اتخاذ ایده‌جکلری خصوصاتی
کوچلکله تدارك ایده‌بیلیورلر ایدی . زیرا عالی پاشا
مرحومك هر حالده مسلم بولنان رویت کارشناسانه‌سی اولور
اولمز فنالقلری دخی بر حد اعتدالده محافظه‌یه کفایت ایلر
ایدی . ۱۲۸۸ تاریخنده عالی پاشا وفات ایدوب ده محمود
ندیم پاشا مقام صدارته کلدیکی زمان آمال استبدادکارانه‌سنه
بر درجه‌یه قدر سد چکان عالی پاشانك وفاتندن طولایی
کندیسنی عادتا آزاد اولمش کبی بر حالده کورن عبد العزیز
خان حضرتلرینه اول قدر تصبص کلبی و اول قدر مداهنه
ریاکارانه‌ده بولندی که ذاتاً افکار شاهانه‌لرنده اولان شدتدن
ناشی قابنه صیغه میان حضرت پادشاه شدت واستبدادینی
بوسبتون ارتدیروب حسین عونی پاشا و شیروانی زاده
رشدی پاشا وضبطیه مشیری حسنی پاشا مرحوملر کبی اوچ
مشیری استنطاق ومحاکمه و بر قانونه تطبیق معامله شویله
طورسون بر لزوم واقتضا بیله کوسترلمکسزین نفی وتبعید
ایدنجه هرکسك نظر استغرابی آچیله‌رق اندن صکره بر والینك
اون بش کون بر یرده قالمامسی وحتی بر طاقمنك محل مأموریتنه
وارمقسزین اوچ درت ولایته مأمور اولمسی کبی چلغنجه‌سنه
احوالی هرکس وله وحیرتله تماشایه باشلادی .

بو دورده كويا تنقيحات ناميله مأمورلردن حقلى حقسز
و لزوملى لزومسز دينلميه‌رك راست كتور يلانلرك طردى
وبناء عليه اوتوزبش قرق سنه خدمت دولتده صقال آغارتمش
اولانلرك اكمك پاره سى بولنميه‌رق سوروندير لمسى وحالبوكه
ديكر جهتدن تنقيحاته اوغراديلانلرك اك چوغى اولكيدن
زياده معاشلرله قاپريله‌رق اورته‌ده ولوله‌دن بشقه برثمره قالمامسى
و بونكله برابر روم ايلى تيمور يوللرى شرائطى بكنلميوب
تشبث ايديلان تعديلاتنده يولك ايكى طرفندن اون كيلومترو
مسافه‌ده واقع اورمانلر وسائره‌نك هبرش قومپانياسنه
قاپديرلمسى وبوكا مقابل اورته‌ده برقاچ يوزبيك ليرا زاوينامسى
واجراآت ماليه بوسبتون برغرابت كسب ايدرك بعض كيسه‌لره
يوز بيكلرجه ليرالرك بخشيش ناميله ويرلمسى وبونجه اجراآت
ميانده روايت صحيحه‌يه كوره برچوق پاره‌لرك دخى خاكپاى
شاهانه‌يه تقديم قلنمسى كبى غرائب احوال اورته‌يه دوكلمش
وذاتاً حين تشكيل واجرازنده بعض مرتبه نقصان وزوائددن
سالم بولنه‌ميان اصول ولاياتك بالكليه هرج ومرج ايدلمسى
ويكيدن تقسيم ولاياته قالقيشلدقده اسكى سنجاقلردن كوچك
ولايتلر واولكى ولايتلردن بيوك سنجاقلر وجوده كتورلمسى
طرزنده‌كى اجراآت دخى جهانى كولديرمش ايدى . غرائب
زمانه‌دن اوله‌رق شونى دخى عرض ايدملم كه يانيه ولايتنه
تابع پارغه قضاسى درونده برقلعه‌سى وبرقاچ پاره قراسى ايله

ایجه برقضا ایکن و باخصوص یونانستانه قارشو اهمیت حربیه‌سی پك بیوك اولدیغی حالده چقلك نامیله بر ومه فروخت ایدلمکده قالمیشلمش و برکت ویرسونکه مؤخراً اختلاجی نامیله نفی ایدیلان بر قاچ غزته‌جی محضا حمیت ملیه‌لری ایجابنجه حقیقت حالی میدانه‌قو یارق منعنه موفق اولمشلردر .

محمود ندیم پاشا اون بر آی بو صورتله صدارت ایدرك جهانی بر بر ینه‌قاتمش بولندیغی جهتله صدارتدن انفصالندن صکره غزته‌لرك اتحاد لسان ایله انك علیهنده یازدیغی شیلر عبدالعزیزخان حضرتلرینی ایقاظ ایلمك لازم کلور ایکن چند سنه صکره محمود ندیم پاشانك ینه صدارته کتورلمسی مشارالیهك مساویٔ سابقه‌سنه عادتا اعتراف اشتراك دیمك اولدقدن فضله ایکنجی صدارتنده اولکی اداره‌سنه رحمت اوقوته‌جق صورتده میدانه چیقان سیأتك کافهٔ مسؤلیتنی دخی درعهده دیمك اولدی .

محمود ندیم پاشانك ایلك صدارتیله ایکنجی صدارتی اراسنده مرور ایلیان اوچ سنه‌و برماه وچند کوندن عبارت مدت ظرفنده الك آزی ایکی آی والك چوغی اون درت آی دوام ایده‌بیلمك شرطیله مدحت پاشا بیوك رشدی پاشا اسعد پاشا شیروانی رشدی پاشا حسین‌عونی پاشا وثانیا اسعد پاشا که التی صدر اعظم مقام صدارته کلمشلر ایسه‌ده سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری فکر استبداده ارتق قطعیاً مقابله ایدیله

میه‌جك درجه‌ده بر شدت و یرمش اولدقلری کبی احوال
دیپلوماتیقیه فقره‌سنده بیان اولندیغی اوزره روسیه سفیری
جنرال ایغناتیه‌فده ذات شاهانه‌یه کمالیله حلول ایلمش
بولندیغندن هر ایشك مرجعی سفیر مرقوم اولدقدن صکره
اصلاح احواله بردرلو امکان و احتمال بولنه‌میه‌رق کویا ملکی
طوغریدن طوغری‌یه ید اقتدار همایونلریله اداره ایلمك
سوداسنده بولنان ذات حضرت پادشاهی هر ایشی ایغناتیه‌ف
جنابلرینك رأی و تدبیرلری موجبنجه اصلاح ایلمکی عهدهٔ
حمیتنه المش ایدی .

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك معاذالله تعالی ابن علقمیسی اولمق
استعدادینی طاقنمش بولنان محمود ندیم پاشا ۱۲۹۲ سنه‌سنده
تکرار مقام صدارته کلدکدن صکره دولت علیهٔ عثمانیه‌دخی
جداً و حقیقةً حالت نزعه کلمشدر . زیرا اعتبار مالیمز امور
مالیه فقره‌سنده کوستردیکی وجهله صوك نفسنی تنفس
ایلدیکی و معاملات دیپلوماتیقیه‌مزدخی فقرهٔ مخصوصه‌سنده
عرض ایدلدیکی وجهله دوستی‌ده دشمنی‌ده حیرتده براقه‌جق
صورتده بوزلدیغی کبی روسیه تحریکاتنك نتیجه‌سنه‌لك امکارله
وجوده کتوردیکی بوسنه و هرسك و بلغارستان عصیانلری
علولنوب صاچاغه‌صاردیغی حالده هر طرفدن عسکر ارسالنه
دائر کلان آوازهٔ استمداده محمود ندیم پاشا ایله عبدالعزیزخان
حضرتلری قولاق طیقایه‌رق و مطلقا ایغناتیه‌فك قرار

و تدبیری وجهله بوسنه وهرسك اشقیاسنه بر دولت منتظمه اردوسی کبی باقیله‌رق همان انلرله صلح ایدلمك استعدادلری دخی کوسترلمش ایدی . شو حالار اوزرینه افکار عمومیه‌جه حاصل اولان غلیان دخی نظر دقت و اهمیته النه‌رق کویا ملکده عمومی بریولده اصلاحات وتنسیقات ملکیه‌یه کیریشیلور ایسه افکار عمومیه‌یه سکونت کلکله برابر سلطنت سنیه‌نك مهلکه‌یه کمال استعجال ایله آتیلمقده بولندیغنی کورن دوست دولتلرك سفراسی واسطه‌سیله و یردکاری نصیحتلره دخی جواب مسکت یرینه کچه‌جکی دوشونیله‌رك خط همایونلر واصلاحات فرمان عالیلری [۱۲] نشر یله بر طاقم اصلاحات جدیده‌یه تشبث قلنمش و مجالس اعضاسنك اصول انتخابی دکشدیریله رك واداره نواحی نامیله بهر ایکیوز خانه‌نك بر ناحیه اعتبار اولنمسندن واو ناحیه نك بر مجلس منتخب ایله برده ناحیه مأموری اداره‌سنه و یرلمسندن عبارت یکی بر شی ایجاد قلنمش ایسه‌ده نواحینك هانکی صنف اهالیسی اغلب ایسه ناحیه مدیرینك او اهالیدن انتخاب قلنمسی نظاماتنده مندرج ومصرح اولوب تحقیقات صحیحه ایله میدانه چیقدیغی اوزره بو صورت جنرال ایغناتیه‌فك تدابیر ملعنتکارانه سندن اولمق اوزره میدانه قونلمش و بوندن املی ایسه روم ایلینك اغلب طرفلرنده هر ایکیشر بوز خانه‌دن عبارت اوله‌رق تفریق قلنه جق

نواحیده اکثریت بلغارلر طرفنده قاله‌جغندن شو صورتله نواحی وقضا اداره‌لری مثللو طوغریدن طوغری‌یه احاد ناس ایله معامله سی اولان حکومتلری بلغارلر الینه ویردیرمکدن و بناء علیه ذاتاً بر صورت مکمله‌ده ترتیب ایلمش اولدیغی ایشی ارتق ایسته‌دیکی کبی موقع اجرایه چیقارتمقدن عبارت بولنمش اولمغله شو حال اجراآت واصلاحات ایله تسکین ایدلمك ایستنیلان افکاره سکونت ویره‌جك یرده بالعکس هر کسك وله وحیرتنی آرتدیرمغه سببیت کوسترمشدر ٠

واقعا هر کسك بحق سوز سویلدیکی شوزمانده کویا قال وقیلی منع ایچون مطبوعات اوزرندن ذاتاً اکسیك اولمیان تضییق بردرجه دها آرتدیریله‌رق حتی سانسور یعنی مطبوعاتك قبل الطبع تفتیش ومعاینه سی اصولی دخی وضع اولنمش ایسه‌ده دولتك اسهام عمومیه‌سنی اون ایکی غروشه قدر تنزیل ایدن وقوعات عظیمه ومدهشه میاننده غزته‌لر اوزرینه بو تضییقی قویمق و بناء علیه بکنلمیان فقره‌لر طی ایدیلوب اورالری بیاض و بعض غزته‌لر نصف و یاربع مقدارنده برشی قالدیغی حالده نشر ایتدیرلمك کبی حقیقة مجنونجه بریولده التزام اولنان تدبیرلر عالمك کرك افکارینه وکرك لسانه صوك درجه‌یه قدر شدت ویرمشدر ٠

بو اثناده افواهه دوشن روایتلر میانده قریباً اسلام

وخرستيان اهالينك بر برينى بوغازليه جقلرى قضيه سى هر
كسه جدأ انديشه ويره جك تفوهاتدن اولوب سلاحجى
دكانلرنده نه قدر سلاح وار ايسه بر كونده مبايعه اولنه رق
هركسك سلاحلنمسى ايشك رنكنى بوسبتون دكشديردى •
بوروايتك دخى روسيه سفيرى جنرال ايغناتيه ف طرفندن
نشر ايدلديكى وحقيقتده سفير مرقومك ترتيبى طلبهٔ علوم
قيافتنده قويلديغى بلغارلرى خرستيان محلاتنه صالديروب
خرستيان قيافتنده ديكر بر طاقنى دخى اسلام محلاتنه
صالديرارق كرچكدن بويله بر مقاتله يه يول آچمق صورتندن
عبارت بولنديغى مؤخرأ طلبهٔ علوم قيافتنده قونيلان برقاچ
بلغارلرك فاتح جامع شريفى كبى مجمع طلبهٔ علوم اولان يرلرده
ينه طلبهٔ علوم افنديلر طرفندن اله كچورلمسيله اكلاشلمشدر •
واقعا اهل اسلامك قان اغلاديغى شى يالكز التيوز سنه لك
دولت متبوعه لرينك كوز كوره رهين انقراض اولوب
كتمسى قضيه سندن عبارت بولنه رق خرستيان وطنداشلردن
هيچ بريسى عليهنه هيچ بر كيمسه نك سوء قصدى بولنمديغى
معلوم ايسه ده جنرال اغناتيه ف درسعادتده اسلام ايله
خرستيانى بربرينى بوغازلامق كبى بر حركت مدهشه يه قيام
ايتديرر ايسه اوروپا نظرنده ملت مسلمه ودولت عثمانيه نك
اصلاح قبول ايتمزلكلرينى بالاثبات بونلرك ازاله سى
لزومندن عبارت اولان املى ترويجه مقتدر وموفق اوله جغى

واوته طرفده بلغارلرك اهل اسلامی معاذالله تعالی كلیاً استیصال ایتمك كبی برشدت مجنونانه ووحشیانه ایله قادینلره چوجقلره وارنجه‌یه قدر راست كتوردكلری مسلمانلری استیصال واعدام ایلمكده بولندیغی مناسبتیله خدانكرده سفیر مرقومك تدبیر ملعونانه‌سی درسعادتی دخی صحیحاً بر انسان قناره‌سنه چویره‌بیله‌جكی محقق اولمغله بوحالدن خواصك‌ده عوامك‌ده قورقلری بجا ایدی ٠

بر خیلی زماندن بری عصاتك سلاحلنه‌رق عسكر تعلیملری ایتمسندن وحتی ایجاب ایدن یرلره استحكاملر بیله انشا ایلمسندن غافل بولنان وباخصوص كه بوكیفیت محللری حكومتلری طرفندن رسماً باب عالی‌یه خبر ویرلدیكی كبی بر چوق ارباب حمیت طرفندن دخی من غیر رسم مفرداتی وجهله اخبار ایدلدیكی حالده مجرد محمود ندیم پاشانك كیفیتی روسیه سفیرینك همت معنویه‌سیله برطرف ایتمك افكارنده بولنمسندن ناشی تغافل ایلیان برحكومت مؤخراً ایشلر بو پره‌سه‌یی بولدقدن صكره بوسبتون شاشیروب قالور ایسه البته استبعاد اولنه‌مز ٠ خلق ایسه بونجه سیأت احوالك جمله‌سی محمود ندیم پاشانك باشی التندن چیقدیغی بدیهیات اموردن بولندیغی ایچون قویاً اعتقاد ایلدیكی وذات شاهانه‌نك حالا احوال مذكوره‌دن غفلت كدسته مستی انظار خلقده ذات هما یونلرینك دخی مجرد

باشا سیأتنه اشتراکنی اثبات ایتدیکی جهتله کرک حنکاردن
وکرك صدراعظمدن عامه‌نك امنیتی بوسبتون منسلب اولمغله
اشبو عدم امنیتك نتایج وخیمه‌سی ده کندیسنی اورته‌یه
قویمقدن کیرو قالمدی . جنرال ایغناتیه‌فك متجاسر اولدیغی
ملعنتلر اوزرینه کرك افکار عمومیه‌نك هیجاندن خوفنه
وکرك درسعادتی اوروپایه آسایشی مختل برمملکت کوستروب
بویوزدن دخی فرلداغنی چویرمك خدعه‌سنه مبنی
سفارتخانه‌سنده کندیسنی برقاچ یوز خرواتلر ایله محافظه
ایتدیرمکنه قالقشمسنی متعاقب سلطان عبدالعزیز خان
حضرتلرینك ده کندی ملتندن وکندی عسکرندن امنیتی
قالمدیغی جهتله نفس همایونلرینی محافظه ایچون روسیه
طرفندن درسعادته اوتوز بیك قدر موسقوف عسکری
جلب ایتمك تدارکنده بولندیغی دخی افواه ناسده دوشنجه
ارتق خلق محمود ندیم پاشانی خیانتله بالاتهام مقام صدارتدن
طردینه مجبوریت کورلدی .

بونك اوزرینه طلبهٔ علوم و بعض حال شناسان اهالی
درحال وخفیاً خبرلشه‌رك ۱۲۹۳ سنه‌سی ربیع اولی اواسطنده
برپنجشنبه کونی طلبهٔ علوم صباح درسلری ایچون جوامع
شریفه‌ده اجتماعلرینی متعاقب «تحصیل و تفنن وقت آسایشده
اولور . بویله فتنه وفترت وجنك وجدال زماننده ایسه طلبهٔ
علوم مسلح بولنور . بناء علیه درس اوقومیه‌جغز . شو

فلاكتلره بر چاره بوله‌جغز » دیه مدرس افندیلر درسلری
ترك ایتدیره‌رك تمایش جمعیتی تشكیله مسارعت ایلدیلر .
اگرچه باب مشیختدن مأمورلر كاندرلك طلبهٔ علومی باتسكین
درسلره سوق ایچون نصائح لازمه‌یه باشلامشلر ایدیسه‌ده
داها تشبثات زمانه‌دن اوله‌رق شیخ الاسلام حسن فهمی
افندینك روسیه سفیری جنرال ایغناتیه‌فه تأمین خلوص
ومحبت بابنده « بر كوزم سنسك بر كوزمده اوغلم حیدردر »
دیمش اولدیغی افواه ناسه دوشمش و افندیء مشارالیهك
بعض اطوار وحركات سائره‌سندن ناشی اودخی محمود پاشا
كبی خیانتله اتهام ایدلمكده بولنمش اولدیغندن طلبهٔ علوم
ویریلان نصائحی قبول ایتدكلرندن ماعدا شیخ الاسلام
علیهنده‌كی سوء فكرلرینی دخی ابراز ایلمشلردر . بو ارالق
جمعیت مذكوره‌یی تهدید ایله طاغتمق ایچون عسكر سوقنه
مراجعت ایدلمش ایسه‌ده برقاچ بیك طلبهٔ علوم میاننده براول
قدر دخی باشلرینه صاریق صارمش اهالیء سائره‌دن قاریشه‌رق
جمعیت پیوندگاه بولنمش اولمقلدن فضله ایلروده اخطار
ایدیله‌جكی وجهله بو حركت ایچنده هیئت عسكریه‌نك ده
رأی ورضاسی منضم اولدیغندن جمعیتك باب عالی‌یه طوغری
حركتنی هیچ برشی منع ایده‌مامشلر .

باب عالی اطرافنه یغیلان بیكلرجه افرادك تمایشی صدر
مستبد محمود ندیم پاشایی عادتا فرار افكارینك مدلول تامیله

قاچرمغه کفایت ایلدیکی کبی دیکر جهتدن باب مشیختده کوندریلان برجمعیت دخی شیخ الاسلام حسن فهمی افندی‌یی قاچرمش اولمسی اوزرینه جمعیت ظهوراته منتظراً فاتح جامع شریفنه عودت ایلمش ایدی . شو حرکت مدهشه عبدالعزیز خان حضرتلرینجه پك زیاده هیجانی موجب اولدیغندن سرياور وباش مابینجی مشاور مابین همایونك اك بيوك مأمورلرینی پدرینی جمعیته کوندره‌رك سلام شاهانه‌یی و جمعیتك ایسته‌دیکی شیلرك یاپیله جغنی تبلیغ ایتدیرمش ایسه‌ده اوکون اقشامه قدر صدارت و مشیخنجه بر کونه تبدل و توجیهات و قوعه کلمدیکندن جمعیتك قسم اعظمی طاغیلوب بولندقلری محلده صباحلامش ایدی .

شو قاریشقلق بادیٔ نظرده ایغناتیه‌فك امل مخصوصی اولان اختلال داخلی طرز وروشنده کورلمسیله جنرال مرقوم ایشك دها ایلروسنی دخی الهٔ کتورمك ایچون تدارك ایلدیکی مفسدلر واسطه‌سیله «ایشته مسلمانلر اياقلنديلر . خرستیانلری کسه‌جکلر . مالرینی یغما ایده‌جکلر» ولوله‌سنی نشر ایتدیرمش و بناء علیه أهالیٔ غیر مسلمه‌یه نهایتسز بر هیجان کله‌رك هر کس دکانلرینی قپایوب حتی برقاچ ضعیف قلبلی بیچاره‌نرك یورکلرینه اینه‌رك وفاتلری دخی وقوعبولمش ایسه‌ده ملت نجیبهٔ مسلمه ذاتاً اومقوله شقاوت حالدن عاری اولدیغی کبی طلبهٔ علوم افندیلرك تربیه و تعلم ثمره‌سی اوله‌رق عرض و ادب

مقتضیاتنه رعایتلری دخی مسلم بولنمغله هیچ بر کیمسه‌نك قیلنه
وحبه‌سنه طوقونلمامش ومقصد اصلی انجق دولت وملتك
سلامتنی تأمیندن عبارت بولندیغی جهتله اومقصدك تعیین
ایلدیکی خط مستقیم حرکتدن نقطه قدر انحراف ایدلمیه‌رك
حتی بوراده دخی طلبه قیافتیله جمعیته قاریشان برقاچ بلغار
مفسدی اخذ وکرفت ایله پولیسه تسلیم قلنمشدر ٠

ایرتسی جمعه کونی جمعیت بو کون اولکی غلبه‌لکندن
دها زیاده غلبه‌لك اولدیغی حالده توجیهاته انتظاراً سرکه‌جی
اسکله‌سنه اینمش و هرکسك اغزنده مقام صدارته یامدحت
پاشانك ویاخود بیوك رشدی پاشانك نصب اولنه‌جغی
سوزلری دوران ایلمکده بولنمش ایدی ٠ مسند جلیل صدارت
بیوك رشدی پاشا حضرتلرینك عهدهٔ استیهالرینه توجیه
بیورلندیغی تحقق ایلدیکی کبی براز صکره صدر جدید مشار
الیهك دخی آلای والا ایله جمعه کونی باب عالی‌یه کلوب خط
همایونك قرائت اولنمسی و مقام جلیل مشیخته دخی حسن
خیرالله افندینك مأموریتی اعلان بیورلمسی افکارده‌کی
هیجانی برسکونت کامله‌یه تحویل ایلمشدر ٠

حیفا که بونمایش و تبدل دخی سیأت زمانه‌یه خاتمه چکه‌مامش
اولدیغندن اشاغیکی فقره‌ده ایضاحاتی ویریله‌جکی اوزره
بوایشك اوزرندن بر آی واون طقوز کون مروریله خلع
وقعه‌سی دخی وقوعه کلمشدر ٠

طقوزنجی فقره

خلع ووفات عبدالعزیز خان

محمود ندیم پاشانك مقام صدارتدن طرد ایتمك درجه‌سنه قدر وارمش اولان هیجان افکار اگر ذات شاهانه‌یی ایقاظ وتنبیه ایدوب ده ایشك اندن صکره‌سی ایچون بر طریق اصلاحی ارانمش اولسه ایدی وقعهٔ فجیعهٔ خلعك البته وقوعه کلیه‌جکی درکار ایدی. زیرا تبعهٔ صادقهٔ عثمانیه هیچ بر وقتده متبوع مکرم ومقدسلری بولنان پادشاهلرینك شخصلرینه واحوال خصوصیه وافعال ذاتیه‌لرینه اعتراض ایتمیوب یالکز خلافت وسلطنت مقامنده حکمدارلق صفتیله امور ملك وملته دائر وقوعبولان احوال وحرکاتنه دقت ایدر بر قوم صادق اولدیغی وقوعات تاریخیه ایله مثبت بر کیفیتدر . حتی عبدالعزیز خان حضرتلرینك حیواناته شدت مراقی وسائر بومقوله مراقلرندن منبعث احوالی شیوع بولدیغی ومصربجی مقوله‌سی ارناودلرك سرای خدمتنه النديغنه دائر روایتلر دخی میدان الدیغی حالده کیسه بومثللو خصوصیت احوالی اعتراضه مدار اتخاذ ایتمامش اولدیغی ده معلوم ومسلمدر . انجق تکبر وتعظمی مرتبهٔ نهایه‌یه وارديرمش وافکار استبدادینه هر ملاحظات

دور اندیشانه‌یی مغلوب ایلمش بولنان پادشاه عالیجاه
حضرتلری کندی انتخاب والتزام کرده‌سی بولنان بو صدر
اعظمك خلق طرفندن طرد ایدلمسی استقلالی و جاه
منافی کورمش و بناء علیه بو حالدن فوق الحد متأثر اولرق
اثناده بحل شفقت وغضبنی آرتدیرمسیله ایام عمرلرینك بر
مدت طویله‌یی بو سلطنت سنیه اوغورنده خدمات متنوعه
ایله بالآخره شیخ الوزرالق درجه‌سنه وارمش اولان رشدی
پاشا ایله هر بری نعمتیله پرورده اولدقلری سلطنت سنیهٔ
عثمانیه‌نك منافع حقیقیه‌سنی وقایه خصوصنده‌کی مجبوریتلرینی
پك مقدس بیلان سائر وکلای فخامك معروضات مرشدانه‌سنی
قبول ایتمامش و روایت واقعهٔ صحیحه‌یه نظراً اینه جنرال
اینیاتیه‌فك تسویق وتشویقی ایله محمود ندیم پاشایی طرد
ایدن جمعیت مسرآمدانك قهر وتدمیرینی دخی امل
ایدنمش . بناء علی ذلك رشدی پاشا ومدحت پاشا وحسین
عونی پاشا وشیخ الاسلام حسن خیر الله افندی حضراتی
مثللو بعض ارکان اصلیهٔ دولت چاره‌سز عبد العزیز خان
حضرتلرینی سلطنتدن فراغت ایتدیرمکه قرار ویرمشلردر
روایت واقعه‌یه کوره اشبو خلع کیفیتی اثناسنده حسین
عونی پاشانك اقدمجه کوردیکی معاملهٔ نفی وتبعیدك انتقامی
کبی اولار دخی بولندیغی وحتی خلع مسئله‌سی اوچ درت
سنه‌دنبری تصور ایدلمکده اولدیغی آکلاشلور ایسه ده

اعتقاد عاجزانه‌مزه كوره خلقك افكار عموميه‌سى
بو بابده موافق اولمدقدن صكره وكلادن يالكز اوچ درت
ذاتك اويله تبدل سلطنت كبى جهانى يرندن صارصه‌جق
اولان بر وقعهٔ عظيمه‌يه موفق دكل متجاسر اوله‌بيلملرى دخى
تصور قلنه‌مز . زيرا بويله بر مسئله‌ده افكار عموميه‌نك اورته‌يه
قويه‌جغى قوت اوچ درت ذاتك قوتندن البته بيوك اولوب افكار
عموميه دينلان شى ايسه غرض وعوضله حقانيتدن آيرلمسى
محتمل اولان افكار خصوصيه‌يه اصلا مقيس اوله‌ميه‌جغندن
هر حالده ايشك اهميت فوق العاده‌سى الك بيوك جسارت
اربابنى دخى يأس وفتوره القا ايلر . بناء على ذلك اركان اصليهٔ
دولتك بو ايشه قرار ويرملرى هيئت عسكريه وعلميه وملكيه‌نك
وبالعموم ملت عثمانيه‌نك بو بابده‌كى استعدادلرينه مستندا
وقوعبولديغى ذره قدر شبهه كوتوره‌جك احوالدن دكلدر .

شوقدر واركه ينه تحقيقات صحيحه‌دن اكلاشلديغى
اوزره اشبو خلع عبدالعزيز خان كيفيتنى جمله‌دن زياده امل
ايدينان ذات حسين عونى پاشا اولوب كندى قوناقلرنده
بر قاچ دفعه وقوعبولان ملاقات اوزرينه الك اول مدحت
پاشايى دخى بو فكرده بولمشلر ورشدى پاشايى ايسه الك صكره
وحتى حسين عونى پاشانك بعض مرتبه تهديدلرى اوزرينه
اقناع ايده‌بيلمشلردر . شيخ الاسلام حسن خير الله افندى‌يه
كلنجه افندىٔ مشار اليه بو ايشى ترويج ايدنلردن بولنميوب

قبول ایدنلردن معدود بولنمشیدی . زیرا عبدالعزیزخان حضرتلرینك سیآت احوالی اورته‌یه قونیله‌رق بویله بر پادشاهك شرعاً خلعی جائز اولوب اولمدیغنی سوٴال ایلدکلرنده چونکه مقام جلیل فتوانه بولنان بر ذاتك خلاف شرع شریف بر سوز سویلمسی و بر حکم و یرمسی ممکن اوله‌مدیغندن مشار الیه دخی حکم شرع احمدی بوخلعه جواز و یردیکنی جواباً درمیان ایدرك ایشته اول صورتله ایشه اشتراك ایلمشیدی .

کیفیتك مذاکره‌سی سالف الاسامی ذوات فخام مثللو یالکز برقاچ ذات میانه‌منحصر قالمقده‌کی حکمت ایسه سوزی ایاغه دوشوروب البته عبدالعزیزخان حضرتلرینك نعمت دیده‌سی اولمق لازم کلان بندکانی حالدن خبردار ایتمك و بر غیرت مخصوصه ایله مدافعه و مقاومت طریقنی آچه‌رق آسایش و امنیت عمومیه‌یه قطعاً خلل کتورلمکسزین بتورلمسی ممکن اولان بر ایشی قان ایله بولاشدیرمغه سببیت کوسترمك کبی فناالقلره میدان و یرمامکدن عبارت اولدیغنی ایضاح واخطاره حاجت یله یوقدر . ایمدی مقام مشیختدن ایدیلان استفتا اوزرینه و یریلان فتوای شریفه [١٣] موجبنجه کیفیت خلع تحقق ایلدکدن صکره اول زمان مکاتب عسکریه ناظری بولنان سلیمان پاشا طولمه باغچه ساحلسرای همایونی اوزرینه مأمور و کندیلرینه تعلیمات مقتضیه دخی اعطا بیوریله‌رق بوندن ماعدا باب والای سرعسکری جوارنده

واقع طاش قشله ایله کموش سویی قشلهٔ همایوننده بر طابور
طابور عساکر شاهانه ایجاب ایدن نقطه‌لری محافظه به مأمور
ایدلمش ایسه‌ده روایت واقعه‌یه کوره انجق طابورلر دخی
حقیقت وقعه‌دن اصلا خبرلری اولمیوب تعلیمات مقتضیه یالکز
سلیمان پاشایه اعطا اولندیغی جهتله مشار الیه و مکتب حربیه‌یه
مأمور میرالای احمد بك و ارکان حربیه قول اغالرندن [illegible]
مکتب حربیه‌یه مأمور بدری بك و فخری بکلر و سائر بعض مکتب
ارکانی خبردار ایدلمشلر .

١٢٩٣ سنه‌سی جمادی الاولانك یدنجی کیجه‌سی ایچون حرکت
مطلوبه‌نك اجراسنه قرار ویرلدیکی اقشام یله حرکتدن
اصلا رنك ویرلمامك مقصدیله مکتب حربیه شاکردانی یات
بوریسی چالندرق اویقویه یاتردقدن چند ساعت صکره
یعنی کیجه قالق بوریسیله اویاندیریلوب جمله‌سی نفر صورتیله
بالتجهیز مکمل بر طابور وجوده کتورلمش و ایجاب ایدن
اوامر و تنبیهات بالایفا طولمه باغچه سرای همایونی اوزرینه
حرکت اولنمشدر . دکز طرفندن صندالر حاضرلنه‌رق
سرایك ساحل جهتی محافظه التنه النلدیغی کبی قره جهتندن
دخی سلیمان پاشانك هر بری بر ضابط قوماندانی التنده
اوله‌رق سوق ایلدیکی بلوکلر و طبقه‌لر قره قوللقلرده بولنان
عسکرك سلاحلرینی اخذ و کندیلرینی اورادن تبعید ایلدکلری
کبی معیت شاهانه‌یه مأمور بلوکلرك دخی سلاحلری النه‌رق

نفراتی تبعید اولندقدن صکره هر طرف مکتب حربیه شاکردانک ضبطی و محافظه‌سی التنه کچمشدر .

نصف اللیلدن صکره وهلة ایدیلان شو حرکتك هر کسه حیرت و یره‌جکی طبیعی بولندیغی کبی یوقاروده دخی عرض اولندیغی وجهله تثبثات واقعه عموم ملتك افکارینه موافق بولندیغی جهتله کرك قره‌غوللر و کرك معیت بلوکی افرادی سلاح یره قوماندانی الویده تسلیم سلاحه دعوت اولندقلری زمان اصلا اعتراضه قیام ایتمیوب ضابطاندن براز تعلل ایتمك استیانلری دخی فرقه‌لر قوماندانسنده بولنان افندیلر و بکلر طرفندن کوکسلرینه طوغری رووولور ارائه‌سی صورتیله تهدید ایدیلنجه انلر دخی تعللدن واز کچمشلر و فقط تامیله اکتساب امنیت ایچون بونلر تحت توقیفه آلنمشلر ایدی .

حرکاتك بودرجه‌سنه کلنجه‌یه قدر سرای همایون درونده هیچ بر حرکت مشاهده اولنمیوب سلیمان پاشا معیتنه الدیغی آدملر ایله ایچرویه کیره‌رك وقپوجیلره قپولری آچدیره‌رق مراد افندی حضرتلرینك دائرهٔ مخصوصه‌لرینه وارنجه‌یه قدر سرای خلقی دخی اویانمشلر ایسه‌ده پنجره‌دن خارجه باقانلر هر طرفی عسکرله صارلمش و قوشادلمش کورنجه طبیعی و ضروری هیچ بر کیمسه سس چیقارمیه‌رق حتی عبدالعزیز خان حضرتلرینه بیله کیفیتی خبر ویره‌مامشلردر .

ایشیدلدیکنه کوره سلطان مراد خان حضرتلری

کندیلر ینك ملت طرفندن تخت سلطنته دعوت اولندقلرینه دائر سلیمان پاشا طرفندن وقوعبولان افاده اوزرینه برارالق تردده بولنمشلر ایسه‌ده سلیمان پاشانك مسلم اولان درایت وطلاقتی پك آز سوز ایله کیفیتك ماهیت ودرجاتنی ولیعهد سلطنته بالتفهیم تسریحه دخی کفایت ایتمسیله سلطان مراد حضرتلری سلیمان پاشا ایله برابر سرایدن چیقمشلر وطولمه باغچه میداننده حسین عونی پاشا فیطون ایله کندیلرینی بالاستقبال عربه‌یه بنه‌رك ینه عسکر محافظه‌سی آلتنده بولندقلری حالده صباحه قارشو طوغریجه باب والای سرعسکری یه عزیمت بیورمشلردر .

هیئت ارکان دولت وحضوری لازم کلان ذوات کرام ایله احاد ناسدن دخی برجم غفیر اوراده وارث تخت سلطنت اولان شهزادهٔ ولیعهد حضرتلرینه بیعت ایچون حاضر بولنمغله علی السحر بیعت رسم جلیلی باب والای سرعسکریده اجرا بیورلمسنی متعاقب مواقع رسمیه ایله دونمای همایون طرفندن طوپلر انداخته مباشرت قلنمقدن ناشی بوزمانه قدر هنوز حالدن خبردار اولمیان عبد العزیز خان حضرتلری «بو طوپلر جلوس طوپلری اوله‌جقدر» دیه کیفیتی بالاستخراج بعض اخص بندکان طرفندن زمین وزمانه موافق بر یولده کیفیت تصدیق اولنمسی اوزرینه متانت ورزانت تامه‌سنی طوپلایه‌رق «نه یپالم حکم قدر بویله ایمش» تسلیمیله

وقوعاته منتظر قالمشلر ایدی . جلوسك و قوعیله برابر صدر اعظم رشدی پاشانك اوزرنده بولنان و صدارته مخصوص اولان مهر عبدالعزیز خانی یی مابین همایونك سرآمدان مأمورینندن بر ذاته تودیعاً « ملت عبدالعزیز خان حضرتلرینی خلع ایلدی . ارتق بو مهرك حکمی قالمدی . بونی ذات شاهانه‌لرینه بالتسلیم وقوع تبدلی دخی خبر ویرکز » تعلیماتیله ارسال ایدنجه بو حال تجدد سلطنت امرنده عبدالعزیز خان حضرتلرینك دخی شبهه‌لرینی ازاله ایلمشدر .

او حالده نزد شاهانه‌لرنده بولنان بعض اخص بندکاندن صکره‌لری شفاهاً آلنان معلوماته کوره عبدالعزیز خان حضرتلری وقوع خلعدن صکره معاذالله تعالی نفس نفیس همایونلرینه دخی برسوء قصد ایدلمسندن اندیشه‌یه دوشه‌رك ایچنده بولندیغی اوطه‌ده کزندیکی صره‌ده یاننده‌کی آدملرله تعاطی ایلدیکی کلماتدن وپنجره‌لر سمتنه طوغری تقربندن کندی نفسنه قصد ایتمك اماره‌لری کوریلوب اکلاشلمغله یاننده‌کیلر هب پنجره‌لر سمتنی طوته‌رق الحاصل اوراده ذات شاهانه‌لرینی محافظه ایچون دقت لازمه‌ده قصور ایتمامشلردر . پادشاه نوجاه سلطان مراد خامس حضرتلرینك باب والای سرعسکریدن مابین همایونه تشریفلرندن اول خاقان سابق عبدالعزیز خان حضرتلرینك

طوپقپو سرای همایونه تشریفلری لازم کلمکله بولزوم کندیلرینه عرض اولندقده ایشی قدره بالاسناد اصلا مخالفت کوسترمیه‌رك دولتلو نجابتلو یوسف عزالدین افندی ومحمود جلال الدین افندی حضراتی دخی یانلرنده اولدیغی حالده تهیه ایدیلان قاینه راکب اولمشلر وکیم بیلور نه کبی برلزوم واحتیاط اوزرینه برابرلرینه برده پالا المشلردر ٠

طوپقپو سرای همایونه واردقلری وتهیه ایدیلان دائره‌یه کیردکلری زمان اوراسنك «عم جدم سلطان سلیمك اقامت ایتدیرلدیکی دائره ایشته بوراسیدر» دیه نصل بر دائرهٔ تاریخیه اولدیغنی یانده بولنانلره خبر و یرمسی جای استغراب اولوب بوحالده دخی نفس همایونلرینی برامنیت کامله ایچنده بوله‌مامالری یانده‌کی آدملرك دائما نظر دقتی آچقدن خالی قالمز ایمش ٠ اشبو دائره‌ده چند کون اقامتدن صکره پادشاه نوجاه حضرتلرینه خط دستیله یازمش اولدقلری ایکی قطعه تذکره موجبنجه [١٤] جلوس همایونلرینی تبریك ایله برابر کندی نفسلرینه بر کونه سوء قصدده بولنمیه‌جغنی تأمین واویسنده التماسات ایله ازجمله طوپقپوسراینده تهیه ایدیلان دائره‌دن خوشنودسزلق کوسترمش اولدقلری جهتله چراغان ساحلسرای همایوننك اورته کوی جهتنده‌کی اوجنده واقع دائرهٔ مخصوصه اقامتلرینه تخصیص وتعیین قلنمغله حرم

همایونلرینی وشهزادکان ایله برابر اورایه نقل ایلدیلر و فقط
خارجاً محافظه‌سی ایچون تدابیر لازمه‌یه تشبثده غفلت ایلمدیکی
کبی تأسف و تلهفلرینه نهایت اولمامسی و اغزندن قاچردیغی
سوزلر امنیت تامه بخش ایده‌مامسی مناسبتیله یأس حالدن
طولایی کندی کندیلرینه بر فنالق ایتامالری ایچون دقت
مخصوصه التنه النديلر .

اشته دائرهٔ مذکوره‌ده بولندقلری حالده جمادی الاولینک
اون ایکنجی یعنی تخت سلطنتدن فراغتلرینک بشنجی کونی
معتاد قدیملری وجهله لحیهٔ همایونلرینی دوزلتمک ایچون
بر آینه و مقراص طلب بیورملریله یانده بولنانلر شو طلبدن
هیچ بر فنالق امید ایده‌میه‌رک ایسته‌دیکی شیلری ویرمش
اولملریله اول امرده مقراصی لحیه‌لرینک بر قاچ جهتنه
طوقندیردقدن صکره چونکه مقصد اصلی صقال دوزلتمک
اولمیوب تلف نفس اولدیغندن اولا بر قولنک و بعده دیکرینک
قان طمارلرینی مقراص ایله کسه‌رک بو حال فجیع ایله اتلاف
نفس کونی آدیرمشلر و اثباتنی اجرا ایلمشلردر . روایت
صحیحه‌یه کوره مغفور مشار الیه حضرتلری اوته‌دنبری
آرالق آرالق تلف نفس قضیه‌سندن بحث ایلدکاری صره‌ده
اوروپا حکماسندن بعضلرینک قوللرینک قان طمارینی آچه‌رق
اسانه [illegible] صورتیله نفسلرینی تلف ایلدکلرینی و بو صورتله
ایلیوب اصلاً کوچلک اولمیوب اویقو یا باباغنلق نوعندن

برحال ایله انسانك تلف اولدیغنی مصاحبین وندمایه کندیلری خبر ویرزلر ایمش ٠

خفایای اموره واقف اولانلردن بعضلری دخی سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك وفاتلری کندی کندیلرینه سوء قصددن نشأت ایتمیوب خارجدن بر ید قصدایله شهید ایدلدیکی فکر واعتقادنده بولنمقده اولدقلرندن بویله مهم بر مسئله ده اعتقاد مذکورك ده مسکوت عنه براغلماسی لازم کلور ٠ اولبابده اطباطرفندن اعطا اولنان راپورط دقتلیجه مطالعه اولنور ایسه شو اعتقاد برقات دها قوت بوله بیلور ٠ زیرا فن طبك دلالت ایلیه جکی وجهله برآدم اکرچه مقراص کبی بر کوچك آلت ایله ایکی قولندن بریسنك قان طمرینی آچه بیلور ایسه ده شو حالده مجروح وقوت فاعلیه دن معطل قالان قولی ایله دیکرینی دخی جریحه دار ایده بیلمسی مستبعددر ٠ بو اعتقاد اوزمانلر خواص بیننده منتشر اوله رق حتی اشاغیکی فقره ده عرض اولنه جغی وجهله حسین عونی پاشانك چرکس حسن طرفندن شهید ایدلمسی پاشای مشارالیهك عبدالعزیز خان حضرتلرینه اول صورتله معامله ٔ غدرده بولنمسنك انتقامی اولدیغی دخی توجیه وتأویل قلنمش ایدی ٠ انجق بز بر پادشاهك اویله برمعامله ٔ غدره دوچار اولمسنی تجویز دکل تصور بیله ایتمك ایسته مدیکمز جهتله اولبابده عرض اولنان روایتلردن برنجی قسمه رجحان ویرلمسنی و خاقان

مشار الیهك كندی كندی‌یی تلف ایلدیكنه رضا كوسترلمسنی توصیه ایتمك ایسترز .

قضیهٔ فجیعه حرم همایون طرفندن خبر النور الثمر جان خراش بر صورتله قوپاریلان واویلا ودائرهٔ مذكوره‌نك جاملری قیریله‌رق خارجاً هر طرفه نشر ایدیلان آوازهٔ واحیفا بو قره خبری هر كسك صماخ اطلاعنه ایصال ایتمسیله حسین عونی پاشا وسائر بعض وكلا وذوات كرام و اطبا یتیشه‌رك نعش همایون معاینه قلندقده كشف ومعاینه‌سنه مأمور بولنان اطبا طرفندن بالتنظیم نشر ایدیلان راپورط [١٥] مفادندن دخی مستبان اولدیغی اوزره خاقان مغفور مشار الیه حضرتلرینك فی الحقیقه اول كوچك مقراص ایله قول طمارلرینی آچه‌رق نفسنی سوء قصد ایله تلف ایلدیكی محقق ایتمشدر . ذات شاهانه‌لری غایت وجودلی ودموی المزاج اولدقلرندن سیلان ایلیان خون كلكون اورالری طولدیرمش اولدیغی جملهٔ روایاتدندر . نعش مغفرت نقش همایونلری ذكر اولنان چراغان سرای همایونندن بحراً طوپقپو سراینه نقل ایدیله‌رك اورادن دخی پدر جنت مقرلری سلطان محمود خان حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لرنده تهیه ایدیلان مدفن مشكینه دفن اولنمشدر مولای متعال هر حالده شوملك وملته بیوك بیوك خدمتلری دخی سبقت ایلمش اولان مشار الیه حضرتلرینی ازید رحمتیله بكام و مشار الیهك حیات

اخرویه‌لرندن اولان ابدیت قدر بر طول مدتله پادشاه فاروق
شیم وشهریار اقدس واکرم افندمز حضرتلرینی معمر ونیجه
اجراآت خیریه وموفقیات جلیله ایله مسعود ونیکنام
بیورسون آمین .

اوننجی فقره

سلطان مراد خان حضرتلرینك جلوسیله اكا متفرع احوال

جنت مكان عبدالعزیز خان حضرتلرینك تخت سلطنتدن
فراغتلریله سلطان مراد خان خامس حضرتلری جلوس
بیوردقده بو وقعهٔ عظیمه‌یی بغایت حسن صورتله تلقی ایلیان
افكار عمومیه‌یه بردن بره بر فرح و استراحت كلدرك هله
او ارالق عبدالعزیز خان حضرتلرینك والده‌لری سلطان
علیة الشان حضرتلریله كندی خزینهٔ خاصه‌لرنده سكز ملیون
قدر قونسولید و برخیلی نقد التون وسائره ظهور ایتدیكنه
دائر اورته‌یه چیقان معلومات و روایات دور سابقك سیأٓت
اساسیه‌سی حقنده ذاتاً موجود اولان معلوماتی تأیید
ایلدیكندن هركس سلطنتجه انقلابك وقوعنی از جان ودل
بر دها تصویب وتحسین ایلمش ایدی . دولت وملتی شان
عالیسنه شایان اولان درجهٔ عالیه‌دن پك چوق اشاغی بر درجه‌یه
ایندیرمش اولان سیأٓته بعدما محل قالمیه‌جغنی انقلاب واقعك
انجق بو مقصد اوزرینه وقوعنی كورن خلق بربرینه
تأمین ایدرك برقاچ سنه‌زدن بری ماحیٔ سیأٓت اولمق اوزره
بر قانون اساسی وضع و بر شورای امت تأسیسی لزومی
كورلمكدن ناشی بهمه‌حال بو دفعه شو مقصد اصلینك حصوله

كله جكنی دخی مسلماتدن عد ایله جلوس خط همايوننك انتظارنده چارچشمی آچمشلر ایدی . خط همایون مذكورك [١٦] انتشاریله برزماندنبری دولتك اموز داخلیه وخارجیه سنجه بولندیغی احوال مشكله افكار عامه حقنده بعض مرتبه امنیتسزلكاری ومالا وملكا برطاقم مضرتلری موجب اولدیغی اعتراف بیورلدقدن صكره اول باول بوحالك دفع واصلاحیله عموم تبعه‌نك امنیتی ومملكتك آسایشنی استحصال ایچون بولنان چاره دولتك اداره عمومیه‌سنی نفس الامر وقابلیت اهالی‌یه موافق قوانین ایله تقیید ایتمكدن عبارت اولمق اوزره كوستردیكی كوریلنجه و باخصوص طرف شاهانه‌دن درمیان ایدیلان فداكارلق تخصیصات همایوندن التمش بیك كیسه اقچه‌نك و برده اركلی كور معدنی ومعادن سائره و بعض فابریقه‌لر حاصلاتنك خزینهٔ مالیه‌یه تركندن عبارت بولندیغی مشاهده قلنجه هركسه برطورغنلق كلمش ایدی . زیرا خط همایون پادشاهیده خصوصات مبسوطه‌نك سرد و بسطندن صكره اجراآت جهتنده شورای دولت واحكام عدلیه ومعارف ومالیه نظارت وادارهلرینك وسائر مأمور یتلرك یكیدن تنظیم واصلاحی فرمان بیورلمقله اكتفا ایدلمش ایدی .

افكار عامه‌یه امنیتسزلك طاری اولدیغی اعتراف بیوران بر جلوس خط همایوننده افكار عامه‌یی تأمین

وتسریع ایلیه‌جك اولان شی برقانون اساسی و برشورای عمومی اولدیغی دخی دوشونیله‌رك اکا کوره اداره‌ٔ لسان ایله دها بدایت امرده افکار عامه‌یه مقدمهٔ تأمین اولمق اوزره بویله بر وعد و یرلمسی حال وزمانك اهم لوازمندن ایکن بوجهتلره التفات بیورلمامسنه خلقك دقت ایلمسی واهمیت ویرمسی بالوجوه حقلی ایدی . زیرا اجرا آت و اصلاحات وادیسنده بویله تخصیصات همایوندن برمقدارینك کسیلمسی وشورای دولت واحکام عدلیه ومعارف و مالیه‌جه اصلاحات اجرا اولنه‌جغنك وعد وتبشیری طریقنه کیدلمسی امثالی مسبوق مواعیددن اولوب حالبوکه حقیقتده بونلرك هیچ بریسی موقع فعل واجرایه چیقارلمدیغی دخی کوچك بیوك ویرلی اجنبی جمله‌نك معلومی ایدی . اکر یالکز بویله بر خط همایون وینه انك مندرجاتنی تکرار ایلیان وولایات جلیله والیلرینه کوندریلان فرمان عالی تأمین افکار ایچون کافی اوله‌جق اولسه ایدی خاقان جنت مکان سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك قبل الفراغه ینه بویولده تسطیر بیوردقلری خط همایون ایله او مآلده نشر ایدیلان اصلاحات فرمان عالیسی کفایت ایلر ایدی .

واقعا او ارالق دولتجه نشر ایدیلان بر اعلان رسمیده کویا محمود ندیم پاشانك صوك اجرا آت سیئه‌سی لغو ایدلمك مطلوب اولدیغی طرزنده و بعض قوانین جدیده‌نك وضع

اولنه‌جغی صورتنده کورونملک ایستنلمش ایدیسه ده لغو اولنان نظاملر محاکم و مجالس خدمه‌لیکی و حبسخانه‌لر غارتیانلغی وظائفنه متعلق اولان اهمیتسز شیلر اولوب هرحالده نظامات قدیمه احکامنک مرعی الاجرا طوتیله‌جغنه دائر ولایات شاهانه‌یه امرلر ویرلمسی باشلیجه بر نظر دقت ایله کورلمشدر . زیرا (شمدیلك) قیدیله تقییدایدیله‌رك مرعی الاجرا طوتلمسی امر اولنان قوانین قدیمه یرینه مجدداً وضعی اشراب اولنان قوانینك جمله‌یه امنیت بخش اولمسی و احتیاج زمانه جداً مقابل کلمسی ایچون بونلرك برقانون اساسی‌یه مستند و برهیئت مبعوثان ملت طرفندن مرئی اولمسی لازمه‌دن بولندیغی ارتق هرکسك اذعاننه کیرمش برقضیه ایدی . مطبوعاتك رواج و یردیکی نتیجه مباحث اوزرینه سلامت و بقا و ترقی ارایان ملتلر نزدنده قانون دینلان شی اوخلق ایله برده انك اداره‌ٔ حکمرانیسنی درعهده ایلیان حکومت اراسنده عادتا برمقاوله‌نامه دیمك اولدیغی و بو مقاوله‌یی یالکز طرفیندن بریسی عقدایدرك دیکرینی دخی انك موجبنجه حرکته دعوت ایتمك استبداددن نشأت ایلیه‌جکی هرکس عندنده مسائل معلومه و عادیه صره‌سنه کچمش ایدی . افکاره بودرجه وقوف کلدکدن صکره تجدد سلطنتی متعاقب میدانه قونیلان اعلانات رسمیه‌ده شو وقوف عمومی نظر دقت و اهمیته المقسزین افکار عمومیه‌یه مراق ویره‌جك یولده اداره‌ٔ

لسان ایدیلیشه استغراب اولنسه سزادر .

اوّ آرالق غزته‌لر شورای امت وشورای عمومی وملت مجلسی کبی هنوز معین اولمیان عنوانلر تحتنده بر هیئت مبعوثانك و بر قانون اساسینك لزومنه دائر بند مخصوصلر یازمغه باشلادقده مطبوعات اداره‌سی طرفندن غزته‌لره کوندریلان تنبیهات رسمیه‌ده اول امرده مطبوعاتك (بعض مباحث دقیقه‌دن) منع ایدلمسی و اشبو مباحث دقیقه‌نك قانون اساسی و هیئت مبعوثانه دائر مباحثدن عبارت اوله‌جغنك در کار بولنمسی افکار عمومیه‌جه بشقه بر استغراب دها حاصل ایدرك بونك اوزرینه بعض غزته‌لر تعطیل یوللو تکدیره اوغرادلمش و وقت غزته‌سی برفقره‌سنده بو بحثی زیاده‌جه التزام ایلدیکی ایچون تعطیل اولنمسی اوزرینه وقوعبولان استرحامندن ناشی تکرار انتشاره باشلادقده خط همایون حضرت پادشاهیده دولتك اداره عمومیه‌سی نفس الامره و قابلیت اهالی‌یه توفیقاً قوانین ایله تقیید اولنه‌رق عموم تبعه‌نك بلا استثنا حریت تامه‌یه نائل اوله‌جقلری حقنده و یریلان وعد بر قانون اساسی و بر شورای امت وضع و تأسیسی وعدی دیمك اولدیغی تکرار درمیان ایتمسی اوزرینه بر تکدیر دها کورمش و اندن صکره غزته‌لرده تنسیقات جدیده ایچون عجله ایدلمامسنه دائر بندلر و بونلره مقابل امور خیریه‌ده تأخیر جائز اولمدیغنه دائر جوابلر وقانون اساسی وشورای

امت یاپیلوب یاپیله جغی هر کسجه مراق ایدیلیور. دیو سؤاللر یکدیکرینی تعقیب ایلدیکی حالده مطبوعات اداره سی طرفندن اعلان اولنان ممنوعیتلر دخی هیچ بر تأثیر کوسترهمامکه باشلامشدر .

مطبوعات هر دائم خلقك ترجمان افکاری اولوب شو حالده مطبوعاتك مابه الاشتغالی بولنان مسائل بر طاقم محافل خصوصیه ده دخی مبحوث عنه ایدیله جکی درکاردر . حالبو که بو بحثلر محافل خصوصیه یی متعاقب مجامع عمومیه ده دخی سرمایهٔ کفتکو اتخاذ ایدلمکدن کیرو قالماشدر . بعض کیمسه لر هیئت ارکان دولتدن بعضلرینك قانون اساسی و هیئت مبعوثان طرفداری اولمدقلرینی روایت ایدرلر ایدیسه ده دیکر بعضلری بو مقصد مقاصد همایوندن اولسه ارباب اعتراضك بیان ایلدکلری مطالعات بونی منع ایدهمیه جکنی و حالبو که خط همایونده دخی بوکا دائر هیچ بر صراحت اولمدیغنی درمیان ایله (مادام آنغو نك قزی) نامنده فرانسزجه بر اوپرانك مشهور شرقیسنده وقوعبولان انقلابك بیهوده اولدیغی حقنده کی فقره سنی تکرار ایله برابر سلطان مراد حضرتلرینك وقاری زیاده و عظمته میلی فوق العاده اولدیغی و بناء علیه البته استبدادی محافظه ایلیه جکنی و هله اسراف جهتی دها شهزاده لکلرنده ایکن کوز یلان احوال و ادارهٔ خصوصیه سیله معلوم اولوب بوکیدشله ایشلر دوزلمك دکل

اولکیدن دها فنا اوله‌جغنی بیله حسبحال یوللو درمیان ایدرلر ایدی . حتی بر دفعه مجلس خاص وکلایه سائر بر طاقم ذوات دخی دعوت اولنه‌رق مجلس عمومی طرزنده عقد اولنان بر هیئتده بیله شوکفت و کولر میدان اله‌رق وقوعبولان انقلاب اوزرینه دور استبداده ختام ویرلمز ایسه عالمه قارشو محجوبیتدن وخلع کیفیتنك فائده‌سزلکی تحقق ایتمکدن بشقه هیچ برشی حاصل اوله‌میه‌جغی قانون اساسی جهتنی التزام ایدنلر طرفندن بلند آواز ایله اتیان ایدلمشدر .

مدحت پاشانك قوناغنده ضابطان عسکریدن ویاوراندن چرکس حسن نام کسنه‌نك کیجه عقد اولنان مجلس خاص وکلایه کلدرك اوزرنده بولنان متعدد رووولورلر ایله اولاسرعسکر حسین عونی پاشایی برقاچ یرندن یاره‌لیه‌رك شهید ایتمسی واوصره‌ده خارجیه ناظری راشد پاشانك دخی شهادتی وقوعبوله‌رق قپودان دریا قیصریه‌لی احمد پاشانك مجروحیتی ومدحت پاشا حضرتلرینك اغواتندن احمد اغا ایله بحریه یاورندن شکری بکك فدای جان ایتملری عصرك اك بیوك و مدهش وقوعاتندن اولوب خلق بو کیفیتی کاه سلطان عزیز حضرتلرینك فراغت و وفاتی یالکز حسین عونی پاشانك سودای انتقامندن ناشی وقوعه کلدیکی ایچون چرکس حسنك دخی حسین عونی پاشادن اخذ ثار ایدیشنه وکاه عموم هیئت وکلادن انتقام آلیشنه حمل ایلدیکی صره‌ده

دقایق و خفایای اموره واقف بچیقان بر طاقم ذوات دخی سلطان مراد حضرتلرینك تفصیلاتی ایلروده و یریله جك اولان مقدمهٔ مرض جنتی یوز کوسترمسی اوزرینه کویا حسین عونی پاشانك برمجنون پادشاهی تخت سلطنتده بالابقا قوهٔ عسکریه ایله زمام دولتی کندی دست استبدادینه آله جغی اکلاشلدیغی ایچون قانون اساسی و شورای امت طرفنی التزام ایدنلرك بو امل مستبدانه یه طریق حصولی آچامق اوزره فدایی چرکس حسنی بو ایشه صالدیرمش اولملری طرزنده بر توجیهده بولنمشلر ایدی . واقعا شو توجیهك اصلا و حقیقة مقرون صحت اولمدیغی درکار اولوب کیفیتك الك طوغریسی اوزمان عقیب وقعه ده غزته لرله نشر اولندیغی وجهله [١٧] مرقوم چرکس حسنك حسین عونی پاشا ایله بر عداوت شخصیه و ذاتیه سندن ناشی بالکز مشارالیهه سوء قصد ایچون مجلس خاصه کیردیکی و راشد پاشا قضاء شهید اولدیغی کبی قیصریه لی احمد پاشا ایله احمد اغا وشکری بکلك دخی قاتلی اخذ و کرفته غیرت ایلدکلری صره ده جریحه دار اولدقلری محقق ایسه ده ارباب توجیهك سالف الذکر اعتقادلری دور سلطان مراد خانیده او یله قانون اساسی و مبعوثان ملت کبی تنسیقات اساسیه دن کلیاً امیدلرك کسیلدیکنی اثبات ایدر موادندر .

اکر اشاغیده فقرهٔ مخصوصه سنده بیان ایدیله جکی وجهله

ارایه صربیه وقره طاغ محاربه‌سی کیرمامش اولسه ایدی دور استبدادك محافظه‌سنه ایدیلان غیرتدن طولایی احتمالکه بعض مرتبه فنالقلر دها وقوعه کله‌بیلور ایدی . انجق محاربهٔ مذکوره‌نك وقوعی هرکسك افکارینی اوجهته تحویل ایلدیکندن خلق اصلاحات داخلیه‌یی برزمان آسایشه بالتأخیر اول امرده خاك پاك وطنی قاندن تمیزله‌مکه غیرت لزومنی تسلیم ایدرك او بحثلره ختام ویرمشلردر . دها صکره‌زی ایسه سلطان **مراد** حضرتلرینك مرض جنتلری اشتداد بوله‌رق شرعاً و بالطبع منخلع اولدقلری و عقیب جلوس عبدالحمید خانیده ایسه تفصیلات و ایضاحاتی محل مخصوصنده اعطا قلنه‌جغی وجهله نشر اولنان خط همایونده عامه‌نك امل عمومیسی بولنان شورای عمومینك محض عاطفت سنیه‌دن اوله‌رق تأسیسی صراحة وقطعیاً وعد بیورلدیغی جهتله هرکس بوعنایت جلیله‌دن طولایی متشکر قالمشلردر .

دورقصیر مراد خانیده اهمیتله بحثه شایان اولان برشی ایشته شوقانون اساسی مسئله‌سی اولوب عصیان ومحاربه قضیه‌سی ایسه بشقه‌جه برفقرهٔ مخصوصه ایله اتیان قلنه‌جغندن شو حالده بو فقره‌مزده ذکره شایان دیکر بر وقعه دخی کوریلان ضرورت اوزرینه مؤخراً اون ملیون لیرالق درجه‌سنه ابلاغ ایدیله‌جك اولان اوچ ملیون لیرالق قوائم نقدیه‌نك طبع وتداولی قضیه‌سیدر . نشر اولنان نظام و بیاننامه‌سی

[١٨] موجبنجه اشبو قوائم نقدیه‌نك عین متالك اقچه کبی
تداولنی تأمین ایچون ینه اول صورتده میری صندقلرینه
قبول ایدلملری درجه‌سنه قدر تدابیر لازمه‌ده قصور ایدلمامش
ایسه‌ده دور اخیرك سیأتی اعتبار مالیمزی عادتا بسبتون محو
درجه‌سنه وارد یره‌رق دولتك فائضلی قائمه‌سی دیمك اولان
یوز غروشلق قونسولید بیله اون ایکی غروش درجه‌سنه
اینمش اولدیغی بر زمانده قوائم مذکوره قیمتی متالك درجه‌سنده
محافظه ایدلمك ممکن اوله‌مامش و بناء علیه لیرا ایله قائمه
آراسنده‌کی فرق آرتدقچه آرتمشدر . مع هذا شو اون ملیون
لیرالق قوائم نقدیه‌نك مصارف ضروریهٔ حربیه‌مزی تأدیه
خصوصنده کوستردیکی اهونیته هر حالده متشکر قالمامق
ممکن دکلدر .

اون برنجی فقره

صربیه وقره طاغ عصیانلری

عبدالعزیزخان حضرتلرینك تخت سلطنتدن فراغتلریله
سلطان مراد خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده
بوسنه وهرسك طرفلرنده اشقیای عصاتك حركات باغیانه‌لری
هنوز باقی اولوب مایسك اون سكزندن یعنی ابتدای جلوس
همایوندن ماه مزبورك یكرمی یدنجی كوننه قدر هرسكده
وقوعبولان حركات شقاوتكارانه‌یه دائر محلندن ویریلان
معلومات رسمیه‌ده سكزمحله اشقیانك صارقندیلق ایلدكلری
و بونلر میاننده بهری ایكیوز نفره قدر چته‌لر كورلدیكی
خبر ویرلمش ایدی . بلغارستان جهتنه كلنجه اوراده
دخی شقاوت بركمال اولوب فلبه وطرنوی سنجاقلرندن ترتیب
اولنان اشقیا فرقه‌لری قول قول بالقان طاغلرنده كشت
و كذار ایله اوزرلرینه واران عساكر شاهانه‌یه قارشو
سلاح استعمالنه واهل اسلامه غدر وشقاوت اجراسنه
متجاسر اولورلر ایدی . وقوع تبدل اوزرینه بو
عصیانلرك منعی ضمننده نادماً كلوب دخالت ایده‌جك اولان
اشقیانك عفو واطلاقی كبی تدابیر حكیمانه‌ده دیكر جهتدن
حركات عسكریه‌یه اهمیت و یرلمك مثللو تشبثات مادیه‌ده

قصور ایدلمامش ایسه ده اشبو عصیانلر اولسوز اولمز بر
سببدن طولایی اهالینك كندیلكلری طرفندن ایقاع ایدلمش
شیلر اولمیوب بوندن اول جه دخی ایضاح ایدلدیکی وجهله
روس مفسدلرینك تشویق و تحریکی و پانسلاویزم یعنی
دنیاده نه قدر اسلاو وار ایسه جمله سنك روسیه دولتنه
بالاتباع اتحادی املی اوزرینه دولت علیه و ملت اسلامیه یی
معاذالله استیصال ایچون وقوعه كلدیكندن تدابیر حكیمانه نك
هیچ بر فائده سی اوله مدیغی کبی اشقیای مرقومه حركات
عسكریه یه دخی مقاومتده ثباتی كوزه الدیرمشلر ایدی .
حتی اسلاو قومیتهلری خرستیان باغیلرینی امر عصیانده برقات
دها اشدتلتدیرمك ایچون كویا قلبه طرفلرندن مسلح باشیبوزقلرك
بالعموم خرستیانلری قتله قیام ایدرك نیجه صبیان و نسوانی
اولدیردكلری حقنده بر ولوله عظیمه ایله عالمی بربرینه
قاتمش اولدقلرندن بوسنه و هرسك و بلغارستان حركتلری
الك صكره كوریلان روسیه محاربه سنك مقدمه سی مقامنه
قائم اولان برنجی حركت عداولندیغنه كوره بونك ایكنجیسی
اولمق اوزره دخی صربیه و قره طاغ جنكه استعداد
كوسترمكده و بناء علیه بو ایشك تمیزلنمسی پك بیوك
فدا كارلقلره متوقف اوله جغی غزته لرك محاكماتندن دخی
اكلاشلمقده ایدی . دها حزیرانك اون اوچی تاریخیله
بوسنه ولایت جلیله سندن وارد اولان بر تلغرافنامه ده صرب

خط امتیازینه یقین و برو طرفنده واقع ایریشمونیك نام موقعده بولنان عساکر احتیاطیه اوزرینه حزیرانك اون برنجی کونی صربیه نك ردال قره غولخانه سندن بلا موجب تفنکلر آتلمسی جهتیله بومثللو حرکاتك منعی صربیه امارتنك خارجیه مدیرلکنه یازادیغی خبر ویرلمش ایدی که بومثللو علایمك صربلو طرفندن دخی عصیان هوسلری کوستردیکنه دلالت ایلیه جکی درکاردر .

بلغارستان مظالمی دینلان روایتلره کلنجه روایات مذکوره یالکز صرب وقره طاغ اشقیاسنی شدتلندیرمك صورتیله سوء تأثیراتی کوسترمش اولمیوب انکلیز مشاهیر ارباب قلمندن موسیو غلادستونك مؤخراً مظالم نامیله بر رساله ده جمع ایلدیکی نیجه ره بس مفتریاتی اوروپایه نشر ایدلدکده بتون اوروپانك افکاری بزم علیهمزده غلیانه کلهرك درسعادتدن بعض مأمور مخصوصلر کوندرلدیکی کبی سفارتلر طرفندن دخی ایشك تحقیقنه آدملر کوندرلمش (*) واولبابده تنظیم اولنان لایحه ده تفصیلاتی حکایه ایدلدیکی وکرك بدخواه وکرك خیرخواه اوروپا غزته لری

(*) بومسئله ده رؤیت اولنان مظالمك وقوعی سلطان مراد دورنده اولوب تحقیقات ایسه دور عبدالحمید خانی مسائلندن اوله رق اصل تفصیلات وایضاحاتی قسم ثانیمزده اعطا قلنه جقدر . بوراده ایشك شودرجه سنی خبر ویرمکدن مرادیمز صربیه وقره طاغ عصیانلرینه عثمانلولرك بومثللو مظالمی اساس اتخاذ ایدلمش اولمسندن ناشی او اساسك چوروکلکنی کوسترمکدن عبارتدر .

مضابطاتندن دخی اكلاشلدیغی وجهله فی الواقع قلبه كویلرنده اهل اسلام طرفندن بلغار اشقیاسی علیهنه شدتلر كوستریلوب انجق بوایشده اولا سببیت بلغارلر طرفندن بالارائه انلر بر طاقم چولوغی چوجغی اعدام ایتمش اولدقلری ایچون اهل اسلامك دخی محضا عرض و ناموسلرینی محافظه غیرتیله سلاحلنه‌رق میدان انتقامده شدت كوستردكلری بالتحقق حتی دها صكره سعدالله بك افندینك ریاستلریله مأمورین عثمانیه و اجنبیه‌دن مرتب قلبه‌ده عقد اولنان قومیسیونده مظلومیت دینلان مسائل برر برز لدی المحاكمه معذوریت سابقه‌نك تبینیله روسلرك شقاوت اسناد و اعدام ایله مجازاتنی استدعا ایلدكلری ناموسكاران اهل اسلامدن حد اولسون كیمسه علیهنده بویله برجزانی استلزام ایلیه‌جك حكم و یریله‌مامش ایسه‌ده شو حقیقتلرك هنوز میدانه چیقمدیغی وچیقسه بیله هیچ بر فائده‌یی مفید اولمیه‌جغی خصوصنك بدیهی و آشكار بولندیغی بر زمانده صرب وقره طاغ اشقیاسنك تحریكات واقعه‌سی اوزرینه آرتدقجه آرتان شدتی بر درلو تسكین ایدیله‌میه‌رك انجام كار بونلر دخی رفع لواء عصیانه اجتسار ایلمشلردر .

دولت علیه بریاندن ایشی حكیمانه تسویه ایچون طونه ولایتی بلغار اهالیسنه نصیحتنامه (١٩) وصربلولره بیانه‌مه (٢٠) نشریله تسكین افكاره چالشمقده دوام ایله

برابر دیکر جهتدن خط امتیاز بو ینه عسکر ترتیبی تدبیرنده قصور ایتمدی . اولبابده صرب بکی پرنس میلانك اسباب عصیانی مبین اوله‌رق نشر ایلدیکی اعلاننامه‌سنه (٢١) مقابل باب عالی دخی صربلو اوزرینه حرکت عسکریه‌سنك جهات موجبه‌سنی مبین بر بیاننامهٔ رسمی (٢٢) نشر ایدرك عساکر شاهانه‌یه تجاوز حدود امرینی دخی ویردی .

بر وقتدنبری افکار عمومیه‌یه کلمش اولان تیقظ و انتباه عصیان نامیله آچیلان شو محاربه معاذالله تعالی دولت علیهٔ عثمانیه وملت معظمهٔ اسلامیه‌نك بقای سلامتنه سوء قصد دیمك اولدیغنی هرکسه تفهیمده تأخر ایتمدیکندن عساکر نظامیه‌دن ماعدا درسعادتده و بعض ولایات شاهانه‌ده حفظ وطن ایچون طرف طرف کوکللی بایراقلری آچیله‌رق بیکلرجه ارباب جهاد بونلرك التنه طوپلاندیلر . هله طلبهٔ علوم افندیلر همان عموماً سلاحه صاریله‌رق بکقوزده تشکیل ایدیلان اردوکاهده عساکر نظامیه کبی تعلیم ایتمکه باشلادیلر . اول زمان میرالای رتبه‌سنده بولنان هدایت پاشانك شجعان مومی الیهمی تعلیمده کوسترمش اولدیغی مهارت حقیقة شایان تقدیردر . زیرا نظام اوزره طورمسنی بیلیان اوعجمی نفراتی اون بش کون ظرفنده حقیقة نظامیه عسکری کبی معلم برحاله کتورمشدر . خواجه سالم افندی وخواجه شکری افندی کبی مجاهدین کرامك سوقلریله

عساكر منصورهٔ مذكوره مواقع حربيه‌يه سوق اولنديلر .
او اثناده التونى زاده اسماعيل افنديننك كوستردیکی مأثر
حميت وطنپرورى الحق جهانك تحسين وآفرينه مظهر
اولمشدر . زيرا كندى كيسهٔ حميتندن بر مكمل كوكللى
طابورى بالتشكيل حربه سوق ايلمش ايدى . حتى روملردن
ديموستينى افندى نامنده برحميت پروردخى شجعان نصارادن
برقاچ بلوك تشكيل ايدرك و بايراقلرى اوزرنده هلال ايله
صليبى جمع ايليه‌رك بونلرى‌ده موقع حربه سوق ايلدى كه
دشمنك دعواسى شرق خرستيانلرينى عثمانلى مظلوميتندن
قورتارمق اولديغنه واور و پاجه پك چوق افكارى بو
دعواسيله تخديش واغفال ايلمش بولنديغنه كوره بويله
استيلاى اشقيايه قارشو خرستيانلرك دخى مقاومته چيقملرى
واهل اسلامك تعصبى تقبيح ايدلمكده ايكن بر بايراقده هلال
ايله صليبك اجتماعنه مقابل طلبهٔ علوم افنديلرك بر بياننامه
(٢٣) ايله خرستيان جنكاورلرينى القشلايه‌رق اهل
اسلامده اولان سربستئ وجدانى اثبات ايلملرى جهانى حيرتده
براقمشدر . او كونلرده استانبول برحاله كلمش ايدى كه طرف
طرف آچيلان بايراقلر التنده اجتماع ايليان جنكاوران ترتيب
و تسليح ايچون باب والاى سرعسكرى‌يه و تعليم و تنظيم ايچون
يكقوز اردوكاهنه كيتدكلرى اثناده رنكارنك بايراقلرى تموج
ايدرك واوكلرنده موزيقه‌لر چاله‌رق القشلانه‌رق وواپورده

پادشاهم چوق یشا آوازه‌ری کوکلره چیقارارق تشکیل ایلدکلری منظره‌لر هرکسه هیبت و حیرت ویرر ایدی . بویله بر حرکت اثناسنده امنیت وآسایش مملکته خلل کلمامسی تخصیص ایله تحسین اولنه‌جق احوالدندر .

هله خدیو مصر فخامتلو دولتلو اسماعیل پاشا حضرتلرینك دخی هر لوازمی مکمل اوله‌رق اوچ آلای ایله معاونت حربیه‌یه مسارعت ایلسی و بوندن ماعدا سائر صنوف عساکره توزیع اولنمق اوزره برچوق اسلحه ومهمات حربیه و ذخائر دخی کوندروب اوچ درت قطعه سفاین مصریه‌یی ده ترسانهٔ عامره خدمتنه تخصیص اتمسی وجوه ایله ستایشه شایان بر حرکت حمیت پروریدر .

ایشته بوصورتله صربیه وقره‌طاغ اوزرینه ایدیلان حرکت عسکریه‌دن صربیه جهتنه عطف نظر اولنورایسه کوریلورکه ودین ونیش ویکی پازارده قوریلان اردونك ایلك تأثیری بلغارستان عصیاننی کلیاً منع ایلمشدر . بوندن صکره عثمان پاشا برارالق ودین جهتندن عدلیه قضاسنه طوغری تجاوز حدود ایله ایلروله‌مش بولنان یکرمی بیك قدر صرب اشقیاسنی برقاچ حرکات صغیره ایله تکرار خط امتیازدن ایچرو یه چکلمکه اجبار ایلدکدن صکره ٢١ حزیران ١٢٩٢ تاریخنده صربستانده واقع زایچار قصبه‌سی قراسندن ایزوور قریه‌سی پیشکاهنده صباحك ساعت سکزندن بدأ ایله یدی

ساعت امتداد ایدن بر محاربهٔ عظیمه ده اشقیایه ایکی بیکدن متجاوز
تلفات و یردیره‌رك استحکاملرینی دخی ضبط ایلدکدن صکره
زایچار قصبه‌سی اوزرینه یوریمش و بونك اوزرینه صربلولر
مغلوبیت واقعه‌لرینك آجیسنی چیقارمق ایچون بلغرادن
سکز یوز موجودلی ایکی طابور نظامیه ایله برقاچ بیك نفر
دخی عساکر ملیه کتوروب ضایعات واقعه‌لرینی بالاتمام یکرمی
بش بیك نفره واران قوت موجوده‌لرندن یدی بیك نفری
استحکاملرده ترك ایله قصور اون سکز بیك عسکری علی الصباح
عثمان پاشا اوزرینه سوق ایتمشلر ایسه ده باشلانان محاربه
کیتدکچه شدت بوله‌رق هله صاغ وصول واورته قوللرك
اوچنه بردن ویریلان هجوم قوماندانسی اوزرینه یلدیرم کبی
برسرعتله هجومه قالقان عساکر شاهانه‌نك طوب آتشلرینه
قارشو سمندرجه‌سنه صالدیریشلری دشمنه برپریشانلق دها
ویره‌رك بوزلمشدر . بو محاربه‌ده صربلیلردن بش قطعه طوب
وایکی قطعه طوب طوپارلاغی آلنمش ومیدان محاربه‌ده ایکی
بیك قدر تلفات براقدیرلمش اولدیغی کبی دشمن قاچار ایکن
ارقه‌سندن سوق ایدیلان اوچ طابورك آتشی دخی برخیلی
تلفاته سببیت کوسترمشدر . تفنك یاغمورلق ترنچه بوری
چانطه مثللو دشمندن آلنان اشیای عسکریه‌یه نهایت اولمیوب
بزم طرفك ضایعاتی ایسه یوز آلتمش قدر یاره‌لی و اللی نفر
شهیددن عبارت اولمسی هر حالده شایان تشکر ضایعات

جزئيه دن معدود بولنمشدر ٠

اشبو محاربهٔ جسيمه نك وقوعبولديغى تموزك التنجى كونى صربليلر كويا حركات عسكريه امرنده قوماندانلره برشاشقنلق ويرمك ايچون دردر بشر طابورله بلغرادجق قضاسنه تابع پرلانيجه وعدليه قضاسنده راقوو يچه قريه لرى اوزرينه دخى صالديرمشلر ايسه ده اورالرده بولنان عساكر جزئيه دخى بونلرى پريشان ايتمكه كفايت ايلمشدر ٠ اندن صكره تموزك اون دردنجى چهارشنبه كونى چوقه قپوسى جوارينه بر فرقه دشمن سواريسى وعدليه قضاسنه تابع باغوه قريه سنه دخى تيموق نهرى اوزرينه كوپرى قورارق يكرمى بش طابور پياده سى تسلط ايلمش ايسه زده بونلر دخى اوزرزينه كوندريلان عساكرشاهانه طرفندن پريشان ايدلمكله ارتق نوبت تعرض عثمان پاشا حضرتلرينه كلدكده ايزووردن زايچاراوزرينه يورومك ايچون تيموق نهرى اوزرينه كوپرى انشاسى اقتضا ايتمكدن ناشى برقاچ كونى بوانشاآتله بالامرار عساكرشاهانه جسردن اوته يه كچورلدكده دشمنك زايچارمواقع واستحكاماتنى براقه رق ونفس قصبه يى دخى اكثريت اوزره تخليه ايدرك قاچديغى اكلاشلمسى اوزرينه تموزك يكرمى التنجى كونى عساكر شاهانه مظفراً قصبهٔ مذكوره يه كيروب ضبط ايلمشدر ٠

نيش جهتنه كلنجه دشمن اوطرفدن دخى وهلهٔ حدودى

تجاوزله خط امتیازه بر ایکی ساعت مسافه ده واقع بابنیاغلاوه نام موقعده قره غول صفتیله اقامت ایدن بر طابور عسکر اوزرینه قوهٔ کلیه ایله یوریه رك رجعته مجبور ایلمش اولمسی واندن صکره نیش ایله شهر کویی اراسنده واقع پلانغه نام اوفه جق بر قصبه پیشگاهنده کی بایرلره استحکام یاپوب یرلشمسی وخط امتیازه چندساعت مسافه ده واقع بالطه برلو فجه بالقانینه طوغری ایلرولیه رك مدحت پاشا خانی دینیلان بر بیوك وکوزل خانی یاقسنی اسلاو غیرت کشی بولنان غزته لر برر مظفریات کلیه طرزنده کوسترمك ایسته مشلر ایسه ده شهر کویی جهتندن سلیمان پاشا و پلانغه جهتندن دخی حافظ پاشا قوماندالرنده بولنان عساکر شاهانه تموزك دردنجی کونی یاغموره وهرطرفی استیلا ایدن سیس ودومانه باقمه یه رق دشمن اوزرینه طرف طرف هجوم ایتملریله و باخصوص چرکس سواریلرینك طاغلره و قیالره کچی کبی طرمانه رق اتدقلری یوشه کتمیان قورشونلرینه اشقیانك مقاومت ایده بیلمسی ممکن اوله مامسیله ضرب اشقیاسی خط امتیازك برو طرفنده انشا ایتدکلری استحکاماتی ترك ایدرك خطك اوته طرفنه طوغری چکلمکه مجبوریت کورمشلردر .

اوته طرفدن نیش قرقه سی حرکات عسکریه سنه بر شاشقنلق و یرمك ایچون ارکوب وقورشونلی کویلرینه صالدیران اشقیا اوزرینه دخی نیشدن کوندریلان عساکر

معاونه ایله یرلی ارناوودلرك هجوم وصولتلری كفایت ایلیه‌رك بزم اوتوز قرق شهدا ومجروحیمزه مقابل دشمن بش التی یوز قدر تلفات ایله فرار ایلمش اولمسیله بعدما نیش جهتندن دخی نوبت تعرض عساكر شاهانه‌یه كلمش ایدی ۰ اوزمان سرعسكر وسردار اكرم بولنان عبدالكریم پاشا هر طرفدن پیدرپی نیشه جمع ایلدیكی عساكر شاهانه‌نك لوازم سفریه وحربیه‌سنی اكمال ایله براز وقت بالاشتغال احمد ایوب پا قوماندا سنه تودیع ایلدیكی اردوی همایونی نیشه درت بچق ساعت مسافه‌سی بولنان و خط امتیازك مدخلی عد اولنان غرامادە قپوسی اوزرینه كوندردی ۰ دشمن ایسه دها ایچروده واقع دربند نام محلده استحكاملر یپارق یرلشمش اولدیغندن احمد ایوب پاشا اردوسی استحكامات مذكوره اوزرینه‌دخی یوریوب تعبیه ایلدیكی طقوز پاره طوب ایله برقاچ ساعت دوكونجه صربلولرك مقاومته احتمالی قالمیه‌رق وفقط طوپلرینی دخی برابر المغه وقت بوله‌رق دربندی احمد ایوب پاشایه ترك وكندیلری قنازواجه طوغری فرار ایلدیلر ۰

احمد ایوب پاشا ایسه حركتك ارقه‌سنی براقیوب قنازواج اوزرینه دخی یوریدكده قصبهٔ مذكوره‌یه اوچ درت ساعت مسافه‌ده وقنازواج ایله باندیرولا یوللرینك برلشدیكی نقطه‌ده غرامادە و بندر طرفلرندن قاچان واول

جواردن تازه طوپلانان اشقیادن مركب بیوك بر فرقه‌یه بالتصادف تموزك اون طقوزنجی كونی آلتی ساعت محاربه ایله دشمنه طاغلری دره‌لری لاشه ایله طولدیرتق مرتبه‌سنده تلفات ایله بر بوزغنلق ویردیرمش و قاچان دشمنی قووالایه‌رق قنازواج قصبه‌سی جوارینه قدر ایلروله‌مشدر ٠

باندیرولا قپوسندن كذلك صربیه ایچروسنه كیرن سلیمان پاشا فرقه‌سی احمد ایوب پاشا ایله بالتلاقی قنازواج اوزرینه شدیداً هجومه باشلایه‌رق مقاومته مقتدر اوله‌میان دشمن فرار ایلدكدن صكره عساكر عثمانیه ضبطنه كچن قصبهٔ مذكوره تموزك یكرمی بشنجی كونی بر طرفندن ظهور ایدن حریق ایله قضاء و كاملا یانمش اولدیغی كبی سپوفچه قپوسندن ایچرویه كیروب راست كتوردیكی اشقیایی تپه‌لیه‌رك موراوا نهرینی دخی مرور ایلیان علی صائب پاشا فرقه‌سیله برابر تكمیل فرقه‌لر علكسناج اوزرینه یوریمكه باشلامشلر ایدی ٠ اشبو علكسناج قصبه‌سی اول قدر جسیم و متین استحكامات ایله تحكیم و تحصین قلنمش ایدی كه المانیانك عسكری غزته‌لری استحكامات مذكوره‌یی قریمده سیواستپول استحكاماتیله مساوی عد ایدرلر ایدی ٠ ایشته بو استحكامات اوزرینه یورویان فرقه‌لردن علی صائب پاشا فرقه‌سی اغستوسك سكزنجی كونی بر بچق ساعت قدر علكسناجك برو طرفنده واقع استحكاملر اوزرینه صالدیردقده دشمنك صوك درجه‌یه

قدر طیانمق ایچون کوستردیکی فداکارلق انکار قبول ایدر خصوصاتدن دکل ایسه ده ایدیلان هجوم دخی مقاومت ممکن اولان هجوملردن اولمدیغنه مبنی مذکور استحکاملر بکرمه تعالی اله کچورلمشدر . واقعا ایرتسی کونی دشمن استحکامات مذکوره‌یی استرداد ایچون کلیتلی عسکرله علی صائب پاشا عساکری اوزرینه غایت شدتلی برهجوم دها ایلمش ایسه ده محافظه‌سی اخذ وضبطندن البته دها قولای اولان استحکاماتی ترك ایتمامك خصوصنده دخی مظفریت کامله علی صائب پاشا طابورلرنده قالوب دشمن برچوق تلفات دها ویره‌رك قاچمغه مجبور اولمش و ینه بو محاربه‌نك وقوع بولدیغی اثناده دیکر جهتدن احمد ایوب پاشا عساکری دخی فرقه‌نك صاغ جناحنده بولنه‌رق طوب آتشیله عساکر شاهانه‌یی لاینقطع ازعاج ایلیان بربیوك استحکامی هجوم ایله ضبط ایلمشدر .

ایمدی استحکامات مذکوره‌نك اله کچورلمسی علکسناجی برقاعده محاصره التنه المق طریقنی دخی آچمش اولمقدن ناشی تدارکات لازمه بالایفا حصر وتضییقه باشلانلمش وبو محاصره دوام ایلدیکی مدت ایچنده جلوس همایون شرف وقوع بولمسیله استحکامات مذکوره‌نك ضبطی مظفریت عظیمه‌سی عصر جلیل عبدالحمید ثانی‌یه قالمشدر .

بحمده تعالی یکی پازار جهتنده کوریلان مظفریات جلیله

دخی هر کسك یوزینی کولدیره جك احوالدن اولوب فرقهٔ مذکوره قوماندانی محمد علی پاشا طرفندن یکرمی درت حزیران تاریخیله چکیلان بر تلغرافنامه‌دن اکلاشلدیغنه کوره التی طابور پیاده و سکز قطعه سیار والتی قطعه جبل که جمعاً اون درت قطعه طوب ایله پاشای مشار الیه فرقه‌سی صربلولرك خط امتیازاوزرنده واقع یاوور اسکله‌سی نام محلده یاپمش اولدقلری استحکاماته هجوم ایچون حرکت ایلدیکی کبی اثقال حربیه‌یی محافظه ایچون بر طابور ایله اندن بشقه دیکر بر طابور نظامیه و بشیوز قدر عساکر احتیاطیه‌دن مرکب بر مفرزه دخی صرب قره‌غولخانه‌لریله کو یلوینه صارغندیلق ایچون بولادیقه نام حدود قله‌سی اوزرینه سوق ایدلمش ایدی . اشبو مفرزه وظیفه‌سنی تماميله ایفا ایلدیکی کبی یاوور اوزرینه حرکت ایدن فرقه‌یی دخی صرب اشقیاسی اون سکز طابور عسکر واون قطعه طوب ایله قارشولیه‌رق بدأ اولنان غایت خونریزانه محاربه‌ده بولادیقه مفرزه‌سی دخی بر بچق ساعتلك مسافه‌دن یتشمکله دشمن بیك بشیوزدن زیاده مقتول و بر اول قدرده مجروح ویره‌رك قاچمش و برچوق ششخانه‌لی تفنك واشیای سائره ترك ایلمشدر .

هر طرفده اولدیغی کبی یکی بازار طرفلرنجه دخی مجرد حرکات عسکریه‌یه برشاشقنلق ویرمك ایچون دشمن صوچانیچه

جهتندن دخی بر تعرض کوسترمش اولدیغی حالده میرلوا حسین پاشا مفرزه‌سی درحال دشمن ایله چار پیشه‌رق خط امتیازه اوچ ساعت مسافه‌سی اولان مدکوز صوچانیجه قریه‌سنده اشقیایه برچوق تلفات و التیوزدن متجاوز شش‌خانه‌لی تفنك و اون سکز یوك جبخانه‌و برخیلی ملبوسات واشیای سائرهٔ عسکریه ترك ایتدیرمشدر . بو محاربه‌ده بوز یلان ضرب اشقیاسی پك زیاده پریشان برصورتله خط امتیازك ایچروزینه طوغری قاچدقلری کبی کوچك ایزوورنیکه قریب بر قلعه‌سی اوزرینه تموزك اون بشنجی کونی هجوم ایدن مفرزهٔ عثمانیه دخی موفقیت کامله ایله اشقیایی قاچیروب ترك ایلدکلری طوپلری پارچه پارچه قیرمشلر وسائر نقلی قابل اشیای عسکریه‌یی اغتنام ایلمشلردر . وقوع بولان مفرزه غوغالرینك مهملرندن بریسی دخی و یشغراد مفرزه‌سیله رادوو ینه نام تپه‌لرده اوچبیك قدر صرب اشقیاسی میاننده وقوع بولان محاربه اولوب محمد علی پاشاحضرتلرینك باتلغراف ویردیکی خبره کوره بو محاربه‌ده پریشان اولان اشقیانك یالکز میدان محاربه‌ده براقدیغی لاشه‌لر اوتوز التی‌یه بالغ اوله‌رق اوچیوز قدری دخی اثنای فرارده اوقچه نهرنده غرق اولمش والتیسی اسیر ایدلمش و یوز تفنك و برخیلی اشیای سائره‌سی اغتنام قلنمشدر .

همله مصطفى جلال الدين و زكى پاشالر قومانداسنده
اولان يدى طابور پياده وايكى بيك معاونه نك خط امتيازى
كچه رك بر ساعت قدر ايچروده واقع ييلنا قصبه سى
ارقه سنده كى استحكامات اوزرينه هجوم وضبط واستيلا
ايلدكدن صكره دشمنى موراوا نهرى ايچنده واقع اتينه يا
نام جزيره يه قدر تعقيب ايتمش اولملرى حركات تعرضيه نك
تشديدينه يول آچه رق صوچانيچه طرفندن ميرلوا عبدالله
پاشانك فرقه سى ايلرله مش وفؤاد پاشا قوماندا سنده بولنان
بر فرقه ياوور استحكاماتندن چيقوب كندى اوزرينه
يوروپان صرب فرقه سنى پريشان ايلمش اولدقدن صكره
استحكامات مذكوره اوزرينه ايدلان شدتلى هجومه دشمن بر
درلو مقاومتده ثبات ايده ميه رك موقعى ترك وايچرولره طوغرى
فرار ايله عساكر شاهانه اوراسنى ده يد ضبطه كچورمشدر.

ياوور استحكاماتى يكى پازار طرفلرنجه صربيه نك الك
باشليجه مواقع عسكريه سندن اولوب سايه توفيقات ربانيه ده
بوراسنك دخى عساكر عثمانيه الينه كچمسى واشقياى مرقومه
بوسنه دن هرهانكى طرفه پاى تجاوزى اوزاتمق ايسته مش
ايسه اياقلرى قيريلورجه سنه مقاومت كوره رك كوچك
بيوك محاربانك كافه سنده بوزلمسى اشقيانك بالجمله اميدلرينى محو
ايلمكله حين تجاوزده جبراً برابر آلوب اوته طرفه كوتورديكى
اهالى مقهوريت اعدا اوزرينه فوج فوج بروطرفه كله رك

دخالت ایلدکلری کبی اصل اشقیادن برچوغی ده مأیوسیتلرندن ناشی اوستریا و مجارستان طرفلرینه فراره باشلامشلردر ۰

اشبو صرب یه محاربانده صرب اشقیاسنه قوماندا ایچون روسیه طرفندن آسیای وسطیده مظفریات و موفقیات ایله مشهور و روسکی میر نام اسلاو غزته سنك محررلرندن اوله رق غزتهٔ مذکورده دولت علیه و ملت عثمانیه علیهنه یازدیغی بندلرله شدت خصومت و عداوتی معروف بولنان جنرال چرنایف کلدیکی کبی یوزلرجه موسقوف ضابطانی و بیکلرجه دخی موسقوف کوکاللیلرینك مملکتندن طابورطابور کچوب کلمش اولملری اوزرینه المانیا غزته لری بو محاربه عثمانلی ایله صرب عسکری اراسنده اولمیوب طوغریدن طوغری یه روسیه ایله عثمانلی اراسنده وقوعه کلمش برمحاربه عد اولنه جغنی یازمشلر ایدی ۰ ابتدای امرده اشقیانك عساکر شاهانه اوزرینه غلبه ایده جکلری حقنده اصلا شبهه لری اولمیوب هله جنرال چرنایف اول قدر غرور کتورمش ایدی که الینه الدیغی برسیغاره یی مظفراً استانبوله کیردیکی زمان یاقه جغنی ادعاسنه قیام ایلمش ایدی ۰ بعنایة الله تعالی اشقیای مرقومه هرنقطه ده انهزام کامل ایله منهزم اوله رق صوك امیدلرینی تحت محاصره یه النان علکسناچده قالمسی و استحکامات مذکوره نك دخی صولت عثمانیانه مقاومتی امید اولنه مامسی اوزرینه ینه روسیه نك نفوذیله برطاقم دولتلر

صلحه بعده برصورت و یرمك اوزره موقة برمتارکه عقدی توسطلرینه قیام ایلمشلردر ٠

قره‌طاغك اوته‌دنبرو مشهور ومتعارف اولان مناعت موقعیه‌سی ایجابنجه اوطرفلرده اجرا اولنان حرکات عسکریه دائما طبیعت موقعیه‌دن منبعث برچوق مشکلات وصعوباته اوغرادیغی کبی بودفعه دخی خیلیجه مشکلات کورلمشدر ٠ بوسنه وهرسك عصیاننك علولندیکی زماندنبری قره‌طاغ اشقیاسنك چته‌لری برو طرفه کچه‌رك اجرای خباثت وشقاوتدن کیرو قالمدقلری مناسبتیله اورازده تفنك صداسنك ذاتاً کسلدیکی یوغیکن ایلك محاربهٔ جسیمه حزیرانك یکرمی سکزنجی کونی قوچ نام محلده وقوعبولمشدر ٠ احمد حمدی پاشا حضرتلری طرفندن باتلغراف ویریلان معلوماته کوره واصوویك وپترو پاولویك وسائرطرفلردن کلان اشقیا محل مذکورده اجتماع ایلدکلرندن یوم مذکورده برنظامیه وایکی ردیف طابوری ایله برمقداردخی عساکر معاونه اشقیای مرقومه اوزرینه سوق ودرت بش ساعت محاربه اولندقده مقدار زی التی بیك راده‌سنده اولان قره طاغلولر ثباتده اصرار ایتمکدن ناشی الك مشهور و نامدار قپودانلرندن اوتوز بردانه‌سیله درتیوزدن متجاوز نفرلری میدان محاربه‌ده مقتول قالدقدن وسکزیوزقدرده مجروحلری وقوعبولدقدن صکره فرار ایلمشلردر که شو محاربه‌ده

عساكر شاهانه طرفندن اون بر نفر شهید ایله یکرمی بش نفر دخی مجروحدن بشقه ضایعات و قوعبولمامسی جداً شایان تشکردر .

حزیرانك اوتوزی تاریخیله بوسنه ولایتندن کلان بر تلغرافنامه ده نواسین ایله غاچقه اراسنده سلیم پاشانك قره طاغلولری دوچار ایلدیکی مغلوبیت دخی محاربات شدیده‌دن معدود اولدیغی کبی سلچاوقارنیچا قریه‌لرنده تحشدایلیان اشقیا اوزرینه ترتیب وتسریب ایدیلان ایکی طابور عساکر نظامیه و بیك‌قدر معاونه‌دن مرکب فرقه‌نك اشقیای مرقومه‌یی ایکی دفعه مغلوبیته دوچار ایله درت بیوك ضابط و یوز سکسان درت نفرینی قتل و اوچیوز قدرینی مجروح ایلملری دخی وقوعات جسیمه دن معدود بولنمشدر .

قره طاغ اشقیاسنك اك زیاده تضییق واشغال‌ایلدیکی نقطه‌لردن بریسی بوغور بچه اولوب او جهته هر زمان تعرضـدن خالی قالمدیغی مثللو تموزك التنجی کونی دخی بوغور بچه جوارنده مدون طریقی اوزرینه کیجه‌دن اوچبیك‌قدر حشرات سوقیله قله‌لر یعنی تضییقه باشلادقده ایکی طابور عساکرنظامیه‌و برمقدارمعاونه سوق‌اولنه‌رق یوزدن متجاوز تلفات‌و برخیلی مجروح ایله پیر ناحیه‌سی ایچرولرینه طوغری طرد وتعقیب ایدلمش وتموزك اون

ایکنجی کونی یه مدون اطرافنده اشقیانک بربیوك جمعیت پیدا ایلدیکی خبر المسیله اوچ قولدن ایدیلان حرکتده کذلك احمد حمدی پاشا حضرتلری طرفندن باتلغراف ویریلان خبره کوره صلاجق ایزلاتجه قریه سنده یاپدقلری متعدد استحکاملر ضبط ایله هدم اولندقدن ماعدا اشقیا طاغلره قدر بالتعقیب اوارادہ بشبیك قدر طاغلودن مرکب بر جمعیتلرینه دها تصادف ایدلمش ایسه ده وقوعبولان محاربه ده انلر دخی بوزیله رق مظفریت عساکر شاهانه ده قالمشدر ٠

باشلوجه لری شو ذکر اولنان وقوعاتدن عبارت بولنان محاربات ده واوفاق تفك سائر مصادماتده مظفریاتك دائما عساکر شاهانه طرفنده قالمسی شایان تشکر ایکن بیلك نام موقعده بر قضاء نا کهانی قبیلندن اوله رق دوچار اولدیغمز بر مغلوبیت اغرلرك طادینی ایجه قاچرمشدر ٠ شویله کہ احمد مختار پاشا حضرتلرینك اون ایکی طابور عسکرله نوه سین جهتنده قره طاغلو اوزرینه اجرا ایلدیکی مهاجمات موفقیت کامله یی انتاج ایدرك اشقیا مناعت طبیعه سنی استحکامات جسیمه ایله بر قات دها آرتدیرمش اولدقلری مواقعی ترك و کندی حدودلرینه یاریم ساعت مسافه ده واقع اوربیقا نام موقعه قدر رجعت ایلملریله احمد مختار پاشا عسکری دخی موقع مذکوره یاریم ساعت مسافه ده کائن بیلك نام محله قدر ایلرولهمش ایدی ٠ مختار پاشا فرقه سی شو مقدمهٔ غلبه نك نتیجهٔ قطعیه سنی

دخی الهالمق ایچون عثمان پاشا وسلیم پاشاقوماندالریله برفرقه عسکر سریعاً ایلرولدلمسندن ناشی قره طاغلولر تکرار محاربه یه ابتدار ایلدکده چونکه اشقیانك اولجه دعوت ایلدیکی امداد عسکری دخی کلوب چاتمش و مقدارلری اولکینك بر قاچ مثلی قدر چوغالمش اولمسیله بو یله ناکهانی بر تزاید قوت مغلو بیتی بزم طرفده جلوه کر ایدرك سلیم پاشا جام شهادتی نوش ایلمش و عثمان پاشا ایسه صوك درجه یه قدر مقاومت کوستردکدن صکره چاره سز قره طاغلو یه تسلیم اولمشدر . اوزمان غزته لر بو حالی صرف بر قضاء ناکهانی یه حمل ایدرك احمد مختار پاشا نك تدابیر و حرکات واقعهٔ عسکریه سنه قارشو سو یلیه جك سوز بوله مامشلر ایدی . زیرا او وقته قدر هر نقطه ده شمارلادیغی دشمنك صوك مغلو بیتی اوزرینه غلبات واقعه سندن صیجاغی صیجاغنه استفاده ایچون بو یله بر حرکت سریعه سی لازم اولوب قضا ایسه محضا اورالق دشمنه کلیتلی امداد یتشمسندن نشأت ایلمش ایدی . قره طاغلولرك عثمان پاشایه زیاده سیله رعایت ایلدکاری محققدر . احمد مختار پاشایه کلنجه اکرچه غایت کلیتلی قره طاغ اشقیاسی مشارالیهك فرقه سی اوزرینه یورعشلر ایسه ده احمد مختار پاشا تره بینده پك کوزل بر موقع طوته رق دشمنك تضیيقنی و اوزمان کویا تسلیم سلاح ایلدیکنه دائر اراجیف و ترهات اربابنك نشر ایلدکاری حوادثی کاملاً تأثیرسز

و ثمره‌سز براقوب حتی بر ارالق راکوزه طریق اوزرنده بولنان قلعه‌لریمزك حال مضایقه‌ده بولندیغی خبر آلمسیله حرکاتنی منع ایتمك ایسته‌یان طاغلو اشقیاسنی بوزارق و یاروب یقه‌رق مذکور قلعه‌لرك صولرینی و لوازم سائره‌سنی اکمال و کندی ذخیره‌سنی تزیید و باخصوص تعیینات لحمیه‌سنی دخی تدارك ایلدکدن صکره ینه فریخ و فخورتره‌بین جوارنده واقع اسکی موقعنه قدر ایلرولمش وموقع مذکوری طوتمشدر . شو احوالی درسعادته ینه مشار الیهك کندیسی عرض ایدوب معیتنده بولنان عساکر شاهانه هیچ بر تهلکه‌ده بولنمدقدن ماعدا بالعکس بوسنه طرفندن ایسته‌دیکی اون التی طابور عسکر ورود ایتمك اوزره بولندیغی جهتله انك ورودندن صکره قره‌طاغ اوزرینه حرکات تعرضیه‌سنی تکرار ایلیه‌جکنی دخی بیلدیرمش و فی الواقع بو خبرینی مؤخراً موقع فعل واجرایه دخی کتورمشدر .

بیلك قضاسی اوزرینه درحال استانبولدن وبریه الشامدن واپورلر ایله بار اسکله‌سنه کوندریلان عساکر شاهانه‌نك محمود پاشا قوماندا سیله حرکات تعرضیه‌یه سوقی واول صورتله طاغلو قوتندن بریوك قسمنك اشقودره جهتنه تحویل ایتدیرلمسی قرارلشدیرلمش ایدیسه‌ده بحکمته تعالی بو حرکتك دخی نتیجهٔ مثمره‌سی اله کتوریله‌مامشدر . زیرا اون درت طابور پیاده واون برطوپدن مرکب برفرقه مشار الیه محمود

پاشا قومانداسیله مدون قلعه‌سی اوزرینه حرکت ایدرك قره طاغلو طرفندن محصور اولان و درونده یتمش قدر یاره‌لی و بر مقدار دخی عسکر بولنان قلعهٔ مذکوره‌یه اثنای راهده دشمندن هیچ بر اثر ظهور ایتمکسزین واصل اولدقدن صکره دشمن بردنبره ظهور ایدرك محمود پاشا صف حربی تشکیل ایدنجه‌یه قدر کلوب چاتمش و دها ایلك آتشده اوسته‌لمش اولدیغندن شو حالده رجعت بالضروره بزم طرفده قالمش وحتی اپیجه تلفاتمز دخی وقوعه کلمشدر . اشبو موفقیتسزلکك مجرد محمود پاشا طرفندن کوستریلان تدبیرسزلکدن نشأت ایتمه بر شی اولدیغی درکار اولمغله پاشای مشارالیه فی الحال درسعادته جلب اولنمش ومحاکمه‌التنه المنمشدر .

اشبو قره طاغ حرکات عسکریه‌سنی تصعیب ایدن بر حال دخی محاربه‌نك بدایتلرنده عسکر و مهمات بحراً قلیق لیمانه کوندرلمکده ایکن اوستریا دولتنك مذکور لیمانی عثمانلی مراسلات حربیه‌سنه مسدود ایتمسی قضیه‌سی اولمشدر . کویا بو محاربه‌ده اوستریا دولتی بی‌طرفلق طریقی التزام ایلیه‌رك او بی‌طرفلق اقتضاسنجه دخی کرك سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه و کرك قره طاغ اشقیاسنه مساعد هیچ بر حال و حرکتده بولنمامغی کندیسنجه پك طوغری و محق بر مسلك عد ایلمش ایسه‌ده سلطنت سنیه‌نك قلیق طریقندن حق مروری بدیهی بر شی اولوب بوندن فضله اوستریا دولتنك قره طاغ اشقیاسنه

کوندریلان مهمات حربیه‌یه هر حالده کندی الکلسندن بیطرفلغی اخلال ایتمیه‌جک کبی یوللر بولوب پکوردیکی عموماً کورلمش و حقسزلغك شو درجه‌سی هرکسه بحق بر تعجب واستغراب و یرمشدر ·

هرنه حال ایسه قره‌طاغ اشقیاسی بیلك و مدون طرفلرنده قضاء نائل اولدقلری ایکی موفقیت اوزرینه غروری اول قدر آرتدیرمشلر ایدی که صربك دوچار اولدیغی پریشانئ کلی اوزرینه اوروپا دولتلری پرمتارکه توسطنه قالقشدقلری زمان بونلر متارکه‌یی دخی قبول ایتمامك داعیه‌سنه دوشمشلر ایدی · ایلروده مبحث مخصوصنده ایضاح اولنه‌جغی وجهله صربلیلر عقد مصالحه‌یه دخی جان آتمش اولدقلری حالده قره‌طاغلولرك محضاً مناعت موقعیه‌لرینه استنادن وشو ایکی موفقیتجکلرینه اغتراردن نشأت ایلیان غرورلری مصالحه ایچون دخی کندیلرینه ممانعتده بولنمشدر ·

صرب و قره‌طاغ محاربانه دائر بورایه قدر و یردیکمز اخبار مجمله و مختصره‌ده غالبیت و مغلوبیتدن هیچ برشی کتم ایتمامش اولدیغمز صورت افاداتمزدن دخی معلوم اولوب شو حالده عساکر شاهانه‌نك کوستردکلری مآثر شجاعت و قهرمانی البته هرکس طرفندن شایان تقدیر و تحسین کوریلور ·
عبدالعزیز خان حضرتلرینك تخت سلطنتدن فراغتلرینی استلزام ایلیان احوال کبی دولت علیهٔ عثمانیه‌یی پك بیوك بر

ضعف ایچنده براقلمش اولان احوال میانندە اسلاو قومیتەلرینك و حتی طوغریدن طوغری یه روسیه دولتنك معاونات علنیەسیلە صربیه و قرەطاغ طرفلرندن ایکی یوز بیکه قریب اشقیانك هجوم ایلمسی حقیقةً پك مدهش و مخوف داهیەلردن عد اولنسه سزادر . بویله برداهیهٔ عظیمەدن تحافظ بابنده دولت علیه و ملت عثمانیەنك کوستردیکی و بالخاصه ایشك ایلروسی روسیه محاربەسی کبی دها بیوك بر مشغولیت حربیەیه وارەجغی شو مقدماتدن اکلاشلدیغی حالده ابراز ایلدیکی همّمات وطن پروری میت حالنده ظن اولنان دولت علیەنك ایلك اثر حیاتی اولدیغنی اوروپایه دخی تسلیم ایتدیرمشدر .

اون ایکنجی فقره

سلطان مراد خان حضرتلرینك خسته لکیله انخلاع طبیعیسی

سلطان مرادخان حضرتلری خلقة برمتانت ورزانت مطلوبه یه مالك اوله مدقلری مثللو جنت مکان عبدالعزیز خان حضرتلرینك مدت و بالخاصه اواخر سلطنتلرنده بوندن مقدم دخی برنبذه جك ایضاح ایدلدیکی وجهله وراثت سلطنت حقنده افواهه پایلان وحتی فرانسزجه رساله لره دخی درج ایدیلان کفت و کولرك تأثیراتندن ناشی پك زیاده برنظر دقت وشدت التنده بولندیرلدقلری جهتله شو حالك دخی وجود عالیلرنجه مطلوب اولان تمامیٔ صحت و عافیتی اخلالده پك بیوك برتأثیر کوستره جکی درکار ایدی .

شو حالدن ناشی ذاتاً کندیلرینه شدتلیجه برضعف قلب وخوف وحشیت عارض اولمش بولنان شهریار مشار الیه حضرتلرینك وقعهٔ خلع و اجلاس کیجه سی دائرهٔ مخصوصه لرندن چیقار یلوب باب والای سرعسکری یه کوتورلمك ایستنلدیکی اثناده پك بیوك بر احتراز کوسترمش اولملری محقق وشایان دقت بر کیفیت اولوب فی الحقیقه جهانده کرم وسرده دائر هیچ بر نمونه کوزمامش اولان بر شهزادهٔ جوان بخت ایچون بویله تقلبات عظیمه نك

صدمات مؤثره سنه قارشو قوت قلبه برتجربه كار قدر متانت ور زانت تامه ايله مقابله و مقاومت كوستره مامسى دخى طبيعيات امورندن عد اولنه جق بر كيفيتدر ٠

بونكله برابر تخت شوكت بخت عثمانى يه ابتداى جلوسلرنده سلطان مراد خان حضرتلرى دوز سابقك سيأت واقعه سنه ختام ويرمك غيرت مخصوصه شهر يارانه سندن وار تكميوب اونجى فقره مزده عرض ايلديكى وجهله جلوس خط همايوننده بو مقاصد خيريه دن بحث بيورمشلر ومقاصد مذكوره يه وصولك طريقنى دخى ارائه ايدر موادى خط همايونلرينه درج ايتمشلر ايدى ٠ واقعا ارائه بيوريلان طريق دولت وملتك سلامت آتيه سى ايچون جداً احتياج كوريلان طريق اسلم اولمديغى دركار اولوب بوكا دائر محاكات لازمه فقره مذكوره ده سرد و اتيان ايدلمشدر ٠ انجق ملت ايله دولت ارا سنده بر طاقم مدققين ارباب سياست و محققين علم حقوقك ارايوب بولمغه چالشدقلرى مناسبت وفرقك حقيقتده جداً وكلياً ناموجود ومفقود اولديغى ودولت ايله ملتك ايكيسى برشيدن عبارت بولنه رق ملتك استقلالى يته دولتك استقلالى ديمك اولمسيله دولت وملت ايچون سلامت جديه وسعادت حقيقيه نك اشبو يكجهتى و يكپاركيده بولنديغى حكمداران اولين وآخرين ايچنده پك نادر ذوات كرام محضا بخشايش الهى اوله رق

برفكر سليم و بر طبع مستقيم ايله ادراك وايقان ايلدكلرى
دلالت وشهادت تاريخيه ايله مثبت ومعلوم بولنمقدن ناشى
اكثريا حكومت و سلطنتده لفظ ظاهرى ايله استقلال
ومعناى حقيقى ايله استبداد ارايان حكمدارلر هرحالده ملت
ودولتك ازدياد شان واقبالنه همت بيوزمق شرطيله معذور
كوريله كلدكلرى مثلو سلطان مراد خان حضرتلرينك دخى
شو يولده كى برهوس حكمرانيلرينى دخى معذور كورمكه
وكوسترمكه چاليشانلرك براهين وسنداتنى زدايچون اختيار
كلفته احتياج كورلمامليدر اعتقادندەيز . باخصوص كه ديكر
جهتده يد قدرت وخلقتك آثار مكمله سندن اولمق اوزره
ايكيوز مليوندن متجاوز اهل اسلامك مقام خلافتندە وقرق
مليون عثمانلينك موقع سلطنتنده اثبات وجود ايتمك ايچون
لزوم وجوبى بديهى وآشكار اولان متانت ورزانت قلبه و بر
فكر جليل سليم و بر طبع كريم مستقيمه مالك بر شهزادهٔ
عالى نژادمز دها موجود اولەرق عمر شريفلرينك الك
موافق ومستعد اولان قسمنى اويله بر طاقم بيهوده لهو
ولعب واسراف وسفاهت ايله كچورميەرك دائما تواريخه
وادارهٔ مهام دول وملله دائر كتب موقظه ومنبهه
مطالعه سيله برابر بونلرك احكامنى مهام ووقوعات زمانه دخى
تطبيق ايله اشتغال ايلمش و بر دولتك استقلال وعلوشان
وشوكتى دولت ايله ملت اراسنده هيچ برفرق ارائمقسزين

اودولتك پادشاهی اوملتك باباسی مقامنده قائم اولور ایسه حاصل اوله جغنی و بودخی استبداد دینلان و یالکز دولت وملت ایچون دکل حکمدارك کندی ذاتی ایچون دخی وجوه مضراتی مستبدلر نزدنده بیله مسلم بولنان سیئه نك محویله وجوده کله جکنی چوقدن بری کوروب اکلامش بولندقدن صکره هر نه زمان اولسه یالکز ارثاً دکل طبعاً دخی تخت خلافتك نامزدی بولنان اولشهریار فاروق شعارك جلوه‌ی بوملتك احیاسنه کفایت ایلیه جکی حقنده کی امید تام سالف الذکر اختیار کلفت خصوصنه بوسبتون احتیاج کوسترمز .

اوت بوقضیه نك ایچروسنده بعض حقایق دقیقه دها واردر . انلر ایسه دور استبدادك محافظه‌سی هوسنده سلطان مراد خان حضرتلرینك یالکز بولنماسندن والبته بواستبداد ایله استفاده ارایان ویاخود اعتقاد عاجزانه‌مزه کوره ایشك دها طوغریسی منفعت دولت وملتی اوجهتده کوزله یان بعض کیسه‌لرك سوق ودلالتندن دخی بیوك بیوك تأثیرلر حاصل اولمش بولنمسندن عبارتدر . انجق کیفیت مبحث مخصوصی کلدیکی زمان ایضاحات وتفصیلات لازمه‌سیله عرض اولنه جغی وجهله بخشایش وموهبهٔ ربانیه‌دن اوله‌رق بومهمهٔ عظیمه ودقیقه ایچنده‌کی درییتم حقیقته یوز بیکده بر واصل اوله‌بیلنلردن معدود اولان بر

پادشاهی حکمت اکتناهک اومثللو تأثیرلره دخی مردانه وحریت پرورانه برمقابله ومقاومتده بولنه بیلمک لزومی دخی هیچ بروقتده نظر دقت واهمیتدن اوزاق طوتیله میه جق اولان بر کیفیتدر .

امید وانتظارك آتی یه حصری ایله احکام ماضیه دن عد اولنه رق یاد وتذکارینه لزوم کورلمامك وکوسترلمامك لازم کلان شو قضیه دن ماعدا قضایا ومسائلده سلطان مرادخان حضرتلرینك همان هیچ بر تعلق ومداخله لری اولمدیغنی اعتقاد ایلمك پك سزا واحرادر . زیرا خلع واجلاس کبی اینجه بر زماندنبری امثالی کورلمیان بر وقعهٔ فوق العاده نك صدمات مادیه ومعنویه سیله ضعف قلبلری آرتمش اولان خاقان سابق حضرتلرینه جنت مکان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلرینك تلف نفس ایلدکلرینه دائر ویریلان معلومات طعام سفره سنده بولندقلری اثناده ویریله رك اوحالده ذات همایون ملوکانه لرینه باش دونمسی وبایغنلق کبی برشی کاوب همان سفره دن قالقه رق استفراغ ایلمشلردر که شو حال عموجه لرینك دوچار اولدقلری سوء عاقبتدن درجهٔ تأثرلرینه دال اولمقله برابر جلوس اوزرندن هنوز بر هفته مرور ایتمامش بولنمسیله دها قلیج الای والاسی ترتیب واجرا اولنمامش وحتی پدر جنت مقرلری سلطان عبدالمجید خان حضرتلری زماننده مرعی ایکن خاقان فردوس آشیان عبدالعزیزخان حضرتلری زماننده ترك ایدیلان خدمهٔ خاصه کسوه سی وتوغلر وسائر

آلای لوازمی تکرار تهیه و احضار ایدلمش اولدیغی حالده آلای مذکورك اجرا ایدیله مامسی ذات شاهانه نك سالف الذکر تأثرله خسته لنمش اولملرندن نشأت ایلمش ایدی .

بو حاله دخی بر ضمیمهٔ فجیعهٔ سیئه اولمق اوزره مدحت پاشانك قوناغنده چرکس حسن طرفندن حسین عونی پاشا وراشد پاشا وسائره نك شهادت ومجروحیتی کیجه سی بو سوء قصدك درجات وماهیاتی اکلاشیله میه رق معاذالله تعالی شاید نفس نفیس همایونه دخی بر قصد وقوعبولمامق ایچون یلدیز قصر همایوننده بولنان ذات شاهانه یی لاجل المحافظه عسکر ترتیب ایدلدیکنی و کیجه وقتی تلاش ایله هر طرفك صاریلوب احاطه قلندیغنی سلطان مراد حضرتلری بالمشاهده انی متعاقب وقعهٔ فجیعهٔ سوء قصد دخی خاکپای همایونلرینه عرض ایدیلنجه ارتق صدمات واقعه نك تأثیرات عظیمه وکلیه سنه مقاومتدن بالوجوه عاجز قالمشلر وروایت واقعه یه کوره حیات همایونلرینك سلامتندن بر درلو امین اوله میه رق ذهنجه وفکرجه فنالشدقجه فنالشمشلردر .

شو مرض فجیعه دوچار اولملری جلوسلرینك اون اوچنجی واون دردنجی کونی وقوعبولمش ایسه ده شو حال مابین همایونك اسرار خفیه وقطعیه سندن عد اولنه رق ظاهرده هیچ بر کیمسه حالدن خبردار اوله مامش وهر جهتله بیوکلکی مسلم بولنان بیوك رشدی پاشا حضرتلرینك تدابیر

پیرانه وآرای حکیمانه‌سی بر زمانه قدر سلطنتی سلطانسز دخی اداره‌یه کفایت ایلمش ایدی . دوچار اولدقلری حال ضجرت اشتمال ایله ذات همایون ملوکانه‌یی جمعه سلاملقلرینه انجق بر ایکی دفعه چیقازه بیلوب انده دخی عربه ایچنده برابرنده آدملر بولندیرلمق تدبیرینه احتیاج کورلمش ودها صکره‌لری خسته‌لك بالکلیه تزاید ایدنجه‌بوده ممکن اوله‌میوب حضرت پادشاهك ظهر شریفنده چیقان بر بیوك چبان سترى کیملرینه مانع اولدیغی حقنده ساخته بر روایت چیقاریله‌رق حتی عافیت همایون حقنده خلقی تأمین ایچون اشبو چبانك یواش یواش ایلکه یوز طوتدیغی وفقط انك یاننده بر دهاسی ظهور ایلدیکی طرزنده روایتلر دخی تصنیع ایدلمش ایدی .

ذات همایون ملوکانه‌نك مرضلری حقیقتده دماغك خوف و حشیت تأثیراتندن اوله‌رق التهاب و اختلالندن عبارت اولمسیله بومثللو امراضه وقوف وتداویده شهرتکیر اولان و یانه اطباسندن دوقتور لیدرسدروف صورت مخصوصه‌ده درسعادته جلب بیورلمش ایسه‌ده امراض دماغیه ذاتاً وطباً تداویسی ناقابل بولنان امراضدن اولدیغی جهتله طبیب مومی‌الیه بودرده دوا اولمدیغی وشاید مرض مذکور مهلك چیقمیه‌جق اولور ایسه بیله الی نهایه بوندن رهابولمق وقوهٔ مفکره عودت ایلك ممکن متصور اوله‌میه‌جغنی قطعیاً درمیان ایلمشدر .

بو زمانه قدر صورت وکیفیت مرض افواه ناسه دخی دوشه رك بالخاصه هیئت علما جانبندن « خسته لك صاغلق انسان ایچوندر . پادشاهمز تجنن ایلمش ایسه کیفیت مقدرات الهیه یه حمل اولنه رق عز واقبال ایله بر طرفده امرار ایام ایده بیلورلر . مقام سلطنتده فکر مستقیمه صاحب ورشید بر خلیفه نك بولنمسی واجبدر . حکم شرع شریف بونی ایجاب ایلر . واقعا بتون ملت شو حاله تأسف ایلر ایسه ده تقدیر الهی یه تدبیر ایله مقاومت ممکن دکلدر » دیه کفت وکوی محقانه یه باشلاملری و جمعه نماز ینك اداسی مقام خلافتده بر خلیفه بولنمسنه وانك دخی ارباب رشددن اولمسنه متوقف ایدوکندن بحثله صلاة جمعه نك دخی اداسنده قال و قیللر وقوعه کلمسی اوزرینه شو حالك دوامی ممکن اوله مدیغی وکلا وامرا نزدنده بالتحقق جلوس سلطان مراد خانیدن اوچ آی واوچ کون مرور ایلمش اولدیغی حالده شعبان شریفك اون برنجی پنجشنبه کونی اصطلاحات شرعیه ده جنون مطبق دیو تعبیر اولنان وتداویسی امرنده کی عدم امکان مسلم بولنان مرضدن طولایی سلطان مراد خان حضرتلرینك انخلاع طبیعلرینه ومقام اقدس خلافتك وارث مشروع وطبیعیسی اولان سلطان عبدالحمید خان ثانی ابن سلطان غازی عبدالمجید خان افندمز حضرتلرینه عرض بیعت وتابعیت اولنمسنه قرار ویرلدی .

وقعهٔ مذکوره‌نك تفصیل وقوعی شو یله‌در که دها چهارشنبه کونی بالجمله وکلا وعلما وامرایه یازیلان تذکرهٔ سامیه‌ده ایرتسی پنجشنبه کونی برمهم ایش ایچون برمجلس مخصوص عمومی عقد ایدیله‌جکی بیان عالیسیله جمله‌نك باب عالیده اجتماع ایتمسی محرر بولنوب حالبوکه پنجشنبه کونی مدعوین کرام باب عالی‌یه ورود ایتدکجه برمأمور مخصوص طرفندن جمعیتك طوب‌قپو سرای همایوننده منعقد اولدیغی تبلیغ قلنه‌رق کلانلر اورایه کوندریلور ایدی ۰

دیکر جهتدن تخت‌سلطنتك وارث مشروع وطبیعیسی بولنان سلطان عبدالحمیدخان افندمز حضرتلری دخی سرای همایون مذکوری بالتشریف او زمان غزته‌لرك دخی نشر واعلان ایتمش اولدقلری وجهله اوجه خبردار اولدقلری وقعهٔ خیریه اوزرینه والد ماجدلری جنت مکان عبدالمجید خان حضرتلرینك معتاد مستحسنلری اوزره خرقهٔ شریفه دائرهٔ جلیله‌سنه قپانوب ملت معظمهٔ اسلامیه وعثمانیه‌نك حصول سلامت واستکمال اسباب شوکت وسعادتی امرنده موفق بالخیر بیورلملری ایچون روحانیت جلیلهٔ جناب رسالتپناهیدن استمداد ایله مشغول ایدیلر ۰

طوب قپو سرای همایوننك حوالیسی عساکر همایون واوچ بشبیك قدر دخی اصدقای تبعه و بندکان ایله مشحون

اولدیغی حالده مجلس عمومی‌یی عقد ایلیه‌جك اولان ذوات کرام وفخام ساعت دردی چاریك کچه‌رك دائرهٔ مخصوصه‌ده بالاجتماع طرف سامیٔ حضرت صدارتپناهیدن شویله بر مقاله ایراد بیورلدی .

« افندیلرم پادشاهمز سلطان مرادخان افندمز حضرتلری بوذات ملائکسمات اولوب جلوسلرندن اون اون ایکی کون قدر ادارهٔ سلطنتده اقتدار کوستردیلر . اندن صکره ایسه برعلته مبتلا اولدیلر که امر تداویسنده وسع بشرك مساعد اولدیغی چاره‌لره تماميله مراجعت ایلدیکی حالده افاقتلرینه اطبا معتقد اوله‌مدیلر . قوهٔ مفکره‌لری برضعف تامه دوچار اولدی . بوندن بویله دخی افاقتلری مأمول اولمدیغنه دائر اطبا راپورط ویردی . بنای دولتمزك اس الاساسی بولنان شرع شریف محمدینك تعیین ایلدیکی مدت ظرفنده افاقتلرینه انتظار ایلدیسه‌ده او مدت دخی مرور ایلدی . ایشته حقیقت احوال شو مرکزده در . ایجاب شرعیسی نه ایسه بیان بیورلسون »اشبو نطقدن صکره تقدیر ربانی‌یه امتثالدن بشقه چاره اولمدیغی جمله حضار طرفندن درمیان ایدیله‌رك فتوی امینی افندی طرفندن ابراز وقرائت اولنان فتوای شریفه[٢٤] موجبنجه سلطان مرادخان حضرتلرینك شرعاً وطبعاً تخت سلطنتدن انخلاعلری اعلان اولندی .

ایشته بو اعلان اوزرینه تخت عالیبخت خلافت وسلطنت

قبه النه چیقار یلوب خرقهٔ سعادت دائرهٔ جلیله سندن عرض اوطه‌سنه عودت بیورمش اولان قرة العین عثمانیان و نور چشم اسلامیان سلطان عبد الحمید خان افندمز حضرتلری ساعت بشی چاریك بچه‌رك كمال شوكت و اجلال ایله جلوس بیوردیلر و تشریفات اصولیله اولا نقیب الاشراف حضرتلری رسم بیعتی اجرا و دعای تمادیٔ عمر و اقبال شاهانه‌یی ایفا ایله بعده سائر بندكان دخی صره سیله ایفای رسم بیعته مسارعت كوستردیلر ٠ جناب رب المتعال شهریار عالی افندمز حضرتلرینی باكمال شوكت و اقبال اول سریر شوكت مصیرده تأیید و نیجه مظفریات عظیمه ایله دولت و ملتك شان و شوكتنی تأیید ایلسون آمین

اسپس انقلاب

﴿ برنجی قسمك اجزای متممه‌سی ﴾

[١]

﴿ عبدالمجید خانك كلخانه ده اوقونان خط همایونی ﴾

جمله‌یه معلوم اولدیغی اوزره دولت علیه‌مزك بدایت ظهورندنبرو احكام جلیلهٔ قرآنیه وقوانین شرعیه‌یه كمالیله رعایت اولندیغندن سلطنت سنیه‌مزك قوت ومكنت وبالجمله تبعه‌سنك رفاه ومعموریتی رتبهٔ غایته واصل اولمشیكن یوز اللی سنه واردركه غوائل متعاقبه و اسباب متنوعه‌یه مبنی نه‌شرع شریفه ونه‌قوانین منیفه‌یه انقیاد وامتثال اولنمامق حسبیله اولكی قوت ومعموریت بالعكس ضعف وفقره مبدل اولمش و حالبوكه قوانین شرعیه تحتنده اداره اولنمیان ممالكك پایدار اوله‌میه‌جغی واضحاتدن بولنمش اولوب جلوس همایونمز روز فیروزندنبرو افكار خیریت آثارملوكانه‌مز دخی مجرد اعمار ممالك واحیاء وترفیه اهالی وفقرا قضیهٔ نافعه‌سنه منحصر وممالك دولت علیه‌مزك موقع جغرافیاسنه واراضیٔ منبته‌سنه وخلقك قابلیت واستعدادلرینه نظراً اسباب لازمه‌سنه تشبث اولندیغی حالده بش اون سنه ظرفنده بتوفیقه تعالی صورمطلوبه حاصل اوله‌جغی ظاهر اولمغله عون وعنایت

حضرت باری یه اعتماد و امداد روحانیت جناب پیغمبری یه
توسل و استناد برله بوندن بویله دولت علیه و ممالك محروسه مزك
حسن اداره سی ضمننده بعض قوانین جدیده وضع و تأسیسی
لازم و مهم کورینه رك اشبو قوانین مقتضیه نك مواد اساسیه سی
دخی امنیت جان و محفوظیت عرض و ناموس و مال و تعیین
ویرکو و عساکر مقتضیه نك صورت جلب و مدت استخدامی
قضیه لرندن عبارت اولوب شویله که دنیاده جاندن و عرض
و ناموسدن اعز بر شی اولمدیغندن بر آدم انلری تهلکه ده
کوردکجه خلقت ذاتیه و جبلیت فطریه سنده خیانته میل
اولمسه بیله محافظهٔ جان و ناموسیچون البته بعض صورتلره
تشبث ایده جکی و بو دخی دولت و مملکته مضر اوله کلدیکی
مسلم اولدیغی مثللو بالعکس جان و ناموسندن امین اولدیغی
حالده دخی صدق و استقامتدن آیرلمیه جغی و ایشی کوجی
همان دولت و ملتنه حسن خدمتدن عبارت اوله جغی دخی
بدیهی و ظاهردر و امنیت مال قضیه سنك فقدانی حالنده
ایسه هرکس نه دولت و نه ملتنه اصنه میوب و نه اعمار ملکه
باقه میوب دائما اندیشه و اضطرابدن خالی اوله مدیغی مثللو
عکسی تقدیرنده یعنی اموال و املاکندن امنیت کامله سی
اولدیغی حالده دخی همان کندو ایشی ایله و توسیع دائرهٔ
تعیشیله اوغراشوب و کندوسنده کون بکون دولت و ملت
غیرتی و وطن محبتی آرتوب اکا کوره حسن حرکته چالیشه جغی

شبهه‌دن آزاده‌در و تعیین و یرکو ماده‌سی دخی چونکه بر
دولت محافظهٔ ممالکی ایچون البته عسکر و لشکره و سائر مصارف
مقتضیه‌یه محتاج اوله‌رق بو ایسه اقچه ایله اداره اولنه‌جغنه
واقچه دخی تبعه‌نك ویرکوسیله حاصل اوله‌جغنه بناءً بونك
دخی بر حسن صورتنه باقلمق اهم اولوب اگرچه مقدملرده
واردات ظن اولنمش اولان ید واحد بلیه‌سندن لله الحمد ممالك
محروسه‌مز اهالیسی بوندن اوجه قورتلمش ایسه‌ده آلات
تخریبیه‌دن اولوب هیچ بر وقتده ثمرهٔ نافعه‌سی کورلیه‌میان
التزامات اصول مضره‌سی الیوم جاری اوله‌رق بو ایسه بر
مملکتك مصالح سیاسیه و امور مالیه‌سنی بر آدمك ید اختیارینه
و بلکه پنچهٔ جبر و قهرینه تسلیم دیمك اوله‌رق اول دخی اگر
ذاتاً برایوجه آدم دکل ایسه همان کندو چیقارینه باقوب جمیع
حرکات و سکناتی غدر و ظلمدن عبارت اولمسیله بعد از ین
اهالئ ممالکدن هر فردك املاك و قدرتنه کوره بر و یرکوی
مناسب تعیین اولنه‌رق کیمسه‌دن زیاده شی النه‌ماسی و دولت
علیه‌مزك برأً و بحرأً مصارف عسکریه و سائره‌سی دخی قوانین
ایجابیه ایله تحدید و تبیین اولنوب اکا کوره اجرا اولنمسی
لازمه‌دندر و عسکر ماده‌سی دخی بر منوال محرر مواد مهمه‌دن
اوله‌رق اگرچه محافظهٔ وطن ایچون عسکر و یرمك اهالینك
فریضهٔ ذمتی ایسه‌ده شمدی‌یه قدر جاری اولدیغی وجهله
بر مملکتك عدد نفوس موجوده‌سنه باقلمیه‌رق کیمیندن رتبهٔ

تحملندن زیاده و کیندن نقصان عسکر استنملك هم نظامسزلغی
و هم زراعت و تجارت مواد نافعه سنك اخلالنی موجب
اولدیغی مثللو عسکرلکه کلانلرك الی نهایة العمر استخداملری
دخی فتوری و قطع تناسلی مستلزم اولنقده اولمسیله هر مملکتدن
لزومی تقدیرنده طلب اولنه جق نفرات عسکریه ایچون بعض
اصول حسنه وضع و یاخود بش سنه مدت استخدام ضمننده
دخی برطریق مناوبه وضع و تأسیس اولنمسی ایجاب حالدندر
والحاصل بو قوانین نظامیه حاصل اولمدقجه تحصیل قوت
و معموریت و آسایش و استراحت ممکن اولمیوب جمله سنك
اساسی دخی مواد مشروحه دن عبارت اولدیغندن
فیما بعد اصحاب جنحه نك دعوالری قوانین شرعیه
اقتضاسنجه علناً بروجه تدقیق کوریلوب حکم اولنمدقجه
هیچ کیمسه حقنده خفی وجلی اعدام وتسمیم معامله سی
اجراسی جائز اولمامق و هیچ کیمسه طرفندن دیکرینك
عرض و ناموسنه تسلط وقوعبولمامق و هرکس اموال
واملاکنه کمال سربستیتله مالك ومتصرف اولەرق اکا
برطرفدن مداخله اولنمامق و فرضا برینك تهمت و قباحتی
وقوعنده انك ورثه سی اول تهمت وقباحتدن بری الذمه
اوله جقلرندن انك مالنی مصادره ایله ورثه سی حقوق
ارثیه لرندن محروم قلنمامق و تبعهٔ سلطنت سنیه مزدن اولان
اهل اسلام وملل سائره بو مساعدات شاهانه مزه بلا استثنا

مظهر اولمق اوزره جان وعرض وناموس ومال ماده‌لرندن
حکم شرعی اقتضاسنجه کافهٔ ممالک محروسه‌مز اهالیسنه
طرف شاهانه‌مزدن امنیت کامله ویرلمش و دیگر خصوصلره
دخی اتفاق آرا ایله قرار ویرلمسی لازم کلمش اولمغله مجلس
احکام عدلیه اعضاسی دها لزومی مرتبه تکثیر اولنه‌رق
ووکلا ورجال دولت علیه‌مز دخی بعض تعیین اولنه‌جق
ایامده اوراده اجتماع ایدرك وجمله‌سی افکار ومطالعاتنی
هیچ چکنمیوب سربستجه سویلیه‌رك اشبو امنیت جان ومال
وتعیین ویرکو خصوصلرینه دائر قوانین مقتضیه برطرفدن
قرارلشدیریلوب وتنظیمات عسکریه ماده‌سی دخی باب سر
عسکری دار شورانده سویله‌شیلوب هر برقانون قرار کیر
اولدقجه الی ماشاالله تعالی دستور العمل طوتلمق اوزره
بالاسی خط همایونمز ایله تصدیق وتوشیح اولنمق ایچون
طرف همایونمزه عرض اولنسون واشبو قوانین شرعیه
مجرد دین ودولت وملك وملتی احیا ایچون وضع اولنه‌جق
اولدیغندن جانب همایونمزدن خلافنه حرکت وقوع
بولمیه‌جغنه عهد ومیثاق اولنوب خرقهٔ شریفه اوطه‌سنده
جمیع علما ووکلا حاضر اولدقلری حالده قسم بالله دخی
اولنه‌رق علما ووکلا دخی تحلیف اولنه‌جغندن اکا کوره
علما ووزرادن والحاصل هر کیم اولور ایسه اولسون قوانین
شرعیه‌یه مخالف حرکت ایدنلرك قباحت ثابته‌لرینه کوره

تأديبات لايقه‌لرينك هيچ رتبه‌يه وخاطر وكوكله باقلميه‌رق
اجراسي ضمننده مخصوصاً جزا قانونامه‌سي دخي تنظيم
ايتديرلسون وجمله مأمورينك الحالة هذه مقدار وافي
معاشلري اوله‌رق شايد هنوز اولميانلري وار ايسه انلر
دخي تنظيم اولنه‌جغندن شرعاً منفور اولوب خرابيت ملكك
سبب اعظمي اولان رشوت ماده‌ٔ كريهه‌سنك فيما بعد عدم
وقوعي ماده‌سنك دخي برقانون قوي ايله تأكيدينه باقلسون
وكيفيات مشروحه اصول عتيقه‌يي بتون بتون تغيير
وتجديد ديمك اوله‌جغندن اشبو اراده‌ٔ شاهانه‌مز درسعادت
وبالجمله ممالك محروسه‌مز اهاليسنه اعلان واشاعه اولنه‌جغي
مثللو دول متحابه دخي بو اصولك ان شاالله تعالى الى الابد
بقاسنه شاهد اولمق اوزره درسعادتمزده مقيم بالجمله سفرايه
دخي رسماً بيلديرلسون همان ربمز تعالى حضرتلري جمله‌مزي
موفق بيورسون وبو قوانين مؤسسه‌نك خلافنه حركت
ايدنلر الله تعالى حضرتلرينك لعنتنه مظهر اولسونلر
والى الابد فلاح بولمسونلر آمين في ٢٦ شعبان سنه ١٢٥٥
يوم بازار

﴿ اصلاحاته دائر عبد المجيد خان حضرتلرینك فرمان عالیلری صورتیدر ﴾

بعد الالقاب

ید مؤید ملوکانه‌مه ودیعهٔ جناب باری اولان کافهٔ صنوف
تبعهٔ شاهانه‌مك هر جهتله تمامیٔ حصول سعادتحالی اقدم
افکار خیریت دثار پادشاهانه‌م اوله‌رق جلوس میمنت
مأنوس همایونم کونندنبرو بو بابده ظهوره کلان همم
مخصوصهٔ شاهانه‌مك حمد اولسون پك چوق ثمرهٔ نافعه‌سی
مشهود اولوب ملك وملتمزك معموریت وثروتی آن بان تزاید
ایتمکده ایسه‌ده دولت علیه‌مزك شانه موافق وملل متمدنه
اره‌سنده بحق حائز اولدیغی موقع عالی ومهمه لایق اولان
حالك کماله ایصالی ایچون شمدی یه قدر وضع وتأسیسنه
موفق اولدیغم نظامات جدیدهٔ خیریه‌نك از سر نو تأکید
وتوسیعی مطلوب معدلت مصحوب پادشاهانه‌م اولدیغی حالده
عموم تبعهٔ شاهانه‌مزك مساعیٔ جمیلهٔ حمیتکارانه‌لری ومتفق
خاص باهر الاخلاصمز اولان دول مفخمه‌نك همت ومعاونت
خیرخواهانه‌لری اثری اولمق اوزره دولت علیه‌مزك بو کره
بعنایة الله تعالی خارجاً حقوق سنیه‌سی بر قات دها تأکد

ایلدیکنه و بو جهتله شو عصر دولت علیه‌مز ایچون بر
زمان خیریت اقترانك مبدئی اوله‌جغندن داخلاً دخی
سلطنت سنیه‌مزك تزیید قوت و مکنتنی ور وابط قلبیهٔ
وطنداشی ایله بربرینه مربوط اولان ونظر معدلت اثر
مشفقانه‌مده مساوی بولنان کافهٔ صنوف تبعهٔ شاهانه‌مك
هر یوزدن حصول تمامیٔ سعادتحال و ممالك شاهانه‌مزك
معموریتنی مستلزم اوله‌جق اسباب و وسائلك آن بآن
ایلرولەمسی مراد مرحمت اعتیاد ملوکانه‌م اقتضاسندن
بولندیغنه بناءً خصوصات آتیة الذکرك اجراسنه ارادهٔ معدلت
افادهٔ پادشاهانه‌م شرفصادر اولمشدر . شویله که کلخانه‌ده
قرائت اولنان خط همایونم ایله و تنظیمات خیریه موجبنجه
هر دین و مذهبده بولنان کافهٔ تبعهٔ شاهانه‌م حقنده بلا استثنا
امنیت جان و مال و محفوظیت ناموس ایچون طرف اشرف
پادشاهانه‌مدن وعد و احسان اولنمش اولان تأمینات بوکره
دخی تأکید و تأیید قلندیغندن بونك کاملاً فعله چیقارلمسی
ایچون تدابیر مؤثره‌نك اتخاذ اولنمسی وزیر جناح عاطفت
سنیهٔ پادشاهانه‌مده اوله‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌مده بولنان
خرستیان و سائر تبعهٔ غیر مسلمه جماعتلرینه اجداد عظامم
طرفلرندن ویرلمش و سنین اخیره‌ده اعطا واحسان قلنمش
اولان بالجمله امتیازات ومعافیات روحانیه بوکره دخی تقریر
وابقا قلنوب فقط خرستیان و تبعهٔ غیر مسلمهٔ سائره‌نك هر بر

جماعتی بر مهل معین ایچنده امتیازات و معافیات حاضره لرینك
رؤیت و معاینه سنه ابتدار ایله اولبابده وقتك و كركك آثار
مدنیت و معلومات مكتسبه نك ایجاب ایتدیردیكی اصلاحاتی
اراده و تنسیب شاهانه م ایله و باب عالیمزك نظارتی تحتنده
اوله رق مخصوصاً پطریقخانه لرده تشكیل اولنه جق مجلسلر
معرفتیله بالمذاكره جانب باب عالیمزه عرض و افاده ایلمكه
مجبور اوله رق جنت مكان ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی
حضرتلری و كرك اخلاف عظاملری طرفلرندن پطریقلر
ایله خرستیان پسقپوسلرینه اعطا بیورلمش اولان رخصت
و اقتدار نیات فتوتكارانهٔ پادشاهانه مدن ناشی اشبو جماعتلره
تأمین اولنمش اولان حال و موقع جدید ایله توفیق اولنوب
و پطریقلرك الحالة هذه جاری اولان اصول انتخابیه لری
اصلاح اولندقدن صكره پطریقلك براتِ عالیسنك احكامنه
تطبیقاً قید حیات ایله نصب و تعیین اولنملری اصولنك تماماً
و صحیحاً اجرا و باب عالیمز ایله جماعت مختلفه نك رؤسای
روحانیه سی بیننده قرار كیر اوله جق بر صورته تطبیقاً پطریق
و متره پولید و مرخصه و پسقپوس و خاخاملرك حین نصبنده
اصول تحلیفیه نك ایفا قلنمسی و هر نه صورت و نامله اولور
ایسه اولسون راهبلره و یرلمكده اولان جوائز و عوائدات
جمله منع اولنه رق یرینه پطریقلره و جماعت باشیلرینه واردات
معینه تخصیص و رهبان سائره نك دخی رتبه و منصبلرینك

اهمیتلرینه وبوندن صکره و یریله جك قراره کوره کندولرینه
بروجه حقانیت معاشلر تعیین اولنوب فقط خرستیان
راهبلرینك اموال منقوله وغیر منقوله لرینه برکونه سکته
ایراث اولنمیه رق خرستیان وسائر تبعهٔ غیر مسلمه جماعتلرینك
ملتجه اولان مصلحتلرینك اداره سی هر بر جماعتك رهبان
و عوامی بیننده منتخب اعضادن مرکب بر مجلسك حسن
محافظه سنه حواله قلنمسی واهالیسی جمله بر مذهبده بولنان
شهر وقصبه وقریه لرده اجرای آیینه مخصوص اولان ابنیه نك
وکرك مکتب وخسته خانه ومزارلق مثللو سائر محللرك هیئات
اصلیه لری اوزره تعمیر و ترمیملرینه برکونه موانع ایقاع
اولنمیوب بو محللرك مجدداً انشاسی لازم کلدکده بطریق
و یاروسای ملتك تصویبی حالنده بونلرك رسم و صورت
انشاسی برکره جانب باب عالیمزه عرض اولنمق اقتضا ایده جکندن
یا صور معروضه قبول ایله متعلق اوله جق ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه م
موجبنجه اقتضاسی اجرا و یا بر مدت معینه ظرفنده اولبابده
اولان اعتراضات بیان اولنوب بر مذهبك جماعتی یالکز اوله رق
یعنی سائریله قاریشق اولمیه رق بر محلده بولنور ایسه او یرده
آیینه متعلق خصوصاتی ظاهراً وعلناً اجراده بردرلو قیوده
دوچار اولمیوب اهالیسی ادیان مختلفه ده بولنان جماعتلردن
مرکب اولان شهر وقصبه وقریه لرده ایسه هر بر جماعتك
طاقی ساکن اولدیغی آیروجه محله ده بالاده بسط و بیان اولنان

اصولہ اتباعاً کندو کلیسا و خستہ خانہ و مکتب و مزارلقلرینی
تعمیر و ترمیمہ مقتدر اولہ بیلسی و مجدداً انشا اولنمسی اقتضا
ایلیان ابنیہ یہ کلنجہ بونلر ایچون رخصت لازمہ یی بطریقلر
و یاخود جماعت مترہ پولیدلری جانب باب عالیدن استدعا
ایدوب دولت علیہ مزجہ بوندہ برکونہ موانع ملکیہ اولمدیغی
حالدہ رخصت سنیہم ارزان قلنمسی و بو مقولہ ایشلردہ
حکومت طرفندن وقوعبولہ جق معاملات کلیاً حسبی اولمسی
و برمذہبہ تابع اولنلرک عددی نہ مقدار اولور ایسہ اولسون
اول مذہبک کمال سربستی ایلہ اجرا اولنمسنی تأمین ایچون
تدابیر لازمہ وقو یہ نک اتخاذ قلنمسی و مذہب و لسان و یاخود
جنسیت جہتلریلہ صنوف تبعۂ سلطنت سنیہ مدن برصنفک
آخر صنفدن اشاغی طوتلمسنی متضمن اولان کافۂ تعبیرات
والفاظ و تمییزات محررات دیوانیہ دن الی الابد محو وازالہ
قلنمسی واحاد ناس بیننده و یاخود مأمورین طرفلرندن دخی
موجب شین وعار اولہ جق و یاناموسہ طوقنہ جق ہردرلو
تعریف و توصیفک استعمالی قانوناً منع اولنمسی وچونکہ ممالک
محروسہ مدہ بولنان ہردین ومذہبک آیینی بروجہ سربستی
اجرا اولندیغندن تبعۂ شاہانہ مدن ہیچ برکسنہ بولندیغی
دینک آیینی اجرادن منع اولنمامسی و بوندن طولایی جور
واذا کورمامسی و تبدیل دین و مذہب ایتمک اوزرہ کیمسہ
اجبار اولنمامسی وسلطنت سنیہ مزک مأمورین وخدمہ سنک

انتخاب ونصبی تنسیب وارادهٔ شاهانه‌یه منوط اوله‌رق تبعهٔ
دولت علیه‌نك جمله‌سی هر قنغی ملتدن اولور ایسه اولسون
دولتك خدمت ومأموریتلرینه قبول اوله‌جقلرندن بونلر
اهلیت وقابلیتلرینه كوره عموم حقنده مرعی الاجرا اوله‌جق
نظاماته امتثالاً مأموریتلرده استخدام اولنملری سلطنت
سنیه‌م تبعه‌سندن بولنان مكاتب شاهانه‌مك نظامات
موضوعه‌لرنده كرك سنجه وكرك امتحانجه مقرر اولان
شرائطی ایفا ایلدكلری تقدیرده جمله‌سی بلا فرق وتمییز
دولت علیه‌مك مكاتب عسكریه وملكیه‌سنه قبول اولنمسی
وبوندن بشقه هر برجماعت معارف وحرف وصنایعه
دائر ملتجه مكتبلر یاپمغه مأذون اولوب فقط بومقوله مكاتب
عمومیه‌نك اصول تدریس ومعلملرینك انتخابی اعضاسی
طرف شاهانه‌مدن منصوب مختلط برمجلس معارفك نظارت
وتفتیشی تحتنده اولمسی واهل اسلام ایله خرستیان وسائر
تبعهٔ غیر مسلمه میانه‌سنده ویاخود تبعهٔ عیسویه وسائر تبعهٔ
غیر مسلمه‌دن مذاهب مختلفه‌یه تابع اولانلرك بربری بیننده
تجارت ویاخود جنایاته متعلق ظهوره كله‌جك جمیع دعاوی
مختلط دیوانلره حواله اولنوب استماع دعوی ایچون اشبو
دیوانلر طرفندن عقد اولنه‌جق مجلسلر علنی اوله‌جغندن
مدعی ایله مدعی علیه مواجهه اولنه‌رق بونلرك اقامه
ایده‌جكلری شاهدلر تقاریر واقعه‌لرینی دائما كندو آیین

ومذهبلرى اوزره اجرا ايده‌جكلرى بر يمين ايله تصديق
ايلملرى وحقوق عاديه‌يه عائد اولان دعاوى دخى ايالات
والويه مختلط مجلسلرنده والى وقاضىٔ مملكت حاضر
اولدقلرى حالده شرعاً ويا نظاماً رؤيت اولنوب اشبو
محاكم ومجالسده محاكمات واقعه علنى اجرا اولنمسى
وخرستيان وسائر تبعهٔ غير مسلمه‌دن ايكى كسه بيننده حقوق
ارثيه كبى دعاوىٔ مخصوصده صاحب دعوى اولنلر
استدكلرى حالده پطريق ويا رؤسا ومجالس معرفتيله رؤيت
اولنمق اوزره حواله قلنمسى ومجازات وتجارت قانونلريله
مختلط ديوانلرده اجرا اولنه‌جق اصول ونظامات مرافعات
ممكن مرتبه سرعتله اكمال اولنه‌رق وضبط وتدوين
قلنه‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌مده مستعمل اولان السنهٔ
مختلفه‌يه ترجمه ايله نشر واعلان اولنمسى وحقوق انسانيه‌يى
حقوق عدالت ايله توفيق ايتمك ايچون مظنهٔ سوء اولنلرك
وياخود تأديبات جزئيه‌يه مستحق بولنانلرك حبس وتوقيفلرينه
مخصوص اولان كافهٔ محبس ومحال سائره‌ده اصول
حبسيه‌نك ممكن مرتبه مدت قليله ظرفنده اصلاحنه مباشرت
اولنمسى وهر حالده حبسخانه‌لرده بيله جانب سلطنت
سنيه‌مدن وضع قلنان نظامات انضباطيه‌يه موافق اولان
معاملاتدن ماعدا هيچ بر كونه مجازات جسمانيه واذيت
واشكنجه‌يه مشابه كافهٔ معامله دخى كاملاً لغو وابطال

قلنمسی و بونك خلافنده وقوعبوله جق حركات شديداً منع
وزجر اولنه جغندن ماعدا بونك اجراسنی امر ايدن مأمور ين
ايله بالفعل اجرا ايليان كسانك دخی جزا قانوننامه سی اقتضاسنجه
تكدير و تأديب اولنمسی ودار السلطنة السنيه م وايالات وبلاد
وقراده امور ضبطيه تنظيمی ماده سی آسوده حال اولان كافهٔ
تبعهٔ ملوكانه مه كندو مال و جانلر ينك محافظه سنه صحيحاً
وقويا امنيت و يره جك صورتده تنظيم قلنمسی وو يركونك
مساواتی تكاليف سائره نك مساواتنی موجب اولديغی مثللو
حقوقجه اولان مساوات دخی و ظائفجه اولان مساواتی
مستلزم اولديغندن خرستيان وسائر تبعهٔ غير مسلمه دخی اهالیٔ
اسلام مثللو حصهٔ عسكريه اعطاسی حقنده مؤخراً و يريلان
قراره انقياد مجبوريتنده بولنمسی وبو خصوصده بدل و يرمك
ويانقداً اقچه اعطاسيله خدمت فعليه دن معاف اولمق اصولنك
اجرا اولنمسی و اسلامدن ماعدا تبعه نك صنوف عسكريه
ايچنده صورت استخداملری حقنده نظامات لازمه ياپيلوب
مدت قليلهٔ ممكنه ظرفنده نشر و اعلان قلنمسی و ايالات
و الويه مجلسلرنده تبعهٔ مسلمه و عيسويه وسائره دن بولنان
اعضانك امر انتخابلرينی بر صورت صحيحه يه قويمق وآرانك
طوغريجه ظهورينی تأمين ايلمك ايچون اشبو مجلسلرك
صورت ترتيب و تشكيللری حقنده اولان نظاماتك اصلاحنه
تشبث ايله دولت عليه م نتيجهٔ آرايی وو يريلان حكم وقراری

صحیحاً بیلمك و بو کا نظارت ایتك اسباب و وسائل مؤثره‌سنك
استحصالنی مطالعه ایلمسی وچونکه بیع وفروخت وتصرف
املاك وعقار ماده‌لری حقنده اولان قوانین کافهٔ تبعهٔ
ملوکانه‌م حقنده مساوی اولدیغندن قوانین دولت علیه‌مه
ونظامات ضابطهٔ بلدیه‌یه اتباع وامتثال ایلمك واصل یرلو
اهالینك و یردکاری تکالیفی و یرمك اوزره سلطنت سنیه‌م
ایله دول اجنبیه بیننده یاپیله‌جق صور تنظیمه‌دن صکره
اجنبی‌یه دخی تصرف املاك مساعده‌سنك اعطا اولنمسی وتبعهٔ
سلطنت سنیه‌مك کافه‌سی اوزرینه طرح اولنه‌جق ویرکو
وتکالیف صنف ومذهبلرینه باقلمیه‌رق برصورتده اخذ
اولنمقده ایدوکندن اشبو تکالیفك وعلی الخصوص اعشارك
اخذ واستیفاسنده وقوعبولمقده اولان سوء استعمالاتك
اصلاحی تدابیر سریعه‌سی مطالعه و مذاکره اولنوب
طوغریدن طوغری‌یه اخذ و یرکو ایتمك اصولنك پیدر
پی اجراسی قابل اولدقجه واردات دولت علیه‌مك التزام
اولنمسی اصولنك یرینه بوصورت اتخاذ قلنوب اصول حالیه
جاری اولدقجه مأمورین دولت علیه‌م ایله مجالس اعضالرینك
مزایده‌لری علناً اجرا اولنه‌جق اولان التزاماتدن برینی درعهده
ایتدیرملری و یا بر کونه حصه آلملری مجازات شدیده ایله منع قلنمسی
تکالیف محلیه دخی مهما امکن محصولاته خلل ویره‌جك وتجارت
داخلیه‌یه مانع اولمیه‌جق صورتده وضع وتعیین اولنمسی

وامور نافعه ايچون تعيين وتخصيص اولنه جق مبالغ مناسبه يه
براً وبحراً انشا واحداث اولنه جق طرق ومسالكدن استفاده
ايده جك اولان ايالات وسنجاقلرده وضع وتأسيس قلنه جق
ويركوى مخصوصلر دخى علاوه ايدلمسى وسلطنت سنيه مك
هرسنه ايچون واردات ومصارفات دفترينك تنظيم وارائه سى
حقنده مؤخراً بر نظام مخصوص ياپلمش اولديغندن بونك
تمامىٔ اجراى احكامنه اعتنا اولنمسى و هر بر مأمور ينه
تخصيص قلنمش اولان معاشلرك حسن تسويه سنه مباشرت
قلنمسى وهر برجماعتك رؤساسيله طرف اشرف شاهانه مدن
تعيين اولنه جق بر رمأمورلرى تبعهٔ سلطنت سنيه مك عمومنه
عائدوراجع اولان ماده لرك مذاكراتندن مجلس والاده بولنمق
اوزره مقام جليل وكالت مطلقه مدن مخصوصاً جلب اولنوب
واشبو مأمورلر برسنه ايچون تعيين قلنوب بونلر مأموريتلرينه
باشلادقلرى كبى تحليف اولنملرى و مجلس والانك كرك
عادى و كرك فوق العاده وقوعبولان اجتماعلرنده رأى
ومطالعه لرينى طوغريجه بيان وافاده ايتملرى وبوندن طولايى
اصلا رنجيده اولنماملرى وافساد وارتكاب و اعتسافه دائر
اولان قوانينك احكامى كافهٔ تبعهٔ سلطنت سنيه م حقلرنده
هرقنغى صنفدن ونه درلو مأموريتده بولنورلر ايسه بولنسونلر
اصول مشروعه سنه توفيقاً اجرا اولنمسى ودولت عليه نك
تصحيح اصول سكه ايله امور ماليه سنه اعتبار و يره جك بانقه

مثللو شيلر ياپيلوب ممالك محروسهٔ شاهانه‌مك منبع ثروت ماديه‌سی
اولان خصوصاته اقتضا ايدن سرمايه‌لرك تعيينيله و محصولات
ممالك شاهانه‌مك نقلی ايچون ايجاب ايدن طرق و جداولك
كشاديله و امر زراعت و تجارتك توسعنه حائل اولان اسبابك
منعيله تسهيلات صحيحه‌نك اجرا اولنمسی و بونك ايچون
معارف و علوم و سرمايهٔ اوروپادن استفاده‌يه باقلمسی
اسبابنك بالاطراف مطالعه‌سيله بيدر پی موقع اجرايه قونلمسی
ماده‌لرندن عبارت اولمغله سن كه صدر اعظم ستوده شيم
مشار اليه‌سن اشبو فرمان جليل العنوان ملوكانه‌مك اصولی
اوزره كرك درسعادتمده و كرك ممالك شاهانه‌مك هر بر طرفنده
اعلان و اشاعتله خصوصات مشروحه‌نك بالاده بيان اولنديغی
وجهله اجرای اقتضالرينه و بوندن بويله احكام جليله‌سنك
دائماً و مستمراً مرعی الاجرا طوتلمسی اسباب لازمه و وسائل
قويه‌سنك استحصال و استكمالی خصوصنه بذل جل همت
ايليه‌سن شويله بيله‌سن علامت شريفه‌مه اعتماد قيله‌سن
تحريراً فی اوائل شهر جماذی الاخره سنه اثنی وسبعين ومأتين
والف

[٢]

(عبدالعزیزخانك جلوسی عقیبنده مقام صدارتعظمایه خطاباً شرفریز صدور بیوریلان خط همایونك صورت منیفه سیدر)

وزیر معالیسمیرم محمد امین پاشا

بو دفعه جناب مالك الملكك ارادۀ لم یزلیه سیله اجداد عظاممزك تخت سعادت بخته جلوسمز وقوعبولوب سنك مجرب اولان درایت و صداقتك جهتیله خطب جسیم صدارت عهده‌ءِ رویتكده ابقا وسائر وكلا و مأمورین دخی یرلرنده تقریر قلنمشدر دولت علیه‌مزك بمنه تعالی اكمال سعادتحال و بلا استثنا بالجمله تبعۀ سلطنت سنیه‌مزك استحصال رفاه وراحتلری اعظم آمالمز اولدیغی وبو امنیۀ خیریه‌نك حصولی و كافۀ سكنۀ ممالك محروسه‌مزك تأمین جان وعرض ومالری ضمننده تأسیس اولنمش اولان كافۀ قوانین اساسیۀ عدلیه طرفمزدن تماما تأكید و تأیید قلندیغی جمله‌یه اعلان ایدرم سلطنت سنیه‌مزك مدار تأیید و اساس شوكتی اولان شریعت شریفه كه عدالت محضه‌در انك احكام منیفه‌سی جمله‌مزه دلیل طریق سلامت اولدیغی جهتله امور شرعیه‌یه زیاده‌سیله دقت اولنمسی مطلوب قطعیمزدر و هر دولتك باعث دوام وتزاید شوكت وآسایشی قوانین موضوعه‌یه هركس طرفندن تمامیله مطاوعت اولنمق و كبار وصغار

جمله حق و وظیفه‌سی دائره‌سنی تجاوز ایتمامکله اوله‌جغندن بو یولده حرکت ایدنلر طرفمزدن مظهر مکافات اوله‌جقلری مثللو خلافنده بولنانلرك دخی مجازاتنی كورملری محققدر بناء علیه امور متنوعهٔ دولت علیه‌مزده بالجمله داعیان و بندکان و مأمورینك استقامتله خدمت و صادقانه ایفای وظائف مأموریت ایتملری جملهٔ اوامر مؤکدهٔ شاهانه‌مزدندر و معظمات مصالح دولیه حضرت موفق الامورك توفیق و ارکان دولتك اقدام و اتفاقی ایله قرین حسن نتیجه اوله کلدیکی مسلماتدندر دولت علیه‌مزك امور ملکیه و مالیه‌سنك درجهٔ مطلوبهٔ انتظام و مضبوطیته ایصالی ایسه شو قاعدهٔ مسلمه‌یه کمال توسله یعنی جمله طرفندن خالصانه و مستقیمانه اهتمام و غیرته منوط اولوب طرفمزدن اولبابده هر درلو نظارت و همت اولنه‌جغی و برمدتدنبرو اسباب مختلفه‌دن ناشی مالجه عارض اولان مشکلاتك بعونه تعالی قریباً دفعی حقنده مصروف اوله‌جق همم مخصوصهٔ شاهانه‌مزه هر دائره و اداره جانبندن حقیله و تمامیله اتباع اولنه‌رق وذاتمزجه دولتمزك اعاده و تزیید اعتبار مالیسندن و تبعه‌مزك رفاهندن بشقه فکر و امل اولندیغی بیلنه‌رك اموال دولتك استحصال و صرفنده تصرفات کامله‌یی و بیهوده تلف و صرفدن وقایه‌سنی موجب اوله‌جق اصلاحاتك پیاپی طرفمزه عرض اولنمسی و دولت علیه‌مزك احد اسباب شوکتی اولان عساکر بریه و بحریه‌مزك

دخی هر حال ومحلده محافظهٔ نظام و انتظام و استکمال
رفاهلرینه دقت ایدلمسنی وسلطنت سنیه مزك دوست ومتفق
اولان دول اجنبیه ایله جاری اولان مناسبات موالات
کارانه سنك آن بآن تأکیدینه صرف مجهود و معاهدات
منعقده احکامنه مستمراً رعایت قلنمسی والحاصل ادارهٔ
دولتك هر جهت و هر فرعنده وظائف نظائف استقامت
وعفت و صداقت وغیرتی جملهنك کندوسنه اساس حرکت
و باعث فلاح وسلامت بیلمسی ارادهٔ قطعیه مز ندر شوراسنی
دخی اعلان و علاوه ایدرمکه تبعه مك آسایش و رفاهی
حقنده اولان آرزوی شاهانهم استثنا قبول ایتمیه جکندن
ادیان واقوام مختلفه دن بولنانلر دخی جملهٔ طرف همایونمدن
عدالت وهمت و تأمین حسن حاللری امرنده دقت متساویه
کوره جکلردر و جناب حقك ملکمزه احسان بیورمش
اولدیغی اسباب عظیمهٔ ثروت وسامانك توسع تدریجیسی که
سایهٔ مقدر توابهٔ سلطنتمزده جملهنك سعادت حالنی موجب
اولهجق ترقیات صحیحه دن انلرك ودولت علیه مزك استقلالی
قضیهٔ مهمهسنك عندمزده اعز افکار اولدیغنی دخی تکرار
ایلرم حضرت فیاض مطلق حبیب اکرمی حرمتنه
جملهمزی موفق بیوره آمین .

فی ٢٣ ذ سنه ١٢٧٧

[٣]

قره‌طاغ حقنده فؤاد پاشانك بر لایحه‌سی

ممالك محروسهٔ شاهانه‌دن اولان قره‌طاغك وقوعات اخیره‌سی اوروپا قابینه‌لرینك نظر دقتنی جلب ایلدیگندن بو مسئله‌ده هر كونه یاكلشلغك رفعیچون حقیقت حالك بیانی لازمه‌دن كورنشدر · جبل مذكورك تملك وتصرفی امرنده حق عالئ سلطنت سنیه هر كونه اشتباه و اعتراضدن بری ایسه‌ده افكارده ادنا مرتبه تردد قالماق ایچون بونك دلائل واضحه وسریعه ایله اثباتنه ابتدار اولنور ·

بر یر بر دولتك ملكی اولدیغنی تعیین ایچون ایكی قاعده اولوب بریسی او یرك فتحیله و یاخود صورت آخرله ضمیمهٔ ملكی اولدیغنی ودیكری تصرف فعلیسنك تصوریله ایدوكنی میدانه قویمقله حاصل اولور اولكیسی عالمك سند عمومیسی اولان تاریخ وجغرافیا ایله ثابت اولور ایكنجیسی خارجاً دول سائره‌نك وقوع تصدیقلری و داخلا او یرده جریان ایتمش اولان احكام دولت ایله میدانه چیقار و بر دعوانك عكسی علیهنه ایراد دلائل ایله ثابت اوله‌بیله‌جكندن بر یرك استقلالی و یاخود آخر دولته كچدیكی ینه بو طریقلر ایله اثبات اولنمدقجه ادعا اولنه‌مز ·

قره‌طاغده اولان حقوق ملكیهٔ دولت علیه بو قاعده‌لر ایله واضح وعیان اوله‌رق اثبات اولنه‌جغی مثللو عكس حاله هیچ

بو دلیل و سند اوله‌مدیغی ادعاسی میدانه قونلدقدن صکره بحثه کیریلور ٠

شو یله که قنغی جغرافیا کتابنه باقلسه واوروپانك سند عمومیسی اولان خریطه‌لره نظر اولنسه بلا استثنا جمله‌سنده قره‌طاغ دینلان محل ممالك عثمانیه داخلنده بولنور ٠ ازجمله سلطنت سنیه ایله همجوار اولان اوستریا دولتنك ایالات متجاوره‌ٔ عثمانیه‌یه دائر اولوب هر یرده الك زیاده مظهر اعتبار اولان رسمی وعسکری خریطه‌لرنده جبل مذکورك ممالك دولت علیه‌دن اولدیغی صراحةً کوستریلوب دولت علیه‌نك جبل مذکوری تملك وتصرفی بحثه کلنجه اشبو قره‌طاغ سلطان مراد اول حضرتلرینك آثار فتوحاتی اولان ایالت شمالیه کبی ضمیمه‌ٔ ممالك عثمانیه اولوب بيك درتیوز یتمش سکز تاریخ میلادیه‌سنده سلطان محمد حضرتلری وندیکلولرك اللرنده بولنان اشقودره قلعه‌سنی محاصره ایدرك اخذ ونزع ایلدیکی وقت قره‌طاغی اشقودره ایالتنه الحاق اتمشدر ٠ صکره‌لری وندیك جمهوریله دولت علیه بیننده وقوعه کلمش اولان محاربات اثناسنده وندیکلولرك هر سك طرفلرنده اولدیغی کبی جبل مذکور اتکلرنده دخی بعض محللرده استیلاری وقوعه کلمش ایسه‌ده یا حرباً اخراج اولنه‌رق ویاخود عهداً تخلیه قلنه‌رق دولت علیه‌یه رد و تسلیم اولنمشدر ٠ بو دخی صحایف تواریخده مسطور اولدیغندن

بیك التیوز طقسان طقوز سنهٔ میلادیه سنده دولت علیه ایله ونديك جمهوری بیننده منعقد اولان قارلو یچ معاهده سی و بیك یدی یوز تاریخ عیسویه سنده ینه جمهور مذکور ایله عقد اولنمش اولان بساروفچه عهدنامه سی اوزرینه یاپلمش تفریق حدود وسندات رسمیه سنده جمهور مذکور ایله خط حدود تعیین اولنه رق صره سیله تاقره طاغ اتکلرینه قدر کوستریلوب جبل مذکور اوزرنده خط حدود بالتعیین برو طرفی دولت علیه ممالکندن اولان اشقودره سنجاغنه ملحق بولنان قره طاغ اولوب دولت علیه ده قالدیغی صراحة بیان اولنمشدر .

ایشته تاریخ وجغرافیا قره طاغده اولان حقوق ملکیهٔ دولت علیه یی اثبات ایچون ایکی شاهد عادل اولوب وقوع تصدیق خارجی امرنده دخی ذکر اولنان سندات رسمیه ونديك جمهوریله اولدیغندن بشقه بونلرك موضوعی اولان قارلو یچ و بساروفچه معاهده لری انکلتره وفلمنك دولتلری توسطیله آوستریا و روسیه دولتلرینك انضمام مذاکره لریله عقد اولنمش اولدیغندن بر معاهدهٔ عمومیه حکمنده اولدیغی درکاردر .

سلطنت سنیه ایله آوستریا دولتی بیننده بیك یدی یوز طقسان ایکی تاریخ میلادیه سنده منعقد اولان زشتوی معاهده سنده ایسه صراحةً تعیین ماده اولنوب برنجی بندنده تجدید صلح

ومصافاتدن بحثله محاربه اثناسنده كرك ايكى دولتك بيننده وكرك طرف آخرك خلافكيرى جانبين رعايا وتبعه سى طرفندن وقوعبولان اوضاع خصمانه واطوار جبريه وجرايم سائره لرى على العموم فيمابعد نسياً منسياً فراموش اولنوب غير واقع اعتبار اولنه و بتخصيص قره طاغ و بوسنه وصرب وافلاق وبغدان اهاليسندن دولت عليه يه خلافاً نمچه دولتنه تبعيت ايتمش اولنلر هر قنغى رتبه دن اولور ايسه جرايم سابقه لرى منسى اعتبار اولنوب عفو وكندو دولتلرينه خلافاً دولت ايمپراطوريه يه متابعت ايليانلر يوماً من الايام تعرض ورنجيده اولنميوب يوردلرينه عودت و املاك و امتياز سائره لرينه مظهر اولوب كالاول وطنلرنده امين ومرفه البال اقامتلرى اوله ديو مسطور اوله رق قره طاغ اهاليسى بتخصيص الك ابتداده اوله رق سائر تبعهٔ دولت عليه صيره سنده تعداد اولنديغى كبى كندى دولتلرى خلافنه دولت ايمپراطوريه يه تبعيت ايتمشلر ايسه تعبير يله دخى دولت عليه قره طاغلولرك دولت متبوعه لرى اولديغى تأكيد وتأييد قلنمشدر . بو ماده ده تصديق خارجى دخى بو وجهله اعصار مختلفه ده دول متعاهده طرفلرندن علناً وصراحة وقوع بولمشدر . جبل مذكورده دولت عليه نك جداً وفعلاً حكومت سنيه نك تمامى جريانك علايم صحيحه سى اولوب از جمله اوروپا خريطه لرندن مستبان اولديغى وجهله جبل مرقومك

اقسام ارضیه‌سی ناحیه نامیله اولدیغی مثللو قریه و ناحیه‌زده بولنان باشلره سردار و بیراقدار تسمیه ایتدکلری جمله‌نك معلومیدر . ممالك سائرهٔ عثمانیه‌ده جاری اولان اصول وجهله قره طاغك بعض محللری تیمار و زعامت اوله‌رق تواریخ مختلفه ایله توجیهاتی دیوان عالیده اجرا اولنمش و بعض طرفلری دخی سلطان خاصی اوله‌رق تعیین قلنمش اولدیغی دفترخانهٔ خاقانیده مضبوط ومقیددر . جبل مذکور برارالق اشقودره سنجاغندن آلنوب هرسك سنجاغنه الحاق اولنمش اولمسیله گاه برو طرفدن وگاه دیکر جانبدن ذکر اولنان سنجاقلر والیلری بالفعل جبل مذکوری اداره ایلدکلری دلائل فعلیه ایله مثبتدر . بالاده بیان اولندیغی وجهله جبل مذکورك تیمار خاصی داخلنده بولنمسیله واردات ارضیه‌سندن بشقه اهالیسی طرفندن عدد مقطوعده اوله‌رق بهر سنه ویرکوی ذاتی ادا ایلدکلری وصکره‌کی سنه‌یه قدر جبل مذکور ویرکوسی اشقودره سنجاغی اهالیسنك ویرکوسی داخلنده اوله‌رق تحصیلنك محلنه حواله اولندیغی ایجاب ایلسه خزینهٔ شاهانه دفترلریله اثبات اولنه‌بیلور .

قره طاغ اهالیسندن باغجی وطاشجی اوله‌رق درسعادتده ایکی بیك کشی اولوب حقلرنده ویرکو و سائر جهتله بلا استثنا سائر تبعهٔ دولت علیه مثللو معامله اولنوب هیچ بر وقتده بو اصوله مخالفتلری و یاخود بر طرفك اعتراضی وقوعه

كلامش و بوكونكى كونده بو حال تماميله اجرا اولنمقده
بولنمشدر . اشبو اصول ثابته دولت عليه‌نك حكومت
سنيه‌سنك جبل مذكورده تمامىٔ جريانى لايقيله و هركونه
اعتراضدن برى اوله‌جق صورتله تعيين ايدوب بونلره
علاوه اولنمق و جبل مذكورك ادارهٔ روحانيه‌سى حقنده
ظهور ايليه‌جك كافهٔ اشتباهاتى دافع اولمق اوزره برسند
صحيح ومعتبرك ايرادينه ابتدار اولنور .

شويله كه جبل مذكور داخل حوزهٔ ممالك عثمانيه
اوله‌ليدن تابوندن التمش سنه اوله كلنجه‌يه دكين قره طاغ
ولاديقه‌لغى ارناودلقده اولان ايپك پطريقلكنك ملحقاتندن
اولوب ذكر اولنان پطريقلكه و يريلان نصب فرمانلرينك
هربرنده داخل دائرهٔ روحانيه‌سى اولان محللر تعداد اولنه‌رق
اوصره‌ده قره طاغ صراحة ولفظاً بيان اولنديغى كبى بوندن
التمش سنه اول اوخريده اولان پطريقلكله برابر ايپك
پطريقلكى دخى الغا اولنوب استانبول پطريقلكنه الحاق
اولنمغله اولوقتدنبرو قره طاغ ولاديقه‌لغى استانبول روم
پطريقلكنه و يريلان نصب فرمانلرنده دائرهٔ روحانيه‌سى
داخلنده اولان سائر يرلرله برابر صراحة تسطير اولنوب
مؤخراً نصب اولنان روم پطريقى جنابلرينه دخى امثال
وسابقنه مطابقت كامله ايله مطابق اوله‌رق و يرلمش اولان
فرمان عاليده دخى قره طاغ متره‌پوليدلكى صراحة مندرجدر

على العموم روم كليساسنك رياست روحانيه‌سى استانبول پطريقلكنده اولديغى اشبو مذهبده بولنانلرك جمله‌سى عندنده تصديق اولنمغله قره‌طاغ ولاديقه‌لغى بالطبع استانبول پطريقخانه‌سنك زير حكومت روحانيه‌سنده بولنمسى لازم لازم كله‌جكندن بشقه مقدما ملغا ايپك پطريقلكى وصكره استانبول پطريقلكى ملحقاتندن اولديغنك صراحةً فرمانلرده مسطور اولمسى توجيهاتى جانب سلطنت سنيه‌دن اجرا اولنان مته‌پوليدليكلر كبى اولديغنى انظار عالمده تماميله اثبات ايدر ٠

جبل مذكورجه دولت عليه‌نك مناسبات خارجيه واداره‌ٔ داخليه‌سى اوزرينه ايراد اولنان دلائل عديده وبراهين واضحه ايله سلطنت سنيه‌نك حقوق ملكيه‌سى امرنده ترتب ايده‌جك هركونه اعتراضات واشتباهات مندفع اولوب حالبوكه قره طاغك تاضميمه‌ٔ ممالك دولت عليه اولديغى وقتدنبرو نه حرباً ونه عهداً بر دولتك تصرفنه كچمش ونه‌ده اهالىٔ متوطنه‌سنك برادارهٔ مستقله شكلنه كيرديكنى كوسترربرحال ظهوره كلمشدر٠ بونك صحايف تواريخده براثرى ووقوعات پولتيقه‌جه هيچ برعلامتى يوقدر ٠ اكرچه اوائلده اهالىٔ مرقومه بر قاچ دفعه سلاح طوته‌رق دولت عليه‌يه قارشو عصيان ايتمشلر ايسه‌ده هر بردفعه‌سنده سلطنت سنيه حقوق ملكداريمى اقتضاسندن اولديغى اوزره عسكرسوق وتعيين

ایدرك تأدیب و تربیه‌ز یله تحت اطاعت وانقیاده قونلشدر . بو کیفیتلر دخی اهالیٔ مرقومه‌نك ادارهٔ مستقله تحتنده بولندقلرینی اثبات ایتمیوب بالعکس سلطنت سنیه جبل مذکورده هر وقت حقوق سنیه‌سنی انفاذ و اجرا حالنده بولندیغنه دلالت ایدر قره‌طاغلولر اوته‌دنبرو حال وحشیتده اوله‌رق و بولندیغی محلك صعبیتنه استناد ایدرك سرکشلك طبیعتلری اثری اولدیغی منکر دکل ایسه‌ده بر خلقك حال سرکشیده و بلکه بر مدت عصیانده بولنملری ساکن اولدقلری یرك صاحب و متصرفی اولان دولتك حقوق ملکیه‌سنی اسقاط ایده‌میه‌جکی و یاخود او خلقه بر ادارهٔ مستقله شکلنده بولنملری ایچون بر سند اوله‌میه‌جغی امور مسلمه‌دندر . قره‌طاغ اشقودره و هرسك سنجاقلری بیننده اولوب اشبو ایکی سنجاق دخی احوال و اصول سابقه‌نك اثری اوله‌رق شمدی قره‌طاغك بولندیغی حاله شبیه بر هیئتده اولمغله قره‌طاغ اهالیسی بوندن استفاده ایله ذکر اولنان سنجاقلر والیلری ایله کاه شقاق و کاه وفاق اوزره اوله‌رق انلرله وقوعبولان معاملات مخصوصه بونلرك بر هیئت مستقله شکلنده بولندقلرینی کوستره‌جك اولور ایسه ذکر اولنان سنجاقلرك دخی وقتیله بو یله بولندقلری حال انلرك تغیر اصول و اداره‌لرینه مانع اولملی ایدی حالبوکه انلره بر هیئت مشوشه و غیر مشروعه نظریله باقلمش اولدیغی جهتله جبلك بونلردن هیچ بر فرقی یوقدر . جبلك ملحق

اولدیغی اشقودره سنجاغنك وجه محرر اوزره بوندن اقدم بولندیغی حال منتظمك اثری اولەرق طاغلولر حرکات سرکشانەلرینی آرتردقدن بشقه ولادیقەلری اولان کنیسه ادارهٔ مملکتی دخی النه الەرق اصول مذهبیەجه تابع اولدیغی حکومت اصلیهٔ روحانیەیی ترك ایله روم کلیساسی توابعندن سائر جمعیت مذهبیەجه صفت روحانیەسنی تصدیق ایتدیرمکه باشلیەرق بو جهتله ولادیقەلغی تابع اولدیغی حکومت روحانیەدن آیردیغی حالده النه کچورمش اولدیغی ادارهٔ جسمانیهٔ مملکتی دخی برابر اولەرق دولت علیەدن آیرمق زعمنه دوشمش و بونکله حقوق ملکیهٔ دولت علیەنك اضاعەسنه قالقمشدر. حالبوکه روحانی و جسمانی عصیاندن بشقه نظرله باقیله میوب چونکه دولت علیه مملکتنده بولنان روم کلیساسی جهت وحدتنك محافظەسنی حکومت سنیهٔ ملکیەسیله برابر طوتر و بو وجهله قرەطاغك ولادیقەلغنك ممالك شاهانەده اولان روم کلیساسندن مفارقتنی اشبو کلیسایه بر مخالفت بیلوب بو طریقله حقوق ملکیەسنك دخی انقطاعی درجەسنه کیدلمسنی دولت علیه هیچ بر وقتده قبول ایده مز و عالمده حال عصیانك مشروعیتی میدانه قونلمدقجه بو دعوی یوریدیله مز. ذات شوکتسمات حضرت شهنشاهینك تأسیس بیوردقلری نظامات ملکیه اقتضاسنجه امر اداره مرکز دولته اجتماع ایتزدن اول جاری اولان اصولك اثری اولمق

اوزره مثلا كردستان طاغلری وجبل لبنان وجبال حجاز یه و بونلر كبی خیلی یرلر عینیله قره طاغك بولندیغی حالده قالمشلر ایكن صكره‌دن قوانین عمومیه‌ٔ دولت تحتنه كیروب بوكا ممنعت ایچون اسكی حاللری نه برسند اولمش ونه‌ده بركونه اعتراضه سببیت و یرمشدر . بشقه دولتلرده حكومت مشروعه‌ره زینه سلاح دردست اوله‌رق مقاومت ایدن نیجه یرلولر اولوب بولندقلری حال عصیانك امتدادی بیله او یره متصرف اولان دولتك حقوق ملكیه‌سنی اسقاط ایده‌مدیكی امثال عدیده ایله مشهوددر .

خلاصهٔ كلام قره طاغك ممالك عثمانیه‌دن اولدیغی داخلاً وخارجاً دلائل فعلیه و صحیحه ایله مثبت اولوب بو دعوی هر كونه اعتراضدن بری اوله‌رق اهالیٔ جبلك اصول و حقوقنك خلافنده اوله‌رق بولندقلری حال سركشی و عصیان ایله ادارهٔ مستقله شكلی وحق و یریله‌میه‌جكی دركاردر . كلەلم حال حاضره بالاده بیان اولندیغی وجهله قره طاغ ولادیقه‌سی برابر الق ادارهٔ جسمانیهٔ مملكتی دخی النه المش اولدیغی حالده الك صكره ولادیقه بولنان كمسه‌نك یكنی اولان دانیل زاغوج صفت روحانیه‌یه مائل اولمدیغندن ولادیقه‌لغی آخره تركله كندوسی رئیس قوم مقامنه چكوب ادارهٔ مملكتی استیلا داعیه‌سنه دوشمشدر . اكرچه جبل مذكور ولادیقه‌لغنك صكره‌دن بولندیغی حال و حقوق

و اصول دولت علیه‌نك حكومت ملكیه‌سنی اختصاص
ایدلمك و كندوسنی بر مستقل پرنس صفتنده بیلدیرمك
داعیه‌سنه قالقشوب بو ایسه حقوق دولت علیه‌یی آچیقدن
آچیغه اخلال دیمك اولدیغندن دولت علیه‌نك تحمل وقبول
ایتمسی بر وجهله قابل اوله‌مدیغی حالده بو آدم جبلك دائرهٔ
عصیانیه‌سنی برقات دها توسیعه قالقیشه‌رق هرسك طرفنده
جبله ملاصق اولان ناحیه‌لر اهالیسنی تحریك ایله برابر دیگر
ناحیه‌لره دخی جبراً كیرمش اولدیغی مأمورینك محلیه‌نك
مسموعلری اولدقده نواحیٔ مذكوره‌نك محافظه‌سیچون
درحال براز عسكر سوق اولنوب اشبو ناحیه‌لره كیردكلری
حالده عصاة جبل طرف علی الغفله بونلرك اوزرینه
هجوم ایله مقاتله‌یه ابتدار ایده‌رك و عساكر مرسوله‌نك
سركرده‌سی اولان و دولت علیه‌ده اصحاب رتبه‌دن بولنان
زینل بكی پوصوده اولدقلری حالده یكرمی نفر آدمیله برابر
قتل و اعدام ایله‌یه‌رك عساكر شاهانه‌دن اولدردكلری
آدملرك سر مقطوعلرینی علامت مظفریت اولمق اوزره
ناحیه بناحیه جبلده طولاشدیردقلری مثللو اشقودره طرفندن
اعلان عصیان ایله هیچ بركمسنه‌نك خبری اولمقسزین كیجه
وقتی كلوب زابیاق نام قلعه‌یی ضبط ایله ایچنده بولنان طوپچی
عساكرینی اعدام ایتمشلردر . بر وقتدنبرو اهالیٔ جبلك
اعتیاد ایتمش اولدقلری سر كشلكه رؤساسنك خلاف

اصول ظهوره كلان حركتلرینه علاوه شمدی رئیس قوم
اولمق داعیه‌سنده بولنان كسه‌نك میدانه قویدیغی دعواسی
و بونك اثری اولمق اوزره آچیقدن آچیغه و طوغریدن
طوغری یه دولت علیه یه اعلان حرب ایدر كبی مقاتله یه
وقوعبولان اجتسارینی سكوتله كچشدیرمك ویاخود یالكز
تخطیأت واقعه‌زینه مقابل اصول تحفظیه یه تشبث ایله اكتفا
قلمق دولتجه حقوق ملكیه‌سنی وشان عالیسنی پایمال ایتدیرمك
دیمك اوله‌جغندن و بونك ایسه امكان و احتمالی اوله‌میه‌جغندن
اهالئ مرقومه‌نك حركات واقعهٔ عصیانیه‌لری اوزرینه
تأدیب وتربیه‌لریله اوحوالینك آسایشنی اخلال ایدن ودولت
علیه‌نك حقوق ملكیهٔ صریحه‌سنه نقیصه كتورن شوحاله
آرتق برنهایت ویرلمكه قرار و یرلمشدر . سفك دماء ماده‌سی
دولت علیه‌نك منفوری اولوب جبل مذكور اهالیسی ایسه
تبعهٔ دولت علیه‌دن بولندقلری جهتله بر قطره قانلرینك
دوكولمسنی سلطنت سنیه ایستمز ایسه‌ده شو حركتله
تأدیبلرینی كندولری دعوت ایتدیكندن بر پدر اولادینی
اوضاع مخالفتكاریسی ایچون شدتله تربیه ایتمكه مجبور
اولدقده حاصل اولان تأثرقلبیسی كبی دولت علیه‌دخی تأدیبه
مجبور اوله‌رق بومجبوریتی اولدیغی حالده قلباً متأسف ایدوكی
دركاردر . بونك ایچون هرسك واشقودره طرفلرندن قوهٔ
كافیهٔ عسكریه‌سوقیله عصات مرقومه‌نك تأدیب وكوشمالری

اسبابنك استحصالی روم ایلی اردوی همایونی مشیری عمر پاشا حضرتلرینه حواله اولنمشدر و قوهٔ جبریه اعمالیله برابر نصائح لازمه‌نك دخی اجراسیله باشه چقماز برداعیه‌دن واز كچورملری وسائل معنویه‌سنه تشبث اولنمسی دخی مخصوصاً توصیه وسپارش قلندیغی مثللو دولت علیه جبل مذكورده اولان حقوق صریحهٔ ملكیه‌سی اقتضاسندن اولدیغی اوزره حكومت سنیه‌نك جریان تأمینی تأسیس ایتمكله برابر بونك اهالئ مرقومه‌یه فائده‌بخش اولمسی وسائلنك استحصالی دخی دوشنلمشدر ٠

شویله كه اهالئ مرقومه ایچون هركون مساعدات مذهبیه‌نك تأمینیله برابر سائر تبعهٔ دولت علیه‌نك نائل اولوب بونلرك بولندقلری حال سركشی اقتضاسنجه محروم اولدقلری امتیازاته تماميله مظهر اولملری دخی شمدیدن مقرر بولنمشدر ٠

ایشته بو وجهله دولت علیه‌نك جبل مذكورده اولان حقوق صریحهٔ ملكیه‌سی هركس عندنده رهین رتبهٔ تحقیق اوله‌رق اهالئ جبلك حركات واقعهٔ عصیانیه‌لری اوزرینه اتخاذ اولنان تدابیرك مشروعیتی هركونه اعتراضدن بری وسالم اوله‌جغی مثللو اهالئ مرقومه‌نك تأدیب وتربیه‌لرینه قرار ویرلمكله برابر سعادتحال دائیلرینك استحصال وسائلنی دخی درپیش ایلمكده اولان افكار مشفقانه ومرحمتكارانه‌سنك جمله نزدنده تقدیر اولنه‌جغی بی اشتباهدر ٠

[٤]

بوسنه وهرسك اشقیاسی اوزرنده ظهور ایدن تعلیمات

بردرنام محل جوارنده اشقیا ایله ایدیلان محاربه‌ده تلف اولان بررئیس اوزرنده ظهور ایدن صربی العباره برقطعه تعلیماتك صورت مترجمه‌سیدر ·

(١) صوه‌نك قارشو طرفنه چكدیككز آنده اهالیٔ اسلام وقره‌غوللرندن هر كیمه تصادف ایدرایسه‌كز قتل واعدام ایدوب واك یقین اولان قریه‌یه یول آچمغه بدأ ایدیله‌جكدر

(٢) برنجی قریه‌یه واردیغكز آنده بتون اهالی‌یه موطابیجه بالقانده كی اشقیا فرقه‌سندن مفرزا اوزایه كلدیككزی و انلری قالدیروب سلاح و یرمك و صربیه اوزرنده‌كی ثقلتی تخفیف ایچون صربیه طرفندن تعیین اولندیغكزی افاده ایده‌سكز واهل اسلامی حزیرانك برنجی كوننه قدر ضعیفلندیره‌سكز زیرا یوم مذكورده صربیه طرفندن درین نهرینك اوزرندن چكه‌رك بوسنه‌یه ضرب عسكری سوق اولنه‌جقدر ·

(٣) كوتورمش اولدیغكز اسلحه‌یی قریه‌لره واردیغكز آنده اویله خود بخود اهالی‌یه تسلیم ایتمیوب ابتدا اصحاب علاقه‌لره نقدر چار طاقلری وارایسه یاقدقدن وصوباشیلرینی وسپاهی ایله اصحاب علاقه‌لری اولدیردكدن و كندو فامیلیالری یندیده قارشو آوستریایه و یاخود دیكر جمعیت اوله‌جق

محله یرلشدیردکدن واهالینك خانه لرینی یاقدقدنصکره اولوقت اسلحه ایله جبخانه یی تسلیم ایده سکز .

(٤) اسلحه یی تسلیم ایتدکدن صکره اشقیا یوزکشی اولدقده اوجاق ودرینه طریقلرینه پوصولر ترتیب ایدوب وفرداسی کونی دخی نهر بوسنه یه آدملر سوقیله ایچنده بولنان قایقلری تلف ایدوب قلعه قضاسندن وشابجه دن بربریله مخابره یه موفق اوله مسونلر .

(٥) صوبی چکدیککز آنده اویله سرعتلیجه درعقب کویلوزی قالدیرکز وکافهٔ خانه زینی احراق بالنار یدیکز واوستریا طرفنده بولاینجه قریه سیله مخابره ایدوب اسلحه قنغی محلده تسلیم اولنه جق ایسه اکا کوره حرکت ایدیکز .

(٦) برنجی وقوعات همان بولاینجه قریه سنه خبر ویروب نه قدر اهل اسلام تلف اولمش ونه قدر خانه وچارطاقلری احراق اولندیغی ونه قدر اهالی قالدیرلدیغی بولاینجه قریه سنه مخابره ومعلومات ویره سکز .

(٧) نه قدر مجروحکز ویاره لی وقوعبولور ایسه درعقب مجروحلری بولاینجه قریه سنه ارسال ایدوب تداوی اولنمق اوزره اورادنده برویه کوندریله جکدر .

(٨) بواعلا پوصولرمزده اوجاق ودربند اهل اسلاملری قیرلدقدن صکره اول وقت رفیقلرمز چوقلنه جق وقوتمز دها زیاده لشه جك واوچ درت کونه قدر اهل

اسلامك بيله يقين اولان كافهٔ قصبه‌لرینی احراق بالنـار ایدوب واهل اسلاملر یده تلف و منع ایدیله‌جکدر ٠

(٩) بعده اورالری ضبط ایتدکدن صکره اولوقت بر قاچ چته‌لری تشـنه و مغلای قضـالرینه کوندروب واورانکده‌اهالیٔ خرستیانیه‌سنك یدلرنده نه قدر سلاحلری وار ایسه بالاستصحاب وانلر یده قهراً وجبراً قالـدیروب پوصولر ترتیب ایدرك تشنه ومغلای قضالرینـده معاونت ایچون کلان اسلاملر تلف ومنع ایدیله‌جکدر ٠

(١٠) ابتدا دشمن کله‌جکی ملحـوظ اولان محللر ایوجه کشف اولنوب بعده پوصولر ترتیب اولنه‌رق دشمن هر نه طرفدن کله‌جکنی بیلوب برنجی پوصوده همان دشمن قیرلمليدر ٠

امضـا

قومیته باشی تاشو

چرنوغور چـویك

چته باشی و چـته افرادلرینـك نه کونه حرکت ایده‌جکلرینه دائر تعلیماتدر

(١) چتـه باشینك برنجی وظیفـه‌سی چته‌یی چیقاره‌جغی یره بافوب وچوق تلفاتك وقوعی ملحوظ اولان محللردن حذر ایدوب وچته‌نك ترتیب اولنـدیغی محـلك اقتضاسنده دها اعلا یره چکلمکه قدرتی اوله جـغی محله چته‌یی ترتیب ایده‌جکلردر وچته افرادینك دخی وظیفه‌سنده

اونباشیسیله مافوقلرنده اولان ضابطانه اطاعت ایدوب وکندی کوکسلریله انلری وقایه ایتمکه بورجایدرلر زیرا اونباشی وسائر ضابطان حیاتده اولدقجه اول وقت هر بر چته نك قوتی دها زیاده اوله جغی آشکاردر ٠

(۲) چته افرادندن هر بری کندوسنك تصادف ایتمش اولدیغی وقوعاتی اونباشیسنه بیلدیرمکه مجبوردرلر واونباشی دخی المش اولدیغی معلوماتی بعینها هر کون واقتضاسنه کوره هر آنده چته باشی یه بیلدیره جکدر نه مرکزده حرکت اولنوب ونصل محاربه ایتدکلرینی وهر بررنزی نه کونا شجاعت ایدوب نه وجهله استحقاق کسب ایتدکلرینی ونه مقدار مجروح ایله نه مقدار مقتول اولدیغنی چته باشی یه معلومات ویره جکدر و چته باشیده آلدیغی معلوماتی اولا برنجی ضابطنه و یردکدن صکره اوضابط دخی کندوسنك اك معتمد آدمیله هر کون یاخودایکی کونده بردفعه الدیغی معلوماتی چته لرك قومیسیون مجلسنه ارسال ایده جکدر ٠

(۳) چته باشیلر اصلا عشرت ایتمیه جکلر و شاید عشرت ایده جك اولسه لر بیله جزئیجه عشرت ایده جکلردر زیرا اوللری اولان محاربه لرده چته باشیلرك زیاده عشرت ایتدکلری ایچون اول سببدن اکثری محاربه لرده مغلوب اولمشلردر ٠

(٤) چته نفری کندی مافوقلرنده اولان ضابطلرینه اطاعت ایتمکه بورجلی اولوب وضابطلردخی اول نفرلر ایله امور وخدمتلرینی تسویه ایده‌جکدر ٠

(٥) چته افرادندن هرنه وقت برینك بروقوعاتی ظهور ایدر ایسه انلری کندی چته‌باشیلری بلااستیذان کندی کندینه تربیه ایتمکه صلاحیتی اولمیوب انجق وقوع حالی کندی ضابطلرینه بیان وافاده ایدوب اول وقت سائر چته باشیلرندن مرکب برقومیسیون مجلسی تشکیل اولنه‌رق حقنده نه‌قدر تهمت تبین ایدر ایسه اول وقت جزا معامله‌سی اجرا اولنه جقدر ٠

(٦) محاربه ایدر ایکن هرکیم ارقداشلرینی براقوبده فرار ایدر وشاید جاسوسلق کبی شیلره سلوك ایتدیکی تبین ایدر ایسه سائر ارقداشلری همان انی قتل واعدام ایتمکه مأذوندرلر ٠

(٧) محاربه اثناسنده پلاچقه‌دن مال آلدیغکز وقت محاربه‌ده موجود بولنانلرك كافه‌سنه برمقدارینی توزیع ایدوب قصور یدیده قومیته مجلسنه ارسال ایدوب مجلس مذکور صندغنه وضع اولنه‌رق تفنك وجبخانه کبی شیلر مبایعه اولنه‌جقدر ٠

(٨) سائر ارقداشلرندن بری برینی لغرض وعداوت اوزرینه قتل ایدر ایسه قاتل مرقومی دیکر ارقداشی

دردست ایده بیلدیکی انده همان جانب حکومته تسلیم ایده‌جکدر واکر دردست اولمیوب ده تشهیر سلاح ایدر ایسه اول وقت انی اعدام ایتمکه صلاحیتی واردر ٠

(٩) چته افرادندن هر کیم اولور ایسه اولسون وظیفه‌سندن خارج هیچ برشیئی او یله کندی اجرا ایده‌میه‌جك وشاید وظیفه‌سنك خارجی برحرکتده بولنور ایسه و یاخود قره‌غولده موجود بولندیغی حالده برخیانتلکی ظهور ایدر ایسه اول وقت اوچ ضابط و بش نفردن مرکب برمجلس تشکیل اولنه‌رق نه قدر تهمتی تبین ایدر ایسه اول وجهله جزا معامله‌سی اجرا اولنه‌جقدر ٠

(١٠) هر کیم کندی ارقداشلری ماییننده بر برینك مالندن هرنه که سرقت ایدوب بعده ظهور ایدر ایسه مالی سرقت اولنان کسنه اصلا برمعامله‌ده بولنمیوب انجق وقوع حالی طوغریدن طوغری یه جهاد مجلسنه بیان وافاده ایدوب اوراده اجرای ایجابنه باقیله‌جقدر ٠

(١١) اصلا وقطعا بر بری ماینلرنده هیچ بر وجهله منازعه ایتمیوب او یله جزئیجه وقوعبولان قباحتلری بر بری بینلرنده عفو ایدوب کوزلجه چکینه‌جکلردر و شاید برینك بربیوك قباحتی ظهور ایدر ایسه بالای بنده بیان اولندیغی وجهله وقوع حال جهاد مجلسنه افاده اولنه‌جقدر ٠

(١٢) شاید ایکی ارقداش بر بری میانه‌زنده برمنازعه

ایدرلر ایسه دیکر ارقداشلری انلرك مصالحه‌لرینه همان اقدام ایدوب بینلرینی تفریق ایده‌جکلردر ·

وایده‌مدکلری حالده وقوع حالی ینه بر منوال محرر درعقب ضابطلرینه و جهاد مجلسنه افاده ایدوب اوراده اجرای ایجابنه باقیله‌جقدر ·

(١٣) ضابطلری بر بری بینلرنده منازعه ایدرلر ایسه نفراتدن یکرمی کشی بر یره‌طوپلانوب انلری مصالحه‌ایتمکه غیرت ایده‌جکلردر ومصالحه‌یی قبول ایتمدکلری حالده اول وقت دیکر کمسنه‌یی انتخاب ایده‌جکلردر و بونکله برابر بر ضابطك آشوری درجه‌ده عشرت ایتدیکی تبین ایدر ایسه دیکر ضابطلر ایله نفرات طوپلانوب دیکر کمسنه‌یی انتخاب ایتمکه صلاحیتلری واردر ·

(١٤) شمدیلك هر اللی نفره برضابط تعیین اولنوب ایلروده عسکریمز چوقلاندیغی آنده بهر یوز نفره برضابط تعیین اولنه‌جقدر ·

(١٥) عسکر تراکم ایتدیکی آنده ضابطك معلوماتی اولمدقجه بلااستیذان هیچ برنفر بر یره کیده‌میه‌جکدر ·

(١٦) هر کسك یدلرنده بولنان اسلحه تمیز ومکمل ومهیا بولنه‌جقدر ·

(١٧) هر کس سلاح انداخت ایده‌جکی وقتده اویله بیهوده جبخانه تلف ایتمیوب دشمنی اوره‌جق درجه‌ده

أيوجه نشان آلوب بعده انداخت ايده‌جكلردر ٠

(١٨) هر كس و يريلان تعليماتك خارجى هيچ بر حركتده بولنميوب انجق تعليمات موجبنجه حركت ايده‌جكلردر

(١٩) هيچ بر نفر قوميته باشينك رأيندن طشره‌يه چيقميوب هرنه قدر كنديسى قوميته باشى ايسه‌ده ضابطان ونفراتك مرقوم قوميته باشينك امور محاسبه‌سنى رؤيت ايتمكه صلاحيتلرى اولديغى كبى بر كونه حيله ودسيسه‌سى دخى ظهور ايدر ايسه همان ديكرلرينى انتخاب ايتمكه حقلرى واردر ٠

امضا

قوميته باشى چر توغور چويك

[٥]

بلغارستان وقعه‌سنه دائر فلبه‌دن مکتوب فی ٢٨ نیسان سنه ٩٢

(جمله‌یه معلومدر که چندماه مقدم زغرهٔ عتیق طرفلرنده وقوعه کلان حرکات باغیه‌نك اندفاعی ضمننده معلومات سابقه‌سنه مبنی عزیز پاشا متصرف تعیین اولنه‌رق یورایه اعزام بیورلمشیدی .

واقعا پاشای مشار الیهك تدابیر واقعه‌سیله اختلال کسب سکونت ایتمش ایسه‌ده بلغارستانده دخی بر غائله چیقارمق سوداسنده بولنان فسده طاقمی هرسك مسئله‌سنك هنوز یاتشدیریله‌مامش و ارباب شقاوته سوء امثال کوسترلمش اولمسندن طولایی تسویلات و اغفالات سابقه‌لرینه دوام و شو وقتلری اجرای مرام ایچون فرصت اتخاذ ایدرك تدارکات مکمله‌ده بولندقلری حس اولنورایدی .

نهایت اوتلق قریه‌سنده ظهور ایدن مقدمهٔ عصیان هنوز تدارکاتلرینی اکمال ایتمکسزین اشقیایی میدان بغی وعصیانه پای انداز اولمغه مجبور ایتدی . بش اون کون ظرفنده جمعیتلری خیلیدن خیلی تکثر ایدرك برینك مرکزی پلووا و دیکرینك اوتلق قریه‌سی او برینك براسادان دربندی اولمق اوزره هیئت مجموعه‌لرینی اوچ قوله تقسیم ایله اجرای شقاوته مباشرت ایتدیلر .

اوچ درت کیجه مقدم صاغ جناح اتخاذ ایتدکلری بلووا فرقه‌سی مجرد بر کوسترش ایتمك ایچون فلبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌یه قدر تقرب ایتمش ایسه‌ده متعاقباً رجعتلری خبر آلندی . شمدی ایسه حرکات واقعه‌لری ایکیده برده تاتار بازارجغنه هجوم صورتی کوستروب رجعت ایتمکدن و جمعیتلرینه التحاق ایتمیان خرستیان کویلرینی یاقمقدن عبارتدر .

اشقیای مرقومه تدارك ایده بیلدکلری یوز اللی قدر سواری واسطه‌سیله ادرنه ایله فلبه آراسنده بولنان شمندوفر یوللرینی تخریب افکارنده بولنمشلر ایسه‌ده برضرر ایراثنه مقتدر اوله‌مدیلر . آنجق نیش تلغراف خطلرینی بعض مرتبه شکست ایلدکلرندن درحال تعمیراتنه مباشرت اولنمشدر .

بونلرك بوصورتله هیئت باغیهٔ مجتمعه‌لرینی اوچ قوله تقسیم وفن حربجه پك مهم نقطه‌لر انتخاب ایتملرینه نظراً ایچلرنده معلوماتلی ضابطلر اولمسی مظنوندر . بو زواللی سرسم حریفلرك صربیه فسده‌سی طرفندن اغفال و خانمانلری بر باد ایلدیکی شبهه‌دن وارسته ایسه‌ده ادارهٔنك بر جهته اولان انهماکنك دخی کلی مدخلی اولدیغی جای انکار دکلدر .

عزیز پاشا ذکر اولنان اوتلق وقوعاتی دخی ظهورندن بربچق آی اول خبر آلەرق کیفیتی ولایته وباب عالی‌یه متعدد

معروضات و تلغرافنامه‌لر ایله بیلدیرمش و ادرنه ولایتندن دخی مسئله‌نك كسب ایده‌جكی اهمیتك درجاتی عرض اولنمش ایكن بزجه حقیقتی مجهول بر سببه مبنی اولمیدر كه كیفیت باب عالیجه نظر اعتنایه آلنمامسی اشقیانك اجتماع و اكمال نقایصلرینه پك چوق میدان و یردی ٠

معلومدر كه بنده‌كز بورایه نقل مأموریت ایتمش و اولكی وقعه‌نك بدایتندنبرو بو ایش ایچنده بولنمش اولدیغم جهتله عزیز پاشانك بوبابده اولان افكارینه وجریان ایدن مخابراتنه معلوماتم واردر ٠ حقیقت حالی دها آچیق صورتده تعریف ایتمك اوزره متصرف مشار الیهك صكره باب عالی‌یه كشیده ایدرك بوراجه شهرت بولمش اولان تلغرافنامه‌لرك درجنی مناسب كوردم ٠

« اوتلق كوینده ظهور ایدن فساد وقتیله خبر آلنمش ایسه‌ده تسكینی ایچون اتخاذی لازم كلان تدابیر حقنده وقوع بولان اخطاراتك ثمرهٔ فعلیه‌سی كورلمدیكی كبی فساد مذكورك خبر آلندیغی فسده طرفندن حس اولنمسیله وقت معیننده اون اون ایكی كون مقدم ترتیباتلرینی اكمال ایتمكسزین ظهور ایتدیكندن طولایی بر طابور عسكرله تسكینی قابل ایكن مساعده بیورلمامش وقرای اسلامك محافظه‌سی ودائرهٔ فسادك منع توسیعی ایچون معیت چاكرانه‌مه درت بلوك عسكر و یرلمسی پك چوق استرحام اولنمش ایسه‌ده اكاده

موافقت اولنمامش اولدیغندن اشقیایه او یغق ایسنسته‌میان خرستیانلره معاونت اولنه‌مامسندن طولایی پك چوق خسارات اولمش ومعلومات موقعیه ومحلیه اوزرینه اولان اخطارات ناچیرانه‌م حسن تلقی اولنمامقده بولنمشدر »

فلبه‌دن مکتوب فی ١٨ مایس سنه ٢٩٢

(بو کره فلبه و پازارجق قضازنده دخی ظهور ایدوب عون حقله تبرئ الدن باصدیرلمش اولان آتش اختلالك سبب ومنشئی حقنده برقاچ سوز سویلمك استرم .

واقعا اوقومقده اولدیغمز غزته‌لرك هر بری بو بابده معلومات کافیه و یرمش اولدقلری جهتله تکراری عبث کبی کورینور ایسه‌ده یرلی بولنمقلغم حسبیله سوابق احوالدن الدیغم معلومات صحیحه ایضاحات آتیه‌یی و یرمکه کندومی مجبوریت تحتنده کوستردی غائلهٔ زائلهٔ مذکوره‌نك تأثیرات شدیدهٔ عمومیه‌سی الجا آتیله ارتق براز آچیقجه سویله‌یه بیلورمکه ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك روم ایلی قطعه‌سنده ولاسیما ملل مختلفه‌نك یکدیکر یله کمال آمیزش وأتلافلرندن ناشی ثروت و معمور یتجه مشار بالبنان ونادر الامثال والاقران اولان شو قوجه فلبه سنجاغنده برمدتدنبرو پیدا اولان فکر اختلال ایکی منبعدن کلمشدر که بری روسیه‌در زیرا اول وآخر بو حوالیده تحریك وافساد ایدر ایکن الده ایدیله‌رك جزای سزالرینی کورنلرك افاده‌لرندن دخی اکلاشلدیغی

وجهله بعض دوستلرمزك تعليمات مخصوصه‌سی وحتی مستوفی
خرجراه و یره‌رك بو طرفلره چیقاردیغی محرك ومفسدلر بر
قاچ سنه‌دنبرو كروب طوردقلری یرزده اهالی‌یی افساددن
خالی قالمامش یه بناء اگرچه بونلرك اكثری بر صورتله
دفع وتنكیل ایدلمشلر ایسه‌ده هرشیدن بیخبر اولان صافدلان
اهالیده برطاقم افكار فاسده پیدا ایتدیرمش ودیگری دخی
اوسته یاده متشكل برقومیته هیئتی معرفتیله آیده بركره طبع
اولنان رساله‌لر مندرجاتی اولوب ناشرلری بونلری غیرت
واقدامات متمادیه ایله بو طرفلرده طاغیدوب اوقوندقجه
شوفكر فاسدی بسیلیه بسیلیه ایجه بیوتمش و صرب
وو یانه‌ده تربیه كوروب بوجانبلره كله‌رك مكتب آچمش
اولان داسقاللرك دخی ذهنلری هر شیدن عاری و بری
اولان چوجقلره و یردكلری تربیه وافكار اوزرینه ملت
عثمانیه خصم و دشمن قدیم بللتدیرلمشدر شو ایكی مجرادن
روم ایلینك فائق الامثال اولان بو حوالیسی یاض مدنیتكار یرینه
آقتدیریلان میاه فاسده قلبه سنجاغنده قلبه‌روسیه قونسلوس
و بلغار متره پولید خانه‌لرنده برلشوب شو تقسیم محللرندن
یه اطراف و اكنافه اساله واجرا اولنمشدر كه روسیه
پرنسیله بعض وكلاسنك و بونلره تبعیت ایدن صرب وقره
طاغك افكارنجه ارتق مقصد اصلیلری یه وصول زمانی
كلدی دیو برطرفدن عن اصل قلبه قضاسنده عورت آلان

قصبه‌لی اولوب مسئلهٔ زائله اثناسنده‌بو حوالیدن ویردیکی
بعض معلومات مضره اوزرینه اتهامی اکلاشیله‌رق
یقه‌یی اله‌ویرمکسزین روسیه‌یه قاچمش واخیرا هرنصلسه
یرلودن اولدیغی حالده فلبه قونسلوسی تعیین اولنوب حالا
مأموریتنده ابقا اولنمش اولان نایدین کروف دولت وملت
ووطننه اوله‌جق بوخدمتی درعهده ایله اون سنه ویانه‌ده
اوقیوب دیپلومه المش وبو کره رؤسای اشقیادن ظهور
ایلمسیله خیاً دردست اولنوب تحت توقیف واستنطاقه النمش
اولان برادری دوقتور اسباس وبعض مواعید واعانات
فعلیه ونقدیه ایله کندوسنه جلب ایلدیکی بعض معتبران
ومتنفذان ملتی واسطه‌لریله ودیکر طرفدن دخی جربزه
ومهارتجه الویهٔ سائره مترپولیدلرینه متفوق بولنان فلبه
بلغار مترپولیدی پنارتوس افندی کندوسنه مجلوبیتلری
طبیعی اولان پاپاس وداسقاللر معرفتلریله اهالی‌یی ایوجه
قاندیره‌رق یعنی بلغارلر ازاجق یرندن قلدانور ایسه
خاصکوی قضاسنده واقع قوری چشمه‌یه‌ویاخوددرسعادته
قدر استقلالیت تامه‌زی قزانیله‌جغی حقنده تعهدات
وتأمینات قویه ارائه واعطا ایدرك ساده‌دلان اهالی‌یی
اسلحه وجبخانه ومهمات حربیه وسائره تدارکنه مجبور
ایلمش ونهایت الامر آتش اختلال تأثر اشتعالی اوتلق
کویندن بدأ ایله یاقشلردرو بونلرك قغلیجملری مدت‌قلیله

ظرفنده اطرافه سرایتله قلبه و پازارجق قضازنده اون ایکی بیکه قریب خانه خلقك یرلرندن او بنالرینه سبب اولمشلردر

حکومت سنیه ایفای نصح و پند مشفقانه‌دن گیرو طوره‌دیغی حالده رفع لوای عصیان ایدن کویلیلردن قلبه قضاسنده درتیوز خانه‌یه قریب پروشتنجه وسکز یوزخانه‌لی پراصدم و پازارجقده بیك بشیوزخانه‌لی اوتلق کویی و درتیوز خانه‌لی بطاق قریه‌زیله سائر بعض اوفق تفك قرا اهالیسی اجرا اولنان نصایحی عدم قبول و اصغا ایله شقاوت وعصیانلرنده اصرار و برخیلی اهل اسلامی شهید ایتملرینه مبنی عساکر موظفه ومستحفظه جانبلرندن ضرب و تنکیل ایله جمعیتلری طاغیدلمش و بعضاً بالکلیه و بعضاً نصف وربع اوله‌رق کویلرینی یاقوب طاغلره چکیلانلر ایسه پشیمان اوله‌رق استیمان ایتملریله فامیلیازیله برابر لوازم اسکانیه‌لری اعطا قلنمقده بولنمشدر ٠

عالمی تلاشه دوشیرن اختلال بونلردن عبارت اولوب فقط بو تلاشی اورته‌لغه ینه بز و یردککه وقعه‌نك ابتدای ظهورنده ایجه جسامتلی کورنمسی حسبیله مقامات عالیه‌یه چکیلان تلغرافلر براز شدتلیجه یازلمش ایدی ٠ واقعا کافهٔ اشقیانك عساکر مستحفظه ونفیر عام ایله تأدیب وتربیه‌سی ممکن ایدیسه‌ده ایش اطرافه سرایت ایتدیرلمیه‌رك نقاط

مهد ضبطایله تبعهٔ صادقهٔ خرستیانیه کوزلجه محافظه ایدلمك
و خارجدن اشقیایه معاونت ورودینه میدان براغلماق
ایچون عساکر منتظمهٔ شاهانه استملسی اقتضا ایلیوب معمافیه
بو بابده سادەجه وقوعبولەجق استرحامه یکده اهمیت
ویرلیەجکی وغایت سوزش وشدتلی یازلسه روسیه پولتیقه‌سنه
خدمت ایدلمش اولەجغی خاطرەلری عقلی باشنده اولنلری
خیلیجه تلاشه دوشبرمش و توقف و تأخر ایسه مورث
و خامت کورنمش اولدیغندن ارتق چار ناچار استرحام
تلغرافلری براز اهمیتلیجه یازلمش ایدی .

برطرفدن دخی عساکر مستحفظەنك جلب وجمعنه قیام
اولندی . انجق عساکر مستحفظەنك انتظامسزلقلری
جهتیله اهالئ مطیعه حقنده قورقدیغمز یولسزلقلری
وقوعبولمدقدن بشقه مأمول اولنمز بردرجەده کوستردکلری
غیرت وجلادت حمیتکارانه ومعتدلانه بورلرده بولنان بالجمله
اجنبی دوستلر یمزك نظر تحسین وآفرینی جلب ایلدی . هله
رؤسای اشقیادن بعضیسنك عنادندن کندو ایله فاملیاسنی
و چوجقلرینی تلف واعدام ایدر ایکن عسکرمز یتشوب
بابالرینی اورمرق بیچارەلری و بیگناه معصوملری قورتاروب
آغوش مرحمتلرنده کتورملری و عثمانلیلرك بو حرکات
مروتمندانەلری اله‌چکن اشقیاطرفندن خرستیانلر مواجهەسنده
کمال تقدیر ایله افاده اولنمسی ملل غیر مسلمه‌یی حیران ایلدی .

عثمانلیلرك محافظهٔ وطن اغورنده سینهٔ جمیتلرینی دشمن قورشوننه سپر ایده‌جکلری قومیته افرادینك بسبلی حسابلرنده یوغیمش که انلر هرسك واستانبولده بولنان عساکر شاهانه‌یی بالحساب اوزرلرینه قاچ کونه دکین نقدر قوت یتیشه بیله‌جکنی تخمین ایله عسکر ورودینه قدر بونلر چوغالوب کاه هجوم و مدافعــه و کاه متارکه ایله وقت کچوره‌رك بورالرینی هرسکلشدیرمك افکارنده ایمشلر ٠

حالبوکه «وطنه خدمت» دیو ملحقاته بر قاچ امضالو کشیده اولنان تلغرافلر واطرافه کوندریلان خبرلر اوزرینه برقاچ کون ایچنده خاصکوی قضاسنده اوچییك و سلطان یری قضاسنده بیك وحاجی چلبی قضاسیله رو بجوز ناحیه‌سندن بیکر وادرنه‌دن بیکه قریب وکوجس ناحیه‌سندن یدی سکز یوز وقزانلق قضاسندن یدی یوزکشی‌یه قریب که جمعاً سکز بیك بشیوز قدر سلاحشور عساکر مستحفظه و نفیر عام یتشنجه بلغارلرك خوشــابلری یاغ کسلدی ٠ و قاقشمغه حاضرلنان کویلیلرك قالقمالرینه وقاقانلرك عرض اطاعتله اوطورملرینه دائر درحال متعدد مذکور ینه‌دن اوراق نشر اولنمغه باشلادی که اره‌ یرده واسطهٔ تعاطی اولان شخص دخی دردست اولندی ٠

اشبو عساکر مستحفظه ونفیر عام پیدرپی کلدکجه دولت وملت عثمانیه‌نك شان عالیسنی برقاتدها اعلا ایده‌جك حسن

خدمت و صداقت ابرازیله بر کونه یوابسزلق وقوعـه
کتورمامیلری سرکرده‌لری واسطه‌سیله جمله‌سنه بالتفهیم
محل لازمه‌یه سوق اولندی .

بوصره‌ده فلبه قصبه‌سی اهالیسی دخی سلاح التنه الئمش
اولوب انجق اوروپا دولتلرینك بعضیسی ترکیه‌یی پارچه‌لمق
افکارنده اولوب وحتی روسیه دخی اسلام ایله خرستیانك
بربرده یشایه‌مدیغنی کوسترمك املنده بولنوب بونك ایچون
مملکتمزده بو فسادی چیقاردقلرندن و اکرچه اجنبی
قونسلوسلری امنیتسزلك کوررلر ایسه محافظه‌لری ایچون
دولتلرندن عسکر ایسته‌یه‌جکلری ملحوظ ایدوکندن بو حالده
یعنی بورایه عساکر اجنبیه کلدیکی تقدیرده اهالیمز سر وسبنی
اکلایه‌میوب عموماً ایاقلنه‌رق خدانکرده نتیجه‌سی پك وخیم
بر حالك ظهورینه و ترکیه‌نك تهلکه‌یه دوشمسنه سببیت
ویره‌لرك بو ایسه روسیه‌نك آرایوبده بوله‌میه‌جغی بر کیفیت
اولدیغندن بو بابده پك زیاده متحدانه ومتبصرانه طورانلمق
اهم و الزم اولدیغی لازم کلنلر طرفلرندن مملکتك سوز
اکلارلرینه کوزلجه اکلادلمش اولمسیله بیلم خالصانه‌سو یلنیلان
بوسوزلرك تأثیر ایدر یوقسه اهالیمزك درایت وانسانیتلری
اقتضاسیمیدر حمد اولسون برطرفده آتش یانمقده ایکن دیکر
طرفدن اهل اسلام استیمان ایدنلری کمال شفقت و مرحمتله
یرلشدیره‌رك اعاشه‌لری اسبابنی استحصاله و تبعهٔ صادقهٔ

غیر مسلمه ایله برلکده قومسیونلرده مجلسلرده متحداً ایفای وظیفه‌یه مسارعت ایدیورلر عثمانلیلرك شو حركات متفقانهٔ معقولانه‌سی كوستردیكه ملتمزده پك چوق استعداد حاصل اولمشدر .

(پازارجق وقوعاتنك باشلانغیجنی طونه غزته‌سی رسماً شو یولده خبر ویریور)

« افساد اهالی ایچون اوچ نفر صرب بلو عوریت آلان قریه‌سنك لامبو محله‌سنه كله‌رك طودورلولیچه قاپرشكونك خانه‌سنه كرانده كاری بعض طرفدن تحقیق واخطار قلنمسیله درحال ادرنه ولایت جلیله‌سنه اخبار كیفیتله پازارجقدن كوندریلان اون التی نفر عساكر ضبطیه معرفتیله مرقوم صرب بلولر طوتلمسی اوزره ینه بلغارلرك سلاحلنه‌رق حكومت قوناغنه هجوم ایلدكلری و ایچروده كیلر قپولری قپایوب تحصن ایتمك ایستمشلر ایسه‌ده جمعیت عاصیه قوناغی هدمله برابر ایچروده كیلرك تسلیمنی طلبه جرأت ایتلری اوزرینه طرفیندن سلاح پاطلامش و ایش بوندن آزوب و اوتلق كو یلولر دخی داخل فساد اولوب اشبو صرب یادكارلر ینك سوزلرینه سائر قاپیلانلرله برابر بر جمعیت تشكل ایدنجه ارتق اوكنه كلانلری كسوب بچمكه و كوپریلری یاقوب یعقوب تلغراف تللرینی دخی كسمكه باشلامشلردر »

فی ۳۰ نیسان ۹۲ تاریخیله صوفیه متصرفلغندن مقام
صدارتپناهی یه تلغراف

عورت آلان واوتلق کوبی اشقیاسی طرفندن ایزلادینك
صاغ جهتنده وبالقان اتکنده صوفیه یه یدی ساعت مسافه ده
اولان راقوو یجه قریه سی اهالیسی بالاغفال شقاوته تشویق
و تشریك اولنمسیله قریهٔ مذکوره یه کوندریلان بر بلوك
سواری عساکر نظامیه و ضبطیه ضابطانی و احتیاط
بیکباشیسی مصطفی بك جانبندن اشقیای مرقومه یه اوچ
کوندن برو نصیحت ایدلمش ایسه ده قابلدقلری اغفالاته
استناداً قطعاً قبول اتمیه رك حال شقاوتی تشدید وامر محافظه
ضمننده طوران قره غوللرك اوزرینه تفنك آتمغه ابتدار واجرا
اولنان نصایح تکرار اولندیغی حالده جمله سی بردن عساکر
شاهانه یه تفنك انداخته اجتسار ایلملریله چاره سز بروطرفدن
بالمقابله تحصن ایلدکلری یرلر ضبط و اشقیای مرقومه دن
اوچ نفری حیاً واوچی میتاً اخذ وکرفتله قصوری درعقب
قریهٔ مذکوره یه طرف طرف آتش و یروب یقارق کاملاً
بالقانه فرار ایتدکلری وایش اوراجه سایهٔ حضرت پادشاهیده
شو صورت ایله بتوریلوب حیاً طوتیلان اوچ کشی بورایه
کتورلمش وبو مقوله شیلر ایچون تشکیل اولنان مختلط قومیسیون
معرفتیله بونلرك استنطاقنه لدی الابتدار پازارجقده پوابرام
قریه سندن التی نفر اشخاص کندی کویلرینه کله رك کویك

معتبرانی وکلیسا پاپاسی واسطه‌لریله جمله‌سی بالاغفال بر هفته اول قریه‌ده مسافر بولنان ایکی آدمی تلف ایدرک کندو اشیا و چولوق وچوجقلرینی پوابرام بالقانه طاشیوب وکویك اطرافنه سپرلر یاپوب حکومته غوغایه حاضرلندقلرینی وترك شقاوت یولنده حقیقة مأمورین طرفندن اوچ کون نصایح اجرا ایدلدیسه‌ده ذکر اولنان مفسدلرك افادات وتحریکاتی اوزرینه هیسی بردن عسکره تفنك اتدقلرینی متعاقب عسکر یوریمز. ایتدیکی کبی ابتدا مرقوملر خانه‌لره آتش ویروب قاچمغه باشلادقلرندن ارقه‌سی صره بونلر بالقانه فرار ایدرکن طوتلدقلرینی وایچلرندن بریسی اورالی اولوب اوتلق قریه‌سندن یکی کلدیکنی واوتلق کویی وقوعاتنده دخی برلکده بولندیغنی اقرار وجمله‌سی نعمت عدالت سنیه‌یه هیچ بر وقت بردیه‌جکلری یوغیسه‌ده ذهنلری اشخاص مرقومه طرفندن اغفال ایدیلوب شو یوله سلوك ایتدکلرینی تذکار ایله اظهار ندامت ایتمش وبریاندن استنطاقلرینه دوام اولنمقده بولنمشدر بو ایشك بورازجه سایهٔ حضرت ملوکانه‌ده پك بیوك تأثیری کوریله‌رك ایکی کوندر صوفیه‌ده اشقیا وقوعاتی ایشیدلمدیکی عرض اولنور.

(مجلس اجراآت اعضاسندن ادیب افندینك قلبه اختلالنه دائر تحقیقات واقعه‌سی اوزرینه تقدیم ایلدیکی لایحه‌در)

اجانبك القاآتيله بر مدتدنبرو ایقاعی ترتیب وتهیئه ایدلمکده اولان بلغارستان اختلالنك بیك سکز یوز یتمش التی سنهٔ میلادیه‌سی رومی مایس ابتداسنده هر طرفدن بردن ظهوره کلمسیچون مواقع متعدده‌ده بولنان قومیته‌لر اربابنه معلومات قطعیه ویرلدیکی وفلبه سنجاغی قراسندن اولوب بیوك بالقانك دامننده بولنان عورت آلان واوتلق کوی و پوصدین دربند کوبی کبی محللرده دخی کویك اطرافیله جوارینه استحکام یاپلق واسلحه وجبخانه نقل وحفظ ایدلمك کبی احواله انهماك ایدلدیکی ودفعة استطلاع کیفیته سبب اولمامق ایچون کلوب کچن مسلمان یولجیلرك کویلره اوغرادلمامسی اصول اتخاذ اولندیغی پازارجق حکومتنه عکس ایدرك کیفیت درحال فلبه‌یه بیلدیرلمسی جهتله بر طرفدن ضبطیه ضابطانندن احمد ونجیب اغالر تحقیق ماده ایله متجاسرلرك دردستیچون عورت آلانه طوغری اعزام اولندیغی مثللو بر طرفدن ده فلبه متصرف سابقی پاشا حضرتلری یده معیتنده برمقدار سواری ایله پازارجغه کلمش وکندیسی دخی سمت مذکوره طوغری توجیه وجه عزیمت ایلمش ایسه‌ده ضبطیه ضابطلرینك قومیته اربابنی دردست ایتمسیچون عورت آلانه طوغری حرکتلری اختلال طرفدارلری طرفندن خبرویرلەرك بونلردها سمت مقصوده واصل اولمقسزین یول اوزرنده کی خرستیان کویلرندن

تحت سلاحه تضییقه الندیغی و یازارجق کاملاً یاغمش
ومسلمانلردن دخالت اتمیانلرده عموماً قتل اولنمشدر . بنده
بیهوده عناد اتمه تسلیم اول دیه‌رك مومی الیه احمد اغا
اوزرینه هجوم ایلدیکی جهتله اودخی تخلیص نفس
ایچون مقابله یه ابتدار ایله بر قاچ آدم جرح ایدرك معیتیله
فرار وعودت ونجیب اغادخی بعینه دیکر طرفده اوغرادیغی
تضییقدن قورتیله‌رق سمت سلامته مواصلت ایلمش
واولوقت متصرف سابق پاشاحضرتلریده هرنقدراوتلق
کوبی سمتنه طوغری چیقمق ایسته‌مش ایسه‌ده ایشك
وخامت وجسامتنی اکلایه‌رق دونوب تدابیر ایجابیه نك
اجراسنه مبادرت ایلمشدر .

بناء علیه اشبو اختلالك هرنقدر مایس اوائلنده
ایقاعی مقرر وموعود ایسه‌ده ایشك خبر النمشی تسریع
ظهورینی استلزام ایلدیکندن تأخیری حالنده کندولرنجه
مضرت ملحوظ اوله‌جغندن همان اعلان واظهار خصومت
لازم کلمکله اوارالق ذکر اولنان یازارجق قضاسی داخلنده‌کی
یوللرده وکوچك کویلرده راست کتوریلان ذکور واناث
و پیر وبرنانك قتل واعدامنه وتلغراف خطلرینك تخریبنه
و بوغازلرده ودربندلرده اولان اخشاب کوپریلرك احراقنه
واوجوارده قزدربندیله وترن دربندی اوزرنده‌کی محافظه
قله‌لرینك اشغالنه وایچلرنده‌کی بر قاچ مستحفظ ضبطیه

تفرقه‌لرندن فرار ایده‌میانلرك اتلافنه وحتی بلوه استاسیوننده اولوب تسلیم اولمیان آدملرك استاسیون ایله برابر اطرافنه و پوسته عربه‌لری موقفلرینك طوتشدیرلمسنه وحکومت طرفندن منصوب مدیر و کاتبلردن اله کچوردکلرینك قتلندن بشقه حرملرینك ومعصومه کریمه‌سنك علناً اعدامنه وذکری مستهجن ایسه‌ده واقعی تماميله خبر ویرمکی التزام ایلدیکم جهتله مظهر عفو اولمقلیغمه اعترافاً بیان ایدرمکه معصوم اعدامندن صکره فرجنی کسه‌رك بله‌زك دیو استعماله باشلادقلری اطراف کویلردن خبر آلنمسی اوزرینه اوجوارده بولنان وخصوصیله مختلط اولوبده ازلق اولان مسلمان کویلرندن ترك دار ومال ایله تخلیص نفسه شتاب اولندقچه خرستیانلر طرفندن مالل‌ری یغما وخانه‌لری احراق اولنمغه باشلامش وعاصیلرك پنچهٔ ظلمندن قورتیلوبده بازارجق وفلبه وسائر جسیم مسلمان کویلرینه‌جان آتانلر کورلدکجه اسلام بیننده برعظیم هیجان حاصل اولوب کوچك بیوك سلاحه صارلمغه مجبور اوله‌رق بریاندنده اومثللو تضییقه اوغرایان مسلمان کویلولرینی تخلیص ایچون طرف طرف مسلمان کوکللولرینی طوپلایه‌رق امداده یتشمشلر ایکن بر طرفدن دخی عساکر شاهانه کلمکله آتیده بیان اولنه‌جغی وجهله لله‌الحمد تسکین نائرهٔ اختلاله موفق اولنمشدر .

رؤسای اشقیادن یتقومکینك اورخانیه طرفلرنده عساکر

ضبطیه و معاونه طرفندن پوصویه طوتیله‌رق اتلاف
ایدلدیکی صره‌ده اوزرنده چیقان برطاقم اوراق فسادیه‌دن
بو یسنده رؤسای فسده‌دن مرکب اوله‌رق اختلالدن اولجه
تشکل ایتمش اولان بر مجلسك جملهٔ مذاکراتی مندرج اولوب
بونده اختلالك مایس ابتداسنده عموماً ایقاعی و دربندو بوغازلر
جوارنده اولان و کندولرنجه ابقاسنده محذور و مضرت
مطالعه ایدیلان خرستیان کویلرینك دخی بالعموم کندو
طرفلرندن احراقی وخلقندن نسا وصبیان وعملمانده‌لرینك
عورت آلان واوتلق کوینه نقلیله حرب وضربه قادر اولنلرینك
بو غازلرك ضبط و محافظه‌سنه سوقی و ترتیب ایدیلان
واسطه‌لری معرفتیله قلعه‌یه اون التی و پازارجغه اون ایکی
یردن آتش ویریله‌رك اهالی انکله مشغول ایکن جوارده‌کی
خرستیان کویلرندن آتشك شعله‌سی کورلدیکی کبی هجوم
ایدیله‌رك مسلمانلرجه قتل عام ومالرینك یغما ایدلمسی وادرنه
نکده احراقی مناسب ایسه ده اوراده آتش ویره‌جك واسطه‌لری
اولمدیغندن اوراسیچون کویلردن آتش ویریجی ادملر
تعیین واعزامی و صوفیه‌نك دخی او یولده آتشه اورلمسی
ومسلمان کویلرنده کندولره دخالت والتجا ایدنلر اولورایسه
انلرك دخی چولق چوجوغیله عملمانده‌لری عورت الان
واوتلق کوینه کوندریلوب اوراده محافظه ایله کنج وایشه
یارارلری اختلال تقرر ایدنجه‌یه قدر بو بشقه طرفده وتحت

نظارتده طوتلمسی و بو صورتله التجایه میل و موافقت
کوسترمیانلرك اولاد و عیالیله معاً جملەسی قتل و اعدام
وخانەلری احراق ومالری یغما اولنمسی متحداً قرارلشدیریله رق
سؤال وجواب یولنده یازیلان ورقەنك زیری عموم هیئت
طرفندن بالامضا موجبنجه حرکته دقت و مسارعت اولنمق
ایچون صور متعددەسی ایجاب ایدن رؤسایه کوندرلمش
وواضع الامضا اولنلرك هربری برمأموریت صاحبی اولدیغی
یعنی بونلردن کیمی عسکری قوماندانی و کیمی ادارهٔ داخلی
و کیمی امور اجنبیه و کیمی امور عدلیه مأموری کیمی مهمات
ناریه و کیمی البسه و اشیا و کیمی ارزاق عسکریه والحاصل
هر بری برخدمت صاحبی اولدقلری یازلمش ایسه‌ده نه‌چاره که
ایش دها اولجه حکومت طرفندن استخبار ایله تحریاته ابتدار
اولنمقدن ناشی اختلال وقت موعوددن بش التی کون اول
پرصدین در بندی و عورت آلان و اوتلق کویی و متعاقباً
بطاق وبراجقوه وبروشنجه طرفلرندن سر برآوردهٔ ظهور
اولدیغندن هر طرفدن بردن اتش و یرلمك و هجوم اولنمق
صورتلری وقوعه کله‌مامش و بونلرك تصمیماتی حکومتلر
طرفندن و بالعموم اهالیٔ مسلمه جانبندن اکلاشلمسی اوزرینه
لاعلی التخصیص بالعموم انفاس و اموال اهالی یی محافظه
ایچون عسکر جلبی و داخلی مسلمان کوکللیلرندن و مملکت
خلقندن قوللر ترتیب ایله کیجەلری صباحلره قدر شهر

و قصبات و قرا اطرافنك بكلتديرلسی كبی تدابير سريعه وممكنه‌يه ابتدار اولنمش اولمسندن ناشی سائر يرلرده‌ده بو ارزوده اولنلرك تصوری فعله كله‌مامشدر . حتی وقت موعودده قلبه قصبه‌سی چارشوسنده برقاچ محلده حريق ظهور ايتمش ايسه‌ده اهالی‌يه طوب واسطه‌سيله اعلان كيفيت اولنمغله هر طرفدن يتيشيله‌رك ايلرولمكسزين باصديرلديغی كبی ترتيب اولنان قوللر ايله داخل و اطراف مملكت محافظه اولنمغله كويليلردن كيجه حاليله كلمش اولنلر دخی عودته مجبور اولمشلردر .

چونكه قلبه قصبه‌سنه آتش و يريله‌جكی صره‌ده اعلان حريق ايچون مملكتك يوكسك بر محلنه موضوع اولان طوپك دخی چيو يلنه‌رك اعلانده تأخير وقوعنه واوسيله آتشك زبانه‌كش اولمسنه اهتمام اولنمسی اشقيا طرفندن توصيه وتنبيه اولنمش ايسه‌ده بروجه محرر اولجه احواله اطلاع حاصل ايدلمكدن ناشی طوپك محافظه‌سنده‌ده ادم بولنديرلمق سببيله اكاده موفق اوله‌مامشلردر .

حاصلی الديغم معلومات موثوقه‌يه نظراً ادرنه ولايتی داخلنده‌كی اختلالك اوجاغی بازارجق قضاسنده‌كی عورت الان و اوتلق كوييله بطاق كويی اولوب سائر يرلره‌تماميله سرايته ميدان قالمامش و بازارجق قضاسنده‌كی يانمش اولان كويلرك مجموعيده يكرمی سكز قطعه‌دن عبارت بولنمشدر .

بو كويلرك درتى صرف مسلمان و التيسى اسلام ايله مختلط
خرستيان واون سكزى صرف خرستيان قراسيدر . صرف
مسلمان كويلرى خرستيانلر طرفندن كاملا ياقلديغى كبى
مختلط كويلرك وصرف خرستيان كويلرينك يكرمى قدرى ده
طاغلره چيقوب كيدنلر ضبط ايدلمك ايچون الدقلرى تعليماته
توفيقاً خرستيانلر طرفندن بالاختيار آتشه ويرلديكى وبونلردن
اون بشنك كاملاً والتيسنك بر مقدارى ياقلديغى خبر النمش
و قصورندن بطاق كوى خانه‌زينك عساكر معاونه‌نك
هجوميله وبراجقوه واوتلق كويى خانه‌زندن برطاقمنك دخى
عساكر نظاميه و معاونه‌نك دخوليله اثناى حربده ياقلديغى
معلوم ايسه‌ده بونلرده كاملا ياقلميوب اوتلق كوينك ١٦٠٦
خانه‌سندن ١٣٥٦ خانه‌سى و براجقوه قريه‌سنك ٤٩٠
خانه‌سندن ٤٧٥ خانه‌سى موجود اولديغى تحقيق اولنمشدر .
بناء عليه ذكر اولنان يكرمى سكز قريه‌نك ٥٦٥٦ خانه‌سندن
٢٦٦٧ خانه‌سى محترق اولديغى اوكرنلمشدر .

آنفاً بيان اولنديغى اوزره اشبو يكرمى سكز كويك مجموعنه
عسكر سوق اولنميوب اصل حرباً ضبط اولنان يرلر اوتلق
كويى وبراجقوه وبطاق قريه‌لرى وفلبه قضاسنده برصدين
دربنديله بروشنجه واسلميه سنجاغى داخلنده بوياجق كويى
اولمسيله بونلردن بطاق و پرصدين كويلرى عساكر معاونه
يعنى اهالىٔ مسلمهٔ محليه وديكرلرى عساكر نظاميه و معاونه

ایله ضرب وتنکیل ایدلدیکی وسبب تنکیللر یده یالکز اظهار عصیان اولمیوب قوهٔ عسکریه‌نك وصولنده دخی ایدیلان نصایحی کوش هوشه القا ایتمامرلندن وایکی اوچ کون حربه ومقابله‌یه دوام ایلملرندن نشأت ایلدیکی جمله‌نك معلومیدر .

زیرا عورت آلان کوبی فسادك منبعی وفسده واشرانك موقعی ایکن اهالیسنك واقع اولان التجا واستیمانلری اوزرینه عساکر شاهانه طرفندن عفو ومساهله صورتی کوسترلمشدر که شو حال دیکرلری حقنده اولنان معامله‌نك تعیین درجاتنه میزان واضح عد اولنه بیلور . حتی اشبو کویلر اهالیسی اطاعته دعوت اولنوبده ابا ایلدکلری زمان برو طرفدن چولق چوجق ونساو اختیارلر اولسون کویدن واستحکاماتدن چیقاریلمه‌رق بعده مخاصمه‌یه ابتدار ایدلمسی اخطار ایدلمش ایکن اکاده موافقت کوسترمیشلری اوزرینه بالضروره حربه قیام ودوام اولنمش ومع‌مافیه اناث واطفالك امنیت جانلرینه زیاده‌سیله دقت اولنه‌رق حال ناروا وقوعه کتورلمامسی بالعموم عسکری صنفنه تنبیه ایدلمش ایمش ایسه‌ده نه‌چاره که بلغارلرك عناد و اصرار ی و چولوق چوجوقله برلکده بعض یرلرده تحصن ایتملری اثنای جدالده دانهٔ تفنکه تصادفله برقاچ قادینك یاره‌لنمسنه سبب اولمش وانلرکده مؤخراً حکومت طرفندن تداو یسنه مسارعت ایدلمشدر .

اوتلق کوینك بیوك و کوچك کافهٔ نفوس ذکوری

٤١٢١ و براجقوه‌نك ١٥٧٤ و بطاغك ١٤٤١ اولوب شو
اوچ كوى نفوسنك مجموعى يدى بيك بو قدر ه بالغ اولمسى
لازم كلور و بونلرك لااقل يوزده اللیسى صبيان ايله عليل
و اختياره چيقار يلور ايسه قصور ايشه يرايه‌بيلور ٣٥٠٠
نفوس قالمق اقتضا ايدرك اطراف كو يلردنده برمثلى التحاق
ايتمش اولسه يدى بيك قدر عصاتك اجتماع ايتمش اوله‌جغى
مظنوندر و اشبو كو يلر خلقنك خيليسى شمديكى حالده
خانه‌لرنده ساكندر بنابرين بو كو يلرده ايقاع ايديلان حرب
و قتالده وقوعه كلان تلفاتك مقدارى بو نكله تخمين
اولنه‌بيلك قابلدر واقعا نفوس دفترلرينه مراجعتله موجودى
يوقلمه ايديله‌رك نقصاننك مقدارينى اكلامق خاطره كلور
ايسه‌ده خانه‌لرينى ياقوب‌ده طاغلرى طوتمق ارزوسنده
بولنانلرك بر طاقى ايشبحيلكله شورايه بورايه صاوشمش
و اكثر يسيده اطراف كو يلرده مسافرت ايلمكده بولنمش
اولمسندن صحيحاً نقصان نقدردن عبارت اوله‌جغى شمديدن
بيلنه‌مامكده‌در پرصدين كو ينده وقوعه كلان حربه كلنجه
طرفيندن برقاچر تفنك پاطلار پاطلامز كو يلولرى خوف
ودهشت الەرق استحكامى براقوب فرار ايلدكلرندن اوراده‌كى
تلفات برقاچ ادمدن عبارت اولديغى و پروشنجه‌ده‌كى تلفاتك
مقدارى‌ده از ايدوكى و بو ياجق كو ينده‌كى تلفاتك مقدارينه
كلنجه آتيده ايضاح اولنه‌جغى اوزره يتمشله سكسان بيننده

بولنديغى معلومدر .
حربده شهيد اولان عساكر نظاميه ومعاونه دن ماعدا ابتداى اختلالده احراق اولنان مسلمان كويلرى خلقندن اتلاف ايتدكلرى وقره غوللرده واستاسيونلرده اوروب ياقدقلرى وتجارتله شوزايه بورايه كيدن آدملردن طوتوب كسدكلرى مسلمانلرك مقدار صحيحى دخى هنوز تعين ايده مامش ايسه ده بونلرده درتيوز نفره بالغ اولور ظننده يم . ايشته بو مقوله متعمداً قتله جرت ايدن آدملر شمدى مجلس علنى وعموميده بالاستنطاق حكم قانونه توفيقاً اجرا ايدلمكده واو مثللو جنايات جسيمه دن برى الذمه اولنلرده بر طرفدن كفالته ربطله سبيللرى تخليه اولنمقده در .

حتى اثناى شورشده طوتيلوب عورت آلانه كوتوريله رك بر مدت اوراده طوب چنبرى و سائر حربه مقتضى تيمور ادواتى كبى شيلر اعمال ايتديرلدكدن صكره محافظه زنده محذور مطالعه سى اوزرينه اللرى باغلى اوله رق صره سيله بيونلرى اوريلان يكرمى قدر بيچاره مسلم قبطيلرك قاتللرى مجلس مختلط فوق العاده ده علناً فعل قتلى على ماوقع نقل وتقرير ايتدكلرى مثللو اثناى اختلالده يولده طوتمش اولدقلرى بر مسلمان كندوسنك عفو وآزاد اولنمسيچون خيلى رجا ايتمش ايسه ده اصغا ايدلميه رك « كوپك كبى اولدردك » تعبيريله باشنى كسدكلرينى سويلدكلرى اوراق استنطاقيه لريله ثابتدر .

واختلالك مشوق ومسوقلرندن الك چوغی کوی داسقاللر یله پاپاسلری اولدیغی متواتردر .

بالاده محرر عبورت آلان واونلق کوی و پرصدین قریه‌لری عادتا مواقع مستحکمه‌دن معدود اولمق ایچون طوپراق واغاچدن متعدد استحکاملر یاپلدیغی کبی اهالیٔ غیر مسلمه عموماً سلاحبدست مقاومت اولدیغی واستحکاملر ایچنه اوزرلری تیمور چنبرلر وقطرانلی ایپلر ایله صاریلی سرت اغاچلردن متعدد طوپلر وضع ایلدیکی وحتی اثنای غلبه‌ده قاریلر طرفندن بیله استعمال اولنمق ایچون اوزون صوپالر اوجلرینه سونکی شکلنده آلات یاپدیرلدیغی جمله‌نك مشهودی اولمش وعصیانك اوجه تصمیم ایلدیکی کرك بو کویلرده وکرك سائر کویلولردن بعضیسنك ذیقیمت اشیالری یرلره دفن ایله اوزرلرینه سبزه اکدکلری مرتبهٔ تواتره وارمشدر .

بطاق کویی وقوعاتنه سببیت ویرن مواد دخی شو وجهله جریان ایتمشدر که اشبو کویلولر کلوب کچن برقاچ مسلمان تجارلرینی طوتوب اعدام ایتدکلری کبی تحریسی ایچون دوسبات بالقانی جوارنده‌کی مسلمان کویلرندن کوندریلان علی اغانك مخدومنی دخی توقیف ایتدکلری وتدبیر وتشبثلری مسلمانلر حقنده پك وخیم اولدیغی قوموشولری دوسباتلیلر طرفندن خبر الممسی اوزرینه هم مظلومینی

قورتارمق وهمده كندولرینی محافظه ایتمك ایچون سلاحنی آلان بری طرفه شتاب ایدرك كویه مواصلتلرنده معتبران اهالیدن بریسنك فوق الغایه وقوعبولان رجا والتماسنه مبنی علی اغانك اوغلی اعدامدن عفو ایله صالیو یرلدیكی كورلدیكندن مسرور اولمقله برابر بو مثللو غوابنه انهماكاری سببلریده كندولرندن سؤال اولنمسنه دانهٔ تفنكله جواب الدقلرندن روایتك صحتی ثابت اولمسیله دوسباتلیلرده جبخانه وعونه جلبله بطاق كویلولرینه بو فعلدن فراغت ایلملرینی هرچند توصیه ایلمشلر ایسه ده تأثیری اولهمامسندن ولاینقطع اوزرلرینه آتیلان تفنكلردن برو طرفجه تلفاتده ظهوره كلمسندن حربه قیام اولنه‌رق استیمان ایدنلرك سلاحلری النوب محافظه ایدلمش ایسه ده تسلیم اولمیانلر كاركیر كلیسایه قپانه‌رق مقابله یه مجاسرت ایلدكلرندن بونلریده خارجه اوغراتمق ایچون اطرافنده بولنان اخشاب ابنیه‌لره آتش ویرملری جهتله حریقدن كلیسا ایچنده اولنلرده طشره‌یه اوغرایوب برمقاتلهٔ شدیده وقوعه كلمش اولدیغی مع التأسف خبر النمش وكویك ۱٤٤۱ نفردن عبارت اولان مجموع نفوسنه كوره بو حربده طرفیندن كلیتلو مقتول ومجروح وقوعه كلمشدر ٠

لعنت اولسون ساده‌دلان اهالی‌یی بو وجهله یكدیكری علیهنه سوق وتسلیط ایچون ایقاع فتنه وفساده سبب اولنلره

بزوجه محرر علی اغانك اوغلی اعدامدن عفو ایتدیرن ادم ایشـك وخامتنی اکلایه‌رق حربه شروع اثناسـنده چولوق چوجغنی الەرق مسلمانلر طرفنه کچمکله دوسباتلیلر حقوق همجواری یه رعایة اولاد وانسابیله کندوسی امناً وسالماً کویلرینه کوتوریلوب اعاشه‌سـنه باقلدیغی مثللو اثنای حربده بیکس قلان چوجقلرده اوحالده براغلیوب کویلرینه کوتورلمش وبو کامبنیدرکه برطاقم اطفال مسلمانلر طرفندن اسیر ایدلدی دیو تواتر ایدلمکده بولنمشدر ٠

حالبوکه مسلمانلرك شعائرینه کوره میدانده قلان ارامل وایتامی حالیله ترك نا روا اولدیغندن او مقوله‌لرك برطاقمی حکومت محلیه معرفتیله طوپلانه‌رق تعیین اعطاسیله بر مدت اعاشه اولندقدن صکره هربری بر محله پرلشدیرلدیکی کبی بعضلری ده مسلمان کویلوز طرفندن النوب اعاشه‌لریچون کویلرینه کوتورلمش ومسئله برطرف اولدقدن صـکره انلرده پیدرپی یرلرینه تسلیم واعزام ایدلمش وایدلمکـده بولنمشدر ٠ دشمنلرك تشویق واغراسیله بردولت ومملکت تبعه‌سـنك یکدیکری علیهنه خصومت ایده بیلمسی قابل اولیورسه‌ده بردولت ومملکت خلقنك یکدیکرینی اسـیر ایتمسی عقلك وراسنده برشی اولمسیله بوراسی قبول اولنه‌مز احتمال که الحالة هذه مسلمـان کویلرنده دها اوقبیلدن بر قاچ چوجق ویا قادین بولنه بیلسون ٠ فقط بونلرده مجرد

اسیر ایتمك داعیه‌سیله التمش وقالمش آدملر اولمیوب بلکه بر منوال محرر بیکس قالملری سببیله صغنوب تعیش ایتمك ومقابلنده ده الندن کلدیکی مرتبه خدمت ایلمك اوزره الیقونلمش اوله جغندن بونی خبر ویرن چوجقلر اسیر ایدلدی دیو لاعلی التعیین سوز سویلمکدن ایسه فلان محلده برچوجق قالمش دیو خبر ویرلمش اولسه حکومت محلیه درحال جلبله ولی ووصی وسائر اقرباسی وارسه تسلیمه حاضر بولندیغی درکاردر .

اسلیه داخلنده‌کی بو یاجق کوبی عصاتنك اورلمسی بحثنه کانجه بوکوی منبع فساده بعیدجه اولمق سببیله دها استحکام یاپمق وطوب تدارك ایتمك کبی احواله جرأت ایتمامش ایسه‌ده اطرافی قراسنك کلیتلو خرستیانی اولمسنه اغترارا اوراسی مجمع اتخاذایله برطرفدن خرستیانلرك تجمع ایتدیکی ایشیدلمش وبروطرفلرده ایسه عصباتك وقوعیله برابر بلغارلرك ذهنی تغلیطه چالیشان خائنلر صربستاندن بلقان طریقیله پك چوق امداده کلمش سوزلر یله ناسك ذهنی بوزدقلرندن انلرده جرأت کله‌رك کلوب کیجی مسلمانلری کچورمه‌ملری کبی تمایشلره مبادرت ایلدکلرندن بوحالك استکشافیچون اسلیه داخلنده اولان وبو یاجغه قریبی بولنان یانبولی قضاسی قائمقامی هاشم افندیده معیتنه برقاچ ضبطیه الەرق بو یاجغه کتدیکنده انی دخی کویه صوقدقلرندن مصلحتك اوراجه‌ده

فنارنك آلمقده اولديغى اسليه ده كى فرقهٔ عسكريه قوماندانه
خبر ويرلمش وقوماندان مشار اليه دخى معيتنه برطابور عساكر
و بر مقدار ده كوكللى الهرق بو ياجغه كتديككنده مواجهه سنه
كويك اختيارلرندن برقاچ ادم چيقمسيله بويله كلوب كچنلره
ايلشملرى وخصوصيله قضا قائمقاميده كلديكى حالده كويه
قويمملرى و اطرافدن طوپلانتلرى و دائما بسلاحله
اوغراشملرى نه دن نشأت ايديور كبى واقع اولان سؤاللرينه
قورقديغمزدن طوپلانيورز و كنجلرمزه مرام اكلاده ميورز
كبى سوزلرله جواب و يريله رك عودت ايتدكلرى اثناده
كويدن عسكر اوزرينه سلاح آتلمغه باشلامسيله بالضروره هجوم
امرى ويرلمش واثناى معركه ده كويك خانه زندن اكثريسى
يانمش وحيوانات موجوده غارت اولنمشدر . شوقدر واركه
بو كويده موجود اولان ذكور واناث وصبيان ايكى بيك قدر
نفوسدن يالكز اللى قدرى تخليص جان ايدرك قصورينك
تلف اوليشى حقنده بعض طرفدن واقع اولان اشعارده سهو
صريح اولوب بو دخى مبالغه يه آلشمش اولان عوام ناسك
ويرديكى خبرلردن نشأت ايتمش اولمسى امر محققدر .
تحقيقات موثوقهٔ عاجزانه مه كوره اثناى معركه ده تلف اولان
بلغارلرك عددى يتمشله سكسان اراسنده اولوب بونلرك
ايچنده ده قضا قورشونه تصادف ايدن برقادیندن ماعدا
نه اناث ونه ده اطفال واردر واقعا بو كويلولر كندو حسابلرنجه

نقصانلرینی یوزده یوز اون رادهسنده تخمین ایتمکده ایسهلرده
اشبو نقصان ایچنده فرار ایدن و شورایه بورایه صغنمش
اولانلرده داخل اولهجغندن بکده اعتماده شایان اولهماز .
بوقاروده بیان اولندیغی کبی اثنای وقعهده بعض چوجقلر
اطراف مسلمان و خرستیان کویلرندن آلنمش ایسهده مؤخراً
کوتوریلوب اقربالرینه تسلیم ایتدکلری و حتی بریسی یانبولیده
اعضای غیر مسلمهدن برذاته تودیع اولندیغی معلومدر .
تالان اولندیغی روایت اولنان اشیا و حیوانات بحثنه
گلنجه چونکه بلغارلر اشبو عصیانی اولجه تصمیم ایدرك حتی
ذیقیمت اشیالرینی احتیاطاً و محفوظاً خانهلری باغچهلرینه
دفن ایدوب حس اولنمامق ایچون اوزرلرینهده سبزه اکدکلری
وقعهنك اندفاعندن صکره کندو یدو معرفتلریله چیقاردقلری
شیلرله مثبت اولیشنه نظراً نقود موجودهلرینی دخی کاملا
او یولده اخفا ایتمش اولهجقلری درکاردر . شوحالدهیالکز
کویلویه مخصوص چول چرکه وادوات زرعیه ایله بر
مقدار مأکولات و برده کافهٔ حیوانات میدانده بولنمق جهتله
ضایعات بومثللو شیلردن عبارت اولمق طبیعیدر .
بناء علیه کوزکوره کندو کویلرینه آتش و یرن بلغارلرك
اومثللو اشیا وادوات و مأکولاتی عاصیلر طرفندن طوتشد-
یریلان مسلمان کویلرینك اشیا وادوات و مأکولاتی کبی
اولریله برابر یانمش واوتلق کوبی مثللو عساکرشاهانه طرفندن

حرباً ضبط اولنان کویلر اشیاسنك دخی اطرافدن کلان کوکالمولر طرفندن یغما ایدلمش اولدیغی محققدر . حیوانات بحثنه کلنجه او قارغشه‌لق اره‌سنده مرعالری طولاشان حیواناتك برطاقمی هرنه قدر عساکر شاهانه طرفندن تحت محافظه‌یه آلنمش ایسه‌ده بر طاقیده اهالیٔ قدیمه و چرکسلر طرفندن طوتیلوب کویلرینه اشورلمش ومرعالرینه جوار وملاصق اولان یرلر اهالیسنك حیواناتندن دخی میدانده قلان بشر اونر رأس حیوانلری صاحبسز ظنی وعاصی کویلولرك مالیدر اعتقادیله آلنوب کوتورلمش اولدیغی واقعدر .

لکن بوحال وقعه‌نك ختامنده محلی حکومتلری طرفندن خبر آلنمسیله کویلره و بالعموم مظنون اولان یرلره طاقم طاقم نظامیه وضبطیه سواری قوللری چیقاریله‌رق هر نره‌دن آلنمش اولور ایسه اولسون بو مثللو سوریلوب کوتورلمش هرکیمك یدنده حیوان بولنمش ایسه آلنوب کرك عصیان ایدوبده مؤخراً ندامت ایتمش اولان کویلر اهالیسندن اولسون وکرك سائر اهالیٔ مطیعه‌دن بولنسون صاحبلرینه تسلیم اولنمسنه وصاحبی ظهور ایتمیانلر کذه حکومتلر طرفلرندن تحت محافظه‌یه آلنمش اولان برچوق قیون وصغیر و بارکیره علاوه ایله صاحبی چیقدیغنده ویرلمسنه قرار ویرلمشدر انك ایچون هرکیمك ضایع اولمش

و الممش حیوانی وارسه کلوب حکومت محافظه سنده کی حیوانلر ایچنده ایسه اورادن المسی وشاید اصحابندن اثنای حربده وفات ایدنلر وارایسه ورثه سی کلوب استیفای حقوق ایتمسی و بوندن بشقه هرکیم کندو حیوانی دیکر برکو یده و یابر آدمك الندە کورز ایسه الوب کندوسنه تسلیم اولنمق اوزره درحال حکومته خبر ویرمەسی هرکسه بیلدیرلمسی اوزرینه کرك میری طرفندن محافظه اولنان وکرك شونك بونك یدنده بولنان حیواناتدن برخیلیسی ظهور ایدن صاحبلرینه ویرلمش و برطرفدن دخی و یرلمکده بولنمشدر . شوقدرکه اشبو حیوانات اصحابندن بعضیسی کندوسنك متهم اولدیغی بیلوب میدانه چیقه مامق و بعضیسیده کیدوب ارامامق سببیله الحالة هذه حکومتك اداره و محافظه سنده برچوق حیوانات دورمقده اولدیغی دخی کورلمشدر .

مستغنیٔ تکرار اولدیغی اوزره وقعه نك ظهوری نیسان اواخری اولوب ختامیده چوق سورمامسی سببیله مزروعاته برکونه ضرر اصابت ایتمامش وجناب حقه حمدوثنا اولسون بوسنه اوحوالیده فیض و برکت برکمال اوله رق ارپه بغدای وچودارکبی محصول تمامیله ادراك ایدرك کو یلولرده یرلرینه عودت ایلمش اولدیغندن هرطرفده تارلاز بچیلوب خرمنلره نقل ایدلکه ومصر محصولیده چپانمغه باشلانمش وحیواناتده جاری اولدیغی مثللو صاحبی حیاتده اولنلرك مزروعاتی ینه

صاحبلری طرفندن النمسی واثنای شورشده قضایه اوغرایانلرك مزروعاتی ده ورثه‌سی جانبندن استیفا اولنمسی جمله‌یه بیلدیرلمشدر .

حاصلی لله الحمد والمنه بو کونکی کونده بلغارستانده اختلالدن اثر قالمیوب اهالینك کافه‌سی اظهار ندامتله ینه کویلرینه عودت و خانه‌لری یانمش اولانلرده شمدیلك برر قولبه انشاسیله صیغینمغه مباشرت ایلشلرسه‌ده اختلال و عصیانه و مسلمانلر علیهنده اظهار خصومته کندولری الت اولمش اولنلرندن ناشی دها تمامیله دفع خشیت ایده‌مامشلردر معمافیه او یولده دوچار فلاکت اولنلره دولت حکومتجه هر درلو معاونت و تصحیح و تأمین احوال آتیه‌لری ایچون لازمی کبی همت ایدلمکده اولیشنه نظراً اشبو خشیت حالنك دخی از برزمان ایچنده محو وزائل اوله‌جغی بدیهیدر .

بعض اجنبی غزته‌لرك مندرجاتیله قونسولاتوزردن کوندریلان اوراقده مسلمانلرك بلغارلره الحالة هذه نظر نفرت وخشونتله باقدیغندن عرض شکایت اولنیور اما ایشك هر جهتی محاکمه اولنمیور . عجباقنغی انساندر اوانسان که خصمی مال وجان و عرضنه مسلط اولدیغنی افعالیله اثبات ایتدکدن صکره مجالس مختلطهٔ علنیه‌ده اقوالیله ده جکر کاهنی داغدار ایتسونده ینه او خصمه نظر شفقت و مروت و مرحمتله باقسون بویله شیلرده اولی الابصار اولنلر انصافی پیش نظره الملی

و کندو نفسنده قبیح کوردیکی شیلری دیکری حقنده روا کورمامه‌لیدر .

بالاده بر نبذه‌جك عرض و بیان ایلدیکم وجهله مسلمانلر مملکتلرده هر طرفدن آتش و یریله‌رك قتل عام ایدیله‌جکنی قبل الوقوع خبر الدقلری وفلبه‌ده‌ده بر کیجه ده برقاچ محلدن آتش و یرلدیکنی و پازارجق قصبه‌سی اطرافی قراسنك دخی یاغمده اولدیغنی کوردکلری حالده مقابلهٔ بالمثل فکرفاسدینه دوشمیه‌رك ینه محافظهٔ وطن اوغورنده بذل مجهود ایتدکلری و بو نجه‌سنه‌در برلکده یشادقلری بلغارزه وطنداش وقرداش نظریله باقدقلری تقدیر اولنه‌جق یرده بلغارلره حالا روی بشاشت کوسترمدکلرندن بحثله شکایته تصدی ایدیلیشی باعث تعجب اولمامق ناقابلدر .

واقعا شو برودتك دوامی کسه طرفندن تجویز اولنمیه‌جغی بدیدار ایسه‌ده جریحه دفعة کسب التیام ایده‌مدیکی کبی برودتك دخی برآنده محو وزائل اولمسی ممکن اوله‌میوب شو قدرکه بلغار جانی وقاتللرینك نه یولده یاقوب یقه‌جقلری حقنده مجالس مختلطهٔ علنیه‌ده جرأت ایتدکلری تفوهات عموم ملتك منوی ضمیری اولمیوب بلکه خصومتله دوام برودته وسیله اولمق ایچون تعلیم اولنمش برکیفیت اولدیغنی مسلمانلر تمامیله کشف وتخمین ایتمش اولدقلرندن انلرك او یولده ژ باندرازلغنه خندهٔ استهزا ایله مقابله ایده‌کلمکده وحکومت

طرفندن دخی بر وجه محرر هر آن تألیف قلوبه چالیشلمقده اولدیغنه کوره بو حاللر دخی برقاچ آی ظرفنده بتون بتون محو وزائل اوله جغی الطاف سبحانیه دن مأمولدر اولبابده

عن اعضای مجلس عالی
اجراآت ابراهیم
ادیب

[٦]

سلانیك وقعه‌سنه دائر اوراق

سلانیك ولایتندن فی ٢٤ نیسان سنه ٩٢ تاریخلو مقام جلیل صدارت عظمایه وارد اولان تلغرافنامه نك صورتیدر

دونکی کون اقشامه یقین عورتحصاری طرفندن بر بلغار قزی عرض اهتدا ایتمك اوزره فراجه کیمش و یشماق طوطمش اولدیغی حالده شمند وفرله سلانیك استاسیونه کلوب اوراده بولنان ضبطیه‌لره مراجعتله انلر اوچ کشی رفاقتیله حکومته کلمکده ایکن امریقا قونسلوسی طرفندن ایکی شخص و یوز اللی قدر عونه‌ایله قزك فراجه و یشماغنی ییرتوب وجبراً ضبطیه‌لرك الندن الوب صورت جبریه‌ده بر عربه‌یه قویوب مملکت ایچنده حاجی‌لازارونك خانه‌سنه کتوردکلری ینی اوجوارده بولنان مملکت بغچه‌سنده و یوللر اوستنده کی اهالیٔ مسلمه کوروب اوچ ایش بیك قدری اتفاق ایدرك مجتمعاً بوکون حکومت قوناغنه کلوب معاملهٔ مبحوثه ناموسه طوقندیغندن بحثله قزی طلب ایلدیلر حکومت دها اول قزك جلبنه تشبث ایلدیکندن بحث اولنه‌رق جمعیتلر ینك طاغدلدیغنی متعاقب بونلر حکومتکاه جوارنده‌کی ساعتلی جامعه طوپلانوب طلبنده اصراره باشلادقلری خبر النمسی اوزرینه بر طرفدن وجوه ومعتبران

مملکت وارکان حکومتدن بعضلری برای نصیحت جامع
مذکوره اعزام و برطرفدن قزك جلبنی تسریعه وادرنه
ایله زرهلی فرقتین همایوندن وقلعه‌دن عساکر کتورلمکه
تشبث اولنمش ایدی او اثناده فرانسز قونسلوسی موسیو
لابوت ایله بانیك اوغلی و پروسیا قونسلوسی موسیو چریطین
مذکور جامعه کیدوب جمعیت طرفندن مومی الیهما نك
کلملری یه فعلاً ممانعت ایدلدیکی خبر آلنمسیله همان حاکم
افندی ایله برابر جامعه کیتدم وعسکر یتشنجه یه قدر بونلری
اشغال ایچون هر نوع نصایح و تدابیره تشبث ایلدم
وقونسلوسلری دخی اورادن چیقارمق ایسته‌دم ایسه‌ده
کارکر اولمدیغندن بشقه قزك ورودی تأخیر ایدلدیکندن
وقز مومی الیه چریطینك خانه سنده اولوب کندوسنك جمعیت
ایچنده تذکره یازمسی اوزرینه تذکره واروب قزك کلمسی
اوزادیغندن بولندیغمز موقعه جمعیت مذکوره پنجره و تیمور
قیره رق هجوم ایله سلاح تدارکنه باشلادیلر او صره‌ده
جمله‌مز کوکس کوکسه کله‌رك قونسلوسی حمایه ایتمکده
وقورتقده بولندیغمز حالده پنجره تیمورلرینی قیروب مومی
الیهمایی اوروب تلف ایتدیلر مؤخراً قزی کوره‌رك طاغلمغه
باشلادیلر صکره عسکرده کلدی شمدی طاغتمق وامنیتی
اعاده ایتمکله مشغول اولدیغمی عرض ایدرم ٠

دیکر تلغرافنامه صورتیدر ٠

دمینجه عرض ایتدیکم خادثه‌یی ایقـاع ایدن جمعیت
خصما طاغلدیغندن احتیاطاً قونسلوسخانه‌لره واقتضا ایدن
محللره عسکر وضبطیه ترتیب واقعاد اولنه‌رق اسباب امنیت
اکمال وتأیید اولندیغی واز باب جنایتك اخذو کرفتـلرینه
تشبث قلندیغی عرض اولنور ·

(اعلان رسمی)

سلانیك والیلـکنك اشبو تلغرافنامه‌لرنده بیان اولنان
وقوعات تأسف اشتمال اوزرینه دولتجه لازم کلان تحقیقاتی
اجرا ایتمـك وشـو اویغونسزلغه سبب اولان احـوال
واشخاصی لایقیله اوکرنمك ایچون بالاستیذان متعلق بیوریلان
اراده‌ٔ سنیه موجبنجه فریق سعادتلو اشرف پاشا وعدلیه
مستشاری عطوفتلو افندی حضراتی ترسـانه‌ٔ عامره‌دن
تعیین اولنان واپور همایونه لزومی مقدار تفنك انداز بحریه
نفراتی اله‌رق بو کون سـلانیکه عزیمت ایتمشـلردر ایشته
وقوعاتك خبر رسمیسی و باب عالینك تشـبثات وتدابیری بو
یولده اولدیغندن وسایه‌ٔ قـدرتوایه‌ٔ حضرت ملوکانه‌ده
آسایش مملـکت تحت محفوظیتده بولندیغندن خلاف واقع
بو یولده اراجیفه اعتبار اولنمامسیچون اعلان کیفیته وهر
صنف اصحاب جنایتك درحال اجرای مجازاتلری دخی مقرر
بولندیغنك بیانه ابتدار قلندی ·

فی ١٣ ربیع الاخر سنه ٩٣ وفی ٧ مایس سنه ٩٢

فی ٧ مایس ٩٢ تاریخیله سلانیك ولایتی والیسی اشرف پاشا و عدلیه مستشاری واحان افندی طرفلرندن کشیده قلنان تلغرافنامه‌نك صورتید

بو صباح احترامات لازمه‌سیله مقتول قونسلوسلرك نعشلری قالدیریله‌رق المانیا قونسلوسی متروپولیدخانه‌سنه دفن ایدلمش اولدیغی کبی فرانسه قونسلوسی دخی مملکتنده دفن اولنمق اوزره واپوره قونلمشدر . بورسمده امرای بحریه و مأمورین اجنبیه موجود بولنمش و سفائن اجنبیه‌دن لاجل التعظیم حکومتك تعیین ایلدیکی مقدار عساکر چیقارلمشدر . رسم مذکورك اجراسی صره‌سنده هیچ بر طرفدن احترامدن بشقه برکونه معامله‌ٔ نالایقه ظهور ایتمه‌سی آسایشك تمامیٔ تقرری برقاتدها تأیید ایلدیکی مثللو اولنان احترامات و ایدیلان ترتیباتدن طولایی بالجمله مأمورین اجنبیه بیان شکرانیت ایتمشلردر .

(ضابطه ژورنالنك خلاصه‌سیله تواتردن مأخوذ معلوماتدر) دیه‌رك سلانیك ولایتنك رسمی غزته‌سی اشبو تفصیلاتی اعطا ایتمکده‌در .

نیسانك یکرمی اوچنجی شو کچن جمعه کونی - که روز خضردر - عورتحصاری قضاسنده واقع بغداتجه قریه‌لی بر بلغارقزی سلانیك حکومت سنیه‌سنده عرض اهتدا ایتمك اوزره اسلام خاتونلرینه مخصوص اولان فراجه و یاشماق

ایله بوروناره‌رك سلانیكدن دردنجی استاسیون اعتبار ایدیلان
قره‌سوله استاسیوننده شمندوفره بنز بونك بولندیغی واغون
ایچنده بر اختیار آدم ایله برده اختیار قادین بولندیغندن
حکومت سنیه‌یه دخالت و قبول اسلامیت ایتمك خلیاسیله
سلانیك استاسیوننه چیقدیغنده تواتراً ایشیدلدیكنه كوره
شمندوفر مأمورلرندن متوفی جك بازركانك اوغلی جورجی
ایله خدمه‌دن دشیلا استاسیونلرك برندن تلغرافله‌می خبر
ویرمش یوخسه نصل اولمش حاصلی استاسیون جوارنده
فرنك وروم وبلغاردن برجم غفیرطوپلانور واولدن امریقا
قونسلوسنك عربه‌سنی دخی برادری روسیه تبعه‌سندن نیقوله
كوندرر واغوندن وبلیت طوپلایلان قپودن چیقمسیله
برابر اوراده بولنان ضبطیه‌لره مقصدینی افاده ایله حکومته
كتورلمسنی نیاز ایتدیكندن ضبطیه‌لر دخی مز بوره‌یی
استصحاب ایدرلر .

بونك ایچون اورایه طوپلانمش اولان بش‌التی قدر آتلی
پیان فرنك و بلغار وسائره ایچنده سیروزلی حاجی میچونامنده
بریسی بلغارجه دیانت اسلامیه‌یه طوقنه‌جق بعض آجی
تفوهاته جرأتله برابر قزك ضبطیه‌لردن جبراً النمسی ضمننده
سائرلرینی تشجیع وتحریص ایتدیكندن روسیه قونسولاتوسنك
قاتچلار یه‌سیله مرقوم حاجی میچو و یونان تبعه‌سندن پاپاو یخ
نام کمسنه‌لرك دلالت ومعاونتلریله جمعیت موجوده ضبطیه‌لرك

اوزرینه بالهجوم قزی الوب وفراجه سنی و باشمغنی اوزرندن اتوب پارچه لیه رك آب اچیق اولدیغی حالده سورو کله دکلری صره ده اوراده تنزه مقصدیله کزمکده بولنان اهل اسلامدن بر طاقم آدملر ایشك اصلندن خبیر اولمامقله برابر قزدخی اوارالق کندوسنه مسلط اولان خرستیانلره « بن مسلمانم بکا طوقنمین » سوزینی حایقره رق سویلمسی اوزرینه اسلام طاقمی قزی قورتارمغه صواشمق استه مشلر ایسه ده محمد قواص نامنده برینك اوصره ده الی سقطلندیغندن ضبطیه لره هجوم ایدنلر درحال قزی عربه یه بندیروب وقورشونلی پتروشك قرنداشی وقزك شمندوفرله کلمش اولان والده سی ودیکر بر خرستیان دخی بنه رك قزك سسنی چیقارمامق ایچون مز بوره اوزرینه یاتملریله برابر شمندوفر کبی بر حیرتله عربه جی یه عربه یی سوردیروب ایشیدلدیکنه کوره امر یقا قونسلوسنك اوینه قزی کتوردلر .

اوراده بولنان اهالئ اسلامیه اسلام البسه سیله مستوره بر خاتونه استاسیون جوارنده و ملاء ناسده روا کوریلان حقارت ورزالتدن وخصوصیله ضبطیه لرك ضرب ایدلمسی کبی جرأت ایتدکلری حرکتدن متأثر اوله رق قزك مذهب و مشربی نه اولور ایسه اولسون مادامکه حکومته کتمك اوزره کلمش و باخصوص اسلام خاتونه مخصوص البسه ایله تستر ایتمشدر بو هیئت وقیافتده بولنان وحکومته هنوز

کتمامش اولان برقادینك علی ملاء الناس فراجه سی ییرتیله رق ضبطیه لرك الندن زور ایله الیمسی نسوانی دیناً ومذهباً تستر ایله مأمور اولان ملت اسلامیه یه بر حقارت علنیه عد ایتملر یله شو حرکته جرأت ایدنلری تأدیب وتربیه ایتدیرمك اوزره فرداسی مسموعات متواتره یه نظراً حمزه بك جامع شریفنده اوکله نمازینی ادادن صکره ساعت بش بچق صره لرنده بر یوز قدری بالاجتماع حکومته عزیمت وحکایهٔ حال ایله برابر حقارت واقعه یه مقابل ترضیه صورتنده ایشه بر صورت ویرلمسنی وقزك حکومته جلب ایدلمسنی استدعا ایدرلر حکومت ایسه بو خصوصده مدعیٔ طبیعی اولوب ذمت حکومته عائد اولان شیئك یاپیله جغنی وایجابنه باقلمقده اولدیغنی بالتفهیم هرکسك یرلو یرینه وایشلرینه کتملرینی تنبیه ایدر بونلر قز حکومته کتورلمدکجه طاغلمیه جقلرینی سویلمشلرسه ده بویله جمعیتله حکومتده طورمه نك معناسی اولمیه جغی وقزك جلبی اسبابنه تشبث اولندیغی مجلس اداره هیئتی طرفندن جمعیته بیان اولنور انك اوزرینه جمعیت حکومتدن چیقار ایسه ده جوارنده واقع سلیم پاشا جامع شریفنه کتمش اولدقلرندن بو حالی کورن و ایشیدن چولق چوجق و بر طاقم یبانجی ارنابودلر تجمع ایده ایده جامع ایچی و اوجوار سوقاقلری خنجا خنج طولار او صره ده هر قفادن بر سس چیقماغه و ییلان بیلیان حایقر شمغه باشلادیغندن و بو کیدیشك صوکی

ایو کلیه جکی حکومتجه اکلاشلدیغندن جمعیتك طاغیدلمسی مقصدیله والئ سابق دولتلو محمد رأفت پاشا حضرتلری مجلس اداره اعضاسندن فضیلتلو ابراهیم بك وامین افندی ومتعاقباً سعادتلو محمد شفیق پاشا حضرتلریله فضیلتلو حاکم بك افندی حضرتلرینی ومفتی افندی یی و اشراف مملکتدن عزتلو عثمان افندی وسائر بر طاقم متحیزانی رسماً اعزام ایله اهالی یه نصیحت ایتدیردکجه سوز اياغه دوشمش و ایش ایشدن کچه رك قزك کلسی مقصدندن بشقه اورته لقده ایشیدیلور سوز قالمامش اولدیغی و کندیلری جمعیت طرفندن حبس صورتیله جامعك مدرسه سی اوطه لرنده الیقونلدیغی حالده آلمانیا قونسلوسی بولنان موسیو هانری ابود ایله فرانسز قونسلوسی موسیو مولن جنابلری هرنه مطالعه یه مبنی ایسه حکومت جوارندن مرور ایله حکومته اوغرامقسزین طوغریجه ایکیسی برلکده جامع مذکوره کیدرکن جمعیتك حال وافکارینی اهالیدن بعض عقلی ایرنلر کندولرینه بیان ایله جمعیت ایچنه کیرمنك کندولرینه مضر اولدیغنی آکلادولر و برطرفدن ضابطه بلوك اغاسی حسنی افندی دخی بو نصیحتی ایدوب جامعه کیتمك صره سی اولمدیغی بالدفعات سویلرسه ده ایشك بر اهمیت کوتورر یری اولمدیغی سرد ایله یوللرندن دونمزلر موسی الیهمادن آلمانیا قونسلوسی بولنان ذاتك عم زاده سی بوقزك قاچیرلمسیله کیرلدلمسی مسئله سنده سببیتله

جمعیتك لسانه دوشمش اولمسندن اوتوری قزلك میدانه
چیقمسنه بونلرك کلمسی جمعیته جاهلانه برامید و یردیکندن
اوله‌جقدرکه قونسلوسلری دخی دیکرنز یله برابر آلیقورلر
بوخبر والیٔ سابق مشارالیه حضرتلرینه کلور کلمز بیقرار
اوله‌رق قونسلوسلری بر حسن صورتله صاومق جمعیتی
طاغتمق اوزره بالذات خلق اراسنه قالقار کیدر و ردیف
نفراتیله قلعه طوپچیلرندن و لیمانده بولنان اجلالیه زرهلی
فرقتین وادرنه قروت همایونلرندن عسکر جلبنه تشبث ایدر
بوتشبثله جامعه کتدیکی صره‌ده سوزلك اایاغه دوشدیکنی
وایشك فنالشدیغنی کورنجه قونسلوسلرك ایکیسنه بردن
شوقزك کتورلسی چاره‌سنك بولنمسنی التماس ایتدیکندن قزلك
امریقاقونسلوسخانه‌سنده بولندیغنی وامریقاقونسلوسی موقة
ودینه‌ده‌بولندیغندن کندی کلدکجه قونسلوسخانه‌دن قزلك
النمسی انلرك نظام وقاعده‌سنجه ممکن اوله‌میه‌جغنی سویلرلرسه‌ده
ایشك بر طرفدن آزشدیغی دخی کورلدکجه کرك مشار الیه
حضرتلری و کرك اوراده بولنسان مجلس هیئتی تکرار
قونسلوسلره یالوار یرلر آنك اوزرینه المانیا قونسلوسی
امریقا قونسلوسنك روسیه تبعه‌سندن قرنداشنه
روجه برتذکره یازار تذکره کیدوبده قزینه و یرلنجه
اایاق طاقمنك پاتردیسی زیاده‌لشوب مجلس هیئتی وقونسلوسلرك
بولندقلری اوطه‌یه مهاجمه‌یه باشلارلر بوصره‌ده آلمانیا

قونسلوسی طرفندن کندی قرنداشنه تکرار بر تذکره یازیلوب قرلك کوندرلمسنجه اهمیت کوستریلورسه ده ایش ارتق چیغرندن چیقمش واوکی آلنماز برحاله کلمش اولدیغندن آیاق طاقمی پنجره‌لری قیره‌رق ایچرویه بالدخول کندولرینه ایدیلان بونجه نصایح ورجایه باقیه‌رق قونسلوسلرك امر محافظه‌سنه ذاتی سپر ایدنلری چکوب آته‌رق مومی الیهمانی اتلافه جرأت ایتملریله عقلی باشنده اولان عموم سکنهٔ مملکت واربابِ حکومتی دلخون وداغدار ایتدیلر حیف صد حیف .

بو وقوعات متألمه‌دن صکره معهوده قز ایشیدلدیکنه کوره انکلتره قونسلاتوسنك یساقجیسی معرفتیله کوندرلمش وندامت کامله ایله هرکس خانه‌سنه طاغلمش ایسه‌ده نه فائده که تأخرات واقعه بویله برقضانك ملت اسلامیه نامنه برقاچ بالدیری چپلاق الندن چیقمسنه سببیت ویردیکندن نه قدر تأسف وتأثر اولنسه ینه آزدن آزدر .

اندن صکره حکومت سنیه مملکتك محافظهٔ آسایش وامنیتنه صرف افکار وتدابیر ایدرك صنوف سکنهٔ مملکته مستولی اولان دهشتی ازاله قیدینه دوشدی لله الحمد والمنه آندن صکره برفنالق وقوعه کلمدیسه ده ینه تأسف ینه تأسف .

بو وقوعاتك اسباب وحقایقنی تحقیق ایله ایجابنی اجرا ایتمك اوزره والئ لاحق دولتلو اشرف پاشا حضرتلریله عدلیه نظارت جلیله‌سی مستشاری عطوفتلو واحان افندی

حضرتلری وفرانسه وآلمانیا دولتلری سفارتی مأمورلرندن ایکی ذات دونکی صالی کونی صباحلین واپور مخصوصله سلانیکه مواصلت ایتدیلر .

[٧]

پارسده طبع اولنمقده اولان سولیل نام فرانسز غزته‌سنك درسعادتدن الوب الافرانقه نیسانك طقوزی تاریخیله چیقاردیغی نسخه‌سنه درج ایلمش اولدیغی برقطعه مکتوبك ترجمهٔ مألیدر

سلطنت سنیهٔ عثمانیه برمدتدنبرو امور نافعه ایچون انعقادینی تصور بیوردیغی استقراضی بو کره دلخواه عالی وجهله حد ختام انتظامه‌رسیده ایلدی تیمور یوللری وسائره کبی ممالك عثمانیه‌نك ثروت طبیعیه‌سنی بتون دنیانك کوزی اوکنه قویه‌رق استعدادات فائقهٔ موقعیه‌سنی منتظر اولان درجهٔ علیایه ایصال ایچون لازم کلان سرمایه‌یی تهیئه ایتدی چونکه ایالات حضرت شاهانه‌نك منابع ثروت فطریه‌لرندن تمامیٔ استفاده مقصدینك عدم حصولی یوللرك فقدانی اولدیغی برچوق زمان اول حس اولنمقده‌ودولت

علیه شو حالك منع موانعیله اسباب حصولنه اکمال اهمیتله
صرف افکار بیورمقده ایدی ذات شوکتسمات حضرت
پادشاهینك بالذات بیدریغ بیوردقلری همت واقدام همایونلری
ایله باشلانمش وکمال کرمی وسرعتله اعمالاتنه دوام اولنمقده
بولنمش اولان روم ایلی و اناطولی شمندوفرلری ایچون
اختیار بیوریلان فداکارلق مطلوب اولان یوللرك کاملاً
یاپیله جغنی اوروپالولره تصدیق و تسلیم ایتدیرمش وفقط
اشبو تشبثات شاهانه‌لری نیات ملوکانه‌نك برمقدمه‌سی اولوب
احتیاجات آتیه‌یی درپیش ایله اکمال نتایجه حصر افکار
بیوردقلری ینی جمله‌یه طویورمشیدی ایشته مرام موفقیت
اتسام خلافتپناهیلری ینی قوه‌دن فعله چیقارمق ایچون احتیاج
اولان سرمایه‌یی دائما مولد خیر وصواب اولان تدابیر
جهانگیر همایونلری ایله انعقادپذیر اولان شو استقراض
جدید ایله دخی میدانه قویدی اما نه استقراض انشاالله
تعالی عملیات نافعه سنك ختامی مشهود عیون افتخار من
اولدقده شمدی برتقسیطنه ویریله جك اقچه مقابلنده بر
سنه‌ده اون قاتی النه جقدر وممالك شاهانه‌نك آثار معموریتنه
چشم تقدیر ایله باقلدقجه حیرتده قالنه جقدر چونکه بو
استقراضك مقاوله نامه‌سی ارەسنده کورلمش اولان بندلر
رأی همایون شاهانه‌لری ایله قرالشدیریلان شرائط معتدله
ومفیده ایله آراسته دربوغزته‌مزی مطالعه ایدن ذوات عندلرنده

معلومدر که دولت علیه یه عرض استقراض ایتمك ایچون اوروپادن استانبوله پك چوق سرمایه‌داران کیتدیلر و مرام و مقصدلرینی باب عالی یه عرض ایتدیلر . ذات مقدس جنابجهانبانی تکالیف معروضه‌نك هر برنده بر درلو محذور مطالعه بیوردقلرندن قبول ایتمدیلر و خزینهٔ شاهانه‌لرندن و یریله‌جك فائض ممالك ملوکانه‌لری ایچنده قالمق افکار حکیمانه‌سندن خارجه کیتمدیلر شو استقراضك شهرت شایعه‌سی سامعه‌نواز مباهات اولدقده آوروپاده بولنان خیرخواهان سلطنت سنیه‌نك بر قاتدها مخالصت و محبت صمیمه‌لرینی استجلاب بیوردیلر . ذات فلاطون سمات ملکدار یلرینك حکمداران زمان و اسلاف جلیل العنوانلری ایچنده عدیم الاقران اولدیغنی صحیحاً بیلدیردیلر واستقراضك شرائطی بحثنه کلنجه بونك مقدار اعتباریسی التی میلیون لیره اولوب تحویلاتی ترتیبات متعاقبه ایله تداوله چیقاریله‌جقدر و اعمالات ایلرولدکجه بونلره قارشولق اولمق اوزره معاملات ترتیبیه و حسابیه‌سی دخی حسن صورتله جریان ایتدیریله‌جکدر . یوزده بش فائضی وقرق بش، و یا اللی سنه‌ده رأس المالی تأدیه اولنمق اوزره یوزده یارم محسوب اقچه‌سی ویریله‌جکدر . فقط شوراسی وار که سلطنت سنیه ایلروده چیقاریله‌جق تحویلات ایچون بعضاً سرمایه‌داران ظهور ایدوبده دها اهون و انفع شرائط تکلیف ایلدکاری حالده انی قبولده

مختار اولمق اوزره ذات حضرت پادشاهی مقاوله‌نامه‌یه بالذات بر بند مخصوص علاوه بیوردیلر ٠

ایشته بو بند منافع دولت علیه‌نك تمامیٔ محافظه‌سی ایچون هرزمان استقامت دورانندن امنیت اولنه‌جق بر محور قویم اولدیغندن ذات شوکتمآب حضرت پادشاهینك حذاقت آرای جهان آراسنه علانیه بر دلیل جلیلدر ٠

بو وقته قدر خزینهٔ دولتك عقد ایلدیکی مستقرضات اراسنده عجبا بو یله فائده‌لو بر استقراض وارمیدر البته بو قدر ٠ چونکه بو استقراضك خزینه‌یه و ملك و ملته منافع بخش اوله‌جق صورتله انعقادی اضافهٔ همت مخصوصهٔ شاهانه ایله تیسر پذیر اولمشدر ٠ استقراض مزبور تحویلاتی انشا اولنه‌جق تیمور یوللر ایله مستقرضات مسبوقه‌یه قارشولق کوسترلمامش اولان واردات عمومیهٔ دولت علیه ایله تأمین بیورلمشدر ٠ مقاوله‌نامه‌نك بر ماده‌سنده دخی مبالغ مستقرضه تیمور یوللر ینه صرف اولندیغنی مبین علم وخبر ابراز اولنمدقجه استقراض تقسیطلری مؤسسلری طرفلرندن تسلیم اولنمیه‌جغنه دائر مقاوله‌نامه‌یه انشاآت آتیه‌یی قویاً تأمین ایچون بر شرط دها درج اولنمشدر ٠ نظر امعان ایله باقلدیغی صورتده بو شرط نقدر متین ومبارکدر زیرا اعمال مسعودهٔ تاجداریلرینی ملك وملتلرینك اعمار واحیاسنه حصر بیورمش اولان ذات شاهانه‌نك اثر مرحمت حکمت آیت همایونلری

اوله‌رق بونلرك یاپیله‌جغندن اذهان عمومیه‌ده ذره قدر نقطهٔ اشتباه براقامشدر . بودخی جملهٔ تدابیر ملهمهٔ شاهانه‌دندر دولت علیه مغبوط اقطار جهان اولان ممالك وسیعه‌سنده موجود مجاریٔ ثروت غیرمتناهیه‌سنی جوی دلجوی مقاصد اصلیه‌سنه دها منصب ایده‌مدیكندن قوهٔ نابته‌سی مشهور آفاق اولان اراضیٔ منبته‌سی خالی طورمقده و بوجه معدن واورمانلردن دخی استفاده اولنه‌مامقده‌در . ایشته یاپیله‌جق یوللرك ثمره‌سیله هر یرده طرق اتصالات وجوده كتوریله‌رك زراعت و تجارت چوغاله‌جق و یرلك التنده طوروب طورمقده اولان حسابه كلمز التون وكوشلر طغرای غرای حضرت پادشاهی ایله مزین اوله‌رق ایادیٔ تداوله چیقاجق وامور تجاریه‌نك دائرهٔ معاملاتی توسع ایدرك واردات رسومیه‌قات اندرقات تزاید ایده‌جك واورمانلرك دخی ثمرات منتظره‌سنه دسترس اولنوب خزینهٔ دولته بر ایراد جدید عظیم تحصل ایده‌جكدر .

و سلطنت سنیه‌نك اعتبار مالیسی الك برنجی اوروپا دولتلرینك قریباً مافوقنده كورینه‌جكدر . والحاصل ذات معظم حضرت تاجداری استقراض مزبورك بو یله صورت نافعه‌ده انعقادینه موفق اوللرندن طولایی دولت علیه‌لرینه وظیفهٔ مقدسهٔ حكمداریلرینك بیوك بر اثرینی كوسترمشلر وكافهٔ تبعهٔ شاهانه‌لرینك تعریف اولنمز درجه‌ده تشكرات وجدانیه‌لرینی قزانمشلردر .

[٨]

(مقام نظارت جليلهٔ ماليه‌دن باب عالی‌یه تقديم اولنان تقريرك صورتيدر)

معلوم عالئ وكالتپناهيلری بيورلديغی اوزره اداره‌ٔ امور ماليه‌جه اتخاذی سلطنت سنيه‌نك قرار قطعيسی اقتضاسندن اولان تدابير اصلاحيه‌كه برنجی مقدمه‌سی بانق عثمانينك بعض اساسات جديده وواسعه اوزرينه تنظيم وتشكيلی قضيه‌سيدر . بونلرك اجراآت فعليه‌سندن محقق مأمول اولان ثمرات خيريه‌نك حيز حصوله وصولی مجرد سنين سابقه‌دن منتقل واصلاحات مشروحه‌نك اجراسنه حائل اوله‌بيله‌جك مشكلاتك رفع وازاله‌سنه متوقف اولوب بونك ايچون بر استقراض عمومی عقديله ديون متفرقهٔ خزينه ديون منتظمه‌يه تحويل و تسويه اولنمق مرتبهٔ وجوبده اولديغی كبی اشبو استقراضك دخی بانق عثمانی طرفندن حساب جاری صورتيله خزينهٔ جليله‌يه اقراض اولنه‌جق مبالغك تأمين تأديه‌سی ضمننده لزومی مقدارينك ترهينی قابل اوله‌جق درجه‌ده اولمسی مقتضياتندن بولنديغی تحقق ايلديكنك اوزرينه استقراض مذكورك شكلنه كلنجه الك مرجح صورت قنغيسی اولديغنك تحريسنه كيرشلمك لازم كله‌رك مسئله‌نك هيئت عموميه‌سی حقنده بالاطراف تدقيقات عميقه اجرا اولندقده فوائد مطلوبه‌يی جامع

گورنمیان صور متعدده سائره جمله بر طرف ایدیله‌رك مجدداً سنوی یوزده بش فائضلی اسهام عمومیه تنظیمی صورتنه مراجعت ایتمکلکه حکومت سنیه‌جه قرار ویرلمشدر . اسهام مذکوره‌نك بوکونکی کونده باشلی مواقع صرافیه‌نك جمله‌سنده تداول ایلمسی اکثر یا کوچك سرمایه‌دارلرك الندە بولنمسی و بالسهوله نقده تحویلیله بدلنك استحصالی قابل اولمسی صورت ترجیحده بولندیرلمسنی مستلزم اولان اسبابدندر . بونك محسناتندن بری دخی تحویلات دولت علیه‌نك تنوعی انتاج ایتمك محذورندن سالم اولمسیدر . بو وجه معروض اساساً قرارلشدیریلان استقراضك صورت عقد واجراسنه گلنجه احتیاجات واقعه‌نك کاملاً دفعنه مدار اوله بیلمك وحسن صورتله صرف واستعمال اولنمق شرطیله مجدداً قرق درت ملیون مجیدیه التون قیمت اعتباریه‌سنده اسهام عمومیه تنظیمنه دائر الافرانغه اغستوسك یکرمنجی کونی بانق عثمانی اداره‌سیله بر مقاوله‌نامه تنظیم اولنمش واجرای احکامی خصوصنه ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی متعلق وشرفصدور بیورلمشدر . حکومت سنیه‌نك انتخابکرده‌سی اولان صورتك محسنات مسلمه‌سی تفصیل وتوضیحدن مستغنی اولدیغندن بروجه مشروح اوچنجی ترتیب اوله‌رق تنظیمی لازم گلان اسهام عمومیه‌نك امثالی مثللو دفتر کبیره قید وتسجیلنه دائر قلمه النان و بر صورتی

اسهام مذكورهنك متنده درج ايدنك لازم كلان نظامنامه لائحه‌سنك ارادهٔ سنیه‌سی استحصال بیورلمق اوزره ملفوفاً تقدیم پیشگاه معالی اکتناه جناب وكالتپناهیلری قلنمش اولدیغی محاط علم عالیٔ خدیو افخمیلری بیورلدقده اولبابده امر وفرمان .

فی ٢٦ رجب سنه ٩١

فی ٢٦ اغستوس سنه ٩٠

« اسهام عمومیه دفتر كبیرینه قرق درت ملیون مجیدیه التونلق اسهامك قید وتسجیلنه دائر نظامنامه‌در »

برنجی ماده اسهام عمومیه دفتر كبیرینه قرق درت ملیون مجیدیه التونلق تحویلات قید اولنه‌جق وبو تحویلاتك صورت تشكیل وقید وتسجیلی بیك ایكیوز سكسان بر سنه‌سی ذی القعدة الشریفه‌سنك ایكنجی كوننده واقع شهر مارتك اون یدیسی تاریخیله مورخ اولوب اسهام عمومیه دفتر كبیرینی تأسیس ایدن نظامنامه‌ده محرر احكامنه تطبیقاً اجرا قلنه‌جقدر .

ایكنجی ماده مار البیان تحویلاتك قیدی بیك سكز یوز یتمش درت سنهٔ میلادیه‌سی شهر تموزینك رومی برنجی والافرنجیه اون اوچنجی كوندن اعتباراً اجرا اولنه‌جق وهر التی آیده تأدیه‌سی لازم كلان فائضنك برنجی تقسیطی بیك سكز یوز یتمش بش سنهٔ میلادیه‌سی شهر كانون ثانیسنك

رومی برنجی والافرانغه اون اوچنجی کونی تأدیه ایدیله جکدر

اوچنجی ماده اشبو نظامنامه نك برنجی ماده‌سی منطوقنجه اسهام عمومیه دفتر کبیرینه قید وتسجیلی مقرر اولان قرق درت ملیون مجیدیه التونلق اسهامك اوتوزالتی ملیون اوچیوز بیك التونلغی خزینهٔ جلیله‌نك دیون متفرقه‌سی تسویه‌سنه تخصیص اولنوب قصوریدی ملیون یدی یوز بیك التونلغی دخی بانق عثمانینك حساب جاری صورتیله خزینهٔ جلیله‌یه کشاد ایده‌جکی قره‌دی‌یه مقابل رهن اولمق اوزره عیناً بانق مذکوره تودیع وتسلیم اولنه‌جقدر ٭

دردنجی ماده اشبو نظامنامه‌نك اجرای احکامنه مالیه نظارتی مأمور اولوب بیك ایکیوز سکسان برسنه‌سی ذی القعدة الشریفه‌سنك ایکنجی کوننده واقع مارتك اون یدیسی تاریخیله مورخ اولان نظامنامه‌نك ایکنجی ماده‌سی حکمنجه اعلاننه ابتدار اولنه‌جقدر ٭

بشنجی ماده اشبو نظامنامه نك احکامی تاریخ اعلاندن اعتباراً مرعی الاجرا اوله‌جقدر ٭

اشبو نظامنامه بیك ایکییوز طقسان برسنه‌سی شعبانك سکزنجی کوننده واقع طقسان سنه‌سی شهر ایلول رومینك یدنجی کونی اعلان اولنمشدر ٭

[٩]

قونت انداسی لایحه‌سی

هرسکده اختلالك بدایت ظهورندنبرو محافظهٔ صلح وآسایش عمومی ارزوسنده بولنان اوروپا قابینه‌لری صلحك بقاسنی تهلکه‌یه دوشوره‌جك صورتده ظهوره کلان وقوعاته حصر انظار دقت ایتمکه مجبور اولدیلر . اوستریا والمانیا وروسیه دولتلری مذاکرات لازمه‌دن صکره تسکین اختلاله متفقاً سعی ایلمك ایچون عقد پیوند اتفاق ایتدیلر . بو مقصد عمومك ارزوسنه پك موافق اولدیغی جهتله سائر اوروپا قابینه‌لری کندولرینه درسعادت سفیرلری معرفتیله حصول مقصده معاونت ایلملری ضمننده وقوعبولان اخطار اوزرینه همان دول ثلثهٔ مشار الیهم ایله اتفاقه مسارعت ایتدکلرندن صرب وقره‌طاغی عصیانه اشتراکدن منع ایله دائرهٔ اختلالی قصر وتحدید ومهالك ومضراتنی تقلیل ایچون حائز اولدقلری نفوذك جمله‌سنی صرف واستعمالده اوروپا دولتلری متفق اولمش ومتحد ومؤثر اوله‌رق قوللاندقلری لسان وآسایش عمومی یی دوشمنکسزین وقوعبولان حرکات ایله تهلکه‌یه اتمغه مساعده ایتمامکه اوروپانك قوی یأ نیت ایلمش اولدیغنی بیلدیرمشدر . اندن بشقه دول اجنبیه قونسلوسلری تسکین اختلالده دولت علیه‌یه حقوق حکمداری وحیثیتنه رعایت ومداخله‌دن مجانبتله برابر معاونت دخی ایتمکه مأمور ایدلمش

و بو مأمور يتلريني اجراده نه تحقيق قومسيوني كبی بر شی
يا پملری ونه ده اهالیٔ عاصيه نك تمنياتنی تبليغه واسطه اولملری
منع اولنوب يالكز اشقيايی خارجدن بر معاونته نائل اوله جقلری
خيالندن وازكچورمكه و مطالب واقعه لرندن محق و مشروع
اولنلرينك باب عالی نزدنده ترويج و تأييد اولنه جغندن بحثله
امل و شكايتلريني عرض ايتدكدن صكره طاغلمغه عصاتی
تشويق ايلمكه مأذون ايدلمشلردر ٠ قابينه تو نزك بو حركت
مصلحانه لری ايتدكلری معاونتك نيت دوستانه يه مبنی
اولديغنه و سفك دمايی و تخريب بلادی موجب اختلاله نهايت
و يرمكده و تكرر وقوعنی مملكتك احتياجات حقيقيه سنی
حكومتك مقتضيات مشروعه سيله تأليف ايده جك تنسيقات
جديده و اصلاحات قويه واسطه سيله منع ايلمكده اوروپانك
وباب عالينك واهالیٔ عاصيه نك منافعی كندو نظرلرنده
مشترك عد ايلديكنه بر دليل كافيدر ٠

ايشته دولتلرك ابتدای اختلالدنبرو اجرا ايتدكلری
معامله لاتك خلاصه سی بوندن عبارتدر ٠ كندولری بو كونكی
كونه قدر وقتسز بر مداخله معناسنی و يرديره جك شيلرك
جمله سندن اجتناب آرزوسنده بولندقلرندن سلطنت سنيه يه
فنالغی يالكز قوهٔ عسكريه ايله دكل ايلروده بر طاقم
اغتشاشاتك ظهورينه مانع اوله جق وسائط معنويه ايله دخی
دفعه همت ايلمسنی معرض نصيحتده توصيه ايتمكله اكتفا

ایتدیلر واو یولده حرکت ایتمکدن مقصدلری باب عالی‌یه معناً محتاج اولدیغی معاونتی اجرا ایتمك و نواحیٔ عاصیه‌ده اذهان خلقی تسکینه وقت براقق ایدی و بو یله‌لکله ایلروده بر قاریشقلق وقوعبولمق تهلکه‌سی بر طرف ایدیله‌جکی امیدنده بولنوزلر ایدی حیفا که بر طرفدن باب عالینك اعلان ایتدیکی اصلاحات نه نواحیٔ عاصیه اهالیسنی یاتشدیرمق مقصدینه مبنی ونه‌ده بو مقصد اصلینك حصولنه کافی کورنمدیکندن ودیکر طرفدن عساکر شاهانه دفع عصیانه موفق اوله‌مدیغندن بو حالده اوروپا دولتلری ایچون عموماً رعایت اولنمق اوزره برشیئه قرار و یریلوب عصیانك امتدادیله اوروپا آسایشنی اخلال ایتمسنه میدان و یرمامك زمانی کلمشدر . واقعا کچنده وقوعبولان اعلاناتك مبتنی اولدیغی نیات حسنهٔ جناب پادشاهی‌یی سائر دولتلر مثلو بز دخی کمال مرتبه تقدیر ایلدك تشرین اولك ایکیسنده صادر اولان ارادهٔ سنیه ایله کانون اولك اون ایکیسی تاریخلی فرمان عالی دولت علیه‌نك امر اداره‌سنده اصول اصلاحاتی مؤدی اوله‌جق بر چوق قواعد عدالتی حاوی اولدیغندن بو قواعد اکر قانون حکمنه قونیلور و علی‌الخصوص مبتنی اولدیغی افکار معالیشعار پادشاهی یه تماميله توافق ایده جك صورتده موقع اجرایه وضع اولنورایسه ادارهٔ مملکتده اصلاحات جدیده‌یی موجب

اوله‌جغی مأمولدر . مع هذا اعلان اولنان اصلاحات هر سلك و بوسنه‌ده سفك دمانك ولو موقتاً اولسون منعی و ممالك شاهانه‌نك بوجهتلرنده آسایش و استراحت آتیه‌نك اساس رصین اوزرینه وضعنی منتج اوله‌مز . اراده‌ٔ سنیه و فرمان عالینك مندرجاتی تدقیق اولندیغی حالده باب عالی الیوم عصیان اوزره بولنان ایالاتك تسکینی ماده‌سندن زیاده دولتك اداره‌سنده عندالیقین اساس اتخاذ اولنه‌بیله‌جك قواعد عمومیه‌یی وضع ایله اشتغال ایلمش اولدیغی آكلاشیلور . حالبوكه هرشیدن اول دفع اختلال ماده‌سنك تأمینی سلطنت سنیه‌نك منفعتی اقتضاسندندر . چونكه بو حاصل اولمدقچه قواعد مذكوره‌نك اجراسی ولو اعلان اولنمش اولسون محالدر . دیكر طرفدن ممالك ملوكانه‌نك شمال غربی جهتلرینی استیعاب ایدن قار یشقلق یالكز باب عالی ایچون مشكلاتی دكل عمومك آسایشی ایچون دخی مخاطرات وخیمه‌یی موجب اوله‌جغندن اوروپا دولتلری بویله دها شمدیدن صنعت و تجارته كلی سكته كتورن و خلقك محافظهٔ آسایشجه اولان اعتمادینی یوماً فیوماً سلب ایله كافهٔ منافعی اخلال ایتمكه یوز طوتان بر حالك دوام ایتمسنه واغرلشمسنه نظر بیقیدی ایله باقه‌مزلر بناء علیه غایت مهم بر وظیفه‌یی ایفا ایتمش اولمق ایچون بو كونكی كونده فلاكت حرب داخلی ایله خراب اولان ایالتلرده آسایش و انتظامك اعاده‌سی نه مثللو تدابیره احتیاج كوریلور

ایسه تتمهٔ اصلاحات اوله‌رق بونلری اتخاذ ایلمسی باب عالی‌یه توصیه اولنمسنك لزومی حقنده دول ضامنه‌نك نظر دقت کامله‌لرینی جلب ایدرز ۰ بزم ایله پترسبورغ و برلین قابینه‌لری بیننده محرمانه وقوعبولان تعاطئ افکاردن صکره تدابیر مذکوره‌یی بری معنوی و دیکری مادی اوله‌رق ایکی جهتده ارامق لازم کله‌جکی تصدیق قلنمشدر ۰ واقعا پك تدقیق اولنور ایسه بوسنه و هرسك خرستیانلری ینك مادةً بولندقلری حال معناً و حقوقاً بولندقلری موقعدن نشأت ایلدیکی اکلاشیلور ۰ هرسك و بوسنه‌ده بونجه سنه‌دن کوریلان حال اسف اشتمالك اسباب اصلیه‌سی تدقیق اولندیغی صره‌ده الك اول کوزه چارپان شی اهالیدن اسلام و خرستیانلرك یکدیکرینه اولان نفسانیت و عداوتیدر ۰ حتی خرستیانلری حکومت کندولرینك شکایت ایلدیکی احوالی اصلاح ایتمك ارادهٔ صمیمه‌سنده بولندیغنه اقناع ایتمك دول اجنبیه مأمورلری ایچون ممکن اولمامسنه سبب دخی افکار اهالینك بوحالیدر ۰

روم ایلی الکاسنده بلکه هیچ بر مملکت یوقدر که اسلام و خرستیان ارەسنده اولان خصومت بو درجه شدید اولسون ایکی قوم ارەسنده بولنان شو خصومت دینیه و امنیتسزلکه بوسنه و هرسك خرستیانلری ینك آیین و مذهبجه محروم اولدقلری سربستئ تامدن کندو جوارلرنده و ینه کندو

جنسلرندن بر طاقم اقوامك مستفيد اولديغنی كورمكده اولملرينه حمل اولنمليدر . حاللرينی دائما انلره قياس ايلدكجه حقيقتاً بر ربقهٔ اسارت التنده بولندقلرينی و رعايا عنوانی ايله كنديلرينی معناً هم‌جوارلرينك مادوننده طوتمقده اولوب حاصلی اسير اوله‌رق يشامقده اولدقلرينی حس ايديورلر .

اوروپا بالدفعات مرقوملرك شكايتنی دكلمكه و بونلره برنهايت ويرلمسی اسبابنی بولمغه مجبور اولمشيدی بيك سكز يوز اللی التی تاريخنده شرف صادر اولان خط همايون دخی اوروپا دولتلری طرفندن وقوعبولان سعی و همتك جملهٔ آثارندندر فقط خط همايون مذكورك احكامی ايله سربستئ آيين و مذهبی برطاقم شرائط ايله تحديد ايلمشدر بو شرائط علی الخصوص بوسنه و هرسكده قوياً محافظه اولنمقده و بو يوزدن هرسنه يكيدن يكی‌يه برطاقم قار يشقلقلر ظهور ايتمكده‌در عبادت و تعليم و تدريسه مخصوص بنالرك انشاسی و چاك استعمالی وجماعات خرستيانيه‌نك امر تجمع و تشكلی حالا بو ايالتلرده انواع موانعه دوچار اولمقده‌در كه بو حاللرك هر بری واسطه‌سيله خرستيانلر فتح و استيلا محاربه‌لرينی دائما بو كونكی كبی خاطرلمقده و اسلاملره دينلرينك دشمنی نظريله باققده و فكی حق و وظيفه اقتضاسندن اولان ربقهٔ اسارت التنده يشاملرندن حاصل ايتدكاری تأثراتی ادامه و ابقا ايلمكده‌در فرمان عالئ اخيرده دخی بيك سكز يوز

اوتوز طقوز و بيك سكز يوز اللى التى خط همايونلرى ودها سائر صادر اولان فرمان عاليلر مثلا سربستىء آيين و مذهبدن بحث اولنه‌رق بطريقلرك وسائر رؤساى روحانيه‌نك كندو جماعتلرينه مخصوص ايشلرده و آيين وعبادتلرينك سربستىء اجراسنده حائز اولدقلرى نفوذ واقتدار تصديق اولنيوردى فقط بوبابده اعطا اولنان مساعدات وحقوق برحد اولمق اوزره تعيين ايديلور برده كليسا ومكتبلرك انشاسنده اجراى تسهيلات اولنه‌جغى وعد اولنمقده ايسه‌ده بو وعد اوراق رسميه‌ده دفعاتله اجرا اولنديغى حالده حيز فعله ايصالى طشره مأمورلرينك النده اولديغنه وقاعدهء كليه حكمنده طوتلمقجه مومى اليهم دخى تضييقات محليه‌دن ناشى موقع اجرايه وضعنه مقتدر اوله‌ميه‌جقلرينه مبنى وعد مذكور موجب اطمئنان اوله‌من .

بو دفعه صادر اولان فرمان عاليده بيك سكز يوز اللى التى خط همايونيله اعطا اولنان مساعداتدن فضله برشى يوقدر . بالاده دخى بيان ايلديكم وجهله سربستىء آيين ومذهب خط همايون مذكورده برطاقم قيود وشروط تحتنده بولنوب بونلر سنين اخيره ظرفنده انواع اغتشاشاتك ظهورينه سبب اولمش ومحدود ومشروط اولمق حسبيله خرستيانلرى خشنود ايتمكده هر وقت كافى كورنمامش ايكن شمدى مملكتى قانه بويايان وايكى دين ارده‌سنده‌كى

ضديتی دها قوتلشدیرن وقوعاتدن صکره بسبتون کافی
واختلال مندفع اولدیغی کبی اسلاملر کندیلرینی غالب عد
ایدرك بویله برشدتلی حرب وجدالك کندولرنجه ایراث
ایلدیکی ضرر وخساردن طولایی خرستیانلردن اخذ انتقامه
تصدی ایلیه جکلرنده شبهه یوقدر . بودرجه غیظ وکین
ایله مقاتله یه قیام ایدن ایکی قومك حسن معاشرتی انجق
خرستیانلغی حقوقاً وفعلاً اسلامیتله مساوات کامله ده
طوتقله وخرستیانلغی شمدیکی کبی مساعده صورتنده دکل
علناً مظهر تصدیق ورعایت ایلمکله حاصل اولور .
ایشته بونك ایچون دول ضامنه نك بزه قالور ایسه مذهبجه
حریت تامه وکامله اعطاسنی باب عالیدن برنجی وباشلو
امتیاز اولمق اوزره یالکز طلب دکل استحصال ایلملری لازمدر .
جمله نك قانون حضورنده مساواتی خط همایون ایله
صراحة اعلان اولنمش وقوانین دولت علیه ایله تصدیق
ایدلمش برقاعده اولدیغندن فرمان اخیرده اندن بحث اولنمیشی
البته بوسببه مبنی اولملیدر فقط بوقاعده قانوناً مجبوری الاجرا
ایسه ده هنوز بالجمله ممالك شاهانه ده عمومیت اوزره اجرا اولنمش
دکلدر . واقعا خرستیانلرك اسلاملر علیهنده شهادتی
درسعادت واکثر بیوك شهرلرك محکمه لرنده مسموع ایسه ده
هرسك و بوسنه کبی بعض ایالات بعیده ده حاکملر بونك
مشروعیتنی تصدیقدن امتناع ایتمکده در . ایمدی بعدما

خرستیانلرده لازمهٔ عدالتدن محروم اولمق قورقوسی قالمامق
ایچون قابل الاجرا تدابیر اتخاذی اهم و الزمدر . چارهٔ
عاجله محتاج دیکر بر حال دخی التزام اصولیدر . بیك سکز
یوز اوتوز طقوز تاریخلی خط همایونده بو اصولدن بحث
اولندیغی صره‌ده « هیچ بر وقتده ثمرهٔ نافعه‌سی کوریله‌میان
التزامات اصول مضره‌سی الیوم جاری اوله‌رق بو ایسه
بر مملکتك مصالح سیاسیه و امور مالیه‌سنی بر آدمك یداختیارینه
و بلکه پنجهٔ جبر و قهرینه تسلیم دیمکدر » دینلمش بیك سکز
یوز التمش التی تاریخلی خط همایونده دخی « تکالیفك و علی
الخصوص اعشارك اخذ و استیفاسنده وقوعبولمقده اولان
سوء استعمالاتك اصلاحی تدابیر سریعه‌سی مطالعه و مذاکره
اولنوب طوغریدن طوغری‌یه اخذ و یرکو ایتمك اصولنك
پیدر پی اجراسی قابل اولدقچه واردات دولت علیه‌نك التزام
اولنمسی اصولنك یرینه بو صورت اتخاذ قلنمسی » توصیه
قلنمش ایکن ینه التزام اصولی ممالك شاهانه‌نك هر طرفنده
حالا جاریدر . باب عالی الیوم او یولده اصلاحات
اجرا ایده‌جکنی کوسترمکده ایسه‌ده دها هیچ بر شی تعیین
ایتمامشدر . فرمان عالیده ویرکولرك تحصیلی امرنده الحالة
هذه جاری اولان اصولك بوزلسز اولدیغی تصدیق اولنه‌رق
ویرکوزك برلشدیرلمسی ایچون بر یول آرانلمسی و اعشارك
ملتزملر معرفتیله تحصیلنده وقوعه کلان معاملات عرفیه‌نك

منعی اسبابنك استحصال قلنمسی امر واخطار ایدلمش وفقط التزام اصولی لغو اولنمامشدر ․

اکر اختلالك اك اساسلی برسببی رفع اولنمق ایستنیلور ایسه باب عالیدن استنیله جك شیلرك بری کندوسنك بوسنه وهرسك ایچون التزام اصولی نظاماً دکل فعلا لغو اولندیغنی قطعیاً وصریحاً اعلان ایلمسی ماده‌سیدر و بوتدبیرك دخی درحال موقع اجرایه وضعی لازمه‌دندر ․ بوسنه وهرسکده ذاتاً اغر اولان بار تکالیفك بر قاتدها اغر کورنمسنه سبب اهالینك کندولرندن النان پاره‌لردن مرکز حکومتك استفاده ایلمکده اولمسی ظننده بولنمسیدر ․ ویرکودن حاصل اولان اقچه ایالتك احتیاجاتنی استیفایه صرف اولنمیوب جمله‌سی خزینهٔ جلیله‌یه تسلیم اولنمق اوزره درحال اورایه کوندرلدیکی اهالی عندنده امور مجزومه‌دندر ․

ایمدی ایالتك چکدیکی بار تکالیفی معناً تخفیف ایچون حاصلاتدن علی العموم ممالك شاهانه‌نك مصارفنه مقتضی شیئه خلل کلمامك اوزره برمقداری ایالاتك منافع مخصوصه‌سنه صرف اولنمق ایچون حفظ ایدلمليدر ․ ایمدی رسومات حاصلاتی کماکان جانب خزینهٔ جلیله‌دن اخذ اولنه‌جغی وویرکوو تکالیفدن طوپلنان اقچه ایسه مملکتده قالوب مجرد منابع ثروتنی توسیعه وسعادت حالنی تزییده صرف ایدیله‌جکی اعلان اولنمق و بونظامك اجراسنه اعضاسی اهالی طرفندن

منتخب بر قومیسیون معرفتیله نظارت ایدلمك لازمدر ·

بوسنه و هرسك خرستیانلرینك بولندقلری حال تأسف اشتمالك چوغی زراع ایله اصحاب املاك بیننده اولان مناسباتدن نشأت ایتمکده در برمملکتده اصحاب املاك مذهب وملیتجه طائفهٔ زراعدن ایری اولور ایسه مشکلات زراعیه دائما برغرض ونفسانیت طرزنده ظهوره کلور بویله بر حالدن ایلرو کلان منازعات واختلافات شدیده نك پك چوق امثالی واردر جای محثمز اولان ایالتلرده دخی میری یه و وقف اوله رق جوامعه عائد اولمیان بالجمله اراضی واملاکك صاحبی اسلاملر وزراعی ایسه لاتین وارتودوقس مذهبنده بولنان خرستیانلر اولدیغی جهتله خصومت دینیه امر زراعته دخی ایراث مضرت ایلمشدر · بوسنه بکلرینك بیك سکز یوزاللی برده چیقاردقلری اختلالك تسکینی متعاقب زعامت اصولی لغو ایدلمشیدی فقط اکثریا واقع اولدیغی اوزره بوتدبیر کویلولرك حالنی تهوین ایده جك یرده دها زیاده فنالشدیرمشدر · حقلرنده اولکی کبی صیانتکارانه معامله اولنمیور · الیوم مذهب ومنفعتجه ضد ایکی فرقه پیدا اولدی · زعامت اصولنك لغویله اصحاب زعامت چفتلك صاحبلرینه تحول ایلدیکی زماندنبرو املاك صاحبلرینك معاملات غیر معتدله لری چوق دفعه زراعك فرقه فرقه ویاخود مجموعاً ایاقلنمسنی انتاج ایلدی · ینه

بو قبیلدن اوله‌رق بوسنه‌نك جهت شمالیه‌سنده و بیك سکز یوز اللی سکزده ظهور ایدن بر هیجانده باب عالی اختلافات واقعه‌یی تدقیقه تشبث ایتمش و هر ایکی طرفك ادملری درسعادته جلب اولنه‌رق اوستریا سفیرینك و ساطت غیر رسمیه‌سی منضم اولدیغی حالده اوزون اوزادی‌یه جریان ایدن مذاکراتدن صکره اوتاریخده زراع ایله اصحاب املاکك منافعنی ترویجه اولدقجه صالح کورینور بر فرمان عالی اصدار اولنمش ایسه‌ده احکامی موقع اجرایه وضع اولنمامشدر بو فرمانك احکامندن بعضیلری بوکونکی کونده دخی طائفهٔ زراعك اصلاح حالنه مدار اوله‌جق صورتده و یریله‌جك قرار ایچون نقطهٔ حرکت اتخاذ اولنه‌بیلورمی ٠ یوخسه اتخاذ اولنه‌جق تدابیرك تسهیل اجراسی ضمننده بوندن یکرمی سنه اول بلغارستانده اولدیغی مثللو سرکیلر چیقاریلوب بونلرله اراضی بدلاتنك استیفاسی صورتی دها مناسبمی اولور بورالرینی تدقیق ایلمك لازمدر ٠ ایشك مشکل اولدیغنی و بر کون ایچنده یاپیلوب بتوریله‌میه‌جکنی بیلورز ٠ فقط اعتقادمزجه بوسنه و هرسك زراعنك حالنی اصلاح ایله مملکتك ازجمله شو یاره‌سنی قپامغه چالشمق اهم والزمدر ٠ دولتك پارچه پارچه صاتیلغه چیقاره‌جغی اراضی‌یی کویلولرك اهون شرائط ایله و یواش یواش استملاك ایلمسنه مساعد بر تدبیر بولنمق محالدکلدرکبی کورینور کویلولر ایسترلر ایسه

يئه اسلام همشهريلرينك املاكني چفتجي صفتيله زرع وحرثه دوام ايلدكلري حالده ديكر طرفدن كنديلري دخي بر كوچك اراضي صاحبي اولمغه و بو صورتله بعض مرتبه كسب استقلاليتله انلرك مظالم وتعدياتندن مصون بولنمغه موفق اولورلر ·

باب عالي طرفندن وقوعبولان مواعيده خرستيانلرك يكده اعتماد ايتمدكلري ملاحظه اولنور ايسه اعلان اولنان اصلاحاتله برابر بونلرك جداً موقع اجرايه قونيله جغني بعض مرتبه تأمين ايده جك بر هيئت احداث وتشكيل اولنمدقجه مطلوب اولان اعتماد و امنيتك استحصال ايديله ميه جكي دركاردر · اجرآت ماده سي ايالات واليلرينك اختيار ينه حواله ايله اكتفا اولندقجه بحث ايلديكم عدم اعتمادك دفعي قابل اوله مز · ايدي وجوه واعيان مملكتدن وياري اسلام و ياري خرستياندن و باب عاليڭ بعدما تعيين ايليه جكي اصولده اهالئ مملكت جانبندن انتخاب اولنمش اعضادن مركب بر قومسيون تشكيلي لازمكلور ·

ايشته ايالات عاصيه ده حصول آسايش اميد قويسنده بولنيله بيلك ايچون اجراسي لازمكله جك ماده لري بر وجه مشروح بسط و بيان ايلدم كه خلاصه لري بونلر در آيين ومذهبجه سربسيت تامه و كامله اعطاسي التزام اصولنك لغوي هرسك و بوسنه و يركولرندن حاصل اوله جق مبالغ تشرين

ثانینك اون ایکیسی تاریخلی فرمان عالی احکامنجه تشکیل اولنه‌جق مجالسك نظارتی تحتنده اولمق اوزره ایالتك منافعنه متعلق شیلرده صرف اولنه‌جغنی تأمین ایدر بر نظامنامه‌نك نشری کرك اور و پا دولتلری طرفندن تکلیف اولنسان وکرك ارادهٔ سنیه وفرمان عالیده اعلان ایدیلان اصلاحاته نظارت ایتمك اوزره اسلام وخرستیاندن عددجه مساوی اعضادن مرکب برقومیسیون تشکیلی اهالیٔ قرانك زراعتجه اصلاح احوالی ماده‌لر یدر مواد خمسهٔ مشروحه‌دن دردی جانب باب عالیدن درحال اجرا اولنمق ممکن و همده لازمدر بشنجیسی دخی درجه درجه قابل اجرا اولور ٠

برجه الك اساسلی گوریلان اشبو امتیازاتدن ماعدا بر ایالت مجلسی واهالی طرفندن سربستجه انتخاب اولنه‌جق اعضادن مرکب محاکمك تشکیلی وحکامك انفصالدن مصونیتی طائفهٔ رهبانك حکومت جسمانیه‌سی هرکسك سوء معاملاتدن مصونیتی و بونجه شکایاته سببیت ویرن ضابطه‌نك تنظیمی اهالینك انشای طرق ومعابرده مجاناً استخدامندن ایلرو گلان سوءاستعمالاتك منعی بدل عسکرینك بحق تنزیلی کبی فرمان عالیده بیان اولنان وطرفمزدن رسمی سند اتخاذ اولنمق اوزره تبلیغی طلب ایدیلان اصلاحات عصات حقنده اجرا اولنور ایسه ممالك عاصیه‌ده صلح وآسایشك عودتی امید اولنه بیلور ٠ حالبوکه فرمان عالی احکامنجه عصات

امتیازات مشروحه‌دن شمدیدن استفاده ایتمیه جك كبی
اكلاشلمقده اولدیغندن اراده‌ٔ سنیه و فرمان عالی ایله
وقوعبولان مواعید آمال عصاتی ترویج ایده‌جك یرده
تهییج ایلمشدر . دیگر طرفدن عساكر شاهانه عصیانی
دفع و برطرف ایتمكه موفق اوله‌مدیغندن نائرهٔ حرب وجدال
موسم شتا مناسبتیله بر ارالق منطفی اولمش ایسه‌ده موسم
بهارده تكرار اشتعال ایده‌جكی دركاردر .

موسم بهارك حلولنده اختلالك یكیدن ظهور ایده‌جك
عصات ایله قوت بوله‌جغی واقوام عاصیه‌یه بلغارلی
وكریدلیلرك دخی داخل اوله‌جغی جزم واعتقادی خرستیانلر
بیننده عمومیدر . هرنه اولور ایسه اولسون بوكونه قدر
كندیلرینی دائرهٔ اختلالدن آیری طوتمقده پك كوچلك
چكمش اولان قره طاغ وصرب امارتلرینك غلیان اذهانه
مقاومتدن عاجز قالملری ملحوظدر حتی شمدیدن بیله وقوعاتك
وممكتلرنده‌كی افكار عمومیه‌نك تأثیریله قارلر اریدیكی
كبی داخل دائرهٔ جدال اولمق فكریله الفت ایتمشلر كبی
كورینیور .

بوحاله قارشو محافظهٔ صلح عمومی ضمننده ایلروده
ظهور ایده‌جك قاریشقلقلرك منعی آرزوسنده بولنان دولتلرك
ایشی پك كوچلشمشدر . اوستریا دولتی ایله سائر ایكی
دولت ایمپراطوریه بینلرنده محرمانه وقوعبولان تعاطیٔ

افكار اوزرينه اكر فرمان عالئ اخيرده اعلان اولنوب ذاتاً ممالك عاصيه حقنده همان اجرا اولنمامق نيتنده بولنيلان اصلاحاتك نتيجه سنه انتظار ايله اكتفا اولنه جق اولور ايسه دائرهٔ اختلالك موسم شتايى متعاقب توسع ايتمسنى كورمكدن بشقه بر نتيجه حاصل ايديله ميه جكى جزم واعتقادنده جمله سى اتفاق ايتمشلردر . بو حالده دول ثلثه نك افكارنجه مشكلات جديده نك منع ظهورى اولسه اولسه انجق دولتلرك بتون ممالك شرقيه يى استيعاب ايتمسندن قورقيلان شو حركت عصيانيه نك اوكنى المقلغى قوياً تصميم ايلدكلرينى بيان ايتملريله حاصل اولور . ايمدى دولت عليه نك تحت تبعيتنده بولنان اهالئ خرستيانيه ايله امارتلره يالكز بر تنبيه ايله حصول مقصد ميسر اوله ميه جغندن فى نفس الامر مشكل اولان اشبو تشبثى بر حسن نتيجه يه ايصال ايچون دولتلرك قابل اجرا وصريح وممتنع الاعتراض وعلى الخصوص بوسنه وهرسكك حالنى اصلاحه صالح افعاله مراجعت ايلملرى والحاصل تشبثات واقعه لرينى پروغراملره دكل فقط اجراآت وفعلياته ابتنا ايتملرى لازم كلور . دولتلر نصايح مصلحانه لرينى انجق بو صورتله تأثير ايتديره بيلورلر .

بوندن بشقه بر مشكل دها وار كه دفع وازاله اولنمدقجه ذره جه بر حسن نتيجه استحصالى قابل اوله مز . بو مشكل دخى

خرستیانلرك جانب باب عالیدن ایدیلان هر درلو مواعیده اوته دنبرو کوستردکلری عدم امنیتدر . فرمان عالی اخیرده اعلان اولنان تدابیردن بر چوغی مقدما صادر اولان خط همایونلرده دخی مندرج ایکن ینه خرستیانلرك اصلاح حالنجه تأثیری کوریله مامسی شو امنیتسزلکه سببیت ویرمش اولدیغندن باب عالینك دولتلره رسماً بر تقریر کوندروب فی ۲ تشرین اول وفی ۱۲ کانون اول تاریخلریله شرفصادر اولان خط همایونلرك عموم ایالات شاهانه حقنده حاوی اولدیغی افکار ونیاتی تأییدوایالات عاصیه ده اعادهٔ آسایشه متعلق اولان مواد مشروحه یی دخی قبول ایلمسی دول معظمه قابینه لرنجه لزوم مبرم حکمنده کوریلور . بونکله خرستیانلرك الیوم استدکلری شکل وصورتده نائل تأمینات اوله میه جقلری درکار ایسه ده ینه اعلان بیوریلان اصلاحاتك لزومی دول معظمه جانبندن تصدیق اولنمسندن ودیکر طرفدن دخی باب عالینك بو اصلاحاتی موقع اجرایه وضع ایتمکلکی اوروپایه قارشو تعهد ایلمسندن اولدقجه کسب امنیت ایدرلر اشته اوستریا و مجارستان وروسیه والمانیا قابینه لری بیننده وقوعبولان مبادلهٔ افکاردن شو جزم واعتقاد حاصل اولمشدر .

ذات سفیرانه لری اشبو صورت مطالعه یی نزدنده بولندیغکز دولته عرض وتبلیغ ایله حصولنه چالشمقده

أولديغمز صلح ومسالمت ماده‌سنده دولت مشار اليهانك معاونتنى
طلب واستحصال بيورييكز . انكلتره وفرانسه وايتاليا
دولتلرينك مطالعاتى اكر بزم مطالعاتمزه موافق ايسه باب
عالينك حيثيت واستقلاليتنه رعايةً نصايحمزى كندوسنه
مشترك بر نوطه ايله تبليغ ايتميوب فقط درسعادتده مقيم
سفرامزه باب عالى نزدنده بالاده شرح و بيان ايلديكمز يولده
متفقاً و متحداً حركت ايلملرينى تنبيه ايتمكله اكتفا
ايلمكلكمزى دول مشار اليهمه تكليف ايدرز اشبو مكتوبى
نزدنده بولنديغكز دولتك امور خارجيه‌سى ناظرينه قرائت
و برصورتنى دخى اعطا بيورمكزى رجا ايدرو ناظر مشار
اليهنه تأثير حاصل ايتديكنى برآن اول اشعاره همت بيورلديغى
حالده تشكر ايلرم .

[١٠]

محمود نديم پاشانك مابينه پاره تقديمنه دائر يازديغى تذاكرك صورتلرى

التمش بيك ليرا دينه محسوباً بشبيك ليرا تدارك اولنمغله بوكون ماليه وزنه دارى معرفتيله تقديم قلنه جغندن هرحالده امر وفرمان حضرت ولى الامر والاحسان افندمزكدر ٠

ديكر

تخصيصاته طوقنديرلميه رق خزينهٔ خاصهٔ شاهانه نك بعض مصارف مهمه سيچون خزينهٔ جليله دن يكرمى بيك كيسه اقچه نك سريعاً مابين همايونه تقديمى ارادهٔ سنيه سنى مشعر برتذكرهٔ عليه نك تسطير وارسال بيورلمسى مستدعادر ٠

فى ١٢ محرم سنه ٩٣

ديكر

بوكون بشبيك كيسه تقديم قلندى ٠ بونك ايكى بيك كيسه سى دين معلومك كاملا تسويه سى ايچون و اوچبيك كيسه سى خزينهٔ خاصهٔ شاهانه نك تسويهٔ مصارفى ايچون اولمغله وخزينهٔ ولى النعمتك تسهيل امورى فريضهٔ عبوديتم ايدوكندن اشبو تدارك بشقه الده دها برشى اولمغله اندن دخى انشاالله تعالى ينه جانلبجه برشى تقديمنه صرف مساعى اولنمقده اولمغله امر وفرمان افندمزكدر ٠

دين معلومك كاملا تسويه سندن طولايى خاكپاى ولى

النعمته عرض شکرانیت ایدرم .

دیگر

بو صله ده محرر درتبیك کیسه دن بشقه خزینهٔ خاصه یه
صاتیلان دخان بدلندن اوچ بیك کیسه دخی ایروجه تقدیم
قلنه جغی .

النه جق دخان بدلی

	کیسه
	٤٠٠٠
دین معلومه محسوباً خزینهٔ خاصه یه	٣٠٠٠
	١٠٠٠
مهد علیا معاشلرینه	١٠٠٠
	٠٠٠

دیگر

اصلاحات مالیه مذاکره سیچون فرانسه حامللری وکیلی
دخی کله رك بوکون باب عالیده کندوسیله ملاقات اولندی .
جناب حق رضای سعادت احتوای ولی النعمته موافق صورت
تسویه یی تسریع وتسهیل بیورسون آمین .
بقیهٔ دیون معلومه ایچون دخان اقچه سندن اوچبیك
کیسه ترتیب قلندیغی مثللو بو دفعه ایکی بیك کیسه دها تدارك
اولنمغله اشبو ایکی بیك کیسه بمنه تعالی پنجشنبه کونی تقدیم
اولنه جغی و بو ایکی طاقم بشبیك کیسه اولوب بقیهٔ قلیله نك

دخی تقدیمی فریضهٔ عبودیت ایدوکی .

دیکر

یکرمی بیك کیسه‌نك سکز بیك کیسه‌سی مقدمجه تقدیم قلنمش اولدیغی مثللو ایکی بیك کیسه دها حاضرلنمشدر بونك همان تقدیمی ویاخود بشر التیشر بیك کیسه بر کدیرله‌رك تقدیمی خصوصلرینی استیذان واستفسار ایدرم .

دیون عمومیه‌نك وخزینهٔ خاصهٔ شاهانه مصالحنك یعنی امور مالیه‌نك بر حسن حاله ایصالنه دائر بر قاچ ماهدنبرو تشبثات عاجزانه‌مك حسن نتیجه‌سنده امیدقو تلنمش و بوندن ولی النعمته مخصوصاً ابرازینه چالشدیغم خدمت عبودیتك دخی انشاالله تعالی حصولی زمندن مستدعا بولنمشدر . بوکیفیت پك محرمانه طوتلمق وجیبه‌سنی دخی اخطارایلرم .

دیکر

خزینهٔ خاصه تخصیصاتنك کونلرندن اول ویرلمسندن بیوك براملم یوقدر . نه‌چاره بلاسنی بوله‌جق بانقه مشکلات ایقاع ایلمشدر . مع‌مافیه‌یارین افچه تقدیمی نظارته تأکید قلندی اخذینه مأمور ارسالی

یکرمی بشبیك ایرا تقدمه‌نك بوکون اون بشبیکی تدارك اولندی . (محرمانه) ایستنیلور ایسه جمعه کونی افندمه تسلیم اولنور . بنده کزه‌قالسه برقاچ کونه‌قدر تمامی بالتدارك جملة تقدیم اولنسه‌دیرم هرحالده رأی اوغلم افندم حضرتلرینکدر

[۱۱]

عبدالعزیز خانه بر عرض صورتی

بحر سیاهك نقاط مهمه‌سندن اولوب من القدیم ترسانهٔ عامره‌یه مربوط بولنان قضا و ناحیه‌لرك دائرهٔ نظامیه‌یه نقلیله اهالیسندن اوچ ردیف الایی ترتیبنه کچنده بالاستیذان مساعدهٔ سنیهٔ شاهانه‌لری شایان بیورلمش ایدی . آق دکز بوغازینك اطرافنده و اردوی همایونلرك دوائری خارجنده نفوس کثیره‌یی حاوی بر چوق قضا و نواحی تنسیقات عتیقه‌ده طوبخانه‌یه ترك ایله الیوم کرك طوبخانه و کرك نظامیه آلایلرندن استبدالا صنف ردیفه الثانلردن بشقه اسنان عسکریه‌یه تجاوز ایلیان طاقمدن اون بیکه قریب نفرات اولدیغی حالده کندولری اسباب لازمهٔ انتظامیه‌لرینه باقیله‌میه‌رق قوهٔ جنودیه‌نك خارجنده قالملرندن طولایی ضایع ایدلمکده ایدوکندن اوراده دخی نفوس موجوده و مناسبات موقعیه‌یه کوره درت طابوردن مرکباً وخاصه اردوی همایونلری یدنجی ردیف آلایی نامیله مجدداً بر الای تشکیلی لزومی ملغا مجلس تنظیمات عسکریه‌دن سرد و ایراد اولنمغله اولبابده یاپیلان مضبطه و قائمقام قوللرینك تذکره‌سی انجمن مخصوصده قرائت اولندی . جناب خدای مستعان مهر عالم آرای وجود شاهانه‌لرینی سمای معلای جهانداریلرنده دائمی اللمعان بیورسون ولی النعمت بیمنتمز شهنشاه مؤید من عندالله افندمز حضرتلرینك سایهٔ

سلامت وايهٔ ملوكانه‌لرنده ممالك محروسهٔ شاهانه‌لرينك حالا
و استقبالا مكايد اعدادن مصونيتى بى اشتباه اولمسيله برابر
علو همت و عنايت ميمنت غايت ظل الهيلرينك اعلا وترفيع
ايلديكى شان و شوكت و شكوه و قدرت دولتك برقات دها
ترقيسنه خدمت ايده‌جك تدابير و تأسيساتك اجراسى واجب
الاعتنا و سالف الذكر بحر سفيد بوغازى ايسه وضعيت
جغرافيه‌سى اقتضاسنجه پك معتنا اولديغندن اشبو نقطهٔ
مهمه‌نك دخى تزييد اركان محافظه‌سى اهم ومتصور اولان
الايك اكمال تشكيلات وتجهيزاتيله برقوهٔ جديدهٔ جنوديه‌نك
تركب و وجودى شو مقصدك حصوليله مآثر عصر مسعود
خلافتپناهيلرينه منضم اوله‌جغى مسلم اولمغله مطالعات مبسوطه
اساساً مصيب و بجا كورنديكنه و بونده اصل جاى تأمل
تشكيلات مبحوث عنهادن ناشى سنوى بيك بشيوز كيسه
راده‌لرنده وقوعبوله‌جق مصارفك احوال حاضرهٔ خزينه‌يه
تطبيقا صورت ايفاسى قضيه‌سى اولوب انك دخى اصول
مقررهٔ تصرفيه‌يه توفيقاً نظاميه تخصيصاتى ميانده تسويه‌سنه
چاليشيله‌جغنه مبنى اجراى مقتضياتى متحداً تذكر اولنمش
ايسه‌ده بنه امر و فرمان الهامات افشان حضرت پادشاهيلرى
هرنه مركزده متعلق وشرفصدور بيورلور ايسه محض
اصابت و كرامت اجراى حكم جليلنده بولنه‌جغى عرض
اولنور ٠ فى ٢١ محرم سنه ٩١

[١٢]

عموم ولایاته ارسال بیوریلان اصلاحات فرمان عالیسنك صورت منیفه سیدر .

بعد الالقاب

بیان و تکراره حاجت اولمدیغی اوزره مملکتك معموریتیله سکنه سنك رفاه وسعادتی علی العموم افراد خلقك محفوظیت مال وجان وعرضلری خصوصنده امین اولملرینه موقوف اولوب بوده جمیع زمانده استقامتی قائم ودائم اولان عدل ایله اولور . بنابرین بوکره مقام جلیل وکالت مطلقه مه خطاباً اصدار ایله اعلان اولنان خط همایون پادشاهانه مده معموریت ملك و سعادت حال صنوف تبعه قضیه سی نزدمزده زیاده ملتزم اولدیغی کبی درسعادت وبالجمله ممالك محروسه شاهانه مزده متوطن اولان علی العموم والافراد صنوف تبعهٔ شاهانه مزك من کل الوجوه فعلا و صحیحاً مظهر عدالت و صیانت اولملری وهمیشه محفوظیت حقوق وناموس ایله مستریح البال بولنملری مطلوب قطعیمز اقتضاسندندر . ازجمله دائرهٔ احکام عدلیه بونیت خیریه ایله تشکیل قلنمش برمرکز مهم ومعتنا اوله رق اولادن دخی علی التوالی اشبو مقصد معدلت آیت شاهانه مزه توفیق حرکت اهم و الزم اولمغله بو بابده افکار و نیات شاهانه مزك هرطرفجه فعلا واعلاناً تأکید وتوثیقنه اهتمام

اولنسون دیو صحیفه آرای صدور اولمشدر . ایشته بو تنبیهات
جلیله و تعلیمات جدیدهٔ شهریارانهم دخی اول نیات معدلت
آیات ملوکانه‌یی تأیید و تأکید ایدر و بو مقصدی صحیحاً
وحقیقةً موقع فعل واجرایه کتوره‌جك وسائل و اسباب ایسه
مأمورین شرعیه و ملکیه‌نك خالصانه صرف ایده‌جکاری
اقدامات و اصلاح ایده‌جکاری افکار و نیاتدر بو جهتله بالجمله
مأمورین وخصوصیله درسعادتمده و کرك ممالك محروسهٔ
شاهانه‌مده احکام منیفهٔ شرع شریف ایله مکلف اولان
محاکم شرعیه ومحاکم نظامیه وانلره محول بولنان عموم دعاوی
حقوقیه‌نك مأمورینی طرفندن شرع شریفه و قوانین
ونظامات دولت علیه‌مه تطبیقاً کمال دقت وحقانیت و جهله
سرعت رؤیت وتسویه‌سیله هر صنف اهالی وتبعهٔ دولت
علیه‌مك برقاتدها مظهر عدالت وامنیت کامله اولملری بغایت
مطلوب وملتزم همایونمز اولمغله کیفیت بالجمله ولایات شاهانه‌مه
بشقه بشقه اوامر جلیلهٔ ملوکانه‌م تصدیریله بیلدیرلمش اولمغین
سنکه والیٔ مشار الیه‌سن سکا دخی تنبیهاً و اعلاناً دیوان
همایونمدن اشبو امر جلیل القدرم اصدار و تسیار ایدلمش
وشرع شریفه وقوانین ونظامات سنیه‌مه منافی بعض سوء
استعمالات وقوعنه دائر شایع ومتواتر اولان مواد ورقه‌سی
طرفکه کوندرلمشدر وصول فرمان جلیل العنوان ملوکانه‌مده
کیفیت امر و ارادهٔ معدلت افادهٔ ملوکانه‌می کرك مرکز

ولايتده وكرك زيراداره كده بولنان الويهٔ ملحقه ده بالجمله محاكم ومجالسه ومأمورين سائره يه تبليغ وهر صنف تبعهٔ شاهانه مزه حرف بحرف تفهيم و اعلانه مسارعت ايله اشبو تنبيهات سنيهٔ ملوكانه مز هر يرده كما ينبغى توفيق حركت و ارتق مأمور ينك نيك و بد حال و حركتلرى نه ايسه اكا كوره معامله اولنمق قطعياً مصمم اولديغندن و باب عاليمزجه على الدوام تحقيقات لازمه يه اهتمام اولنمسى دخى امر همايونم اقتضاسندن بولنديغندن بو بابده ذرّه قدر تكاسل وتسامح وقوعه كلور ايسه حقكده موجب اشد مسؤليت و وخامت اوله جغنى بيلوب اكا كوره حركته صرف ما حصل لياقت وعموم مأمورينك شو ارادهٔ ملوكانه مه مغاير حركتده بولنانلرى دخى بلا محابات مسارعتله باب عاليمزه اخباره دقت ايليه سن ‌.

تحريراً فى اليوم من شهر لسنة اثنى وتسعين ومأتين والف

[۱۳]

عبدالعزيز خان حضرتلرينك فراغتلريله تبدل سلطنت حقنده طرف شرع شريفدن ويريلان فتواى شريفه صورتيدر .

امير المؤمنين اولان زيد مختل الشعور و امور سياسيه دن بى بهره اولوب اموال ميريه يى ملك وملتك طاقت وتحمل

ایده‌میه‌جکی مرتبه مصارف نفسانیه‌سنه صرف وامور دینیه ودنیویه‌یی اخلال وتشویش وملك وملتی تخریب ایدوب بقاسی ملك وملت حقنده مضر اولسه خلعی لازم اولورمی
الجواب اولور ·

کتبه الفقیر
حسن خیر الله
عفی عنه

[١٤]

عبدالعزیز خانك سلطان مراده یازدیغی تذکره‌نك وقت غزته‌سنده مندرج برصورتی ·

اولا جناب الله‌ه ثانیاً عتبهٔ شوکتلرینه صیغنورم جلوس همایونلرینی تبریك ایله برابر خدمت ملتده سعی وغیرت ایتمش ایسه‌مده موفق اوله‌مدیغمه تأسف وذات ملوکانه‌لرینك موفقیتلرینی تمنی ایدرم · ملتك اعتلای شاننه ودولتك تأمین استقبالنه واسطهٔ اوله بیله‌جك اسبابی ذات ملکداریلرینه آماده ایتمش اولدیغمی فراموش بیورمازلر امیدنده‌یم کندی الله سلاحلندیردیغم عسکرك بنی بوحاله قویدیغنی اخطار ایله برابر مروت وانسانیت صیقلمشلره یاردم ایتمك مزیتنی کوستردیککندن بولندیغم

تنکنای اضطرابدن خلاص ایله بر محل مخصـوص تعیینی رجا ایدر و سلطنت عثمانیه یی سلالهٔ عبدالمجیدخان حضرتلرینه ترك ایلرم ٠

[١٥]

خداوندکار اسبق مرحوم عبدالعزیز خانك کیفیت وفاتنه دائر و یریلان فرانسزجه مضبطه نك ترجمه سیدر بر مقتضای ارادهٔ سنیهٔ جناب شنهشاهی و کلای فخام حضراتی طرفندن ویریلان امر اوزرینه ١١ جمادی اول سنه ٩٣ و ٢٣ مایس ٩٢ بازار کونی اویله دن بر ساعت اول خداوندکار سابق عبدالعزیز خانك سبب موتنی تحقیق ایتمك ایچون چراغان سرای همایونی اتصالنده بولنان قره غولخانه یه کیدرك اوراده بزی الت قاتده بولنان بر اوطه یه کتوردکلرنده یرده سرلمش بر شلته اوزرنده اوزری جدید بر بز ایله اورتلمش بر جسد کوردك ٠ اورتویی قالدیردیغمزده خداوندکار سابق عبدالعزیزخانك جسدی اولدیغنی طانیدق لدی المعاینه بالجمله اعضاسی صغوق قانسز و صولق و بعض محللری دم متحجر ایله مستور اولوب جسد ایسه هنوز طونامشیدی ٠

کوز قپاقلری آچیقجه قرنیهٔ لامعه‌سی خفیفجه کثیف واغزی دخی براز آچیق ایدی وقوللری ایله ایاقلرینی ستر ایدن بزلر قان ایله ملطخ اولوب قولنده‌کی بزی قالدیردیغمزده صول قولنك بوکومنك براز اشاغیسنده بش عشیر ذراع طولنده اوچ عشیر ذراع عمقنده برجریحه مشاهده ایلدك . اشبو جریحه‌نك کنارلری پروزلی وغیر منتظم اولوب استقامتی ایسه یوقاریدن اشاغی‌یه وداخلدن خارجه طوغری ایدی . مذکور ناحیه‌نك اورده‌سی کسلمش وشریان زندی تقریباً خروج ایلدیکی نقطه‌ده چاپنك اوچ ربعی آچلمش ایدی . صاغ قولنك بوکوم محلنده دخی ایکی بچق عشیر ذراع عمقنده وایکی عشیر ذراع طولنده کذلك پروزلی و براز منحرف برجریحه مشاهده ایلدك اشبو محلده‌کی جریحه کوچك چاپلی اورده اوزرنده اولوب شعراین سالم ایدیلر اون عشیر ذراع طولنده و زیانه کسکین و برقولنك اوجنه یقین یان طرفنده اوفق بردوکمه‌سی بولنان برمقراص ارائه اولندی . مذکور مقراص قانلی اولوب خداوندکار سابقك بالاده ذکر اولنان جریحه‌لری بونکله اجرا ایتمش اولدیغنی بزلره بیان ایتدیلر بعده بزلری خداوندکار مرحومك اقامتکاهی اولان دکز طرفنده‌کی بیوك اوطه‌یه کتوردیلر بو اوطه‌ده برپنجره‌نك قربنده بولنان کوشه مندری اوزری قان ایله کول کسلمش وحصیرك اوزرنده دخی پختیلنمش وافر مقدار قان بولندیغی

کبی حصیرك اوته‌سنده پروسنده دخی قان لکه‌لری مشاهده اولنمشدر ·

اشته سالف الذکر احوالدن جمله‌مز متحداً آتی الذکر قراری ویردك ·

اولا خداوندکار سابق عبدالعزیز خانك وفاتنه قول کتکلرنده‌کی اوعیه‌نك قطعیله حاصل اولان سیلان دم سبب اولمشدر ·

ثانیا بزه ارائه اولان آلات جروح مذکوره‌یی حصوله کتوره‌بیلور ·

ثالثا جروحك هیئت واستقامتندن وبونلری حصوله کتورمش اولان آلت جارحه‌دن بر انتحار یعنی تلف نفس وقوعه کلدیکی استدلال اولنیور · بناء علیه چراغان سرای همایونی قره قولخانه‌سنده یاپمش اولدیغمز اشبو مضبطهٔ عاجزانه‌مز امضا وتقدیم قلندی ·

دوقتور	دوقتور	دوقتور	دوقتور
مارقو	نوری	صوتو	اسپانیول
دوقتور	دوقتور	دوقتور	دوقتور
مارق مارکل	پاترو پلو	عبدالنور	ژووت
دوقتور	دوقتور	دوقتور	دوقتور
ده‌قاسترو	ماروئن	ژول میلنجن	قسططن قره‌طودری

دوقتور دوقتور دوقتور دوقتور
دیکسون ویتالس ادوار اسپادارو نوریجان
دوقتور دوقتور دوقتور
ملیان بك مصطفی محمد

[١٦]

خداوندکار سابق سلطان مرادخان خامس حضرتلرینك جلوس همایونلرینی متعاقب اسطار وباب عالی یه تسییار بیوردقلری خط همایونلرینك صورت منیفه سیدر ٭

وزیر حمیتسمیرم محمد رشدی پاشا

جناب مالك الملكك لازمهٔ اذلیه سی وبالجمله تبعه مزك اجماع و آرزوسی اوزره اجداد عظاممز تختنه جلوسمز وقوعبولمغله مجرب اولان رویت وحمیتکره بناء خدمت صدارت عهده کرده ابقاء تجدید و سائر وکلا و مأمورینك خدمت ومأموریتلری دخی ابقا و تقریر قلنمشدر جمله نك معلومی اولدیغی وجهله براززماندن برو دولتك امور داخلیه وخارجیه سنجه بولندیغی احوال مشکله افکار عامه حقنده بعض مرتبه امنیتسزلك ایله مالا وملکا بر طاقم مضرتلری ودرلو درلو راحتسزلکلری موجب اولمش اولدیغندن

اول باول بو حالك اصلاحيله مملكتك وعموم تبعهٔ دولتك
آسايش وامنيتنى ومادى ومعنوى سعات وسلامتنى موجب
بر طريق اتخاذى وجيبه‌دن اولوب بوده اصول ادارهٔ
دولتك بر اساس متين وصحيح اوزرينه تأسيسنه موقوف
وبزم هميشه افكار ونياتمزدخى بو نقطه‌يه منحصر ومعطوفدر
بناء عليه احكام شرعيه‌نك اجراسيله برابر دولتك ادارهٔ
عموميه‌سى نفس الامره وقابليت اهاليه توفيقاً قوانين قويه
ايله تقييد اولنه‌رق عموم تبعهٔ شاهانه‌مزك بلا استثنا نائل
حريت تامه اولمقله برابر هر درلو ترقياتنى وبالجمله افراد
تبعه‌نك محبت ومحافظهٔ وطن ودولت وملت خصوصنده
اتحاد افكار ونياتنى مستلزم بر قاعدهٔ ثابته وسالمه‌نك تحصل
اولمسى ونه اساس اوزرينه بنا ايدلمسى اقتضا ايدر ايسه
بين الوكلا مذاكره‌سيله قرارينك استيذان قلنمسى وبو نيت
اساسيه‌يه كوره شوراى دولت واحكام عدليه ومعارف
عموميه وامور ماليه نظارت وادارهلرينك وسائر مأمور يتلرك
يكيدن تنظيمى لازم ومهم اولمغله بونلرك دخى صره‌سيله
تنظيماتنه باقلمسى وامور دولتى اشكال ايدن احوال معظمه‌نك
بريده مصالح ماليه اولوب بو بابده اجرا اولنه‌جق تنظيماتنه
حساب اولمق اوزره معاملات ماليه‌نك تحت تأمينه ادخالى
يعنى بودجه خارجنده مصرف وقوع بولمامسنك عمومه
امنيت بخش اوله‌جق بر قاعده‌يه ربطى وبر نظارت قويه

التنه وضعی واجباتدن اولەرق بو تدبیره اعانه اولمق اوزره
خزینهٔ خاصه مزه عائد تخصیصاتدن بو دفعه التمش بیك
کیسه تنزیل و کذلك خزینهٔ مذکوره یه مربوط ارکانی
بکور معدنیله معادن سائره و بعض فابریقه لرك اداره
وحاصلاتی خزینهٔ مالیه یه ترك اولنمش اولمغله سائر جهاتدن
دخی بو یولده تعدیلات و تصرفاتله موازنهٔ امور مالیه نك
تسهیل حصولنه اعتنا اولنمسی و دول متحابه ایله منعقد
اولان کافهٔ معاهداتمزك کما کان مرعی الاجرا اولمسیله برابر
دولت علیه مزك بالجمله دولتلرله اولان حب و مصافات
وموالاتنك تأکید و تزییدینه چالیشلمسی خلاصهٔ نیات
خالصه مز در جناب حق جمله مزی موفق بالخیر بیورسون
آمین ٠ فی ۹ جماذی الاولی سنه ۹۳

بالجمله ولاة عظامه خطاباً طرف سلطان مراد خانیدن
شرفصادر اولان فرمان همایونك صورت منیفه سیدر

دستور مکرم مشیر افخم نظام العالم مدبر امور الجمهور
بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأی الصائب ممهد بنیان الدولة
والاقبال مشید ارکان السعادة والاجلال المحفوف بصنوف
عواطف الملك الاعلی ادام الله تعالی اجلاله توقیع رفیع
همایونم واصل اولیجق معلوم اوله که جناب حقك ارادهٔ
علیهٔ ازلیه سیله اشبو بیك ایکیوز طقسان اوچ سنه سی
جماذی الاولاسنك یدنجی صالی کونی عم اکرمم سلطان عبد

العزیز خان حضرتلری اتفاق آرای وکلا ووزرای عظام واجماع علمای اعلام وانقیاد جملهٔ خواص وعوام ایله خلع اولنه رق تخت عالی بخت عثمانی ودیهیم خلافت وسیم جهانبانی‌یه جلوس همایون میمنت مقرون پادشاهانه‌م واقع اولمش و قامت والا همت ملوکانه‌م « انا جعلناك خليفة فی الارض » لباس میمنت التباسیله مطرز ومعنون و خطبه وسکه نام نامی واسم سامیٔ شهریارانه‌مله موشح و مزین قلنمش اولمغین کیفیت هر قصبه وقریه اهالیسنه اعلان واشاعت و کافهٔ منابر جوامع و مساجدده خطبه‌یی اسم همایون پادشاهانه‌مه قرائت ایلمرینی خطباوسائر لازم کانلره افاده وتنبیهه مسارعت اولنمق ایچون اخبار جلوس همایونمی وتقلید قضا وحکومتی متضمن اشبو امر جلیل القدرم اصدار و تسیار اولندی سنکه والیٔ مشار الیه سن مضمون امر عالیشانمی سجلات محاکمه قید وثبت وهرکسه اعلان واشاعت ایله زیراداره کده کائن الویه وقضالرك جوامع ومساجدنده ایام جمعه واعیادده خطبهٔ شریفه نام نامی والقاب سامیٔ پادشاهانه‌مه قرائت اولنمسنی طرف طرف تنبیهه مبادرت ودوام عمرو دولت و قوام فرو شوکت ملوکانه‌م ادعیهٔ مفروضه‌سنه اشتغال ومواظبت ورضای میامن ارتضای شاهانه‌مه توفیق حرکت و کما کان ضبط و ربط مملکته دقت ایله هرصنف تبعهٔ شاهانه‌مك هر حالده دلسیر نعمت

عدل وداد اولمسی خصوصلرینه اقدام و بذل مقدرت ایلیه‌سن تحریراً فی الیوم التاسع من شهر جماذی الاولی لسنهٔ ثلث وتسعین ومأتین والف •

[١٧]

چرکس حسنك سوء قصدی حقنده اعلان رسمی

« بوندن اوچ درت سنه مقدم مکتب حربیهٔ شاهانه‌دن ملازملك رتبه‌سیله چیقارق بغداده گیتمك اوزره عهده‌سنه یوزباشیلق رتبه‌سی توجیه اولنمش ایکن هرنه حال ایسه محل مأموریتنه گیتمیه‌رك بوراده بعض مأموریتلرده استخدام اولنمق ومؤخراً ینه محل مذکوره گیتمك اوزره عهده‌سنه قول اغالق رتبه‌سی توجیه اولنمش ایسه‌ده ینه گیتمكدن امتناع ایلدیکی جهتله باب سرعسکریده حبس ایدلمش و بوجمعه کونی محل مأموریتنه عزیمت ایده‌جکنی بیان ایلمش و بناء علیه پنجشنبه کونی محبسدن چیقارلمش، اولان چرکس حسن پنجشنبه کونی اخشامی مرحوم سرعسکر پاشا حضرتلرینك سلاملخانه‌سنه عزیمتله مشارالیهی سؤال ایلمش و اورادن دخی بوگیجه ابهتلو دولتلو مدحت پاشا حضرتلرینك قوناغنده مجلس مخصوص اولدیغندن سرعسکر پاشانك اوراده اولدیغی خبر ویرلدیکی جهتله اورادن همان چیقارق طوغریجه مدحت

پاشا حضرتلرینك قوناغنه کلوب کندوسی ذاتاً یاورلکده بولنمش اولدیغندن اوراده بولنانلر طرفلرندن ممانعت اولنمدیغی جهتله طوغریجه مجلس اوطه سنه کیرەرك برالنده قاو برالنده رووولور اولدیغی حالده سرعسکر مشارالیهی رووولور ایله اورمش و اوراده موجود بولنانلر طرفلرندن مرقومك طوتلمسی ضمننده اولنان تشبثات وحرکات اثناسنده خارجیه ناظرینی و بحریه ناظرینی و مدحت پاشا حضرتلرینك اتباعندن احمد اغایی و صکره دخی مرقومی طوتمغه تشبث ایدن بحریه ضابطانندن یاور حرب قول اغاسی شکری بکی اورمش و بونلردن سرعسکر مشارالیه ایله خارجیه ناظری واحمد اغا و یاور شکری بك وفات ایتمشدر ومؤخراً قوناغه جلب اولنان عساکر شاهانەدن برنفری کذلك اعدام و دیکر برنفری دخی جرح ایتمش و نهایت کندوسی دخی اخذ و کرفت اولنمشدر ٠

غزتەنزك تحقیقات غیر رسمیەسی

النان معلومات رسمیه بوندن عبارت اولوب مؤخراً اولنان تحقیقاته نظراً مرقوم حسن دولتلو ابهتلو مدحت پاشا حضرتلرینك قوناقلرینه کتدیکنده کرك یاورلر و کرك وکلای فخامك خدمەلری اشاغیده بولندقلری جهتله مرقوم فرصتی غنیمت بیلەرك یوقاری یه چیقمش و مجلس صالونڭ قپوسی اوکندە اوشاقلردن برینه تصادفله ایچرو یه

كيرمك استيورم مستعجل بر افادهم وار در ياورلردن برينى چيقار ايچرويه خبر و يرسون ديمسى اوزرينه اوشاق ايتمكده ايكن مرقوم قپونك اوكنى بوش بوله‌رق همان ايچرويه طالمش وقپويى سورمه‌لدكدن و مرحوم حسين عونى پاشايه سوء قصد ايده‌جكنى سويلدكدن صكره يانده بولنان روولورى طاورانه‌رق مشار اليهى اورمش و بونى متعاقب بحريه ناظرى دولتلو احمد پاشا حضرتلريله خارجيه ناظرى مرحوم راشد پاشايى برى بر يني متعاقب رووولور ايله اوروب مرحوم حسين عونى پاشادن رمق براقمينجه يه قدر قما و قليج ايله هر طرفنى پاره‌لمش و مرحوم راشد پاشايه بر قورشون اصابتله وفات ايتمشدر .

بو اثناده ذات حضرت صدر اعظمى ايله حالت پاشا حضرتلرى صالونك يانده بولنان اوطه‌يه چكلمش و بحريه ناظرينى دخى اوطه‌يه الوب محافظه‌سنه چاليشمش اولدقلرندن مرقوم حسن قپونك ارقه‌سنه كله‌رك (احمد پاشا بنى طوتمق ايسته‌ديككندن مطلقا انى دخى اوله‌جكم قپويى اچكز سزه برشى ياپمام امين اولكز) ديمسى اوزرينه ذات حضرت صدر اعظمى (واقعا بزه طوقنميه‌جغنى بيلورم فقط وقعه‌نك دهشتى مانع اوليور انك ايچون قپو اچلمز) ديو جواب ويرمشلر ايسه‌ده مرقوم حسن ينه ادعاسنده اصرار ايله قپويى قيرمغه اوغراشمش و اوغراشمقده ايكن مدحت پاشا حضرتلرينك

اوشاغی احمد اغا ارقه‌دن یقالیوب طوتمق استدیکندن اینده رووولوز ایله اوروب دوشورمش و مرحوم شکری بك دخی قلیجه طورانوب مقابله ایتمك استمش ایسه‌ده اکا میدان و یرمیوب برآتشده مرمومی الیهی دخی اولدیرمشدر . بو اوغراشلر همان یارم ساعت امتداد ایدرك او اراليق باب والای سرعسکری‌یه بالاخبار مقدار کافی عسکر وضبطیه قره غولندن دخی بر مقدار ضبطیه یتشمش و قپویی قیروب ایچرو یه کیرمش اولدقلرندن مرقوم حسن یقایی قورتارمق اوزره مومی‌لری سوندیرمکه و پرده‌لره آتش و یرمکه باشلامش ایسه‌ده عسکر مرقومی سونکی ایله اورته‌یه آله‌رق او ارالق دخی رووولور ایله برنفری اعدام ودیکر برنفری یاره‌لمش و حیاً دردست ایدلمسنه امر و یرلدیکیچون مرقوم یالکز ارقه‌سندن برقاچ مخاطره‌سز یاره آلدقدن صکره دردست ایدیلوب باب والای سرعسکری‌یه کوندرلمشدر .

مرقوم حسن شمدیکی حالده اوراده زنجیر بند اولوب یاره‌سنه باقمق اوزره کندوسنه جراح کوندرلمش و جراح دخی یاره‌لرینی معاینه ایتمك ایستمش ایسه‌ده مومی الیهه خطاباً (بنی یا آصه‌جقلر و یاخود قورشونه دیزه‌جکلردر . آرتق نافله یره یاره‌لریمه باقدیرمق عبثدر) دیو جراح مومی الیهی رد ایتمشدر .

بو وقعه‌یه ختام و یرلدکدن صکره مرحوم حسین‌عونی

پاشانك جنازه سی باب والای سرعسکری آلتنده واقع بجناقلر ینك خانه سنه کوتور یلوب اوراده تجهیز و تکفینی بعدالاجرا مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره اشرافیله طرق علیه مشایخ وذاکرزی تهلیل خوان اولدقلری وعساکر شاهانه تفنکلر ینك آغزی اشاغی طوته رق یولك ایکی طرفنده و بر باندو موزیقه دخی اوکده کتمکده بولندقلری حالده مرحوم مشار الیهك جنازه سی باب والای مذکورك مرجان قپوسی اوکندن طولاشدیر یله رق سلطان بایزید میدانینك قپوسندن کچورلمش واورادن سلیمانیه قپوسندن چیقاریلوب سلیمانیه ده مدفن مخصوصنده دفن ایدلمشدر .

مرحوم راشد پاشانك جنازه سی دخی شهزاده باشنده کائن خانه زینه کوتوریلوب اوراده تجهیز و تکفین قلندقدن صکره مرحوم حسین پاشایه ترتیب اولنان جنازه آلایی کبی مکمل بر آلای حزن انتما ایله فاتحه کوتوریلوب اوراده دفن اولنمشدر .

(رحمة الله علیهما)

[١٨]

قوائم نقدیه نظامنامه‌سی

تداوله چیقاریله‌جق قوائم نقدیه‌یه دائر نظامنامه‌در

برنجی ماده — عینی بشلك ومتالك اقچه مقامنده تداول ایتمك واشبو طقسان ایکی سنه‌سی اغستوسندن اعتبارا حجاز و یمن و طرابلس غرب ولایتلرندن ماعدا ممالك شاهانه‌نك هر طرفنده تحت مجبوریتده تداول ایلمك اوزره اوچیوز ملیون غروشلق یعنی التی یوز بیك کیسه‌لك قوائم نقدیه ترتیب اولنمشدر اشبو نظامنامه‌نك اعلانندن اولجه کرك حکومت سنیه ایله سائرلری بیننده و کرك افرادك کندی میانه‌لرنده سکهٔ خالصه اوزرینه منعقد بولنان مقاولات ومعاملاتده قوائم مذکوره‌نك ترتیبندن طولایی قطعاً خلل کلمیه‌جك یعنی اصحاب دیون مقاولات ومعاملات مذکوره حکمنجه ایفاسنی تعهد ایتمش اولدقلری اقچه‌یی ینه عینیله سکهٔ خالصه تأدیه وحساب جاری اولور ایسه تسلیم اولنان مبالغی کذلك سکهٔ خالصه اوله‌رق جنسی جنسنه ایفا وتسویه ایلمکه مجبور اوله‌جقدر ·

ایکنجی ماده — چیقاریله‌جق قوائم نقدیه‌نك مقداری شمدیلك دفع احتیاجاته کافی عد اولنان ایکی یوز ملیون غروشلغه حصر و تحدید قلنوب باقی قالان یوز ملیون غروشلغی دخی ایلروده لزوم قوی کورینور ایسه بر ماه

اولندن رسماً اعلان كيفيت اولندقدن صكره تداوله چيقارلمق اوزره احتياطاً حفظ ايديله جكدر ٠

اوچنجی ماده ماده‌ٔ سابقه‌ده تعيين اولنديغی وجهله تداوله چيقاريله جق اولان قوائمك اقسام متعدده‌سی يوز واللی و يكرمی واون و بش غروشلقدن عبارت اوله جق و قوائم مذكوره‌نك قطعات والوانيله كاغذلرينك بالجمله خصوصات اعماليه وطبعيه‌سی بر نظامنامه‌ٔ مخصوصه‌ ايله تعيين قلنه جقدر ٠

دردنجی ماده قوائم مذكوره برنجی ماده ده تعيين اولنان حدود داخلنده و بانق عثمانينك قونترولی تحتنده اولمق اوزره ماليه نظارت جليله‌سی معرفتيله لزومنه كوره بيدر پی ميدان تداوله چيقاريله جقدر قوائم مذكوره‌نك ظهرنده ماليه نظارتنك مهری بولنه جغی مثللو بانق عثمانينك دخی قيد اولنديغی عباره‌سنی حاوی مهری اوله جق وبانقه‌نك اشبو مهری درونده قائمه‌لرك طاقم نومروسی و اكا مخصوص ومتسلسل نومرولر بولنه جقدر واشبو ايكی مهر ايله ممهور اولميان قوائم نقديه بطال حكمنده قاله جقدر ٠

بشنجی ماده قوائم مذكوره كافه‌ٔ واردات دولتك تسويه‌ٔ بدلاتی مقابلنده قيمت اصليه‌لری اوزره باشه باش اوله‌رق ممالك محروسه‌نك بالجمله مال صندقلرندن قبول اولنه جق وفقط كمرك رسمی وتلغراف اجرتی كما كان سكه‌ٔ خالصه اوله‌رق تأديه قلنه جغندن بالطبع بوقاعده‌دن مستثنادر ٠

التنجی ماده   اشبو نظامنامه احکامنجه تداوله چیقاریله جق اولان قوائم نقدیه‌نك بدلاتی تأدیه ایله پیدر پی تداولدن التمسی ایچون یکنده خزینهٔ خاصهٔ شاهانه‌دن خزینهٔ جلیلهٔ مالیه‌یه ترك اولنان و بو دجه‌یه داخل اولمیان ارکلی معدنلری ایله قروم معدنی وجدولده محرر بعض عقارك ایشلدلمسندن و یاخود التزامه ویرلمسندن حصوله کله بیله جك وارداتدن مرتب اولمق اوزره بر سرمایه تخصیص قلنمشدر معادن وعقارمز بوره‌نك فروختی تقدیرده اثمان حاصله‌سی اشاغیده یدنجی ماده‌نك برنجی فقره سنده تعیین اولنان منوال اوزره استعمال ایدلمك ایچون درحال بانق عثمانی‌یه تسلیم اولنه جقدر ٠

یدنجی ماده   مادهٔ سابقه‌ده محرر واردات مخصوصه‌نك طقسان اوچ سنه‌سی مارتندن اعتباراً حاصلات واقعه‌سی هر نه‌یه بالغ اولور ایسه اوچ آیده بر کره تماماً مالیه خزینه‌سندن بانق عثمانی‌یه تسلیم اولنه‌جق و بانقه‌دخی کندویه تسلیم اولنان مبالغ مقداری قوائم نقدیه‌یی تداولدن آلوب وظهرینه بطال تمغاسی اوروب مالیه خزینه‌سنه تسلیم ایلیه‌جکدر و بو وجهله هر سنه نه‌مقدار قوائم نقدیه تداولدن المنمش ایسه دفتری غزته‌لرله اعلان قلنه‌جقدر ٠

سکزنجی ماده   قوائم نقدیه‌نك تأدیهٔ رأس المالی سالف البیان معادن واملاك قارشولقلرندن ماعدا ممالك محروسه‌نك واردات عمومیه‌سیله دخی تأمین قلنمشدر ٠

اشبو بيك ايكيوز طقسان ايكی سنهٔ ماليه‌سی اغستوس ابتداسندن اعتباراً بانظامنامهٔ مخصوص موقع تداوله وضع ونشر اولنه‌جق قوائم نقديهٔ دولت عليه‌نك قطعات والوانيله بالجمله خصوصات اعماليه وتفرعاتنه دائر تعليماتدر .

برنجی ماده قوائم مذكوره‌نك صورت طبع واخراجنه نظارت دائمه اجرا ايلمك اوزره باارادهٔ سنيه بر قوميسيون تشكيل بيورلمشدر مذكور قوميسيون سوريه والیسی سابق دولتلو حمدی پاشا حضرتلرينك تحت رياستنده اوله‌رق مسكوكات شاهانه مديری عطوفتلو مهران بك افندی شورای دولت اعضاسندن سعادتلو اديب افندی و لغوفت بك افندی حضراتی و بيت المال مديری سعادتلو طاهر افندی وسكه كن باشی سعادتلو حاجی فتاح افندی و بانق عثمانی محاسبه‌جيسی سعادتلو نظيف افندی و ديوان محاسبات اعضاسندن سعادتلو صالح افندی و بانق عثمانی مأمورلرندن برذات كه جمعاً سكز اعضادن مركب اوله‌جغندن مدت دوامنده ايام تعطيليهٔ رسميه‌دن ماعدا كل يوم مطبعهٔ عامره‌ده تخصيص اولنان دائره‌ده اجتماع ايده‌جكدر

ايكنجی ماده ماليه نظارت جليله‌سی ذكر اولنان قوائم نقديه‌يه لزومی اولان اوراقی قاچ طبقه‌دن عبارت اوله‌جغنك وهرسنه نه مقدار ونه جنس قوائم طبع اولنه‌جغنك

تنظیم اولنان دفتر ایله برابر قومیسیون مذکوره بالتسلیم سند مقبوض اخذیله ذمت قید ایده جك وقومیسیون دخی اخذ ایلدیکی اوراقی امنیتلو و محافظه لو برمحلده حفظ ایدرك اقتضاسنه کوره قوائم مزبوره یی باصلمق ایچون مطبعهٔ عامره ده بولنه جق طبع مأمورلرینه باسند اعطا ایلیه جکدر

اوچنجی ماده طبع ایدیله جك اولان قوائم نقدیه نظام مخصوصنده کوستردیکی وجهله یوز واللی و یکرمی واون و بش غروشلق اوله جغندن وقوائم مذکوره نك قطعات والوانی زیرده کی جدولده محرر ومرقم بولندیغندن بونلرك بو صورتله تنظیمنه قومیسیون مذکورجه نظارت ودقت متمادیه اجراسنه همت اولنه جقدر

جدول

		طولی	عرضی
	الوانی	سانتمترو	سانتمترو
یوزلك	پنبه	..	..
اللیلك	مائی	..	..
یکرمیلك	یشیل	..	..
اونلق	ترنجی	..	..
بشلك	صاری	..	..

دردنجی ماده قومیسیون مذکور مالیه نظارتندن وقوعبوله جق افاده اوزرینه ذکر اولنان بش جنس قوائمدن

بر یی ویاخود بر قاچ جنسنی اول باول طبع و اخراج ایتدیرمك وقصور جنسلر یی دخی متعاقباً باصدیرمق صلاحیتنی حائز اوله بیله جکدر

بشنجی ماده   هر بر ورقه اوزرینه نه مقدار عدد قوائم طبع و تمثیل اولنمسی لازم کلور ایسه قومیسیون مذکوره مطبعهٔ عامره ده کی مأمورلره ویره جکی اوراقی اویولده حساب ایدرك مقابلنده قاچ عدد قوائم نقدیه اصابت ایدرسه مطبوع اولدیغی حالده بالتعداد اخذ ایله بانق عثمانینك قیدینی و نومروسنی حاوی اولان مهر ایله تمهیر اولنمق اوزره بانق عثمانی یه باسند تسلیم ایدرك اورادن بعد التمهیر الدقدن صکره قومیسیون هیئتی مواجهه سنده مالیه نظارتنه مخصوص مهر ایله دخی تختیم اولنه رق نظارت مشار الیهایه باسند تسلیم واعطا اولنه جقدر ٠

التنجی ماده   اثنای طبع و تمثیلده و یا مهرلرك حین وضعنده بوزوق و یاخود فرسوده اوله رق هر قاچ عدد قوائم ظهور ایدر ایسه ینه قومسیون مواجهه سنده تعداد ومعاینه و بیوجك بر زنبه واسطه سیله ابطالی اجرا اولندقدن صکره ختام معامله یه قدر مناسب بر محلده حفظ اولنه جق و ختام معامله یی متعاقب قومسیون مذکور ایله مناسب کوریله جك سائر ذوات حضورنده همان حرق ایدیله جکدر ٠

یدنجی ماده   بشنجی ماده ده ذکر اولنـدیغی اوزره

قومسيون مذكورك مطبعهٔ عامره‌دن مطبوع اوله‌رق أخذ ايله بانق عثمانى اداره‌سنه وخزينهٔ جليله‌يه تسليم واعطا ايليه‌جكى قوائم نقديه‌نك وحين طبع وتمثيلنده ظهور ايده‌جك فرسوده و بوزوق اوراقك و وقوعات سائره‌نك بهر كون اوچ نسخه اوله‌رق پروسه ور باللرى تنظيم اولنوب برى قومسيون نزدنده توقيف وحفظ اولنه‌جق وديكرى باب عالى جانب ساميسنه تقديم و اسبال و ديكر نسخه‌سى دخى ماليه نظارت جليله‌سنه ارسال اولنه‌جقدر ٠

سكزنجى ماده   قوائم نقديه‌نك صورت اخراجنه مخصوص اولان نظامنامه‌ده مصرح اولان مقداردن زائد و يانقصان قوائم طبع ايتديرمكه قوميسيون مذكورك قطعا صلاحيتى اولميه‌جغندن هر حالده نظامنامهٔ مذكور احكامنى محافظه‌يه اعتنا ايليه‌جكدر ٠

طقوزنجى ماده   قوائم مذكوره‌نك هر درلو خصوصات اعماليه و تنظيميه‌سى مستقلا قوميسيونك عهدهٔ اداره‌سنه توديع اولنه‌جق وقوميسيون دخى كركك قالبلرى اعمال واستعمال وحفظنده وكرك قوائم نقديه‌نك مطبعهٔ عامره‌جه حين طبع وتمثيلنده مراد ايلديكى صورتلر ايله هر درلو تأمينات وتقيداتك استحصالى امرنده مرخص اوله‌جق وايشك صورت جريانى تأمين وتوثيق ايده‌جك ولزوم كورديكى حالده بو بابده بر تعليمات دخى قلمه الوب احكامنى اجرا ايتديره‌جكدر ٠

اوننجی ماده   طبع وتمثیلك ختامنده قومیسیون خزینهٔ جلیله دن الدیغی اوراقك و طبع ایتدیره‌رك تسلیم ایلدیکی قوائمك محاسبه سنی رؤیت ایدرك زیری ممهور محاسبه دفترینی باب عالی‌یه وخزینهٔ جلیله‌یه اعطا ایلیه‌جکدر

اون برنجی ماده   ایشبو مباشرتله جریان ایده‌جك معاملات اوزرینه اشبو تعلیماته بعض موادك علاوه‌سی لزومی تحقق ایلدیکی صورتده قومیسیون مذکور طرفندن درحال و بامضبطه باب عالی جانب سامیسندن استیذان ایله استحصال اولنه‌جق ارادهٔ علیه منطوق منیفی وجهله ایجابی اجرا اولنه‌جقدر

[٢٠]

صرب‌ی العبارہ اوله‌رق بو دفعه باب عالیدن صربستان اهالیسنه نشر اولنمق اوزره مواقع حربیه‌یه کوندریلان اعلاننامه‌در .

صربلولر

سزلر اول بابالرك واول ده‌ده‌لرك اولادیسکز که انلر بشیوز سنه مدت دولت علیه‌نك تبعیت و حمایتی التنده کمال راحت و امنیتله یشادیلر دولت علیه سزك بابالریکزه و اجدادیکزه

لطف و مروتنی و عدالت و عنایتنی اجرادن نصل خالی اولمدیسه اولادلری حقنده دخی اومروت وحمایتلری اجرا ایتمکده قصور ایتمدی . واقعا صرب بلولر دخی دولتدن کوردکلری بو قدر مساعداتك قدر وشکرینی بیله رك و کندو قومیت وملیتلرینی محافظه ایدرك برمدتدنبرو مملکتلرینك منافع ومعموریتندن بشقه برشی دوشنمدیلر و کندولرینك خیرینی وسلامتنی التزام ایدن اختیارلرك وعاقللرك نصیحتلرینی دکلدکلری جهتله شو الك صکره کی قرق سنه قدر مدتده وعالمك هر طرفنده نتیجه ظهور ایدن جنکلر وقار یشقلقلر ایچنده صرب بلولرینه دولت علیه یه محبت وصداقتلرنده ثبات ایله یك کوزل آسایش ایچنده یشادیلر دولت علیه دخی صرب بلو تبعهٔ صادقه نك بو حرکت عاقلانه سندن خشنود و ممنون قالدی واولدن و یردیکی مساعداتدن بشقه برطاقم آرزولرینه دها مساعده بیوردی وخصوصیله صرب بلولری سائر اسلام و خرستیان تبعه سندن ایرو طوتمدیغنی بیلدیرمك و برقاتدها اثر امنیت واعتمادینی کوسترمك ایچون صربستانده کی قلعه لرك محافظلغی مأموریتنی دخی صرب بکنه تفویض وتودیع ایتدی حال بویله ایکن صربستانك رأس اداره سنه مأمور اولان بعض کیمسه لر صرب بلولرك نیات وافکار خالصه سنی کندو حرص وطمعلرینك استحصالنه آلت اتخاذ ایدوب و برطاقم خلقی باشدن چیقاروب دولته عصیان ایدن هرسکلیلره

و بوسنه‌لیلره معاونته قالقشدیلر . کندوزه کرک دولت
متبوعه‌لری طرفندن و کرک دول مفخمه جانبندن نصیحت
اولندقجه قباحتی ملت اوزرینه یوکلدوب هم صرب پلولری
و هم ده اعانه ایتدکلری بیچاره خلقی اضرار ایتمش اولدیلر
والکصکره مملکتلر ینه اجنبی ضابطلر وقوماندانلر کتوروب
وانلرک ترتیبیله استر استمز اهالی‌یی سلاح التنه قویوب
بشیوز ییلدنبرو برلکده یشادقلری قومشولری اوزرینه بغتة
طوب تفنک ایله هجوم ایدرک کویلرینی وخانه‌لرینی یاقوب
ییقدیلر . صرب مملکتی ممالک دولتک برجزئی و اهالیسی تبعهٔ
دولتک برقسمی اولوب انک منفعت ومضرتی بالطبع دولته عائد
اولدیغی جهتله هیچ بر وقتده صرب بستانه ضرر وقوعنی دولت
استه‌مز ایسه‌ده حقوقنی تجاوز ایدنلرک حدلرینی بیلدیرمک
و آزغنلقلرینی باصدیرمق ایچون صرب بستانه عسکر ادخالی
لازم کلدی . بو عسکره قارشو طورانلرله بالطبع وقوعبولان
غوغالرده برطاقم تلفات وضرر وزیان وقوعبولدیغنی کورمک
وایشتمک دولت ایچون پک بیوک ضایعاتدن وکدرلی احوالدندر
تأسف اولنور که دولتک اجزاسندن برمملکتده بو قدر ضایعات
اوله‌یور . یازق که بونجه چولق چوجق و فقرا و ضعفا
صوچسز وقباحتسز اوله‌رق ایاق التنده قاله‌یور . صرب بستانده
ایش باشنده اولوب مملکتک واهالینک منافعنه و معموریت
وآسایشنه خدمت ایده جک آدملر خلقی صویوب اللرندن

الدقلری اقچه‌لری طوب و تفنك و مهماته‌ویردیلر . بونکله کندو حرص و طمعلرینه خدمت ایتمك نیتنده بولندیلر . لکن خلقك کندو فاملیاسنی و اولاد و انسابنی اداره ایتمك ایچون برکدیزدیکی پاره‌لری ینه انلری تخریب ایده‌جك بریوله قوللانمش اولدیلر

ای صربلولر معلومکز اولسونکه اسلام و خرستیان بالجمله افراد تبعه بلا استثنا دولتك اولادیدر دنیاده اولادینك ضرر ینی استیان بابا یوقدر بناء علیه دولتك صربستانه عسکر ادخالندن مقصدی صربستانی و اهالیسنی تخریب ایتمك ایچون دکلدر انجق هیچ سبب یوغیکن بو قدر مدت راحت یشایان خلقی شو ضررلره اوغرادانلری وسلاح ایله دولته قارشو طورانلری تأدیب ایچوندر اهل عرض و کندو حالنده اولان ارکك وقادین وکوچك و بیوك کافۀ اهالی دولتك حفظ و امانی التنده‌در و دولت علیه‌نك صرب ملتی حقنده حسن نیات وتوجهاتی هیچ بروقتده تغیر ایتمدی و ایتمیه‌جکدر دولتك الك بیوك امید و ارزوسی برطاقم فنا آدملرك وکندو منفعتلری ایچون فنالق استیانلرك صربستان ایچنه ایقاع ایلدکلری قار یشقلقلرده اهل عرض اهالینك مالاً و بدناً بر ضرره اوغرامامسی و مملکتلرینك خراب اولمامسی وخصوصیله قادینلرك وچولق چوجقلرك واختیار وبیچاره‌لرك حمایت وصیانت ایدلمسی مسئله‌سیدر

بناء على ذلك بتون قوماندانلره باب عاليدن امر و يرلدى كه
صربستان اهاليسندن قنغى محل وقنغى كوى اهاليسى عساكر
شاهانه قوماندانلرينه كلوب و سلاحلرينى تسليم ايدوب
دخالت ايدر ايسه جان وماليله واولاد وعياليله محافظه وامان
التنده طوتلسون و بويله امان التنه الينمش برقريه نك وياخود
برطاقم خلقك مال وجانه عسكردن وسائره دن تجاوز ايدنلر
اولور ايسه شديداً تأديب اولنسون و بو وجهله سلاحنى تسليم
ايدوب دخالت ايدنلر تكرار طريق اطاعت و صداقتدن
عدول ايدر ايسه انك جزاسيده اكا كوره اغر اولسون اشته
صربلولره بو اعلاننامه ايله بيان اولنور كه جان ومالنى واولاد
و عيالنى صحيحاً دولتك تحت حمايت و محافظه سنه توديع
وامانت ايتمك استيان و بو وجهله استيماندن كيرو دونميه جكنه
قوت قلب ايله معتقد اولنلر اول امرده بالذات و يابالواسطه
الك يقيننده بولنان قوماندانه مراجعت ايدوب بيان حال ايتملرى
لازمدر بو اعلان اوزرينه ترك سلاح ايتميوب طريق
عصيان و شقاوتده مصر اولنلرك وزر و وبالى كندو
اوزرلرينه در

[٢١]

صرب بكنك بياننامه سی

مايسك يكرمی يديسی تاريخلی تلغرافنامهٔ عاجزانه‌مده سلطنت سنيه و صرب امارتی بيننده بر اتفاق دائمينك استحصالی ضمننده باب عالی ايله خالصانه ايضاحاته كيرشمك اوزره مخصوص بر مأمور كوندره‌جكمی طرف سامیٔ صدارتپناهيلرينه اشعار ايلمشيدم مايسك اوتوز بری تاريخلی جوابنامهٔ ساميلرنده بنده‌لرينی بو تصوری اجرايه تشويق بيورمديغكز مثللو ديكر طرفدن باب عالينك ويرديكی تأمينات مصلحانه ايله برابر صربستان حدودينه طوغری حركات جسيمهٔ عسكريه دخی وقوعه كتورلمش وحسين عونی پاشانك صربستانی عادتا باشی بوزوق وچركس وارنود وحتی آسيانك ايچرو طرفلرندن كتوريله‌جك كرد قبائل وحشيه سنه يغما ايتديرمكدن عبارت اولان تصورينك اجراسنه باشلانلمشدر بوخونريز طوائف بلغارستانده هنوز ايقاع ايتدكلری حالات مدهشه‌يی شمدی صربستانده دخی تجديد ايلمكه حاضر اولدقلری حالده بتون حدود بوينه تجمع ايديورلر تهلكه‌نك بو وجهله تقربندن ناشی درسعادته بر مأمور مخصوص اعزامندن فراغت و ازدل وجان آرزو ايلديكم اتفاقه دسترس اولمق ايچون طوغريدن طوغری‌يه ذات سامیٔ صدارتپناهيلرينه مراجعت ايلمكه مجبور اولدم

اول امرده بو اتفاقك استحصالی مقصدینه مبنی یوماً فیوماً
تزاید ایلمکده اولدیغنی کوردیکمز اغتشاشك اصل ومنشائی
حقنده نظر دقت علیه‌لرینی جلب ایدرم شویله که بوسنه
وهرسك اهالیٔ خرستیانیه‌سی یرلی بکلرك مظالم وتعدیاتندن
ومأمورینك سوء استعمالاتندن چاره‌سز قاله‌رق اره‌صره
تحملکداز اولدیغنی عمومك تصدیق ایلدیکی بو حاله قارشو
سلاح اللرنده پروتستو ایدرلر ایدی و بو حرکتلرك هر
بری دخی اذهانی هیجانه دوشوره‌رك اقوامك تعصبنه یکیدن
برقوت اعطا و باب عالیجه از سرنو تدابیر تنکیلیه‌یه تشبث
ایلمك وظیفه‌سنی ایجاب و اوروپا آسایشنجه برتهلکهٔ جدیده
وقوعنی انتاج ایده‌کلور ایدی کیمسه‌نك ایشنه کلمیان بو حال
خصوصاً امارت ایچون ممالك مذکوره‌یه مجاورتدن ودوچار
خلل اولان هرکونه منافعدن ناشی مضر اولمقده‌در وحتی
صرب اداره‌سنك آسایشی بر کمال اولدیغی زمانلر بیله
صربلولرك ایالات مذکوره اهالیسیله هر صورتله اجرا
ایتدکلری مناسباته بوسنه مأمورلری جانبندن ایقاع اولنان
حائله‌لردن دائما باب عالی‌یه شکایت ایده‌جك بر سببی بولنور
ایدی تجار واصناف وزراعمزدن مصالح ذاتیه‌لری ضمننده
کیدنلر منتظم پساپورطلری حامل ایکن ینه بوسنه مأمورلرینك
اساسلی اولدیغنی اثباته بر وقتده نائل اوله‌مدقلری بهانه‌ز
ایله محبسه القا وسوء معامله‌یه دوچار ایدلمشلر وصویلمشلر

واکثریا اعدام بیله اولنمشلردر

اهالیمزدن بو سنه و هر سنکده سیاحت ایدنلرك حریتنه و مال و جاننه وقوعبولان تعرضات نهایت صربستانك اوللری بو مملکتلر ایله اولدقجه واسع اجرا ایتدیکی تجارتی شو صوك زمانلرده پك جزئی درجه‌لره تنزیل ایلمشدر صربستان ایالات متجاورهٔ شاهانه‌ده براختلال ظهور ایتدیکی کبی یالکز بو یوزدن متضرر اولمیور دائما اك زیاده تأسفی موجب اولان حال اختلالك امارت اهالیسنجه معناً حاصل ایلدیکی اثردر چونکه اولوقت بالجمله منافعه هب بردن خلل کلمکده و اغراضك عمومی غلیان ایلمکده و صرب امارتی غایت نازك برموقعده بولنمقده‌در هرشیدن محروم برطاقم مهاجرلر آقین آقین صربستانه کله‌رك اهالی و حکومته بار اولیور و حدودمز اوزرنده تجاوزاتك وقوعی تکثر ایدیور و چاپولجی کروهلری اکثریا عساکر نظامیه بلوکلر یله برلکده کویلرمزه قدر دخول بوله کلیسازی صویوب وحیواناتی ضبط ایدوب چکدکاری یرلری احراق و سکنه‌سنی قتل و اعدام ایلیورلر و اشبو تعرضات اوزرینه اهالیمز دخی جان و مالریني محافظه ایچون سلاحه صارلمغه مجبور اولیور زراعت ترك و تعطیل اولندی تجارت طوزدی و اعتبار مالی محو اولدی

صرب امارتی دائما بو فنالقلرله و دها سائر شیلر ایله

اوغراشه کلمش ایسه‌ده هله اون آیدن یعنی اختلال حاضرك
ظهورندنبرو پك صقندی چکمشدر حدودمز کیچن
صوك بهاردن بروعسکردن کلیاً خالی ایکن باب عالینك اورایه
فرقه‌لر سوق ایتمسی و حالا بونلری ابقا ایلمسی چکدیکمز
فنالقلری درجهٔ نهایه‌یه کتورمشدر صربستان اهالی
وحکومتنك سلطنت سنیه‌یه هر زمانده وحتی اك نازك وقتلرده
کوستردیکی صداقت کامله‌یه باقیلور ایسه هیچ برسببی اولمیان
بوحرکت تهدیدیه هم خلقه زیاده‌سیله تأثیر ایتمش وهم‌ده
صربستانی محافظهٔ مملکت ایچون کورینان لزوم اوزرینه
بیوك فداکارلقلر اختیارینه مجبور ایلمشدر محاربه‌ایتمدیکمز
حالده ینه حربك بالجمله نتایجنی چکمکده‌یز بنده‌لری باب
عالینك ودول معظمه‌نك ویردکلری قراره کمال مرتبه‌رعایت
ایلمکی اعتیاد ایدنمش اولدیغمدن انلرك احوال اسف اشتمالری
جمله‌نك معلومی اولان خرستیانلرله پك مشغول اولدقلرینی
کورنجه داخلاً اوغرایه‌جغمز مشکلات نه‌قدر عظیم ایسه‌ده
اهالئ عاصیه‌نك چکدکلری حاله نهایت ویرلمسیله امارتك
اوغرادیغی فنالقلرك و حتی علت موجبه‌سی محو و زائل
اوله‌جغی اعتقادینه مبنی دول مشار الیهمك نتیجهٔ مساعیسنه
انتظار ایلمکه قرار ویردم حیفا که عمومك بکلدیکی شی
حاصل اولمدی خرستیانلر استقباللرندن امین اوله‌جق درجه‌ده
تأميناته نائل اوله‌مدقلرندن عصیانده اصرار و اسلاملر ایسه

ذات شوکتسمات جناب پادشاهینك نیات انسانیتکارانسنه قارشو ظلم و تعدیلری یی ایشیدلمامش مرتبه تزییده اجتسار ایدیور و عساکر شاهانه دخی حدودمز اوزرنده منویات جدالکارانه‌لری یی اظهارده دوام ایلیور ٠

بو حال ارتق صربستانك مادی ومعنوی خرابیتنی موجب اولمدقجه امتداد ایده‌میه‌جکندن وخامت مصلحتك اجبار یله باب عالینك بو حاله برنهایت و یرمك حقنده اولان مساعیسنه نه‌مثللو وسائطله معاونت ایده‌بیله‌جکمی تدقیق ایلدم حاشا که سلطنت سنیه‌نك قوهٔ عسکریه‌سی استحصال مقصده کافی اولمدیغی بر وقتده خاطریمه کلمش اولسون فقط اختلالك برمدت ایچون مندفع اولمسیله ازوکج ایلروده تکرار ظهور ایتمیه‌جکنی و عصاتك تنکیل ایدلمسیله وقت وقت اختلالی میدانه کتورن سببلرك زائل اوله‌جغنی امید ایتمك قابلمیدر واقعا اصلاحاته دائرمکرراً ایدیلان تجربه‌لر باب عالیجه ایراث فتور ایلمامش ایسه‌ده بو اصلاحات اهالی حقنده سطحی قالیور و اجراآتی لسان و اخلاق مملکتجه اجنبی بر اداره الینه دوشه‌رك بو اداره دائما نهایتنده تبعهٔ ملوکانه‌یی دولتدن تبرید ایدیور ایشته اختلالك بوسنه و هرسك ایالتلرنده ظهور یله حال دائمیده قالمسی بو سببه مبنیدر و بویله‌لکله باب عالی دخی کندی نفوذ و حکومتنی اصلاحات حسنه سایه‌سنده تأکید ایتمش کوره جکنسه علی الدوام تدابیر تنکیلیه‌یه مراجعتله

بیتاب قالمغه مجبور اولمقده‌در که اون ایدنبرو کیتدکچه فنالشان
اشبو احوال مخربه‌نك ضررینی چکمك مصر بستانه قسمت
اولیور مصر بستانك اجزای متممه‌سندن بولندیغی ممالك
شاهانه‌یی علی الدوام ظهور ایدن مشکلاتدن خلاص ایتمکده
باب عالی‌یه نه طریق ایله معاونت ایتمکلکم میسر اوله‌جغنی
تحقیقه بنده‌لرینی سوق ایدن مطالعات بالاده عرض ایلدیکم
شیلردر . ومقصده وصول ایچون دخی برطریق واردر که
بوده مصر بك قوهٔ عسکریه‌سنی ممالك شاهانه ایله امارتك منافع
مشترکه‌سنده استعمال ایلمکدر عساکر مصریه ملیتجه اهالیٔ
عاصیه ایله متحد نفوسدن مرکب اولمق حسبیله البته سکنه
واهالینك اکثریت عظیمه‌سی طرفندن کمال ممنونیتله تلقی وقبول
اولنور واقعا اهالیٔ مرقومه حقانیت و انتظامه مستند
ومذاهب مختلفه اصحابنك مساوات کامله‌سنجه تأمینات کافیه‌یی
موجب اوله‌جق اولان برحالك تأسیسنه میل ورغبتدن بشقه
برشی کوسترمزلر سلطنت سنیه‌نك بقاسی وتمامیت ملکیه‌سی
قاعده‌سندن انحراف ایتمکسزین حصول مصلحته معاونت
ایلمك ایسه بنده‌لرنجه موجب افتخاردر .

صورت تسویهٔ مشروحه‌نك سلطنت سنیه‌جه مالیه
و پولتیقه و عسکر خصوصنده موجب اوله‌جغی محسنات
درکاردر و دولت علیه‌نك تمامیت ملکیه‌سنی الك زیاده التزام
ایدن صرب اهالیسی کندو منفعتلرینی دولت علیه‌نك منافع

عمومیه‌سی واوروپا پولتیقه‌سنك مقتضیاتی ایله توفیق ایتمك
لزومنی بیلدیکلدرلر باب عالی صرب بلولرك املرینی ترویج
ایلدیکی حالده انلری شرقك ظل ظلیل پادشاهیده محافظهٔ
استقلالیت و تمامیت ملکیه‌سی قاعده‌سنی ممالك شرقیهٔ
خرستیانیه‌ده نشر و تعمیم ایلکه اقدام ایتمش و بو صورتله
صربستان شرقی ینه شرق واسطه‌سیله ایلرولمکده کندوسنه
طرف صمدانیدن کوندرلمه بر معین اولمش اولور .

بو تکلیف ایلدیکم طریق الیوم ممالك عاصیه‌نك واو
یوزدن صربستانك دوچار اولدیغی فلاکتلرك منع تکرریچون
الك امنیتلی بریول اولدیغنه جزم یقین حاصل ایلدیکم جهتله اساس
افکاریمی ذات سامیٔ حضرت وکالتپناهیلرینه کشف
وایضاحه مجبور اولدم بالاده عرض ایلدیکم مطالعاتدن
ناشی بونی بر وظیفهٔ مجبره اوله‌رق ایفا ایدیورم دیکر طرفدن
نیات مروت غایات پادشاهی سفك دمائی منع ایتمك و اعادهٔ
معموریتی نخبهٔ آمال ملوکانه‌لری بولنان الکازی خرابیتدن
قورتارمق جهتنه معطوف اولدیغی بنده‌لرنجه مجزوم اولمغله
بو جزمدن فراغت ایده‌مم دولت علیه ایله صربستانك منافع
مشترکه‌لرینه موافق بر حالك تأسیسنه امارتك قوهٔ عسکریه‌سنی
استعمال ایله معاونت ایتمك مقصدینه مبنی شو افکاری فعله
اخراج ایتمکلکه قرار ویردیکمی ذات سامیٔ وکالتپناهیلرینه
بیان ایدرم .

آیمدی چاپولجی کروهلرینك محل ومأوازینه اعادەسی خصوصنی مأمورین سلطنت سنیه یه امر واشعار و عساکر شاهانه یه دخی سلطنت سنیه نك تمامیت ملکیه سنی محافظه قاعدەسنی ارزو ایلدیکم وجهله نشر و اعلان ایده بیلمك ایچون صرف ایلیه جکم مساعیده ایقاع موانع ایتمامارینی تنبیه و اخطار ایله امور متشبثهٔ عاجزانه مده مظهر تسهیلات بیورلمقلغمی رجا ایدرم بیان حال احترامات فائقه نك تجدید تأميناتنه وسيله اتخاذ قلندی ٠

[٢٢]

بیاننامه

صربستان وظائف تابعیتنی اونوده رق و معاهداتدن منبعث تعهداتنی طانیمه رق ایالات شاهانه یی استیلایه تصدی ایلدیکی صره ده حکومت سنیه کندوسنه و کرك تحت تابعیت پادشاهیده بولنان اهالی یه قارشو اشبو احوال مهمه ده سالك اولدیغی مسلك حرکتك اسبابنی شرح و بیان ایلمکه مجبور اولمشدر هرکس باب عالینك صرب امارتنه مروتاً اعطا ایلدیکی امتیازات ومعافیاتك درجهٔ قیمتنی تقدیر وموقعی معاهدهٔ دولیه ایله تعیین وتنظیم اولنمش ایکن ینه کندوسنه

مؤخراً شایان بیورلمش اولان مساعداتی دخی تخطر ایده بیلور واقعا صرز بستانك فتح و تسخیر اولندیغی کوندن صحایف تاریخی برطاقم الطاف ومساعدات تاجداری ایله مالا مالدر که بونی کیمسه انکار ایده‌مز

صرب امارتی بوسایه‌ده بتون بتون مستثنا بر اصول اداره‌یه مالك اولدیغندن اهالیسنك قابلیتنه کوره وضع اولنان نظامات دخی کندوسیچون اندن استفاده ایله ترقیات صحیحه استحصالنه مساعد بولنمشیدی امارت اویله اصولاً ومنتظماً ترقی سعادتدالندن برطاقم نتایج حسنه ظهوری مأمول ومنتظر ایکن مملکتلرینك منافع حقیقیه‌سنی واهی برشهرته فدا ایلیان بعض اصحاب طمع وفساد سرکاره کچه‌رك اسکی شرطنامه‌نك احکام اساسیه‌سنی آمال ذاتیه‌لرینه کوره تعدیل ایتدکلری وافکار عمومیه‌یی قولایلقله جلب ایله اذهانی تخدیش ایتمك صرب اهالیسنك استقباللرنجه خاطرلرینه بیله کتورمدکلری حالی مرآت خیاللرنده تجسم ایتدیرمکله انلری مشاغل آسایشکارانه‌لرندن الیقوب کندی مقاصد مجرمانه وکستاخانه‌لرنده آلت اتخاذ ایده‌بیلمك ایچون مطبوعاته صورت مطلقه‌ده سربستیت اعطا ایلدکلری کون ترقیات مذکوره بردن بره منقطع اولمشدر . بو آدملر هرسنك اختلالنك بدایتندنبرو طور وحرکتلرینه برخصومت شکلی ویرمکدن خالی قالمدقلرندن بیطرفلغه تمامیله رعایت

ایلدکلرینه وحرکتلری قرین صدق واخلاص اولدیغنه دائر درمیان ایتدکلری برطاقم واهی افادات مسلکلرینی ستر واخفایه بروقتده مدار اوله‌مامشدر . اختلالی ممالك متجاوره‌یه طاغتدقلری جاسوسلر واسطه‌سیله علو اتدیریلان و ید اقتدارلرنده بولنان وسائط مادیه ومعنویه ایله حمایه وتزیید ایدن انلردر اختلاله بونجه فداکارلقلرك اختیارینی وبونجه پریشانی وخرابیتك ونفوسجه بونجه تلفاتك وقوعنی موجب اوله‌جق مرتبه قوت وانتظام ویرن عصاته سلاح ومهمات وبرچوق معین تدارك ایلدکدن بشقه مملکتلرینك معاهدات ایله حائز اولدیغی موقعی بی محابا سوء استعمال ایله صربستانی هم محل شقاوت وهم‌ده عساکرشاهانك اوکندن فرار ایدن اشقیایه ملجأ ومرکز اجتماع حالنه کتورن ینه انلردر . رؤسای اشقیا تعلیماتلرینی بلغراددن الدقلری وصربستانده حکومتك کوزی اوکنده تشکل ایدن متعدد فرقه‌لر کلوب عسکرمزه هجوم وکویلری غارت واحراق وکندو حالنده‌کی اهالی‌یی اعدام وکچدکلری یرلری خراب وویران ایلدکلری بوکونکی کونده مرتبهٔ ثبوته واصل اولمشدر .

امارتك شو طور ومسلکی مغایر صدق وطویت ومستلزم مفسدت اولدیغی حالده باب عالینك ینه برسنه‌دن برو القاآت متوالیه‌یه قارشو نه‌مرتبه تأنی واعتدال ایله

حرکت ایلدیکی جمله‌نك معلومیدر . صربستانی او یله سرسری کارانه تسبثلره سوق والغا ایدن ادملر تصمیمات واقعه‌لرندن نکول ایتمك شو یله طورسون حکومت سنیه‌نك تمایلات مصلحانه‌سندن بالاستفاده تدارکات حربیهٔ کلیه بولنده خزینه وواردات مملکتی افنا واختلاله آچیقدن آچیغه داخل اولمغه حاضرلندقلرینی ایما ایتمشلر و بوصورتله بوسنه وهرسك عصاتنه امارتك قریباً وحرباً وقوع مداخله‌سی امیدیله قوت و یرمشلردر .

باب عالی کیتدکجه فنالشمقده اولان بو حالدن بحق اندیشه‌یه دوشه‌رك مجرد اهالی‌یی تلاشدن قورتارمق واشقیا فرقه‌لرینك تجاوزات وخساراتنه برنهایت ویرمك ایچون صرب وقره‌طاغ خط امتیازلری اوزرینه برمقدار عسکر سوق ایتمکه مجبور اولمش و صکره‌دن ایشلر برراده‌یه کلمشدرکه صربك تدارکات حربیهٔ فوق العاده‌یه تشبث وولایات شاهانه جوارنده عسکر جمع ایتمسندن طولایی حکومت سنیه‌جه بلغراددن رسماً ایضاحات صریحه وقطعیه طلبنه لزوم کورنمشدر . پرنس میلان کوندردیکی جوابنامه‌ده حرکات واقعه‌سنی حقلو کوسترمك وافکار عمومیه‌یی اغفال ایلمك اوزره کندو اداره‌سنك افعال مجرمانه‌سندن ایلرو کلان تدابیر عسکریه‌مزدن شکایته قالقیشه‌رق وکندو ایتدکلرینی بزه اسناد ایدرك مسؤلیتی اوزریمزه آتمغه چالشمشدر .

پرنس مومی الیه جرأتی دها ایلرو کوتوروب بوسنه‌نك اعادهٔ اسایشی مادهسنه کویا معاونت مقصدیله صرب عسکرینك قطعهٔ مذکوره‌یه ادخالنه مساعده ایلمککلکمزی طلب وموافقت ایتمسه‌ك بیله ینه ایتدیکی تکلیفك اجراسنی تصمیم ایتمش اولدیغنی بیان ایچون بر مکتوب دخی کوندرمش وبو صره‌ده درسعادت قپو کتخداسنه بر و یرکوی سنوی‌یه مقابل بوسنه اداره‌سنك صربه حواله اولنمسنی استدعا ایچون مأموریت و یرلمشدر . صربلولر مکتوب مذکورك ورودندن ایکی کون صکره جوابمزه بیله انتظار ایتمکسزین همان ممالك شاهانه‌نك بعض محللرینه هجوم ایلدیلر .

حال وحرکتنده ذاتاً اثر صداقت کورلمامش اولان قره‌طاغ پرنسی دخی او کونه بر تلغراف کوندروب باب عالی ایله مشکوك بر حالده جریان ایدن مناسباتی قطع ایله اعلان مخاصمات ایلدیکنی بیلدیرمشدر ایشته صرب وقره طاغ پرنسلری مرامل‌رینی افاده ایله برابر اجرایه تصدی ایلمش اولدقلرندن حکومت سنیه ایچون شو تجاوزاتی قوهٔ عسکریه ایله دفع ایتمکدن بشقه چاره قالمامشدر .

باب عالی ایالات ممتازه‌نك دولت متبوعه‌لرینه قارشو موقعنی تعیین ایدن پارس معاهده‌سنی امضالمش اولمق حسبیله بو معاهده‌یه تمامیله و نهایت درجه‌یه قدر رعایت ایلمکه سعی ایدرك بولندیغی دائرهٔ اعتدالدن چیقمغه انجق کندوسنه

شديداً هجوم اولندقدن صکره قرارو یرلمشدر .

صرب امارتی جانب باب عالیدن اعطا و پارس معاهده سیله رسماً تأمین اولنان امتیازات و معافیاتدن منبعث محسناتی اعلان مخاصمات ایتمسیله غائب ایلدی مادامکه صرب و قره طاغ پرنسلری اوروپانك نصایحنی مصرانه رد و بالجمله وظیفه و تعهدلرینی نقض ایدرك سلاحه طورانمشلردر ارتق بو محاربه مجنونانه‌نك نتیجه سنده کندولری ایچون حاضرلدقلری حالك ظهورینه منتظر اولملری لازم کلور بزم اعتدال و ملایمته صوك درجه‌یه قدر رعایت ایلدیکمزی بتون اوروپا تصدیق ایدر اتخاذ ایلدیکمز حرکت مسالمتکارانه واقعا بزجه خیلی فداکارلقلری موجب اولمش ایسه‌ده بونی مجرد صلح و آسایشی وقایة اختیار ایلدك .

صرب و قره طاغ امارتلری فائده‌لرینی دها ایو اکلایه‌رق سفك دمائی و محاربه‌نك مصائب لاتحصاسنی منع ایچون بزمله همافکار اوله‌جقلرینی و نتایجی شمدیدن تعیین اولنه‌میه‌جق اولان محاربه‌یه حاضره‌یه کیریشمکلکك مسؤلیت و وخیمه‌سنی درعهده ایلمکدن استنکاف ایلیه‌جکلرینی صوك وقتلره قدر امید ایدر ایدك مادامکه قضیه برعکس اولمشدر بز دخی حقمزه کوونه‌رك و دعوامزك حقانیتنه استناد ایدرك اچیلان محاربه‌یه شدتله دوام برله ممکن اولدیغی مرتبه چابك بتورمکه صرف ماحصل اقتدار ایده‌جکز و بوصورتله اهالینك مادی

ومعنوى نائل رفاه وسعادتحال اولملری ضمننده ممالك سلطنت سنیه‌یه‌جه اجراسی ارادهٔ قطعیهٔ جناب پادشاهی اقتضاسندن اولان اصلاحات و تنظیماتك برآن اول اجراسنه تشبث قلنه‌جغندن بلا استثنا بالجمله تبعهٔ ملوکانه‌نك کندو مملکت وراحتلرینك دشمنیله بالمجبور یه‌اچیلان شو محاربه‌ده سلطنت سنیه‌نك موفقیتنه دعا ومعاونت ایلیه‌جکلری مجزومدر ·

[٢٣]

طلبهٔ علوم طرفندن کوکللی خرستیان عسکرلرینه بیانمامه

ای خرستیان یولداشلر

دولت علیه‌نك دشمنلرینی تربیه‌یه کافی عسکری وار فقط بزده برقوهٔ معاونه اولمق اوزره کوکللی صنفنه یازلدق · چونکه بزم شریعتمزجه الك بیوك عبادتدر و بزلر کندی جان وعرض ومالمزی نصل محافظه ایدرسه‌ك سزك جان وعرض ومالکزی دخی عینیله اویله‌جه محافظه‌یه بورجلی یز شریعتمز بزه بویله امر ایدیور سزك دینجه بویله برمجبوریتکز یوق ایکن بیتمزده مشترك اولان وطنك محافظه‌سی ایچون سزده بزم یولداشلغمزی اختیار ایلشسکز سزه تشکردن بشقه برشی

دیه‌میز. اتاجغمز قورشـونك هدفی بردر. برلکده پك کوزل حرکت ایدرز. اثنای سفرده مراسم عبادتکزك اجراسنه طرفمزدن برکونه صعوبت ایراث ایدلمك احتمالی یوقدر. ایدلیه‌جکنی سزده رعنا بیلورسکز. فقط شریعت اسلامیه اقتضاسندن اولان شو برقاچ خصوصده سزدن موافقت تامه استرز.

اولا مادام که جنکه کیدیورز دیمك اولور که آدم اولدرمکه کیدیورز. فقط دشمنلرمزی اولدیره‌جکز. یوخسه اوکمزه کلان آدملره سلاح چکمیه‌جکز. بزه قارشو کلان دشمنلری بولدیغمز یرده دپه‌لیه‌جکز. لکن انلرك قاریلرینه چوجقلرینه و پیر فانی اولنلرینه تعرضدن شریعتمز بزی شدیداً منع ایدر.

کچنده بلغارستان اشقیاسندن بعضلرینك یاپدقلری کبی انسانی آتشده یاقمق دخی بزجه جائز دکلدر. و یرده بزلر هر دقیقه‌سنی الك بیوك عبادت بیلدیکمز بو سفر اثناسنده همشهریلرمزه ظلم وجفا ایتمك وجبراً یم ویه‌جك المق کبی قول حقندن بغایت احتراز ایلرز.

ایشته بزم سزه یولداشجه و ارقداشجه تکالیف اساسیه‌مز بونلردر. بونلره مخالف حرکت ایدنلری کوردیکمز کبی منع ایتمك وایتدیرمك وظیفهٔ نظیفه‌مزدر. سزك دخی بو خصوصلرده بزه موافقت ایده‌جککزده شبهه ایتمیز.

هایدی ارقداشلر دشمن اوزرینه برلکده کیده لم . انسانیته یاقیشه جق وجهله مردانه حرکت ایده لم .

[٢٤]

امام المسلمین جنون مطبق ایله مجنون اولمغله امامتدن مقصود فوت اولسه عهده سندن عقد امامت منحل اولورمی

الجواب بیان بیوریله الله اعلم اولور کتبه الفقیر حسن عفی عنه

خداوندکار سابق سلطان مراد خان حضرتلرینك دوچار اولدقلری علتك ماهیتی حقنده کچن ایلولك یکرمیسی تاریخیله تنظیم و اعطا ایلمش اولدیغمز راپورطده جزم واعتقادمزجه علت مذکوره نك برداء عضال اولدیغنی بیان ایلمشیدك شمدی شوراسنی دخی علاوه ایدرزکه شاید خاقان مشارالیه حضرتلری برمدت مدیده دن صکره خلاف مأمول

ایولشمسنه بیله قوای مدرکه وسلامت عقلیه‌سنی تمامیله کسب ایده‌مزلر .

امضا	امضا
انکلتره سفارتخانه‌سی طبیبی	فرانسه سفارتخانه‌سی طبیبی
دیقسون	ماروان

امضا	امضا	امضا
مونجری	عاکف	المانیا سفارتخانه‌سی طبیبی
		موليخ

امضا	امضا
اوستریا سفارتخانه‌سی طبیبی سوقو	قاسطوری

فهرست

صحيفه

٢ عرض تشكر واعتراف عجز

٨ (مقدمهٔ اولى) دولت عليه تاريخنه داخلاً برنظر

٣٨ (مقدمهٔ ثانيه) اوروپانك عثمانليغه مقابله‌سى

٦٤ (قسم اول) قريم محاربه‌سندن جلوس همايونه‌قدر

٦٦ (برنجى فقره) عبدالعزيز خانك حين جلوسنده
دولت عليه‌نك حالى

٨٠ (ايكنجى فقره) خاقان مشارالبهانك اجراآت
عسكريه وحربيه‌سى

٩٦ (اوچنجى فقره) اجراآت ملكيه ونافعه‌سى

١١٤ (دردنجى فقره) عصرنده ترقيات علميه وقلميه
وفكريه‌سنك درجه‌سى

١٣٢ (بشنجى فقره) اختلالات ومحاربات داخليه

١٥٦ (آلتنجى فقره) احوال ماليه

١٨١ (يدنجى فقره) احوال ديپلوماتيقه

١٩٤ (سكزنجى فقره) سيئات احوال

٢١٤ (طقوزنجى فقره) خلع ووفات عبدالعزيز خان

٢٢٨ (اوننجى فقره) سلطان مرادخان حضرتلرينك
جلوسيله اكا متفرع احوال

١٣٨ (اون برنجى فقره) صرب وقره طاغ عصيانلرى

فهرست

صحیفه
٢٦٥ (اون ایکنجی فقره) سلطان مرادخان حضرتلرینك
خسته لکلریله انخلاع طبیعیسی
٢٧٧ برنجی قسمه مخصوص اولان اجزای متممهٔ مذیله

3 1761 07145888 9